

voice

ATHENS

Ουκρανία,
ένας χρόνος μετά

Των Λουκά Βελιδάκη,
Ρωμανού Γεροδήμου

Ο Θόδωρος Τερζόπουλος
μιλάει στην Α.Υ.

Της Ιωάννας Γκομούζα

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΚΥΨΕΛΗ

ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΟΡΧΗΣΤΡΑ MAGGIO MUSICALE FIORENTINO DANIELE GATTI 01 & 02.03.2023 RUDOLF BUCHBINDER ANTONIO MENESES

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: EPT, COSMOTE TV, ACTION 24, ATTICA MEDIA GROUP,
ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 103.7, ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 90.9, ΚΟΣΜΟΣ 93.6, ΔΙΕΣΗ 101.3, GALAXY 92,
MY RADIO 104.6, CNN.GR, CULTURENOW.GR, IN2LIFE.GR, MONOPOLI.GR, NEWSBEAST.GR, ARTANDLIFE.GR, METEO.GR

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ: ΣΤΑΣΥ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ

HOTEL
GRANDE BRETAGNE
ATHENS

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ATHENSvoice

Εκδότης-Διευθυντής Φώτης Γεωργελές

Σύμβουλος Έκδοσης

Διευθύντρια Σύνταξης

Σταυρούλα Παναγιωτάκη

Αγγελική Μπιρμπιλή

Γενική Διεύθυνση Διαφήμισης

Λουίζα Ναθαναήλ

Art Director

Φώτης Πechλιβανίδης

Διεύθυνση Web

Δημήτρης Αθανασιάδης

Αρχισυνταξία

Δανάη Καμζόλα (Podcast & City Guide)

Ελένη Μπεζιριάνογλου

Τεχνικός διευθυντής

Βάιος Συντσίρμας

Υπεύθυνος ύλης

Τάκης Σκριβάνος

Επιμέλεια ύλης

Δήμητρα Γκρους

Διόρθωση κειμένων

Φανή Κουλουντζού

Συντακτική ομάδα:

Κ. Αθανασιάδης, Ν. Αμανίτης, Μ. Βελέντζας, Σ. Βλέτσας, Κ. Βνάτσιου, Ρ. Γεροδήμος, Ν. Γεωργελέ, Μ. Γκανά, Ι. Γκομούζα, Ν. Γεωργιάδης, Κ. Γιαννακίδης, Β. Γραμματικογιάννη, Β. Γρυπάρης, Θ. Ευθυμίου, Τ. Ζαραβέλα, Μ. Ζουμπουλάκη, Κ. Καϊμάκης, Σ. Καλαμαντή, Κ. Καμπόσου, Δ. Καραθάνος, Α. Κερύση, Γ. Κοροβέσης, Β. Κορωνάιος, Σπ. Λαμπρόπουλος, Μ. Μανωλοπούλου, Δ. Μαστρογιαννίτης, Β. Ματζιρογλου, Τζ. Μελιτά, Ευ. Μουζακίτη, Γ. Μπελεσιώτης, Γ. Νένης, Γ. Χ. Παπαδόπουλος, Δ. Παπαδόπουλος, Π. Παναγιωτόπουλος, Κ. Παναγοπούλου, Γ. Παυριανός, Μ. Προβατάς, Τζ. Ρουσάκη, Μ. Ι. Σιγαλού, Τ. Σκραπλιώρη, Ζ. Σφυρή, Α. Τριανταφυλλίδη, Σ. Τριανταφύλλου, Λ. Τρούγκου, Zarastro, Σ. Τσιτσόπουλος, Γ. Φλωράκης, Ε. Χελιώτη, Γ. Ψύχας

Γραμματεία Σύνταξης

Γεωργία Σκαμάγκα

info@athensvoice.gr

avguide@athensvoice.gr

Ατελιέ Sotos Anagnos

LOOKmag

Κωνσταντίνος Βλαχοπούλου

Εικονογραφήσεις

art@athensvoice.gr

Φωτό: Θανάσης Καρατζάς, Γιώργος Ζαρζώνης, Τάσος Βρεττός, Έκτορας Δ. Βούτσας, Κώστας Αμοιρίδης, Βαγγέλης Τάτοης, Χρήστος Κισατζεκιάν, Δημήτρης Κλεάνθης, Μαρία Μαρκεζή, Πέτρος Νικόλτσος

Account Directors

Γιώτα Αθανασοπούλου, Γιάννης Γαλανός, Βαγγέλης Περιμένης

Creative Marketing Director

Βασιλική Κώτσου

Direct Market Advertising Managers

Μιχάλης Δρακάκης, Εύα Βαλαμβάνου, Νώντας Νταμπάνης

Advertising Manager ATHENS VOICE Radio 102,5

Μαρία Μαθιουδάκη

Υποδοχή Διαφήμισης

Νίκη Σκαμάγκα

Συντονισμός Διαφήμισης

Μαίρη Κούρτη

marketing@athensvoice.gr

Digital Traffic Manager

Εύη Ταρνάρη

Digital Advertising Coordinator

Μίνα Γιαννάκη

Διεύθυνση Λογιστηρίου

Έφη Μούρτζη

Λογιστήριο

Ουρανία Μιχάλη, Βασίλης Νάκος, Μαίρη Λυκούση

Διαχωρισμοί - Εκτύπωση

«Καθημερινές Εκδόσεις ΑΕ»

Athens Voice S.A.

Χαρ. Τρικούνη 22, 106 79 Αθήνα

Σύνταξη: 210 3617.360, 3617.369

fax: 210 3632.317

Διαφημιστικό: 210 3617.530,

fax: 210 3617.310

Athens Voice Radio 102.5: 210 3648.213

Αγγελίες: 210 3617.369

Λογιστήριο: 210 3617.170

www.athensvoice.gr

Αν δεν βρίσκετε την Α.Υ. στα σημεία διανομής, επικοινωνήστε: 210 3617.360, 210 3617.369

Κωδικός εντύπου: 7021

ISSN 1790-6164

ATHENSvoice

Εβδομαδιαία εφημερίδα, διανέμεται δωρεάν. Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή μερική, η διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της έκδοσης με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή έγκριση του εκδότη.

ΠΑΝΚΑΤΕΣΤΑΥΤΟ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

ΣΕ ΒΛΕΠΩ!

Της ΛΕΝΑΣ ΔΙΒΑΝΗ

©ΛΕΝΑ ΔΙΒΑΝΗ

Σε είδα ερωτευμένο με το σκυλί σου!

Στα μακρινά 70s το γκομενικό deal braker ήταν να είναι το υποψήφιο ταίρι σου φασισταριό. Στα 80s να διαβάζει Αυριανή (φανερά). Στα 90s να βλέπει «Τόλημ και γοητεία» (κρυφά). Στα 2010s να ψηφίζει ΠΑΣΟΚ. Και τώρα, στα 2020s ΤΟ τιτανότεραστίο ερωτικό ελάττωμα είναι να σιχαίνεται τον σκύλο σου ή τη γάτα σου. Δεν πα να 'ναι ο Τιμοτέ Σαλομέ ή η Μέγκαν Φοξ, στην κατοικία σου αν δεν ερωτευτεί το κατοικίδιό σου δεν θα μπει, τελεία και παύλα. Μην πεις ότι έχεις αλλεργίες – πρώτον δεν το αγοράζει κανείς και δεύτερον να πάρεις χάπια. Άλλωστε, όπως δείχνουν τα πράγματα, η gen Z προτιμά να χαϊδεύει τη γούνα του τετράποδου κολλητού που αγαπάει χωρίς προαπαιτούμενα και αδιέξοδες συζητήσεις, παρά να κάνει σεξ. Το πιστοποιεί και η λογοτεχνική θεότητα των εικοσάρηδων Σάλυ Ρούνεϊ: «Ο τρόπος που σκεφτόμαστε και συζητάμε για τη σεξουαλικότητα είναι τρομερά ανεπαρκής, αν σκεφτεί κανείς την εξαντλητική και εξουθενωτική δύναμη της σεξουαλικότητας όπως τη βιώνουμε στις κανονικές μας ζωές». (Άσε bro, κούρασε, βγάζω τον σκύλο βόλτα!)

Στη Λιθουανία το προχώρησαν: φτιάχναν ειδικό Tinder για σκύλους και κλείνουν ραντεβού για τα σκυλιά τους. Ε, αν προκύψει και κάτι για πάρτι τους και είναι στο mood, το συζητάμε...

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Αυτήν την εβδομάδα το σχεδιάζει ο **Klaas Rommelaere**. Γεννήθηκε στο Roeselare του Βελγίου το 1986. Αποφοίτησε αρχικά από τη Βασιλική Ακαδημία Καλών Τεχνών στη Γάνδη ως φοιτητής μόδας. Ακολούθησε καριέρα μόδας με τους Henrik Vibskov και Raf Simons, όπου σύντομα συνειδητοποίησε ότι είχε άλλα καλλιτεχνικά όνειρα. Ο καλλιτέχνης σήμερα ζει και εργάζεται στην Αμβέρσα. *Περισσότερα στη σελ. 22.*

Info~DIET

Της ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ

↑

↓

SUPER CLUBS ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Λέσχες φαγητού σε μόνιμα ή διαφορετικά μέρη που προωθούν την κοινωνικότητα ανάμεσα σε άγνωστους αναμεταξύ τους συνδαιτυμένες. Κάτι σαν την παλιά, κλασική, ελληνική ταβέρνα, δηλαδή – αλλά για χίπστερς.

ΜΑΝΟΛΗΣ ΚΑΡΑΛΗΣ, 23 ΕΤΩΝ

Πανελλήνιο ρεκόρ κλειστού στίβου 5,86 μ. Σπουδαίος παιδί, εξαιρετικός αθλητής. Το πιο αισιόδοξο και αυθόρμητο χαμόγελο του ελληνικού αθλητισμού.

ΤΟ ΠΙΟ ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

Ακούσαμε δείγμα του στο Instagram της Άλκηστης Πρωτοψάλτη που διασκευάζει το Bamboléo των Gipsy Kings σε ελληνικούς στίχους του Γιώργου Παυριανού: «Θα στο λέω». Θα γίνει το νέο Brasileiro.

«ΠΛΑΝΑ ΜΕ ΟΥΡΑ»

Η πιο cool εκπομπή της ελληνικής τηλεόρασης που επιμελείται και παρουσιάζει η δημοσιογράφος Τασούλα Επτακόιλη, με ιστορίες ανθρώπων και ζώων. Έρχεται και 4ος κύκλος. Μπράβο. (κάθε Κυριακή στις 18.00 στην ET2)

ΕΛΕΝΗ ΒΙΤΑΛΗ

Τόσο καλαισθητα τραγούδια. Τόσο ακαλαίσθητα σχόλια. (Να τραγουδάς, γλυκιά μου. Μόνο να τραγουδάς)

SURVIVOR

Πατί δεν βάζουν κατευθείαν τον Λιάγκα να το παρουσιάζει και μας το πάνε λάου-λάου;

ΣΥΝΟΙΚΙΑΚΑ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙΑ

Μη κάνετε άρματα από παπιέ-μασέ, βγαίνουν εφιαλτικά τέρατα. Δώστε καλύτερα βάση στα κοστούμια. Κι αν είναι να φέρετε Βραζιλιάνες, φέρετε αυθεντικές και όχι τις μετεξεταστέες στις σχολές της σάμπα.

Η ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΣΗ ΤΟΥ ΜΗΝΑ

Παίρνεις την αγαπημένη σου σοκολάτα και με θλίψη διαπιστώνεις πόση μείωση προϊόντος έχει υποστεί. Δεν παίζουμε με τέτοια πράγματα, παιδιά.

ΠΑΕΙ ΚΑΙ Η ΡΑΚΕΛ ΓΟΥΕΛΣ

Η γυναίκα που ήταν λίγο πιο όμορφη από τη Σίντι Κρόφορντ.

ΤΟ ΤΡΑΓΙΚΟ TREND ΤΟΥ ΦΕΤΙΝΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

Λούτρινα παντελόνια από συνθετικό γουνάκι (αγόρια, μη μασάτε επειδή το έβαλε ο Μπραντ Πιτ)

ATHENS VOICES

ΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΑΚΟΥΣΤΗΚΑΝ ΔΗΜΟΣΙΩΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Συζήτηση για το ChatGPT Τεχνητής Νοημοσύνης σε Αθηνναϊκό γραφείο:

«Δηλαδή από πίσω είναι ένας άνθρωπος και μας απαντάει; Ή μηχανή;»

(συνέχεια)

«Για ρώτησέ τον για τον βασιλιά Κωνσταντίνο... Ααα, κοίταξε τι γράφει! Τον ξέρει!»

(συνέχεια)

-Για ρώτησέ τον, θα βγει η Νέα Δημοκρατία; -Δεν κάνει προβλέψεις, ρε συ. (Κολωνάκι, Τετάρτη πρωί)

«Μια μέρα που δεν θα έχει δουλειά, να ξαπλώσω επάνω, να με ανεβάσεις, να δω πώς είναι». (Γιαγιά που παρακολουθεί μετακόμηση, στον χειριστή της ανυψωτικής. Πετράλωνα, οδός Αγαθοδαίμονος, Τρίτη πρωί)

«Τι χαζομάρα αυτά τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα. Κοίτα αυτό το Άουντι. Αθόρυβο. Βρε, αν δεν ακούς το γrrr-γrrr-γrrr της μηχανής τι να το κάνεις;» (Οδηγός ταξί, Μαρούσι, Δευτέρα πρωί)

Βλαχοτρέντι νεαρός σε μεσοκόπη κυρία: «Συγγνώμη, πού είναι το Κολωνάκι;» (Πατριάρχου Ιωακείμ, Κολωνάκι, Τετάρτη μεσημέρι)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΝΕΣ panikoval500@gmail.com

Μικρές, αθώες ερωτήσεις που κάνεις στον εαυτό σου την ώρα που περιπλανιέσαι στους δρόμους αυτής της πόλης. Δεν έχεις συγκεκριμένο προορισμό, απλώς περπατάς και αφήνεσαι στην απόλαυση της βόλτας. Οι Γάλλοι το αποκαλούν flânerie. Ένα «κίνημα» που μεσουρανούσε τον 19ο αιώνα, τότε που κάποιοι αστοί περιδιάβαιναν τα bouleβάρτα με μόνο σκοπό να παρατηρήσουν, να καταγράψουν τις νέες τάσεις της πόλης, ενδοχομένως και να μεταφέρουν σε άλλους τις εμπειρίες τους. Αργόσχολοι; Και τι πειράζει; Σαν γνήσιος flâneur κι εσύ, περπατάς, παρατηρείς και σχολιάζεις σε έναν εσωτερικό διάλογο, και κάθε τόσο απαντάς σε αυτές τις μικρές, αθώες ερωτήσεις. Ευθεία ή αριστερά; Θα ανέβεις τα σκαλοπάτια ή συνεχίζεις στην κατηφορίτσα; Ένας περίπατος χωρίς σχεδιασμό είναι ό,τι πρέπει για να ξανασυστηθείτε με την Αθήνα. Αχαρτογράφητα –για σένα– στενά κρύβουν «θησαυρούς». Όπως αυτό το αρχοντικό, βγαλμένο από τα παραμύθια. Σαν κάστρο, μόνο πιο φιλικό. Ποιοι να είναι αυτοί που αποφάσισαν να το βάψουν σε χρώμα ώχρας, ανάμεσα στις πολυκατοικίες των Ιλισίων, και πώς τόλμησαν να διαλέξουν αυτό το μοβ για τους κίονες που περιβάλουν τα τοξοτά παράθυρα; Τι είδους άνθρωποι είναι και γιατί σου «κλείνουν το μάτι» τοποθετώντας μια παιδική κούκλα του '50 στο περβάζι να χαζεύει τους περαστικούς;

Ο Μπαλζάκ έχει περιγράψει τη flânerie ως «γαστρονομία του ματιού». Και μπορεί το «ζεστό» κάστρο να είναι σαν μύδια ακνιστά, αλλά το γλαστράκι πάνω σε εκείνο το σκαλοπάτι που είδες όταν ξεκίνησες να κατηφορίζεις από τα Εξάρχεια είχε σίγουρα τη γεύση μιας ανάλαφρης μους κρέμας τυριού με φρούτα του δάσους. «Δεν τρώμε πρώτα το γλυκό», λέει η φωνή που θέλει να διορθώσει την κατευθύνση που έχεις πάρει γιατί ανησυχεί ότι δεν θα σταματήσεις μέχρι να βρεις θάλασσα. «Γιατί τι φοβάσαι; Την επιθυμία;», απαντάς και αποφασίζεις να φύγεις από την περιοχή που ένα ποτάμι θάφτηκε από τόνους τοιμέντου. «*Sous les pavés, la plage!*»

Άλλοι σπουδαίοι συγγραφείς της εποχής του Μπαλζάκ έχουν απορρίψει τον ισχυρισμό των φουριόζων, ότι οι flâneur είναι τεμπέληδες που απλώς περιφέρονται χωρίς νόημα στην πόλη. Είναι ένας τρόπος κατανόησης του πλούσιου αστικού τοπίου, εξηγούν. Απλά χρειάζεται να διαθέσεις χρόνο και να ανοίξεις τα μάτια σου. Και το μυαλό σου. Να ανοίξεις έναν διάλογο με την πόλη, και με τον εαυτό σου, απαντώντας σε αυτές τις μικρές, –όχι τόσο– αθώες, ερωτήσεις. Θα κοιτάξεις μέσα από το σπασμένο τζάμι αυτής της εξώπορτας; Κι αν ναι, τι σε καχιστά αυτό; Απλά περιέργη ή κάποια που ρισκάρει; «Πόσο;», «Τι είναι αυτό που θέλεις, τελοσπάντων;»

Ιδανικά, αν δεν είσαι ο τύπος που θα τριγυρνούσε μόνος στα στενά, τις λεωφόρους, τις στοές, τις πλατείες, τα πάρκα της Αθήνας, θα ήθελες να κάνεις flânerie μαζί με κάποιον. Εσύ θα βάλεις τον όρο να

Flânerie

**Ευθεία ή αριστερά;
Μήπως έχεις ξεμακρύνει πολύ;**

Της **ΗΛΕΝΑΣ ΚΡΗΤΙΚΟΥ** - Φωτό: **ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ**

περιπλανηθείτε σε μια περιοχή που είναι και στους δύο (σχετικά) άγνωστη και ο άλλος θα προτείνει να το επαναλάβετε στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα αυτής της πόλης. Με παρέα, ο διάλογος διεξάγεται σε περισσότερα επίπεδα, η παρατήρηση εμπλουτίζεται και η εμπειρία έχει γεύση σορμπέ φράουλα.

Να ξέρεις ότι τότε θα είσαι ο τύπος που καμπυλώνει τα όρια, καθώς ο κλασικός ορισμός των Γάλλων για τον flâneur περιλαμβάνει την έννοια πως εκείνος βρίσκεται μέσα στο πλήθος για να το παρατηρήσει. Την ίδια ώρα που θέλει να καθεί μέσα του, διατηρεί την ατομικότητά του για να καταγράψει τις «φυλές» της πόλης. Οι κάτοικοι της πρωτεύουσας αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του αστικού τοπίου – τη διαμορφώνουν και καθορίζονται από αυτήν. Σαν τα παιδιά που κάνουν πατινία στην Κουμουνδούρου, εκείνα που στέλνουν vibes στο Σύνταγμα, όσους ξαπλώνουν στο λοφάκι του Πάρκου Ελευθερίας ή κυκλοφορούν με ποδήλατο σε πείσμα όλων των υπολοίπων.

Στο κέντρο της Αθήνας, το μεσημέρι του Σαββάτου, κυκλοφορούν οι παρέες. Δυο τρεις κυρίες μαζί που θα κάτσουν για έναν καφέ, να πουν από κοντά τα νέα της εβδομάδας, να «χαϊδέψουν» η μία την καρδιά της άλλης και να κοιταχτούν στα μάτια για να ανανεώσουν τον όρκο ότι η μοναξιά δεν θα νικήσει. «Όταν μεγαλώσω, κι εγώ έτσι θέλω να είμαι». «Κι εγώ. Έτσι θα είμαι».

Το μεσημέρι του Σαββάτου, στο κέντρο της Αθήνας βγαίνουν βόλτα οι οικογένειες. Κυρίως μαμάδες και μπαμπάδες με μωρά σε καροτσάκια. Βγαίνουν να φάνε έξω. Να ξεσκάσουν, να αλλάξουν παρα-

στάσεις, να βρεθούν ανάμεσα σε κόσμο. Τα μωρά στα καρότσια είναι βολικά αν δεν πεινούν και το μόνο που χρειάζεται είναι καλή προετοιμασία της εξόδου. Αν πεινάς, να κάτσεις κι εσύ σε ένα από αυτά τα εστιατόρια για ράμεν, να ζεσταθεί ολόκληρο το είναι σου. Θα τρως, θα κοιτάς διακριτικά –ή λιγότερο διακριτικά– τους άλλους να κοιτάζονται καθώς τρώνε, να μιλούν μεταξύ τους σαν να μην υπάρχουν άλλοι σε αυτόν τον πλανήτη, σαν να έχει παγώσει ο χωροχρόνος. Ή έτσι μοιάζουν. Ή έτσι νομίζεις ότι μοιάζουν.

Σε μια από τις ιστορίες του, που τιτλοφορείται «*The man of the crowd*», ο Έντγκαρ Άλαν Πόε μάς δίνει τη δική του εκδοχή για τον flâneur. Ένας ανώνυμος αφηγητής που κάθεται σε ένα καφέ και παρατηρεί τον κόσμο που πάει κι έρχεται, που κάθεται και φεύγει, και φιλοσοφεί για τη μοναξιά μέσα στο πλήθος. Ο flâneur του Πόε φυσικά είναι σκοτεινός και weirdo και γι' αυτό μετατρέπεται σε stalker ενός ηλίκιωμένου. Ο ηλίκιωμένος μπροστά και ο flâneur-stalker στο κατόπι γυρίζουν όλο το Λονδίνο επί ώρες ατελείωτες, χωρίς να συμβεί κάτι. Τελικά (spoiler-alert) ο ψυχικά εξουθενωμένος αφηγητής προσπαθεί να κάνει τον ηλίκιωμένο να τον δει. Στέκεται ακριβώς μπροστά του. Τίποτα. Ο άλλος συνεχίζει τον δρόμο του χωρίς να ρίξει ούτε βλέμμα. Ο flâneur καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο ηλίκιωμένος είναι εγκληματική ιδιοφυΐα...

Δεν ξέρω τι συμπεράσματα θα βγάλεις εσύ για τα κορίτσια και τα αγόρια που κυκλοφορούν στην πόλη Σάββατο απομεσήμερο, αλλά σίγουρα δείχνουν ερωτευμένα. Με τη ζωή, μεταξύ τους. Δεν θα ήθελες να κρυφακούσεις τι λένε; Να κρυφοκοιτάξεις; Να πάρεις μια παρέα στο κατόπι; «*Πού πάνε;*», «*ΕΣΥ πού πας;*», «*Οι σχέσεις δεν είναι γραμμικές.*»

Δεν οδηγούν όλοι οι δρόμοι στον Εθνικό Κήπο, αλλά ας πούμε ότι η δύση του ηλίου, εκεί γύρω στις 6, σε βρίσκει να χαζεύεις το τραμ στην Αμαλίας και τους επιβάτες του μετρό, που αναδύονται στην επιφάνεια μετά από ένα υπόγειο ταξίδι, φωτισμένο τεχνητά. Αν είχες φτάσει στη θάλασσα θα απολάμβανες ένα αληθινό ηλιοβασιλέμα. Στο σημείο που βρίσκεσαι έχεις μπροστά σου μια πορτοκαλί γυάλινη επιφάνεια από το απέναντι κτίριο. Εκεί που ο ήλιος επιτρέπει να αντικατοπτριστεί κάτι από τη μαγεία του. Το πορτοκαλί είναι το χρώμα της αισιοδοξίας. Το αισθάνεσαι; «*Νομίζω όχι και φοβάμαι.*» «*Κι αν έχει γενναία ψυχή;*»

Η περιδιάβαση στην Αθήνα είναι το καλύτερο που μπορείς να κάνεις αν θέλεις να τη γνωρίσεις πραγματικά. Αν δεν θέλεις να ζεις σαν σε παράλληλα σύμπαντα. Αν βρίσκεις ότι είναι γοπευτική, αλλά δεν ξέρεις από πόσες πλευρές πηγάζει αυτό. Αν ψάχνεις να τη «μετρήσεις» και να δεις γιατί τη διάλεξες για πόλη σου. Αν σε ενδιαφέρουν τα μουσικά της και τα τραύματά της, όσο η ζωντάνια της τα πρωινά. Δεν έχεις παρά να βγεις εκεί έξω και να πας να τη συναντήσεις. Κι όπου σε βγάλει. Γιατί flânerie είναι το ταξίδι, όχι ο προορισμός. **A**

200 εκατ. € νέα επένδυση
300 νέες θέσεις εργασίας
300 εκατ. € αξία εξαγωγών

Αγαπητό αύριο,
ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΤΟΙΜΟΙ.

#prostokalytero

**ΕΙΜΑΣΤΕ
ΟΙ ΠΡΑΞΕΙΣ
ΜΑΣ.**

Ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΥΡΚΟΥΛΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Ο πρόεδρος της επιτροπής
αξιολόγησης των προτάσεων
για το νέο Αρχαιολογικό
Μουσείο εξηγεί πώς έφτασαν
στην πρόταση των
Chipperfield-Τομπάζη

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΑΓΓΕΛΙΔΑΚΗ

© ΤΑΚΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

μενος τη φυσική κλίση του εδάφους και ανασκώνοντας το χώμα. Η ιδέα της κατασκευής του αίθριου και η θέα στη θεατρική σκάλα του μουσείου είναι μοναδική. Άλλες προτάσεις επικέντρωσαν σε ειδικές κατασκευές με τζάμια και ράμπες για να κατεβαίνει ο επισκέπτης από τον κήπο στην υπόγεια προέκταση του μουσείου, όμως μετά έπρεπε να ανεβαίνει δύο ορόφους ως το παλιό κτίριο – πράγμα άβολο στη χρήση και τεχνικά δύσκολο. Η σχέση του μουσείου με τον ντόπιο είναι πολύ σημαντική σε αυτήν την πρόταση, δεν είναι ένα μουσείο-τουριστική ατραξιόν. Είναι μαγικό το αποτέλεσμα, κατά τη γνώμη μου. Όπως μου είπε ο Chipperfield μετά την παρουσίαση “φτιάξαμε τα τείχη του Μουσείου, μια προστατευτική βάση, όπως τα τείχη της Ακρόπολης, που περικλείουν το Μουσείο και τα πολύτιμα εκθέματα του δυτικού πολιτισμού”.

Ο David Chipperfield έκανε την πιο ολοκληρωμένη πρόταση, η οποία πληρούσε απολύτως τα κριτήρια που είχαμε θέσει ως προς τη χορογραφία των κινήσεων, δηλαδή την κίνηση του σώματος σε σχέση με τα εκθέματα, το πώς χρησιμοποιεί το κατακόρυφο φως που ταιριάζει πολύ με το δικό μας μουσείο, την ιεράρχηση των εκθεμάτων, δηλαδή την τοποθέτηση εβληματικών έργων σε επιμέρους “δωμάτια” αντί της λογικής του open plan που επέλεξαν οι περισσότεροι. Άλλη σοβαρή παράμετρος της πρότασης αυτής είναι το background των εκθεμάτων με την ευρηματική, βιοκλιματική και απόλυτα αξιόπιστη χρήση του συμπίεσμένου χώματος, ενώ άλλες προτάσεις προτίμησαν το μάρμαρο. Και φυσικά, το άνοιγμα στην πόλη με την είσοδο του μουσείου στην Πατησίων, που συνδέει το μουσείο με τον δρόμο φέρνοντάς το κυριολεκτικά στα πόδια μας εκμεταλλευόμενος τη φυσική κλίση του εδάφους και ανασκώνοντας το χώμα. Η ιδέα της κατασκευής του αίθριου και η θέα στη θεατρική σκάλα του μουσείου είναι μοναδική. Άλλες προτάσεις επικέντρωσαν σε ειδικές κατασκευές με τζάμια και ράμπες για να κατεβαίνει ο επισκέπτης από τον κήπο στην υπόγεια προέκταση του μουσείου, όμως μετά έπρεπε να ανεβαίνει δύο ορόφους ως το παλιό κτίριο – πράγμα άβολο στη χρήση και τεχνικά δύσκολο. Η σχέση του μουσείου με τον ντόπιο είναι πολύ σημαντική σε αυτήν την πρόταση, δεν είναι ένα μουσείο-τουριστική ατραξιόν. Είναι μαγικό το αποτέλεσμα, κατά τη γνώμη μου. Όπως μου είπε ο Chipperfield μετά την παρουσίαση “φτιάξαμε τα τείχη του Μουσείου, μια προστατευτική βάση, όπως τα τείχη της Ακρόπολης, που περικλείουν το Μουσείο και τα πολύτιμα εκθέματα του δυτικού πολιτισμού”.

www.athensvoice.gr

Διαβάστε όλη
τη συνέντευξη

Η ΑΚΥΡΩΣΗ, Η ΝΕΚΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Του ΣΑΒΒΑ ΠΑΤΣΑΛΙΔΗ

Τελικά σε ποιον ανήκει το έργο; Από τα τέλη της δεκαετίας του 1950, όταν ο Ρολάν Μπαρτ δημοσίευσε το δοκίμιό του για τον θάνατο του συγγραφέα και του έργου του και την ταυτόχρονη γέννηση του δέκτη και του κειμένου του, κάθε μέρα ακούμε και για κάποια «θανατερή» σύγκρουση, με πιο πρόσφατη την παράσταση του έργου του Σάμιουελ Μπέκετ «Περιμένοντας τον Γκοντό», την οποία ο νεαρός σκηνοθέτης Oisín Moynne πρότεινε να παρουσιάσει στο πανεπιστήμιο του Χρόνινχεν (Ολλανδία), μόνο που προσέκρουσε στην άρνηση της κοσμητείας, με τη δικαιολογία ότι επιλέγοντας μια διανομή αποκλειστικά με άνδρες παραβίαζε την απόφαση του πανεπιστημίου για ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών στη διανομή.

Ο σκηνοθέτης, αιτιολογώντας την επιλογή του, θα πει ότι τον δέσμευε το συμβόλαιο στο οποίο αναφέρεται ρητά ότι ο Μπέκετ δεν επιτρέπει καμιά αλλαγή στον τρόπο διανομής των ρόλων. Και φυσικά δεν έχουμε κανέναν λόγο να τον αμφισβητήσουμε, και μάλιστα όταν έχουμε να κάνουμε με έναν καλλιτέχνη όπως ο Μπέκετ, του οποίου η αυστηρότητα σε ό,τι αφορά τον τρόπο αντιμετώπισης των έργων του, έγραψε ιστορία.

Θυμίζω εν τάχει την πολύ σκληρή στάση που κράτησε όταν η γνωστή σκηνοθέτιδα Τζόαν Α-καλάιτς ανέβασε το «*Τέλος του παιχνιδιού*» (με τον θίασο American Repertory Company, 1984), σε ένα εγκαταλελειμμένο και λεηλατημένο σημείο του μετρό της Νέας Υόρκης, επιλογή που δεν τον βρήκε καθόλου σύμφωνο, σε σημείο να προσφύγει στη δικαιοσύνη – όπως είχε κάνει και κάποια χρόνια πριν (1973) για το ίδιο έργο, με σκηνοθέτη τον Αντρέ Γκρέγκορ.

Να θυμίσω ακόμα τη σύγκρουση του επίσης σκληρού, σε ό,τι αφορά τα συγγραφικά δικαιώματα, Άρθουρ Μίλερ, με την ομάδα Wooster Group, με αφορμή τον τρόπο που η τελευταία χρησιμοποίησε το έργο του «*Οι μάγισσες του Σάλεμ*» για την παράσταση «*LSD*». Το αποτέλεσμα ήταν να καταλήξουν στα δικαστήρια, όπου ο συγγραφέας δήλωσε ότι από τη στιγμή που αποφασίζει να εκδώσει ένα θεατρικό έργο σημαίνει ότι το θεωρεί πλήρες και απαιτεί από όλους να το σεβαστούν. Η διαμάχη πήρε μεγάλες διαστάσεις σε σημείο πολιτικά και νομικά έντυπα, για πρώτη φορά, να ασχοληθούν σοβαρά με τις μονίμως ταραγμένες σχέσεις συγγραφέα/σκηνοθέτη/παράστασης.

Με το ερώτημα, «*Ποιος θα αποφανθεί πότε αδικείται ένας θεατρικός συγγραφέας;*», οι νεοϋορκέζικη *Times* θα ανοίξει τη συζήτηση, για να ακολουθήσει αμέσως μετά το μεγάλο νομικό έντυπο *New York Law Journal* με το οποίο περίπου ερώτημα, «*Ποιανού, τέλος πάντων, είναι το έργο;*». Και στην περίπτωση που ο δημιουργός δεν βρίσκεται εν ζωή, ερωτά το έντυπο, ποιος άραγε θα αποφανθεί πώς πρέπει να διατηρηθούν οι σχέσεις των δύο πλευρών (έργου/παράστασης); Ο Μπέκετ, βέβαια, προνόησε επ' αυτού, μέσω μιας σαφέστατα διατυπωμένης διαθήκης. Τώρα, το κατά πόσο αυτή η καθοδηγητική αυστηρότητα θα λειτουργήσει εις βάρος της πορείας των έργων του γενικώς στο τέχνημα του χρόνου, αφορά πρωτίστως τον δημιουργό που το αποφάσισε. Προσωπικά πιστεύω πως τέτοιες απαγορευτικές ντιρεκτίβες μακροπρόθεσμα λειτουργούν αρνητικά, γιατί κλείνουν ερμηνικά το έργο έξω από τη ζωή που αλλάζει και μοιραία το μετατρέπουν σε μουσειακό έκ-

θεμα ή σκέτο ανάγνωσμα. Φανταστείτε οι κλασικοί μας ποιητές να άφηναν αυστηρές οδηγίες με «πρέπει» και δεν «πρέπει» σε ό,τι αφορά το ανέβασμα των έργων τους. Το βέβαιον είναι ότι θα τους συναντούσαμε κιτρινισμένους μόνο στο ράφι κάποιας βιβλιοθήκης. Και εδώ κλείνω το σχόλιο υπογραμμίζοντας το αυτονόητο: την ιστορία των θεατρικών έργων δεν τη γράφουν τα ίδια τα έργα από μόνα τους, αλλά μαζί με τις σκηνικές (και περιπετειώδεις) αναγνώσεις/προσεγγίσεις τους. Βέβαια από τη στιγμή που ο Μπέκετ έτσι έκρινε, εμείς οφείλουμε να το σεβαστούμε. Και υπ' αυτήν την έννοια έσφαλε το πανεπιστήμιο με την άρνησή του, επικαλούμενο την πολιτική ορθότητα.

Και άλλα παραδείγματα

Με αφορμή τον Μπέκετ, παραπέμπω και στην περίπτωση του έργου «*Slav*» (2018) του Ρομπέρ Λεπάζ, το οποίο έγινε στόχος μαύρων ακτιβιστών, γιατί ο σκηνοθέτης χρησιμοποίησε μια λευκή τραγουδίστρια ώστε να αποδώσει τραγούδια από τις φυτείες όπου δούλευαν οι μαύροι τον 18ο αιώνα. Κατά την άποψή τους, η τραγουδίστρια –ένεκα καταγωγής και χρώματος– ήταν ξένη προς την εμπειρία της δουλειάς, άρα δεν μπορούσε να την αισθανθεί, οπότε απαίτησαν (και πέτυχαν) την ακύρωση της παράστασης. Επίσης, οργανώσεις αυτοχθόνων Καναδών Ινδιάνων Ιροκουά ζήτησαν ακύρωση από τον Λεπάζ, γιατί στο έργο «*Kanata*» δεν είχαν συμμετοχή στη διανομή. Και τα παραδείγματα εμπλουτίζονται κάθε μέρα, οπότε και τα εύλογα ερωτήματα: Ποιος έχει δικίο σε αυτές τις αντιπαραθέσεις; Ποιος είναι ο «ιδιοκτήτης/εκφραστής» της οποίας αλήθειας ενός έργου ή μιας παράστασης; Ή μιας παράδοσης; Ή μιας δέσμης αξιών; Ο πρώτος γράψας ή ο μεταγράψας; Ο κριτικός; Ο ακαδημαϊκός; Η κοινότητα; Κάποια ομάδα; Το διαδίκτυο;

Καθοδηγητική βιο-πολιτική

Δεν είναι εύκολη η απάντηση στα παραπάνω, γιατί το ζήτημα δεν υπακούει στη λογική του μαύρου-άσπρου. Έχει πολλές διακλαδώσεις και πολλούς παραλήπτες, καθώς σχετίζεται με τον τρόπο που διακινούνται οι αξίες και οι αλήθειες: ποιος τις διακινεί, γιατί και ποιος τις αναθεωρεί ή τις ακυρώνει; Ιδίως σήμερα, αυτό που παρατηρούμε είναι ότι διαφορετικές αξίες και κανονιστικές συμπεριφορές γίνονται ολοένα και πιο δυσεπίλυτες καθώς εισχωρούν στον διάλογο ανάμεσα στα διάφορα πολιτιστικά ή καλλιτεχνικά κέντρα (ομάδες, κοινότητες, φυλές, φύλα κ.λπ.) και αποκτούν προτεραιότητα στον «πόλεμο» των πληροφοριών, της αξιολόγησης, της τακτοποίησης και εντέλει της επιβολής. Με άλλα λόγια, βλέπουμε να εξελίσσεται μια, ας την ονομάσουμε κάπως γενικά, «μάχη κυβερνητικότητας» (*gouvernementalité*) –για να θυμηθούμε τον όρο από τον Foucault– ένα είδος καθοδηγητικής και ενίοτε βίαιης εξουσίας, η οποία έρχεται από πολλά κέντρα. Μια καθοδηγητική «βιο-πολιτική», όπως θα την ονόμαζαν οι κοινωνιολόγοι, που πολύ εύκολα εκτρέπεται σε «θανατοπολιτική» (π.χ. η ακύρωση μιας παράστασης για τους λόγους που προαναφέραμε, είναι μια μορφή θανάτου, εξόντωσης).

Το ανησυχητικό είναι ότι όσο περνά ο καιρός, και με δεδομένη τη πολιορκητική και ρυθμιστική λειτουργία της υψηλής τεχνολογίας (η πανδημία είναι το απόλυτο παράδειγμα ελέγχου), βλέπουμε να πυκνώνουν τα πεδία καθοδήγησης της ατομικής και συλλογικής συμπεριφοράς, τα οποία ενσωματώνουν συγκεκριμένες

«πολιτικές λογικές» και «τεχνολογίες καθοδήγησης». Πρόχειρο δείγμα γραφής το Facebook, το Twitter, κ.λπ. όπου ο «ενταφιασμός» είναι πλέον ρουτίνα – και μάλιστα με απόλυτες εκφράσεις του τύπου «*Μας τελείωσε αυτός ή αυτή*», «*Τέρμα η καριέρα του τάδε ή του δεινά*» κ.λπ. Η θανατική ποινή εκδίδεται σε μορφή fast food και fast forward. Δεν κρίνω εδώ εάν δικαίως ή αδικώς κατακρημνίζεται κάποιος. Άλλο είναι που με απασχολεί, γι' αυτό και στρέφω στη σκέψη του Καμερουνέζου θεωρητικού και ιστορικού Achille Mbembe, ο οποίος λέει ότι ασκείται με ιδιαίτερη ευκολία και θρησκευτική ευλάβεια ένα είδος «νεκροπολιτικής», η οποία θα μπορούσε να μεθερμηνευτεί και ως η τελική έκφραση κυριαρχίας η οποία έγκειται, σε μεγάλο βαθμό, «στη δύναμη και στην ικανότητα μιας ομάδας ή κοινότητας να υπαγορεύει ποιος πρέπει να ζήσει και ποιος πρέπει να πεθάνει» (εξουσία επί του θανάτου).

Αποκλειστικότητες και δίπολα

Μεταμοντέρνα κινήματα όπως η πολιτική ορθότητα, το #MeToo, το black lives matter κ.λπ. κόμισαν ελπίδα και έναν αέρα ανανέωσης, μια απόλυτα αναγκαία και ευεργετική αλλαγή, με ορίζοντα έναν νέο κόσμο λιγότερο κακοποιητικό, πιο ευρύ, δίκαιο, συμπεριληπτικό και δημοκρατικό. Έχουν βέβαια δρόμο να διανύσουν ακόμη και δεν θα είναι ένας δρόμος εύκολος, αν αναλογιστεί κανείς τα εμπόδια που πρέπει να υπερπηδήσουν.

Από την άλλη, αυτό που παρατηρείται και πρέπει να ανησυχεί ειδικά στο θέατρο –χώρος από τη φύση του ατίθασος, ονειροπόλος και «άτακτος»– είναι η ολοένα και πιο σκληρή εφαρμογή της λογικής του αποκλεισμού σε όποιον διαφοροποιείται από μια τάση ή μια αποδεκτή άποψη. Είναι απόλυτα κατανοητός και δικαιολογημένος ο ενθουσιασμός, ενίοτε η οργή ή η επιθυμία της ανατροπής των παλιών αποκλειστικών διπόλων, όμως δεν παύει να είναι επικίνδυνος ο αποκλειστικός τρόπος που πορεύονται πολλοί, ο οποίος όχι μόνο δεν λύνει τα προβλήματα, αλλά τα ανανεώνει, αυτή τη φορά επάνω σε μια άλλη δικαστική βάση. Δηλαδή, βλέπουμε να δημιουργούνται καινούργιοι «άλλοι» στη θέση των παλαιών «άλλων». Έτσι ξαφνικά και ο Μπέκετ, με το ανδρικό καστ περνά ανάμεσα στους «άλλους», τους εκτός πολιτικής ορθότητας, όπως και το αριστουργηματικό μυθιστόρημα «*Τομ Σόγιερ*» του Μαρκ Τουέιν και πολλά άλλα κορυφαία έργα (ανάμεσα τους και οι κωμωδίες του Αριστοφάνη και οι τραγωδίες του Ευριπίδη), τα οποία αποσπώνται από το ιστορικό τους πλαίσιο, απαξιώνονται εν ριπή οφθαλμού ή στέλνονται στην πυρά ως ακατάλληλα ή επικίνδυνα για τα ήθη, τα ιδεολογήματα και τα στάνταρ της εποχής μας.

Γραφειοκρατία συναισθημάτων

Ενώ στην αρχή ο έλεγχος, η ακύρωση και η κριτική στρέφονταν πρωτίστως σε θεσμούς, στην αγορά, στην πολιτική και στην οικονομία, η ίδια λογική έχει πλέον μετακομίσει και στον χώρο των τεχνών, όπου αναπτύσσεται γοργά και πολιορκητικά μια γραφειοκρατία συναισθημάτων και ένα αυστηρότατο πρωτόκολλο έκφρασης και συμπεριφοράς τα οποία, σύμφωνα με τον Ουμπέρτο Έκο, μοιραία οδηγούν στον «Φονταμενταλισμό» – εξέλιξη ανησυχητική, γιατί απειλεί να μουντζουρώσει την ατζέντα της πολιτικής ορθότητας στην οποία περιλαμβάνονται

πολλά και σημαντικά θέματα που κουβαλούν το όραμα, όπως είπα, ενός αλλιώτικου πολιτισμικού και λιγότερο κακοποιητικού και άνιστου κόσμου.

Περί ποιότητας

Τι μπορεί να τα θεραπεύσει όλα αυτά; Δεν υπάρχουν συνταγές. Μια απάντηση θα έλεγε: η ποιοτική αξιολόγηση του ίδιου του αποτελέσματος και των συνθηκών μέσα στο οποίο δημιουργήθηκε. Η ποιότητα είναι εκείνη που συντηρεί και οδηγεί προς τα πάνω τους πολιτισμούς. Και η ποιότητα δεν μετριέται ούτε ζυγίζεται ούτε επιβάλλεται. Κατακτιέται με ιδρώτα, αγωνία, αγώνα, υγιείς και γόνιμες ιδέες και φυσικά όραμα. Η ποιότητα εξαργυρώνεται μόνο στη συνείδηση του υποδοχέα της και όχι στις απαγορεύσεις και στη νεκροπολιτική. Όποιος επιλέγει να συγκεντρώσει την αλήθεια του λόγου (καλλιτεχνικού και μη) γύρω από τον λόγο της αποκλειστικής λογικής του («είτε είσαι μαζί μου είτε εναντίον μου») το μόνο που επιτυγχάνει είναι η επιβολή του παιγνίου της ισχύος (διά του αποκλεισμού), που ενώ δηλώνει ότι αμφισβητεί, μέσω της αποδόμησης, την επικρατούσα «αντικειμενική» αλήθεια ή την όποια «αιώνια» ανθρωπινή αλήθεια, την ίδια στιγμή προβάλλει ως θέσφατο, ως μόνη αλήθεια τη δική του, την οποία διαχέει προς πάσα κατεύθυνση ώστε να την επιβάλει ως παγκόσμια. Μέχρι να έρθει φυσικά η σειρά της να αμφισβητηθεί και αυτή και πάει λέγοντας, adinfinitem.

Ο μετα-ανθρωπισμός που ήδη έφτασε κρύβει πολλές εκπλήξεις.

Εν κατακλείδι

Ο σπουδαίος καλλιτέχνης δεν είναι αυτός που ακολουθεί ντιρεκτίβες, συρμούς, υποδείξεις και ρεύ-

ματα, για να είναι αρεστός ή αποδεκτός από ομάδες, ιδεολογικές παρατάξεις ή κόμματα, αλλά εκείνος που διαισθάνεται, ως ελεύθερος και ευαίσθητος νους, τις υπόγειες δονήσεις, όπως τις καταγράφει ένας σειсмоγράφος, και προειδοποιεί ή ενημερώνει το κοινό (και τον αναγνώστη). Εκείνος που μεταφέρει δηλαδή με το έργο του τις διαφαινόμενες αλλαγές ή ανάγκες μέσα στην κοινωνική δομή στο σύνολό της. Και εδώ ακριβώς έγκειται και η έννοια της οποίας ευεργετικής καλλιτεχνικής δημιουργίας: το ότι γνωρίζει αυτά που ο υπόλοιπος κόσμος αγνοεί. Και πάντα σε αυτήν τη γνώση δημιουργεί/αρθρώνει δημόσιο καλλιτεχνικό λόγο για όλους και όχι ειδικά για κάποια τάξη ή φυλή ή φύλο ή ομάδα ξεχωριστά.

Οι αρχαίοι κλασικοί –ο Σαίξπηρ, ο Αρτώ, ο Μπέκετ, η Τσέρτσιλ– μάς δείχνουν τον δρόμο, το «πώς» και το «τι» της ευεργετικής δημιουργίας και της ελεύθερης φαντασίας. Και αυτή είναι η απάντησή μου στη στάση του πανεπιστημίου του Χρόνινχεν, που ήταν και το ερέθισμα γι' αυτό το κείμενο. Αντί να μετρά τα αρσενικά και τα θηλυκά στη διανομή του «Γκοντό», ας καθόταν να δει την παράσταση και μετά να κρίνει την ποιότητά της. Θα έπρεπε να γνωρίζουν οι αρμόδιοι ότι η κουλτούρα της ακύρωσης, η οποία γεννήθηκε μέσα από την επιθυμία του κόσμου να ελέγξει ιδέες, καταστάσεις και πρόσωπα, δηλαδή γεννήθηκε ως κριτικό εργαλείο, θέλει μεγάλη προσοχή, γιατί ενδέχεται, στο όνομα μιας στρεβλής εκτίμησης του ρόλου της, να αφαιρεί παρά να προσθέτει στον αγώνα για ένα δικαιότερο και πιο συμπεριληπτικό κόσμο. **A**

Η ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΤΗΣ ΑΚΥΡΩΣΗΣ ΘΕΛΕΙ ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΟΣΟΧΗ, ΓΙΑΤΙ ΕΝΔΕΧΕΤΑΙ ΝΑ ΑΦΑΙΡΕΙ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΓΙΑ ΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΤΕΡΟ ΚΑΙ ΠΙΟ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΟ ΚΟΣΜΟ

Νέο Taigo Ξεχωρίζει. Όπως εσύ.

Ένα coupé SUV για αυτούς που δημιουργούν τις δικές τους τάσεις.
Που δεν ακολουθούν τις εξελίξεις, αλλά τις διαμορφώνουν.
Που δεν δείχνουν απλά ότι έχουν στυλ, αλλά χαρακτήρα που κάνει
ξεχωριστή την καθημερινότητά τους.
Το νέο Taigo.

Μέση κατανάλωση: 5,5 – 6,1 lt/100 km. Μέσες εκπομπές CO₂:
124 – 138 gr/km (κύκλος WLTP).

volkswagen.gr

Kosmocar
Επίσημος Εισαγωγέας

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΧΩΡΙΣ ΠΑΡΩΠΙΔΕΣ

Πόσο καλά τα πηγαίνει η ελληνική οικονομία; Σε αυτή τη μίνι σειρά άρθρων, ο **Μάνος Ματσαγγάνης** και η **Σοφία Τσαρούχα** ρίχνουν μια ψύχραιμη ματιά στην πρόσφατη πορεία, στις σημερινές προοπτικές, στα νέα δεδομένα, καθώς και στα παλιά άλυτα προβλήματα.

6

Πέρα από την εσωτερική υποτίμηση

Στο τελευταίο άρθρο αυτής της μίνι σειράς υπογραμμίζουμε ότι δεν έχουμε ξεφύγει ακόμη από το μοντέλο της φθηνής ανάπτυξης, δείχνουμε ότι η εσωτερική υποτίμηση του 2012 δεν μας έβγαλε από το λαγούμι των χαμηλών επιδόσεων (και από πολλές πλευρές μας έβαλε βαθύτερα σε αυτό), ενώ τέλος περιγράφουμε συνοπτικά τι άλλο πρέπει να γίνει για να περάσουμε σε ένα αναβαθμισμένο μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς.

Φθηνή ανάπτυξη

Όπως επισημάναμε στα προηγούμενα άρθρα μας, η επανεκκίνηση της ελληνικής οικονομίας υπήρξε δυναμική μετά το πάγωμα της οικονομικής δραστηριότητας λόγω κορωνοϊού: το 2021 ανακτήθηκε το μεγαλύτερο μέρος της απώλειας του 2020, ενώ το 2022 η ανάκαμψη επιταχύνθηκε.

Όμως τα προβλήματα παραμένουν. Η οικονομία εξακολουθεί να κινείται σε χαμηλά επίπεδα, έχοντας συρρικνωθεί απελπιστικά την περίοδο 2008-2020. Το ΑΕΠ της χώρας παραμένει 21% χαμηλότερο από ό,τι το 2007.

Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της ανάκαμψης είναι επίσης προβληματικά. Το επενδυτικό κενό δεν έχει ακόμη καλυφθεί. Οι παραγωγικές επενδύσεις (δηλ. εκτός κατασκευών) αυξάνονται αργά, ιδίως αν αφαιρεθεί η δαπάνη για εξοπλιστικά προγράμματα. Με ελάχιστες λαμπρές εξαιρέσεις, όπως αυτές που αναφέραμε στο πρώτο άρθρο της σειράς, οι ξένες άμεσες επενδύσεις επικεντρώνονται κυρίως στα ακίνητα, που φέρνουν πλούτο (στους πρώην ιδιοκτήτες τους, στους μεσίτες και στους συμβολαιογράφους), αλλά όχι ανάπτυξη μάλιστα κάποτε μειώνουν την κοινωνική ευημερία (π.χ. εξορύξεις υδρογονανθράκων ή περισσότερο τσιμέντο στα νησιά).

Οι εξαγωγές αυξάνονται, αλλά λιγότερο από τις εισαγωγές, με αποτέλεσμα την επιδείνωση του εξωτερικού ισοζυγίου (του ενός από τα «δίδυμα ελλείμματα» που οδήγησαν στην κρίση χρέους). Εάν εξαιρεθούν οι τουριστικές υπηρεσίες, τα καύσιμα (που εισάγονται, διυλίζονται, και επανεξαγονται) και τα πλοία (που ακολουθούν τις διακυμάνσεις της παγκόσμιας οικονομίας), η αύξηση των εξαγωγών είναι λιγότερο θεαματική. Το μερίδιο των προϊόντων μεσαίας και υψηλής τεχνολογίας στις εξαγωγές της ελληνικής μεταποίησης είναι χαμηλότερο σήμερα από ό,τι το 2007. Παρά την αύξηση της εξωστρέφειας, η ιδιωτική κατανάλωση παραμένει κινητήρια δύναμη της ανάπτυξης.

Εσωτερική υποτίμηση

Έντεκα χρόνια μετά τη μείωση των κατώτατων μισθών του Φεβρουαρίου 2012, που τη συνόδευσαν νομοθετικές ρυθμίσεις αποδυνάμωσης των συλλογικών διαπραγματεύσεων (που

ότι η υποτίμηση της εργασίας έχει εξαντλήσει τα όποια οφέλη της και έχει πλέον γίνει αντιπαραγωγική.

Στροφή πολιτικής

Η χρεωκοπία της κρατικοδίαιτης οικονομίας το 2010 και στη συνέχεια η διακυβέρνηση της περιόδου 2015-2019, κατέστησαν ανυπόληπτη την έννοια της συμβολής του κράτους στην οικονομική ανάπτυξη. Με αυτήν την έννοια, η φιλελευθεροποίηση της οικονομικής πολιτικής την τελευταία τριετία ήταν φυσιολογική και ως έναν βαθμό απαραίτητη.

Όμως, η βιώσιμη ανάκαμψη δεν θα έρθει με την απλή απελευθέρωση των δυνάμεων της αγοράς από τις ρυθμίσεις που τις περιορίζουν. Η αναβάθμιση του παραγωγικού μοντέλου της χώρας συνεπάγεται βαθιές τομές στην παραγωγή δεξιοτήτων, στη φορολογία, στην κοινωνική προστασία, στις εργασιακές σχέσεις. Η αύξηση της παραγωγικότητας, της απασχόλησης και των μισθών προϋποθέτει τομές στη δημόσια πολιτική:

- Συστηματική επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο: στην προαγωγή της υγείας των πολιτών, και κυρίως στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων και των ανέργων, καθώς και στη βελτίωση των διαχειριστικών δεξιοτήτων των μάντζερ και των επιχειρηματιών (που σήμερα είναι τραγικά χαμηλές).
- Φορολογικό σύστημα δίκαιο και μη στρεβλωτικό: χωρίς διακρίσεις κατά της μισθωτής εργασίας, με μετατόπιση του φορολογικού βάρους από την εργασία και την παραγωγή προς την κατανάλωση και τον πλούτο.
- Νέα ρύθμιση της αγοράς εργασίας: εργασιακές σχέσεις που να διευκολύνουν τις απαραίτητες αναπροσαρμογές σε βάθος χρόνου για την αναβάθμιση της ποιότητας των προϊόντων και των υπηρεσιών που παράγουν οι ελληνικές επιχειρήσεις.
- Κοινωνικό κράτος επιταχυντή της ανάπτυξης: με έμφαση στις κοινωνικές υπηρεσίες, καθώς και σε όλες τις άλλες πολιτικές «συμφιλίωσης» των εργασιακών και οικογενειακών υποχρεώσεων των νέων ζευγαριών και ιδίως των γυναικών. **Α**

Ο **Μάνος Ματσαγγάνης** είναι καθηγητής δημόσιας οικονομικής στο Πολυτεχνείο του Μιλάνου, και επικεφαλής του Παρατηρητηρίου Ελληνικής & Ευρωπαϊκής Οικονομίας του ΕΙΛΑΜΕΠ. Η **Σοφία Τσαρούχα** είναι οικονομολόγος (πτυχίο ΟΠΑ, μεταπτυχιακό LSE), και υποψήφια διδάκτωρ ΕΜΠ.

με τη σειρά τους βοήθησαν να μονιμοποιηθεί η καθήλωση των μισθών), είναι καιρός να αναρωτηθούμε πόσο συνέβαλε η εσωτερική υποτίμηση στην πολυπόθητη στροφή προς ένα βιώσιμο παραγωγικό μοντέλο που να βασίζεται στις εξαγωγές.

Η δική μας ανάγνωση είναι: η υπόσχεση ότι η εσωτερική υποτίμηση θα έθετε σε κίνηση έναν «ενάρετο κύκλο» δεν έχει και δεν μπορεί να επαληθευθεί. Ας θυμίσουμε ότι σύμφωνα με τους εισηγητές της **(α)** η μείωση των μισθών θα οδηγούσε σε μείωση των τιμών, **(β)** η μείωση των τιμών θα έδινε ώθηση στην ανταγωνιστικότητα και στην άνοδο των εξαγωγών, **(γ)** η άνοδος των εξαγωγών θα γινόταν ατμομηχανή της ανάπτυξης και **(δ)** η ανάπτυξη θα έφερνε αύξηση της απασχόλησης και στη συνέχεια και των μισθών.

Η μείωση των τιμών δεν συνέβη ποτέ. Μάλιστα, οι προτεινόμενες (από τον Τρόικα) μεταρρυθμίσεις για την τόνωση του ανταγωνισμού προσέκρουσαν στις αντιδράσεις των επιχειρηματικών συμφερόντων που κυριαρχούν στις αγορές προϊόντων και ματαιώθηκαν. (Αντίθετα, οι αντιδράσεις των συνδικάτων δεν ματαιώσαν τις μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας. Αυτό και μόνο θα έπρεπε να μας κάνει όλους σοφότερους για το ποιες ακριβώς είναι «οι συνεχνίες που εμποδίζουν την ανάπτυξη».) Αποτέλεσμα: οι τιμές πολλών αγαθών στην Ελλάδα είναι υψηλότερες από ό,τι στην υπόλοιπη Ευρώπη.

Η απασχόληση πράγματι αυξήθηκε. Το πρώτο εννεάμηνο του 2022 ο συνολικός αριθμός απασχολούμενων ήταν 10,9% υψηλότερος από ό,τι το αντίστοιχο εννεάμηνο του 2012. (Πάντως, η απασχόληση στην Ελλάδα παρα-

μένει χαμηλότερη από ό,τι το 2009: περίπου 420 χιλιάδες άτομα που χάθηκαν στην κρίση δεν έχουν ακόμη αναπληρωθεί. Συγκριτικά, στην Ισπανία και στην Πορτογαλία η συνολική απασχόληση έχει εδώ και χρόνια ξεπεράσει τα προ κρίσης επίπεδα.)

Το ότι η αύξηση του ΑΕΠ (μόλις 3,3% τη δεκαετία 2012-2022) ήταν τόσο χαμηλότερη από την άνοδο της απασχόλησης υποδηλώνει δύο πράγματα. Πρώτον, ότι η μείωση των μισθών και η απορρύθμιση της αγοράς εργασίας έφεραν αναμικτική ανάπτυξη. Δεύτερον, ότι κατά κανόνα οι νέες θέσεις εργασίας είναι χαμηλής παραγωγικότητας.

Όσο για τους μισθούς, η καθήλωσή τους ύστερα από την τεράστια μείωση της περασμένης δεκαετίας συνεχίζεται και μετά την επανεμφάνιση του πληθωρισμού. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, το δεύτερο τρίμηνο του 2022 οι ονομαστικοί μισθοί στην Ελλάδα αυξήθηκαν κατά 0,8%, ενώ ο πληθωρισμός κατά 10,4% (σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2021). Αντίθετα στην Ευρωζώνη η αύξηση των μισθών ήταν μεγαλύτερη (4,1%), ενώ η αύξηση των τιμών μικρότερη (8,0%).

Επίσης, παρά την πρόσφατη αναπροσαρμογή του κατώτατου μισθού, οι αμοιβές των μισθωτών παραμένουν απελπιστικά χαμηλές. Σύμφωνα με τα στοιχεία του συστήματος «Εργάνη», οι μέσες αποδοχές των μισθωτών το 2022 ήταν 1.176 ευρώ το μήνα (μεικτά).

Τι ακριβώς σημαίνουν όλα αυτά; Καταρχάς, ότι η ελληνική οικονομία είναι εγκλωβισμένη σε μια νέα εκδοχή του παραγωγικού μοντέλου φθηνής ανάπτυξης και χαμηλών επιδόσεων που οδήγησε στην κρίση του 2010. Επιπλέον,

**Η ΒΙΩΣΙΜΗ
ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΔΕΝ ΘΑ
ΕΡΘΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΛΗ
ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ
ΤΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ
ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΠΟ
ΤΙΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΟΥ
ΤΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΖΟΥΝ**

Η ακαταμάχητη γοητεία της «επαναστατημένης» πλατείας

Της ΣΟΦΙΑΣ ΚΑΛΑΜΑΝΤΗ

Οι μαζικές κινητοποιήσεις των τελευταίων εβδομάδων από τον καλλιτεχνικό κόσμο, με αίτημα την απόσυρση του Προεδρικού Διατάγματος 85/2022, είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο τα ζητήματα πολιτικής θίγονται και αντιμετωπίζονται στην δημόσια σφαίρα διαχρονικά στην Ελλάδα. Ένα ρυθμιστικής φύσεως ζήτημα στο επίμαχο ΠΔ σχετικά με τον καθορισμό προσόντων για τον διορισμό σε δημόσιους φορείς –με την κυβέρνηση να έχει ήδη ψηφίσει τροπολογία που εξαιρεί από το ΠΔ τις προσλήψεις στο Δημόσιο για την παροχή καλλιτεχνικού έργου– έχει γίνει η αφορμή για ένα άνευ προηγουμένου ξέσπασμα κινητοποιήσεων από τα σωματεία των καλλιτεχνών. Στο επίκεντρο της κριτικής και των αντιδράσεων βρέθηκε η ρύθμιση που προβλέπει πως απόφοιτοι μεταλυκειακής εκπαίδευσης που δεν έχουν πτυχίο ΑΕΙ - ΤΕΙ και επιθυμούν να εργαστούν στο Δημόσιο σε θέση διοικητικού υπαλλήλου, προσλαμβάνονται και αμείβονται στην κατηγορία υπαλλήλων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Το αίτημα για αλλαγή στην ρύθμιση αυτή, είτε κανείς το θεωρεί δίκαιο είτε άδικο, θα μπορούσε να έχει ακολουθήσει εξαρχής έναν θεσμικό δρόμο, με παρεμβάσεις και τοποθετήσεις των εκπροσώπων των καλλιτεχνικών σωματείων, καθώς και με τη σταθερή επιδίωξη για συνάντηση και διάλογο με κυβερνητικά στελέχη και αρμόδιους φορείς. Αντ' αυτού, ό,τι έχει επακολουθήσει μέχρι σήμερα δεν είναι παρά ένα συνονθύλευμα από κακής αισθητικής μελοδραματικά ξεσπάσματα, τα οποία συχνά αγγίζουν τα όρια του τραγελαφικού. Οι διαμαρτυρόμενοι, έχοντας την υποστήριξη και την αλληλεγγύη σημαντικού μέρους της κοινής γνώμης, κατέφυγαν ενστικτωδώς στο μέσο που έχει γίνει συνώνυμο της διεκδικητικής κινηματικότητας στην Ελλάδα: τη συγκέντρωση στην πλατεία. Από την εποχή των πανίσχυρων συνδικάτων στη δεκαετία του '80, μέχρι τα χρόνια της κρίσης και την αντιμνημονιακή αντίδραση, η «πλατεία» αποτελεί το απόλυτο σύμβολο συλλογικών διεκδικήσεων, οι οποίες πρέπει υποχρεωτικά να εκλαμβάνονται από όλους, εμπλεκόμενους και παρατηρητές, ως ένα παιχνίδι μηδενικού αθροίσματος. Οι διεκδικητές –συνδικαλιστικών συνήθως καταβολών–, είτε θα βγουν από το παιχνίδι ως οι θριαμβευτικοί νικητές, είτε ως οι συντριπτικά ηττημένοι, οι ηρωικοί πεσόντες, που μάταια πήγαν κόντρα στο «σύστημα», έστω και για λίγο.

Καταλήψεις, παραιτήσεις, απεργίες και πορείες έλαβαν χώρα με μεγάλη ένταση, διανοημένες με «καλλιτεχνικά» δρώμενα, στα οποία δεν έλειπαν όλων των ειδών οι υπερβολές. Αποκορύφωμα η αναπαράσταση της «κνδείας» του ίδιου του πολιτισμού την περασμένη εβδομάδα. Ο απλουστευτικός συνθηματικός λόγος επίσης ήταν παρών, με τους διαδηλωτές να αυτοαποκαλούνται «απόφοιτοι λυκείου» και να δημιουργούν τα σλόγκαν «σε εσάς που μας ακούτε» και «τώρα θα μας ακούσετε». Ξαν να υπάρχει ένα υπόρρητο παράπονο πως κανείς δεν άκουγε, όχι μόνο τώρα, αλλά εδώ και πολύ καιρό. Το όλο ύφος των κινητοποιήσεων σκιαγραφεί το προφίλ ενός διαρκώς «διωκόμενου», ο οποίος, μόνο στην πλατεία πλάι σε άλλους «διωκόμενους», μπορεί να εκτονωθεί αποτελεσματικά: να τραγουδήσει, να φωνάξει, να επαναστατήσει. Αποκομίζει κανείς την εντύπωση πως μιλάμε για μία σωρευμένη οργή στα μέλη των συγκεκριμένων κλάδων, η οποία τώρα ξεσπά. Οργή που απορρέει από μία απόλυτη βεβαιότητα πως η καλλιτεχνική προσφορά και η δημιουργία παρα-

γνώνονται διαχρονικά στη χώρα και το ΠΔ ήταν απλώς η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι.

Δεν είναι βεβαίως ψέμα πως στην Ελλάδα πληθώρα ζητημάτων που σχετίζονται με τον δημόσιο βίο παραμένουν αρρύθμιστα και αγνοούνται επιδεικτικά για δεκαετίες από τις κυβερνήσεις. Όταν τα ζητήματα αυτά κάνουν αποφασιστικά κατάληψη της εγχώριας επικαιρότητας, λόγω κάποιου ιδιαίτερου συμβάντος, που γίνεται η αφορμή για ευρεία συζήτηση, τότε μόνο θα βρεθούν ψηλά και στην κυβερνητική ατζέντα. Οι αρμόδιοι δρώντες της πολιτικής πρακτικά εξαναγκάζονται να προσανατολιστούν ατάκτως σε ένα μονοπάτι εύρεσης λύσεων, έστω και προσωρινά ικανοποιητικών, προκειμένου να κοπιάσει ο θόρυβος. Ένα τέτοιο ρυθμιστικό κενό είναι και η έλλειψη έως σήμερα μίας Ανώτατης Σχολής Παραστατικών Τεχνών, με την κυβέρνηση να δεσμεύεται πως θα υλοποιήσει την ίδρυσή της μέχρι το 2025. Μέχρι τότε όμως, και με την προεκλογική ατμόσφαιρα να επικρατεί φανερά πλέον τις εξελίξεις, ο πρωθυπουργός, σε συνάντησή του με εκπροσώπους των καλλιτεχνικών σωματείων, προχώρησε και σε άλλες δεσμεύσεις, οι οποίες θα ισχύσουν άμεσα. Συγκεκριμένα, αποφασίστηκε κατά πρώτον η εξίσωση μισθολογικά και ως προς τη βαθμολογική εξέλιξη των αποφοίτων καλλιτεχνικών σχολών, ανεξαρτήτως έτους αποφοίτησης, με τους απόφοιτους της επαγγελματικής βαθμίδας Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ) για το Δημόσιο. Κατά δεύτερον, δόθηκε η δυνατότητα εισόδου αποφοίτων δραματικών και καλλιτεχνικών σχολών με κατατακτήριες εξετάσεις στο 3ο εξάμηνο τμημάτων ΑΕΙ.

Η ρύθμιση για την είσοδο στα ΑΕΙ, εκτός του ότι παρακάμπτει το άρθρο 16 του Συντάγματος, αφού με βάση αυτό δεν αναγνωρίζεται η ισοτιμία καμίας ιδιωτικής σχολής, ναυεπιστημίου ή κολλεγίου με τα ΑΕΙ, άρα είναι αντισυνταγματική, παραβλέπει και ένα προηγούμενο βήμα ελέγχου, που θα έπρεπε να έχει ήδη θεσμοθετηθεί εδώ και καιρό. Πρόκειται για τον έλεγχο που χρειάζεται να επιβληθεί στις ήδη υπάρχουσες ιδιωτικές δραματικές ή άλλες συναφείς σχολές, προκειμένου να είναι βέβαιοι ότι όλες ανεξαιρέτως πληρούν κάποιες ελάχιστες ποιοτικές προϋποθέσεις. Προϋποθέσεις σχετικά με τον τρόπο εισαγωγής, τις εξετάσεις, την εσωτερική αξιολόγηση, τους διδάσκοντες κ.τ.λ. Έως και σήμερα, η εικόνα για το τι συμβαίνει στις συγκεκριμένες σχολές παραμένει θολή, είναι ένας χώρος εν πολλοίς αρρύθμιστος. Παρόλα αυτά, με τις νέες κυβερνητικές δεσμεύσεις, πλέον η πόρτα προς τα ΑΕΙ είναι ανοικτή, χωρίς να έχει προηγηθεί το συγκεκριμένο ελεγκτικό στάδιο και χωρίς βέβαια να έχει ανοίξει καθόλου η συζήτηση για το ίδιο το άρθρο 16 και την αναγνώριση των κολλεγίων.

Το να είναι κανείς καλλιτέχνης αποτελεί βεβαίως επάγγελμα και για αυτό θα έπρεπε να μας ενδιαφέρει πρωτίστως το να εξασκεί ο κάθε καλλιτέχνης το επάγγελμά του με σοβαρότητα, όντας πλήρως σε θέση να λαμβάνει όλα τα εφόδια που χρειάζεται από τη σχολή που θα επιλέξει να φοιτήσει. Από αυτό το σημείο εκκίνησης διαμορφώνεται άλλωστε και το επίπεδο πολιτισμού που θα έχουμε συνολικά ως χώρα μελλοντικά. Όμως, ο θεσμικός έλεγχος και το οργανωμένο πλαίσιο λειτουργίας πρέπει να θεωρούνται στοιχεία απαραίτητα για την εξέλιξη και ανάπτυξη κάθε κλάδου, συμπεριλαμβανομένου και του καλλιτεχνικού. Η «πλατεία» δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρείται ως ο αποκλειστικός, αυτό-κλτος μηχανισμός ελέγχου για πάσης φύσεως ρυθμίσεις και αλλαγές. **Α**

Κ. Καραμανλής Το χρονικό μίας προαναγγελλθείσης απόσυρσης

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Όταν το βράδυ της 31ης Αυγούστου ο Κώστας Καραμανλής τελείωνε την ομιλία του στα Ανώγεια με τη γνωστή μαντινάδα, πολλοί ήταν εκείνοι που διέγνωσαν πως ολοκληρώνεται ο κοινοβουλευτικός κύκλος του. Οι στίχοι δεν άφηναν περιθώρια παρερμηνείας: «Άλλο το να 'σαι αετός και άλλο να τον κάνεις / Άλλο το να θωρείς κορφές και άλλο να τις φτάνεις...»

Εκτοτε οι σχέσεις τους με τον Κυριάκο Μητσοτάκη εισήλθαν σε φάση διαρκούς παγετού. Κάτι το περίφημο γεύμα με τον Αντώνη Σαμαρά στη Θεσσαλονίκη, κάτι ένα άλλο γεύμα πάλι με τον Σαμαρά στα βόρεια προάστια των Αθηνών, κάτι ορισμένες διήθεν διαρροές, όλα αυτά –μαζί και χώρια– επιβεβαίωναν εμμέσως πλην σαφώς πως ο Κώστας Καραμανλής είχε λάβει την απόφασή του να δρομολογήσει τη μετάβασή του στην Προεδρία της Δημοκρατίας όταν πια θα είχε ολοκληρωθεί η θητεία της Κατερίνας Σακελλαροπούλου. Είχε επίσης λάβει την απόφασή του να μην ταυτίσει για περισσότερο χρονικό διάστημα το πολιτικό του προφίλ με εκείνο του αδιαμφισβήτητου πλέον ηγέτη της κεντροδεξιάς, Κυριάκου Μητσοτάκη.

Κάποιοι θα υποστηρίξουν πως ο καραμανλισμός είναι η σαρξ εκ της σαρκός της Νέας Δημοκρατίας και πως ποτέ και κανείς δεν θα καταφέρει να ελέγξει το κόμμα που ίδρυσε ο Κωνσταντίνος Καραμανλής. Η πραγματικότητα ωστόσο οδηγεί σε εντελώς διαφορετικά συμπεράσματα. Από τότε που ο Κυριάκος Μητσοτάκης, ως outsider, κατάφερε να κερδίσει την εσωκομματική κούρσα και να αναδειχθεί σε αρχηγό του κόμματος, επέδειξε μία σπάνια ικανότητα διαχείρισης των εσωκομματικών ισορροπιών αλλά και μία ικανότητα ακύρωσης ή εκτόνωσης εσωκομματικών δυνάμεων που δυνητικά θα στρέφονταν εναντίον του. Μπορεί να «άδειασε» τον Σαμαρά όταν δεν ικανοποίησε το αίτημά του να είναι αυτός ο Έλληνας επίτροπος στην Κομισιόν και να υποθέτησε σε αυτήν τη θέση τον Μαργαρίτη Σχοινά, δεν άδειασε όμως τον «σαμαρισμό», αυτήν την υπερσυντηρητική και εθνικιστική τάση, δηλαδή, η οποία εκφράστηκε με την «Πολιτική Άνοιξη». Ο Μαργαρίτης Σχοινάς φερ' ειπείν έχει ενδώσει στην «κρυφή γοητεία» υπερσυντηρητικών επιλογών (κυρίως για το μεταναστευτικό) σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, ιδιαίτερα δε όσον αφορά το πολιτικό σχήμα που εκφράζει η Τζιόρτζια Μελόνι (και όχι μόνον). Ο Κυριάκος Μητσοτάκης φρόντισε εξάλλου να διατηρήσει τάσεις και ρεύματα εντός της Νέας Δημοκρατίας που αναμφίβολα «χάιδευαν τα αυτιά» των υπερσυντηρητικών εντός και εκτός της ΝΔ.

Ο Αντώνης Σαμαράς δεν έφθασε (ακόμη) στο σημείο να ανακοινώσει την ολοκλήρωση του κοινοβουλευτικού του κύκλου, αν και είναι μεγαλύτερος σε ηλικία από τον Κώστα Καραμανλή. Παρ' όλα αυτά, αν κρίνει κανείς από τις τελευταίες του δημόσιες εμφανίσεις (ιδιαίτερα εκείνη προ ολίγων μηνών για το «Ίδρυμα Σαμαρά»), δεν φαίνεται να προκρίνει ιδιαίτερα προβλήματα στον Κυριάκο

Μητσοτάκη – η άλλωστε γνωστή και πολυφορεμένη υπερσυντηρητική του άποψη για τα εθνικά ζητήματα προσφέρει στον πρώθυπουργό και πολύτιμο «άλλοθι» στις όποιες επαφές του με τον διεθνή παράγοντα. Λίγες εβδομάδες πριν την επίσημη ανακοίνωση της ημερομηνίας διεξαγωγής των εκλογών και μετά από μία αναμφισβήτητα επιτυχή προεκλογική promotion από τον Αμερικανό ΥΠΕΞ Τόνι Μπλίνκεν –τουλάχιστον ως προς τα επικοινωνιακά στάνταρτ– και ενώ τα ελληνοτουρκικά πέρασαν αναγκαστικά σε φάση εκτόνωσης λόγω Ρίχτερ (για πόσο;), ο Κυριάκος Μητσοτάκης μπορεί να αισθάνεται πλέον πως πηγαίνει σε εκλογές με έναν συντονισμένο και ελεγχόμενο κομματικό μηχανισμό.

Ωστόσο η δυναμική που ανέπτυξε ομολογουμένως η απόφαση του Κώστα Καραμανλή να αποσυρθεί από τον κοινοβουλευτικό βίο της χώρας, θα έχει και κάποιες παράπλευρες επιπτώσεις. Θα είναι άραγε ο Νίκος Δένδιας αυτός που θα εκφράσει κεντρικά στη Νέα Δημοκρατία το αποκαλούμενο «πνεύμα του καραμανλισμού» ή θα είναι

κάποιος άλλος ή... άλλη (;). Τα πολιτικά κουτσομπολιά –που δίνουν και παίρνουν στα πολιτικά γραφεία της κεντροδεξιάς– θέλουν τον Νίκο Δένδια προτεινόμενο για το αξίωμα του Προέδρου της Βουλής όταν και εφόσον η Νέα Δημοκρατία σχηματίσει κυβέρνηση μετά από τις επερχόμενες δύο εκλογικές αναμετρήσεις. Θα είναι, λοιπόν, ο Κώστας Καραμανλής ο νεότερος, η Όλγα Κεφαλογιάννη ή κάποιος άλλος αυτοί που θα α-

ναλάβουν την εσωκομματική καθοδήγηση του λεγόμενου καραμανλικού μπλοκ;

Πέρα από τα πολιτικά κουτσομπολιά και ενώ έχουμε να διανύσουμε ικανό πολιτικό χρόνο μέχρι την εκλογή νέου Προέδρου της Δημοκρατίας –που υποψήφιος θα είναι ο Κώστας Καραμανλής με τη σύμφωνη γνώμη (αλίμονο) και του ΣΥΡΙΖΑ–, ο Κυριάκος Μητσοτάκης πρέπει να αισθάνεται κυρίαρχος του παιγνιδιού. Αυτή η σιγουριά δεν πηγάει από τις δημοσκοπήσεις και τους αλγόριθμους. Πηγάει από την αίσθηση πως κατά την επόμενη κυβερνητική τετραετία του, αν καταφέρει να ξεπεράσει το 38% στη δεύτερη εκλογική αναμέτρηση με την ενισχυμένη αναλογική, θα είναι περισσότερο αυτόνομος και λιγότερο εξαρτημένος ως προς τη λήψη αποφάσεων απ' όσο ήταν μέχρι σήμερα. Το κόμμα της ΝΔ παρά τους εσωκομματικούς ψιθύρους περνά αργά αλλά σταθερά στον έλεγχο του πατροπαράδοτου αντιπάλου του υπαρκτού Καραμανλισμού στον χώρο της κεντροδεξιάς που ήταν και είναι η μπισοτακική άποψη για τη λειτουργία του κράτους και την παραγωγή πολιτικής.

Το ιδεολογικό στίγμα αυτού του τύπου κεντροδεξιάς θα πλησιάζει περισσότερο τους Αμερικανούς δημοκρατικούς, με αρκετή δόση σύγχρονου μακροντομού, εμποτισμένη από μία αύρα ακίνδυνης σοσιαλδημοκρατίας σκανδιναβικής εμπνεύσεως. Άλλωστε εδώ θα είμαστε την 9η Απριλίου, Κυριακή των Βαΐων, όταν θα αποκαδικοποιούνται τα πρώτα σημάδια από την πρώτη εκλογική αναμέτρηση. **Α**

Ο ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΖΕ ΝΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΙ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΡΕΥΜΑΤΑ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΝΑ ΠΟΥ «ΧΑΪΔΕΥΑΝ ΤΑ ΑΥΤΙΑ» ΤΩΝ ΥΠΕΡΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΩΝ

ΤΑ ΝΟΥΜΕΡΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Του ΣΤΑΜΑΤΗ ΖΑΧΑΡΟΥ

34 χρόνια βουλευτής είναι ο Κώστας Καραμανλής, αλλά την Τρίτη γνωστοποίησε την πρόθεσή του να μη συμμετάσχει στις επερχόμενες εκλογές.

33,47% είχε λάβει η ΝΔ υπό την ηγεσία του στις εκλογές του 2009. Έλαβε 91 έδρες και ήρθε δεύτερο κόμμα πίσω από το ΠΑΣΟΚ του Γιώργου Παπανδρέου.

0 ερωτήσεις, επερωτήσεις (επίκαιρες και μη), αναφορές και λοιπές κοινοβουλευτικές δραστηριότητες είχε την τελευταία τετραετία ο πρώην πρωθυπουργός.

5.474 ευρώ ήταν η αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της πρώτης θτείας του (2004-2008).

7,76% ήταν η ανεργία στη λήξη της πρώτης θτείας του. Την παρέλαβε στο 10,3%.

36,5 δισ. ήταν το 2008 το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Το παρέλαβε σχεδόν στο 1/3, ήτοι στα 10,7 δισ. ευρώ.

299,5 δισ. ευρώ ήταν το χρέος που παρέδωσε στο τέλος του 2009, όταν και έχασε τις εκλογές.

15.443 σταυρούς έλαβε στις εκλογές του Ιουλίου του 2019 ο Παύλος Πολάκης και εξελέγη βουλευτής με τον ΣΥΡΙΖΑ.

11.650 σταυρούς έλαβε ο βασικός του αντίπαλος Γιώργος Σταθάκης, ο οποίος έμεινε εκτός Βουλής, δεδομένου ότι το δεύτερο κόμμα βγάζει έναν βουλευτή στα Χανιά.

5.148 έλαβε ο υποψήφιος Μιχάλης Χαιρετάκης, για τον οποίο ο Παύλος ο Αψύς έκανε χαμό την Κυριακή. Στην πραγματικότητα ο Χαιρετάκης (νεοδημοκρατικών απόψεων παλαιότερα, λένε οι οχτροί του) κατάγεται από τον Κίσσαμο. Όπως και ο Σταθάκης, δηλαδή,

© ΜΑΡΙΛΙΑ ΒΑΣΙΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ / EUROKINISSI

8,41 μέτρα ήταν το άλμα του Μίλτου Τεντόγλου στο μίτινγκ στίβου στο Λιεβέν της Γαλλίας, αποδεικνύοντας με εμφαντικό τρόπο το αυτονόητο. Ότι δηλαδή τα παπούτσια δεν κάνουν τον

αθλητή.

8,40 ήταν το άλμα που του ακύρωσε η Παγκόσμια Ομοσπονδία Στίβου επειδή φορούσε παπούτσια Limited Edition Black Panther.

επερχόμενες εκλογές.

25,2% από 24,1% αντίστοιχα είναι το ποσοστό του ΣΥΡΙΖΑ. «Οι δημοσκοπήσεις δεν είναι ασφαλές εργαλείο πρόβλεψης», δήλωσε την περασμένη εβδομάδα ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ ΠΣ.

9,8% από 10,7% είναι το αντίστοιχο ποσοστό για το ΠΑΣΟΚ.

2,7% και εκτός Βουλής, βλέπει η συγκεκριμένη δημοσκόπηση για το ΜΕΡΑ25. Ίσως δεν είχε προλάβει να αποτυπωθεί η δυναμική σύμπλευσης με το πρώην κόμμα Λαφαζάνη, νυν Στρατούλη.

25 μέρες κλειστό έμεινε το Μάτσο Πίτσου καθώς το Περού συνταράσσονταν από διαδηλώσεις με αίτημα την παραιτήση της προέδρου Ντίνα Μπολουάρτε και τη διάλυση του Κοινοβουλίου, προκαλώντας πιθανώς αισθήματα ζήλιας στους εγχώριους διαδηλωτές.

319.900 ευρώ πρόστιμο επέβαλε το Υπουργείο Ανάπτυξης στην ΑΒ Βασιλόπουλος για παραβίαση του περιθωρίου κέρδους σε επίπεδα άνω του επιτρεπτού από τον νόμο για την αισχροκέρδεια, αλλά και σε παραβάσεις της καταναλωτικής νομοθεσίας για διαφορετική τιμή στο ράφι και διαφορετική τιμή στο ταμείο.

26.880 ευρώ ήταν το πρόστιμο για τη Lidl, 21.397 για τον Γαλαξία και 9.380 για τον Κρητικό.

και ενδέχεται να έκοψε βουλευτές από τον αστό πρώην βουλευτή ή και να έκανε συμφωνία «δισταυρίας» με τον Πολάκη.

110 τόνους ανθρωπιστικής βοήθειας για τους σεισμόπληκτους της Τουρκίας έστειλε η Περιφέρεια Αττικής σε συνεργασία με τους Δήμους της Αττικής με κονβόι που ξεκίνησε την Κυριακή από την Αθήνα.

20.000 κουβέρτες, 7,5 τόνοι φαρμάκων και 5 τόνοι υγειονομικού υλικού περιλαμβάνονται στην αποστολή.

42.000 δολάρια ήταν η αξία ενός πορσελάνινου γλυπτού του Jeff Koons από τη σειρά «Σκύλος από μπαλόνι», το οποίο και έσπασε –άθελά της– μια επισκέπτρια της έκθεσης Art Wynnwood στην οποία εκτίθετο.

18.000 δολάρια είναι η τιμή ενός συλλεκτικού γλυπτού (μεγάλου πιάτου) από την ίδια σειρά στο ebay.

1.500 δολάρια περίπου κοστίζουν απομιμήσεις του εμβληματικού γλυπτού. Υπάρχουν χιλιάδες στο ebay. Οι σκύλοι-«μαϊμού» μικρό-

τερων διαστάσεων ξεκινούν από τα 30 δολάρια.

20% αύξηση στον τομέα του τουρισμού αναμένει για φέτος ο αρμόδιος υπουργός Βασίλης Κικίλιας, μιλώντας σε εκδήλωση στη Ρόδο.

100% πληρότητα καταλυμάτων παρατηρείται στους «καρναβαλικούς προορισμούς» για το τελευταίο Σαββατοκύριακο της Αποκριάς, σύμφωνα με δήλωση του προέδρου της Ομοσπονδίας Ξενοδόχων, Γρηγόρη Τάσιου.

50,4% αύξηση εμφάνισε η κυκλοφορία νέων αυτοκινήτων (καινούρια και μεταχειρισμένα εξωτερικού) τον Ιανουάριο, σε σχέση με έναν χρόνο πριν.

11.638 έναντι 6.057 που κυκλοφόρησαν τον αντίστοιχο μήνα του έτους 2022.

92,1% αύξηση παρουσίασε η κυκλοφορία καινούριων οχημάτων τον Ιανουάριο.

32,1% από 31% στην προηγούμενη μέτρηση (έναν μήνα πριν) είναι το ποσοστό που βρίσκεται έρευνα της alco ότι θα λάβει η ΝΔ στις

VERBA VOLANT

ΝΙΚΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ

«Εμείς ενθαρρύνουμε τον λαϊκό παράγοντα να παρέμβει. Οι διαδηλώσεις τώρα είναι καλοδεχούμενες». Ο «πατήρ ημιπισιρικά» κάνει μια εξόχως κυνική δήλωση εργαλειοποίησης των διαδηλώσεων και της λαϊκής πάλης, η οποία δήλωση, αν είχε εκτοξευθεί ως κατηγορία από πολιτικούς αντιπάλους, θα είχε προκαλέσει την «αγανάκτηση κάθε δημοκρατικού πολίτη».

ΑΝΤΖΕΛΑ ΔΗΜΗΤΡΑΚΑΚΗ

«Ο χώρος στον οποίο δρω είναι του μαρξιστικού φεμινισμού. Αυτά που βιώνουμε ως πατριархία είναι δομικά στοιχεία του καπιταλισμού συνεπώς η #ρήξη πρέπει να είναι καθολική και το ΜΕΡΑ25 είναι ο μόνος κομματικός χώρος με αυτή την προσέγγιση». Η νέα υποψήφια του Πάνη κάνει μια βαθιά πολιτική δήλωση συνδέοντας την πατριархία με τον καπιταλισμό. Είναι γνωστό άλλωστε ότι σε όλα τα κομμουνιστικά καθεστώτα θα έβαζαν γυναίκες για ηγέτες αλλά δεν πρόλαβαν. Οπότε ξέμειναν με τους «μάτσο», όπως ο Ιωσήφ, ο κομαντάντε Τσε, ο Νικολάι και ο Κιμ.

ΓΙΑΝΗΣ ΒΑΡΟΥΦΑΚΗΣ

«Τρία πράγματα υποσχόμαστε, ιδρώτα, δάκρυα και αίμα». Ο Πάνης, μιλώντας στους συντρόφους του, απήγγειλε Ρουβιά απ' την ανάποδη και ανακοίνωσε τη συμπίεση με το πρώην κόμμα Λαφαζάνη. Η ζωή αντιγράφει την τέχνη και η παρέα Ξαναμαζεύεται, όπως ακριβώς στους Blues Brothers.

ΣΟΦΙΑ ΣΑΚΟΡΑΦΑ

«Το ότι τον βράβευσαν δεν αναιρεί ότι είναι τραμπούκος και φασίστας». Η «μερίτσια» (sic)-βουλευτριά-ακοντίστρια αναφέρει φυσικά στη βράβευση του Αχιλλέα Μπέου, η οποία και προκάλεσε σφοδρές αντιδράσεις. Μου θυμίζει ωστόσο το «Αστερίξ στην Ελβετία», όπου ο υπερήφανος ορεσίβιος Ελβετός πρώτα έδερναν αλύπητα τους Ρωμαίους και στη συνέχεια τους περιέθαλπαν στα πλαίσια της περιβόητης ελβετικής ουδετερότητας.

ΒΑΣΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

«Χώρισα εξαιτίας του ΠΑΣΟΚ». Απαράδεκτη δήλωση για στέλεχος ενός κόμματος (αναπληρώτρια τομεάρχης επικοινωνίας του ΠΑΣΟΚ), ο ιδρυτής του οποίου είχε κάνει πράξη την εθνική συμφιλίωση. Να μη μαλώνετε. Να είστε αγαπημένοι.

ΜΟΥΣΕΙΑ

Και πάλι ο Μινώταυρος του νεοφιλελευθερισμού;

Του ΛΕΩΝΙΔΑ ΚΑΣΤΑΝΑ

Και ξαφνικά τα μουσεία έρχονται στην επικαιρότητα. Μια χαρά το βρίσκω. Αντί να συζητάμε αποκλειστικά τις «επισυνδέσεις» ή την «κυβέρνηση των νηπιμένων» καλύτερα να διαφωνούμε γόνιμα για πραγματικές μεταρρυθμίσεις. Βεβαίως και η συζήτηση δεν μπορεί να γίνει σε χαμπλούς και πολιτισμένους τόνους διότι η εκθροπάθεια και η κοκορομαχία μεταξύ κυβέρνησης και αντιπολίτευσης είναι στο DNA του πολιτικού μας συστήματος. Και δυστυχώς δεν έχει βρεθεί θεραπεία για τέτοιου είδους γενετικές ανωμαλίες.

Κάτι οι συζητήσεις για την επιστροφή των γλυπτών του Παρθενώνα, κάτι η πρόταση D. Chipperfield για την αναβάθμιση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου (ΕΑΜ) και κυρίως ο νέος νόμος για τα 5 μεγάλα μουσεία της χώρας, έφεραν στο προσκήνιο την προσπάθεια του ΥΠΠΟΑ και της κυβέρνησης για γόνιμες μεταρρυθμίσεις στον χώρο του πολιτισμού. Σ' έναν χώρο που ευλόγως θεωρείται ως μέρος της «βαριάς βιομηχανίας» της πατρίδας μας. Φυσικά και κυριαρχεί η αλλαγή του νομικού πλαισίου των μουσείων, μια και ο νόμος έχει ήδη ψηφιστεί αλλά και διότι γίνεται προσπάθεια να αναδειχθεί μια κάποια ιδεολογική διαφορά. Η κυβέρνηση υλοποιείται την ανάγκη εκσυγχρονισμού των δημόσιων υπηρεσιών, ενώ η αντιπολίτευση την ανάγκη προστασίας τους από τον «Μινώταυρο του νεοφιλελευθερισμού».

Μουσεία και μνημεία περιέχουν τις «γενετικές» πληροφορίες μιας περιοχής, ενός λαού, ενός πολιτισμού. Συμβάλλουν στη διαμόρφωση της ταυτότητας του τόπου και προβάλλουν την εικόνα του στο εξωτερικό. Τα μουσεία ασκούν τη λεγόμενη πολιτιστική διπλωματία, ενισχύουν το διαπολιτισμικό διάλογο, τις πολιτιστικές ανταλλαγές ανεξαρτήτως των διπλωματικών σχέσεων μεταξύ των κρατών. Είναι μέρος της ήπιας ισχύος ή μιας υβριδικής διπλωματίας με σημαντικά αποτελέσματα. Οι ανταλλαγές εκθεμάτων, οι πωλήσεις αντικειμένων, η προσέλκυση επισκεπτών, οι παντός είδους συνεργασίες και εκπαιδευτικά προγράμματα λειτουργούν επικουρικά στη διπλωματία της χώρας και αναβαθμίζουν τη διεθνή εικόνα της. Παράγουν πολιτική.

Τα σύγχρονα μουσεία δεν είναι πλήρως

εξαρτώμενα από την κρατική χρηματοδότηση. Ως ζωντανοί πολιτιστικοί οργανισμοί επιδιώκουν τη δημιουργία ενός ισχυρού παγκόσμιου brand name, κάνουν τις δικές τους διεθνείς εκστρατείες προσέλκυσης χορηγών και συγκέντρωσης χρημάτων και επεκτείνουν τις συλλογές τους μέσω πολιτιστικών συνεργασιών με άλλες χώρες. Όταν μάλιστα, τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί ο ρόλος των ιδιωτικών φορέων στην επιδότηση πολιτιστικών προγραμμάτων στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης. Συνεπώς, η διοίκηση ενός μεγάλου μουσείου απαιτεί ιδιαίτερες γνώσεις μανάτζμεντ σε συνδυασμό με διπλωματικές ικανότητες. Και φυσικά ένα ανάλογο, σύγχρονο νομικό πλαίσιο λειτουργίας.

Τα σύγχρονα μουσεία δεν μπορούν να λειτουργούν με θεσμικό πλαίσιο του 19ου αιώνα, υπό τον ασφυκτικό εναγκαλισμό της ελληνικής γραφειοκρατίας, επαναπαυμένα στην κρατική επιχορήγηση, βραδυκίνητα, στείρα και μουγκά σε πρωτοβουλίες, απόντα από διεθνή εκπαιδευτικά προγράμματα και πολιτιστικές καμπάνιες. Αντιθέτως πρέπει να είναι ανοικτά στις προκλήσεις της σύγχρονης εποχής και να ακολουθούν το παγκόσμιο κεκτημένο. Και αυτό επιτυγχάνεται μόνο όταν ανοίξουν κατόπιν σχεδίου τόσο στην εγχώρια όσο και στη διεθνή αγορά. Το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας τους πρέπει να υπηρετεί και να διευκολύνει την αποστολή τους.

Έστω και καθυστερημένα, ήρθε η ώρα να μετατραπούν σε οργανισμούς ΝΠΔΔ. Προφανώς και δεν ιδιωτικοποιούνται. Απλώς αποκτούν μεγαλύτερη ευελιξία κατά το επιτυχημένο παράδειγμα του Μουσείου της Ακρόπολης. Όπως τα δημόσια πανεπιστήμια και τα δημόσια νοσοκομεία. Παύουν δηλαδή να είναι περιφερειακές υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ. «Σιγά τη μεταρρύθμιση», θα έλεγε κάποιος και δεν θα είχε άδικο. Και όμως το αυτονόητο συνάντησε την έντονη αντίδραση σύσσωμης της αντιπολίτευσης. Ίσως γιατί είμαστε σε προεκλογική περίοδο. Ίσως για λόγους καθαρά ιδεολογικούς. Ίσως λόγω κεκτημένου αρνητισμού σε κάθε «νεοτερισμό». Ίσως για κάτι βαθύτερο.

Με τον καινούργιο νόμο φυσικά και δεν αλλάζει τίποτα από την ισχύουσα νομοθεσία για την εξαγωγή μνημείων, ούτε υποβαθμίζονται τα υπόλοιπα μικρότερα μουσεία της χώρας, ούτε οι χώροι τους παραχωρούνται για ιδιωτικές εκδηλώσεις, ούτε τίποτα απ' όλα αυτά τα τρομερά και «νεοφιλελεύθερα» που ακούγονται. Μια απλή θεσμική αλλαγή γίνεται

για διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Να έχει το κάθε μουσείο ένα Διοικητικό Συμβούλιο, να μπορεί να διαχειριστεί τον προϋπολογισμό του, να βρίσκει πόρους και χορηγίες, να οργανώνει τις πωλήσεις του, να προβάλλεται στο εξωτερικό, να διαμορφώνει τα δικά του εκπαιδευτικά προγράμματα, να επιλέγει τις διεθνείς συνεργασίες του. Να λειτουργεί όπως ένα σύγχρονο ΝΠΔΔ, προφανώς χρηματοδοτούμενο από τον δημόσιο προϋπολογισμό αλλά με κάποια αυτονομία που του δίνει ευελιξία όπως σε όλον τον κόσμο. Δεν χάνει τον δημόσιο χαρακτήρα του. Πού είναι το πρόβλημα;

Αρκεί βέβαια τα ΔΣ των μουσείων να μη στελεχώνονται από αποτυχημένους πολιτευτές ή από φίλους της εκάστοτε ηγεσίας του ΥΠΠΟΑ ή της κυβέρνησης. Αλλά από στελέχη με διεθνείς περγαμνές και ανάλογες εμπειρίες, που θα επιλέγονται αξιωματικά – με κάποιο διαγωνισμό – ώστε να μπορούν να υπηρετήσουν αξιόπιστα τον στόχο. Η υπουργός Λίνα Μενδώνη πρέπει να είναι η μοναδική υπουργός Πολιτισμού που δέχεται τόσο πυκνά και συνεχόμενα πυ-

ρά από την αντιπολίτευση. Πότε το «τσιμέντωμα της Ακρόπολης», πότε τα αρχαία του σταθμού της Βενιζέλου, πότε τα πτυχία των καλλιτεχνών και βεβαίως τα μουσεία – την έχουν συνεχώς στο στόμα. Προφανώς διότι αναβαθμίζει το πολιτιστικό μας προϊόν, ενδυναμώνει την ήπια ισχύ που αναφέραμε και φέρνει πλούτο. Και στα ρεπό της

ξεμπλοκάρει και την επένδυση στο Ελληνικό. Μεγάλος καημός.

Και τότε γιατί ακούγονται τόσες κραυγές, καταγγελίες αλλά και οϊμωγές για το τέλος του πολιτισμού εκ μέρους της αντιπολίτευσης; Δεν είναι ούτε η ιδεοληψία, ούτε ο στείρος αντιπολιτευτικός λόγος. Είναι κάτι πιο βαθύ αυτό που μας λερώνει. Οι ίδιες κραυγές θα ακουστούν όταν πρόκειται να έρθουν τα Γλυπτά του Παρθενώνα, οι ίδιες –και χειρότερες– όταν αρχίσει η αναβάθμιση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου. Βασικό γνώρισμα όσων αυτοαποκαλούνται προοδευτικοί είναι η πολιτική επιλογή της αβελτηρίας και του συντηρητισμού. Να μην αλλάξει πίστα η πατρίδα. Να μην προβληθεί στο εξωτερικό. Να μην γίνει διεθνώς αντικείμενο θαυμασμού. Να μην γίνει πόλος έλξης ακριβού τουρισμού. Να μην νιώσει ο κάτοικος αυτής της χώρας για κάτι υπερήφανο. Να μην γλυκάνει το πρόσωπό του αντικρίζοντας κάποια δημόσια ομορφιά. Να νιώθει μόνο οργή, να βγάζει κραυγές, να υψώνει γροθιές και να ουρλιάζει: «Θα σας φάμε». **Α**

Fake και δυνητικές ευαισθησίες

Του ΒΑΣΙΛΗ ΒΑΜΒΑΚΑ

Το γεγονός ότι έχουμε μπει εδώ και δεκαετίες στην εποχή των ομοιωμάτων, της εικονικότητας και του υπερπραγματικού κόσμου μπορεί να το καταλάβει πια ο καθένας – ακόμη και αν δεν έχει διαβάσει τις μεταμοντέρνες προφητείες του Ζαν Μποντριγιάρ. Εάν η τηλεόραση διαμόρφωσε πρώτη μια πραγματικότητα πέρα και πάνω από την «πραγματική», σήμερα η κυριαρχία των social media έχει κάνει τη διάκριση μεταξύ μιντιακού και κοινωνικού ουσιαστικά αδύνατη. Η κοινωνικότητά μας είναι σχεδόν πλήρως εξαρτημένη από κάποια μορφή τεχνολογικής διαμεσολάβησης. Οι κοινωνικές μας αναφορές είναι όλο και περισσότερο συνυφασμένες με εικόνες προσομοίωσης και πλατφόρμες διαρκούς διασυνδεσιμότητας, ακόμη και ο ίδιος μας ο εαυτός είναι ένα «προφίλ» που μπορούμε να το αλλάξουμε, να το πολλαπλασιάσουμε ή να το κρύψουμε όπως επιθυμούμε.

Αυτό που ακόμη δεν έχει αναλυθεί επαρκώς είναι το ιδεολογικό παιχνίδι που διεξάγεται σε αυτόν τον εικονικό κόσμο που όλοι –θέλοντας και μη– συμμετέχουμε. Το χαοτικό επικοινωνιακό μας περιβάλλον έχει δημιουργήσει τεράστιες δυνατότητες προπαγάνδας και παραπληροφόρησης, διαψεύδοντας την αρχική αισιοδοξία περί εκδημοκρατισμού της δημόσιας σφαίρας. Η εικονική μας συνδεσιμότητα έχει βάλει πολύ νερό στον μύλο της μισαλλοδοξίας, έχει καλλιεργήσει νέους σκληρούς κοινοτισμούς, γεμίζει διαρκώς με

αέρα τις ιδεολογικές φούσκες που πιστεύει ο καθένας μας. Δεν είναι μακριά το μακάβριο περιστατικό που υποτίθεται ότι «έλαβε χώρα» τον περασμένο Αύγουστο στη μεθόριο του Έβρου. Το ψευδές και σκηνοθετημένο γεγονός της απάνθρωπης, όπως υποστηρίχτηκε, εγκατάλειψης μεταναστών από τις αρχές που έφερε, μάλιστα, τον θάνατο ενός μικρού κοριτσιού σε ελληνική βραχονησίδα. Ένα ψευδές γεγονός με αληθοφανή χαρακτηριστικά αφού το μεταναστευτικό-προσφυγικό έχει προκαλέσει πολλές τραγικές απώλειες παιδιών και ενηλίκων στην απέλπιδα προσπάθειά τους να περάσουν στην Ελλάδα. Γι' αυτόν τον λόγο και έγινε εύκολα ειδοσιογραφικό και καταγγελτικό viral, διευκολύνοντας την έκφραση όχι μόνο παραπλανημένων συναισθημάτων (υπήρξαν όντως πολλά) αλλά κυρίως βαθύτατα ιδεολογικοποιημένων και κερδοφόρων ευαισθησιών. Διότι το μεταναστευτικό-προσφυγικό εδώ και χρόνια δεν νοείται ως ένα ανθρωπιστικό πρόβλημα, όπως αναμφίβολα είναι, αλλά ως μοχλός πίεσης και εξυπηρέτησης εθνικών, πολιτικών και οικονομικών σκοπιμοτήτων – την ευαισθησία την επικαλούνται για να κρύψουν τον ωφελιμιστικό κυνισμό τους.

Η εργαλειοποίηση του ανθρωπίνου πόνου έχει πάρει πρωτόγνωρες διαστάσεις στην εικονική μας πραγματικότητα. Είναι μικρή η

απόσταση που χωρίζει τον Κινέζο ακτιβιστή και καλλιτέχνη Άι Γουέι Γουέι, που κείτονταν εικονικά νεκρός σε παραλία του Αιγαίου ως άλλος μετανάστης-πρόσφυγας, από την Μπαϊντά Σ., «κοσμοπολίτισσα influencer», που βρέθηκε να ζητά βοήθεια για λογαριασμό των 38 προσφύγων οι οποίοι υποτίθεται ότι είχαν εγκλωβιστεί αβοήθητοι στο νησί του Έβρου και που έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο στη σκηνοθεσία του εικονικού θανάτου της «Μαρίας του Έβρου».

Τις ημέρες αυτές μια άλλη «ψευδής» εικόνα ήρθε να μιλήσει με διαφορετικό τρόπο για έναν επίσης πραγματικό και απερίγραπτο πόνο: Το δράμα εκατοντάδων χιλιάδων Τούρκων από τον ισχυρότατο σεισμό που έπληξε τη γειτονική χώρα πριν λίγες μέρες. Είναι η ζωγραφιά με ψηφιακή σύνθεση που έφτιαξε ο υποστράτηγος ε.α. του Πυροσβεστικού Σώματος, Παναγιώτης Κοτρίδης, και που για λίγες ώρες εξαπάτησε πολλούς στο κοινωνικά δίκτυα νομίζοντας ότι πρόκειται για πραγματική φωτογραφία που απεικονίζει έναν διασώστη της ελληνικής ΕΜΑΚ και ένα μικρό παιδί από την Τουρκία σωσμένο στην αγκαλιά του. Το ψευδές της εικόνας γρήγορα αποκαλύφθηκε από τον ίδιο τον δημιουργό της, ο οποίος με αυτόν τον τρόπο ήθελε να συμπαρασταθεί στους συναδέλφους του που πήγαν να βοηθήσουν στη διάσωση των πληγέντων από τον σεισμό.

Παρ' όλα αυτά η αποκάλυψη της πλασματικότητας της εικόνας δεν της στέρνησε μεγάλο βαθμό διαμοιρασμού και σχολιασμού

στο διαδίκτυο. Ο εύκολος συμβολισμός της εικόνας για προστασία, φιλία και αγάπη μεταξύ δύο εθνικών ταυτοτήτων –διαχρονικά σε αντιπαράθεση–, δημιουργήσε πλατιά συγκίνηση. Η προφανής μελοδραματικότητα της υποδήλωνε τόσο εθνική υπερηφάνεια (ο Έλληνας διασώστης σώζει το σεισμόπληκτο παιδί από την Τουρκία) όσο και μια πατρική ευαισθησία που δεν συναντάμε συνήθως στους πατερναλιστικούς συμβολισμούς του αγέρωχου έως αυταρχικού

«πατερούλη» που σαν θεός έρχεται να λύσει όλα τα προβλήματα, αλώβητος από αυτά. Η ψηφιακή ζωγραφιά, εξορισμού κατασκευασμένη εικόνα, ανέδειξε κάτι που μπορεί να αποτελεί μια διαφορετική πραγματικότητα. Κάτι που ενώ θεμελιώνεται στο κατεχόμενο φαντασιακό στοιχείο της εθνικής ταυτότητας και ετερότητας που είθισται να παράγει εκθροπάθεια, υπογράμμισε τη δυνατότητα των συνόρων να μην απομακρύνουν αλλά να συνδέουν τραγικές καταστάσεις και κοινούς πόνους. Ακόμη και αν η εικόνα αυτή δεν αποτελεί αισθητικά κάτι καινοτόμο ή ριζοσπαστικό, ακόμη και αν ο ρεαλισμός της είναι fake, με την αφοπλιστική της τρυφερότητα, υπέδειξε ότι την κατάργηση των συνόρων ή των εθνών (όπως θέλουν πολλοί έμποροι ελπίδας), αλλά τη δυνητική συνεύρεση και συνεργασία, το διεθνές του ανθρωπίνου πόνου μπροστά στην καταστροφή. **Α**

Η ΕΡΓΑΛΕΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΠΟΝΟΥ ΕΧΕΙ ΠΑΡΕΙ ΠΡΩΤΟΓΝΩΡΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΙΚΟΝΙΚΗ ΜΑΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΕΝΑΣ
ΧΡΟΝΟΣ
ΑΠΟ ΤΗΝ
ΕΙΣΒΟΛΗ
ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ
ΣΤΗΝ
ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Η Κίρα Ρούντικ είναι από τις πλέον αναγνωρίσιμες μορφές της ουκρανικής πολιτικής σκηνής — σε τακτικό επίπεδο εμφανίζεται στα δελτία ειδήσεων των μεγαλύτερων διεθνών δικτύων. Στα 37 της χρόνια είναι επικεφαλής του κοινοβουλευτικού κόμματος Golos και αντιπρόεδρος του ALDE (Ευρωπαϊκό κόμμα Φιλελευθέρων).

Η φωτογραφία της να κρατάει ένα καλάσνικοφ έκανε τον γύρο του κόσμου τις πρώτες ημέρες της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Η Κίρα Ρούντικ —12 μήνες μετά— στέκεται απέναντί μου στην οθόνη κι ένα χαμόγελο σχηματίζεται στα χείλη της, μία αίσθηση αισιοδοξίας. Μιλάμε λίγη ώρα μετά την επίσκεψη του Τζο Μπάιντεν στο Κίεβο.

«Κανένας δεν περίμενε την επίσκεψη Μπάιντεν, μας αναπτέρωσε το πθικό. Αυτό που έχει δείξει ο πόλεμος είναι ότι το απίθανο μπορεί να συμβεί, ξεκινώντας από το ότι ουδείς περίμενε ότι θα είμαστε ακόμα εδώ, σε αυτό το σημείο», λέει και προσθέτει ότι η απροσδόκητη επίσκεψη του Αμερικανού προέδρου μπαίνει σε αυτή τη μακρά λίστα των απίθανων που συμβαίνουν εσχάτως στη χώρα της.

«Συμβολικά, ήταν σημαντική η ημερομηνία, καθώς είναι η επέτειος των εννέα χρόνων ακριβώς από την εισβολή της Ρωσίας στην Κριμαία. Επίσης, η επίσκεψη Μπάιντεν έγινε μία ημέρα πριν από την ομιλία Πούτιν και έτσι πήρε το πάνω χέρι. Πέρσι ο Πούτιν έκανε την πρώτη ενέργεια και οι δυτικοί ηγέτες αντέδρασαν, τώρα αυτό άλλαξε», σημειώνει.

Βαθιά πολιτική και ευφράδης, της ζητάω να πάμε ένα χρόνο πίσω, στις 24 Φεβρουαρίου, πρώτες πρωινές ώρες.

ΚΙΡΑ ΡΟΥΝΤΙΚ

«ΘΑ ΚΕΡΔΙΣΟΥΜΕ, ΔΕΝ
ΕΧΟΥΜΕ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ»

*Η γνωστή ουκρανή βουλευτής,
αντιπρόεδρος του ALDE,
μιλάει στην Athens Voice*

Του ΛΟΥΚΑ ΒΕΛΙΔΑΚΗ

— Ποια ήταν η πρώτη σας σκέψη, η πρώτη αντίδραση; Περιμένατε την εισβολή;

Όχι, νομίζω ότι κανείς δεν περίμενε ότι το Κίεβο θα δεχθεί βομβαρδισμούς. Η πρώτη μου σκέψη ήταν ότι ακούμε πυροτεχνήματα... Όταν συμβαίνει κάτι τέτοιο είναι δύσκολο να το συνειδητοποιήσεις σε έναν πρώτο χρόνο. Αμέσως μετά αρχίσαμε όλοι οι βουλευτές να ανταλλάσσουμε τηλεφωνικές κλήσεις και γνωρίζαμε ότι πρέπει να πάμε στη Βουλή για να επιβληθεί στρατιωτικός νόμος — να γίνουν όλα τα απαραίτητα βήματα σε συνθήκες πολέμου. Οι δυνάμεις ασφαλείας μας είχαν πει ότι δεν πρέπει να μπούμε στην αίθουσα, αλλά συγκεντρώθηκαν αρκετοί βουλευτές, εισήλθαμε και καταγράφηκε μία ιστορική στιγμή με τουλάχιστον 400 βουλευτές να ψηφίζουμε, να ψάλλουμε τον εθνικό ύμνο κρατώντας ο ένας το χέρι του άλλου κι όλα αυτά υπό τους ήχους των βομβαρδισμών. Αυτή ήταν από τις πιο έντονες συναισθηματικά στιγμές της ζωής μου. Τότε όλοι πήραμε έναν όρκο: Θα λειτουργούμε σαν μία γροθιά. Αυτό τον όρκο τον έχουμε κρατήσει, είμαστε μία ομάδα και βάζουμε πάνω απ' όλα το εθνικό μας συμφέρον.

— Οι πάντες διερωτώνται για το πότε θα τελειώσει αυτός ο πόλεμος. Ποια είναι τα σενάρια και πόσο μακριά είναι διατεθειμένη να πάει η Ουκρανία σε μία διαπραγμάτευση; Θα δεχόσταν απώλεια εδαφών για να διασφαλίσετε την ειρήνη;

Δεν πιστεύω ότι υπάρχει κάποιος Ουκρανός που θα δεχόταν έναν συμβιβασμό που περιλαμβάνει απώλεια εδαφών. Έχουμε δει τι συμβαίνει στους ανθρώπους που ζουν στα υπό κατοχή εδάφη, όταν

Δύο μαρτυρίες για το πώς άλλαξε η συλλογική ψυχοσύνθεση των Ουκρανών τον 1 χρόνο πολέμου

«ΘΑ ΣΤΑΘΟΥΜΕ ΔΥΝΑΤΟΙ, ΘΑ ΝΙΚΗΣΟΥΜΕ»

Η Shadu είναι τραγουδίστρια και blogger από την Καμιάνκα της Ουκρανίας

απελευθερώνουμε τις πόλεις. Είδαμε ότι είχαν απολέσει τα ανθρώπινα δικαιώματά τους, βρήκαμε μαζικούς τάφους και δωμάτια βασανιστηρίων, δεν είναι λοιπόν μόνο εδάφη για τα οποία μιλάμε – είναι η γη μας, οι άνθρωποί μας, οι πόλεις μας. Είναι αδύνατο να βάλεις τιμή σε μία διαπραγμάτευση και ειδικά γνωρίζοντας τι συμβαίνει. Ως εκ τούτου, θα συνεχίσουμε τη μάχη, έχουμε πάρει την απόφασή μας και δεν έχει συμβεί κάτι που να μας υποχρεώσει να αλλάξουμε τροχιά. Θέλουμε σύντομα να έρθει η ειρήνη, αλλά ο Πούτιν μας οδηγεί σε έναν πόλεμο φθοράς. Τίποτα δεν μας πιέζει να έχουμε μία διπλωματική λύση, επειδή και τώρα ακόμα, ένα χρόνο μετά, δεν υπάρχει κανείς –άτομο ή οργανισμός– που να πιστεύει ότι ο Πούτιν θα τηρήσει τον λόγο του και ότι δεν θα μας επιτεθεί ξανά. Θα είναι εξαιρετικά άδικο τα παιδιά μας να μπουκνούν πάλι σε έναν πόλεμο σε 10 ή 20 χρόνια.

— **Δεν φοβάστε ότι η βοήθεια της Δύσης μπορεί να έχει ημερομηνία λήξης; Ότι ενδέχεται να υπάρξει μια συναισθηματική κόπωση;**

Ναι, φοβόμαστε. Αλλά ποια είναι η εναλλακτική; Για αυτό εξηγούμε σε όλο τον κόσμο τι συμβαίνει και επιδιώκουμε να πάρουμε τη νίκη το συντομότερο δυνατό. Οι δυνάμεις του Πούτιν δεν είχαν κάποια επιτυχία στο πεδίο της μάχης από τον περασμένο Οκτώβριο και το μόνο που επιδίωξε είναι να σπείρει τον τρόμο στους πολίτες με τις πυραυλικές επιθέσεις. Θεωρούμε ότι, αν έχουμε αρκετό οπλισμό, μπορούμε να τον διώξουμε, μπορούμε να απελευθερώσουμε τα εδάφη μας – έχουμε άλλες επιθυμίες, άλλα κίνητρα, έχουμε το στρατό μας που είναι έτοιμος να το κάνει. Αυτό που δεν έχουμε είναι τον συγκεκριμένο οπλισμό, για αυτό τον ζητάμε. Θέλω να υπογραμμίσω ότι, αν πηγαίναμε σε μία συμφωνία τώρα, αυτό θα σήμαινε ότι τον 21ο αιώνα μία χώρα μπορεί να κατακτήσει εδάφη μίας άλλης, να γίνει μια φασαρία διεθνώς και τελικά να τη γλιτώσει. Αυτό το παράδειγμα θέλουμε να δώσουμε; Ότι μπορεί μία χώρα, όποτε θέλει, να παίρνει ένα κομμάτι από μία άλλη χώρα;

— **Πώς έχει αλλάξει η δική σας ζωή και πώς έχουν διαμορφωθεί τα καθήκοντά σας ως βουλευτή αυτό το διάστημα;**

Η ζωή μου είναι πλέον διαφορετική, όπως η ζωή όλων μας. Πολλές φορές ξυπνάμε από τους ήχους των προειδοποιητικών σειρήνων. Παίρνουμε το ηρωινό μας κάτω από τις σκάλες, όπου κρυβόμαστε. Όταν πέφτει το ρεύμα βάζουμε μπροστά τις γεννήτριες – πέντε φορές την ημέρα πάω και βάζω ντίτζελ για να έχουμε ηλεκτρισμό και ζεστό νερό. Έχουμε απαγόρευση κυκλοφορίας, δεν υπάρχει φως στους δρόμους, πολλές φορές δεν οδηγούμε μέσα στη νύχτα γιατί είναι επικίνδυνο. Η ζωή ποτέ δεν θα είναι η ίδια – κατά τη διάρκεια της χρονιάς όμως έχουν αλλάξει πολλά: από το Κίεβο που είναι έτοιμο για πολιορκία μέχρι το ότι επισκέφθηκαν 34 χώρες για να μιλήσω για την υποστήριξη που χρειαζόμαστε, ενώ τώρα είμαι πίσω και εργάζομαι στο ανθρωπιστικό πεδίο. Συνέβησαν τόσα πράγματα και κάθε πρωί, όταν ξυπνάω, ρωτάω τον εαυτό μου: Τι να κάνω για να είμαι πιο παραγωγική; Κάποιες φορές πρέπει να δίνουμε τη μάχη στο κοινοβούλιο, κάποιες άλλες στη διεθνή σκηνή, κάποιες πρέπει να είμαστε εθελοντές και να μοιράζουμε φαγητό – αυτά κάνω όλο αυτό το διάστημα.

— **Πώς νιώθουν οι Ουκρανοί έναν χρόνο μετά την εισβολή;**

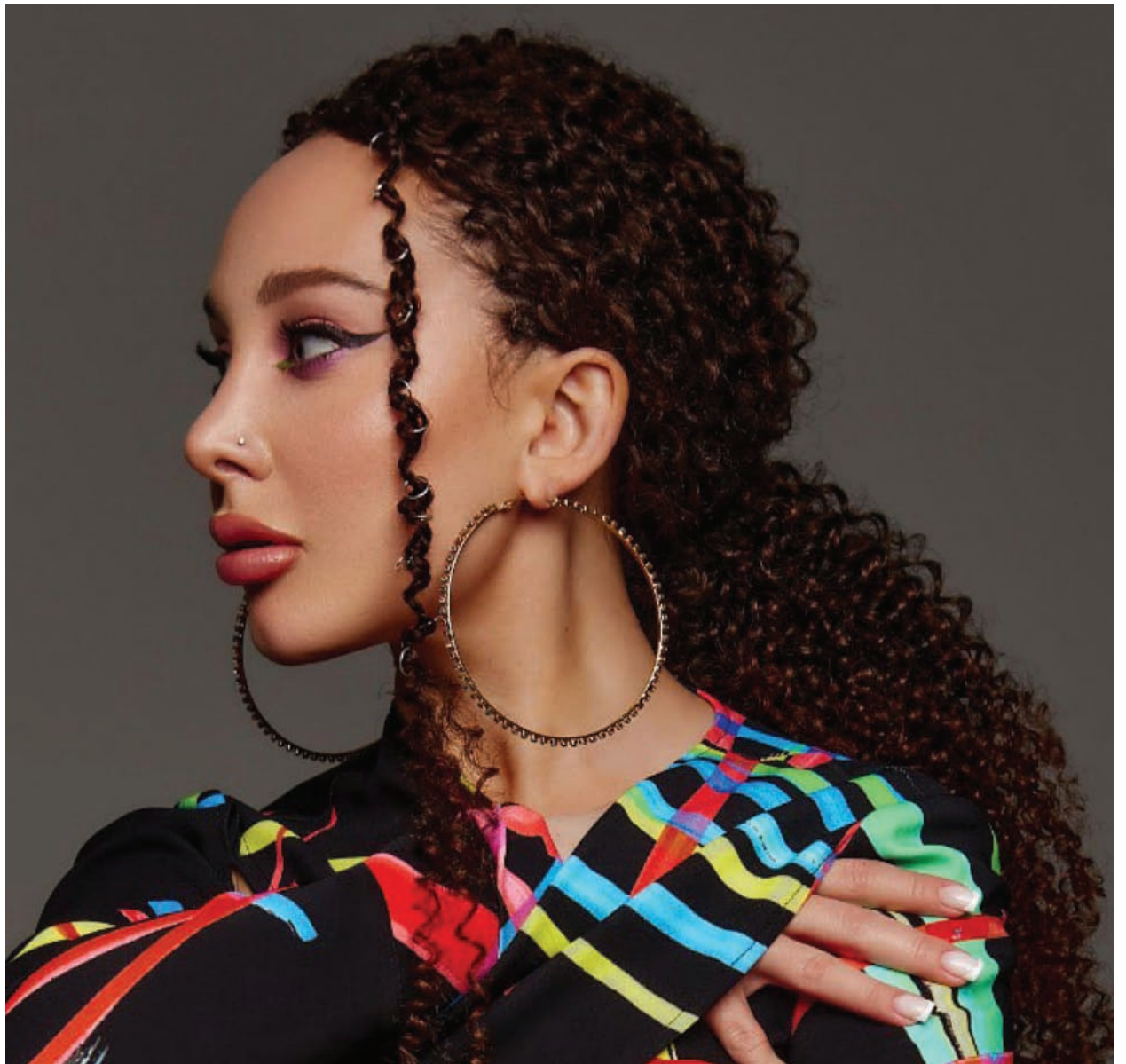
Είναι εξαιρετικά δύσκολο για τους ανθρώπους, σε προσωπικό επίπεδο, στην ψυχολογία τους, συναισθηματικά. Αλλά ποια είναι η εναλλακτική; Όπως λέει η μητέρα μου, όταν κάνει πολύ κρύο τα πουλιά στέκονται το ένα πλάι στο άλλο, αγγίζονται, έτσι κάνουμε και εμείς, στεκόμαστε ο ένας δίπλα στον άλλο. Αυτό που μας έκανε ο Πούτιν είναι ότι ένωσε το έθνος μας, η ενότητά μας είναι πιο ισχυρή από ποτέ. Τώρα που μιλάμε, είμαστε λίγο πριν το τέλος του Φλεβάρη, έρχεται η άνοιξη. Το ότι έχουμε επιβιώσει αυτόν τον δύσκολο χειμώνα μας γεμίζει με ελπίδα.

— **Νιώσατε ποτέ την ανάγκη να πάτε στο πεδίο της μάχης; Θυμόμαστε ότι κατά τις πρώτες ημέρες της εισβολής είχε κυκλοφορήσει μία φωτογραφία σας με ένα καλάνικοφ.**

Όταν αρχίσαμε την εκπαίδευση με το καλάνικοφ ήμασταν έτοιμοι να υπερασπιστούμε την πόλη μας. Γνωρίζαμε ότι, αν έπρεπε, θα το κάναμε. Όταν έφυγαν οι ρωσικές δυνάμεις από την περιφέρεια του Κιέβου, πολλοί από την εδαφική άμυνα πήγαν στην πρώτη γραμμή – ένας φίλος τότε μου είπε: Πάμε εμείς ώστε να μη χρειαστεί να πολεμήσετε εσείς και να χρησιμοποιήσετε τα όπλα σας. Οι δυνάμεις μας έχουν εκπληρώσει την υπόσχεσή τους και έτσι δεν χρειάζεται να πάω κι εγώ. Μπορώ να δίνω τη μάχη εκεί που είμαι πιο χρήσιμη, σε διεθνές επίπεδο και στο επίπεδο της ενημέρωσης. Δεν υπερβάλλω όμως λέγοντας ότι, αν χρειαστεί, θα πολεμήσουμε όλοι. ●

ΜΕΤΑ ΤΗΝ 24η ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2022 οι αξίες και η στάση των Ουκρανών απέναντι σε όλα έχουν αλλάξει. Αυτά που κάποτε νομίζαμε σημαντικά αποδείχθηκαν ασήμαντα. Όσο για μένα, θέλω να περνάω όσο το δυνατόν περισσότερο χρόνο με την οικογένειά μου. Όταν βρεθήκαμε όλοι μαζί στο υπόγειο, που ήταν το καταφύγιό μας για τις βόμβες, θυμάμαι να κοιτάζω τη μητέρα μου, τον πατέρα μου και τον αδερφό μου και να ρωτάω τον εαυτό μου, γιατί δεν βλέπαμε ο ένας τον άλλον πιο συχνά; Γιατί δεν είχα έρθει τόσο καιρό στο σπίτι να περάσουμε μαζί το Σαββατοκύριακο; Θυμάμαι τα δάκρυα που κυλούσαν στο πρόσωπό μου, έχοντας μπροστά μας την αβεβαιότητα για το αν θα μας δίνονταν ξανά μια τέτοια ευκαιρία. Όταν τελειώσει ο πόλεμος, μετά τη νίκη της Ουκρανίας, θα βλέπω πολύ πιο συχνά την οικογένειά μου. Είναι οι πιο αγαπημένοι μου άνθρωποι, ό,τι πιο ση-

μαντικό έχω σε αυτόν τον κόσμο. Ο πόλεμος δεν επηρέασε μόνο την καριέρα μου, αλλά και τη ζωή μου συνολικά με δυσάρεστο τρόπο. Αρχικά με έκανε να χάσω κάθε κίνητρο για δημιουργία, δεν υπήρχε αρκετή δύναμη μέσα μου για να κάνω μουσική. Κάποια στιγμή όμως είπα στον εαυτό μου ότι πρέπει να συνεχίσω να γράφω και να τραγουδάω για τους ανθρώπους, γιατί αυτό κάνω καλύτερα. Είναι το (μουσικό) πεδίο μάχης ενός καλλιτέχνη. Φυσικά, είναι δύσκολο να βρεις έμπνευση όταν συνειδητοποιείς ότι η χώρα σου βομβαρδίζεται καθημερινά, ότι οι άνθρωποι επιβιώνουν χωρίς θέρμανση και ηλεκτρισμό, και τόσα άλλα. Τώρα όμως ξέρω ότι τίποτα δεν θα με λυγίσει, θα συνεχίσω με όλες μου τις δυνάμεις να δημιουργώ για να προσφέρω με όποιον τρόπο μπορώ αυτούς τους δύσκολους καιρούς. Ως εκ τούτου εξακολουθώ να δουλεύω, να γράφω, να κάνω μουσική και επίσης ασχο-

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΙΣΒΟΛΗ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ

λούμαι ενεργά με το blog μου. Ναι, εξακολουθώ να κάνω blogging, αλλά αντί για τη μόδα, με την οποία πάντα σχετιζόμουν, τα βίντεο που κάνω τώρα περιστρέφονται γύρω από την πολιτική, τη σχέση της Ουκρανίας με τη Ρωσία, τη στάση του κόσμου απέναντι σε αυτόν τον πόλεμο. Δεν μπορώ να μείνω σιωπηλή. Είμαι ένας ελεύθερος άνθρωπος που ζει σε μια ελεύθερη δημοκρατική χώρα και έχω συνείδηση του ότι η σιωπή είναι το μεγαλύτερο έγκλημα σε τόσο απελπισμένους καιρούς.

Προσπαθώ να αποκαλύψω στον έξω κόσμο, σε όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους, την αλήθεια για το τι συμβαίνει στην Ουκρανία, να αποδομήσω τους μύθους που δημιούργησε κάποτε η Σοβιετική Ένωση και που τώρα χρησιμοποιεί η Ρωσία του Πούτιν, θεωρώντας τον εαυτό της νόμιμο κληρονόμο της ΕΣΣΔ. Ποιο είναι το καθεστώς του Πούτιν; Πόσο επικίνδυνο είναι; Τι συμβαίνει στην Ουκρανία; Θα ουρλιάζω καθημερινά και θα λέω στον κόσμο πόσο κυνικά και προδοτικά η Ρωσία επιτέθηκε στη γειτονική της χώρα. Ότι οι Ρώσοι στρατιώτες διαπράττουν εγκλήματα πολέμου, ότι σκοτώνουν και βιάζουν τις γυναίκες και τα παιδιά μας. Ότι παίρνουν ό,τι βρίσκουν στο πέρασμά τους, από χρυσά κοσμήματα μέχρι τουαλέτες. Και ότι αυτό το κακό πρέπει να τιμωρηθεί.

Το 2022 οι Ουκρανοί θα το θυμούνται για πάντα, θα μιλάμε στα εγγόνια μας για αυτή τη χρονιά, για το πόσο δύσκολη ήταν για όλους μας. Οι αξίες μας έχουν αλλάξει ολόκληρωτικά, ό,τι ήταν σημαντικό έγινε ασήμαντο και αυτό στο οποίο δίναμε ελάχιστη σημασία έγινε το πολυτιμότερο. Οι άνθρωποι άνοιξαν δείχνοντας πολλές φορές έναν εντελώς διαφορετικό εαυτό. Κάποιοι που έδειχναν φίλοι αποδείχθηκε πως δεν ήταν και άλλοι εντελώς άγνωστοι έχουν έρθει πια πολύ κοντά. Οι Ουκρανοί έχουν βρει τέτοιες ποιότητες στον χαρακτήρα τους που δεν μπορούσαν καν να φανταστούν ότι τις έχουν. Έχουν γίνει το πιο ενωμένο και δυνατό έθνος στον κόσμο.

Εκατομμύρια οικογένειες χωρίστηκαν το 2022, καθώς οι γυναίκες έφευγαν από τη χώρα για να σώσουν τα παιδιά τους από τους ρωσικούς πυραύλους και οι άνδρες έμεναν πίσω για να υπερασπιστούν τη γη μας. Για όλα αυτά μιλάω στο τραγούδι μου «Twenty twenty-two» (2022). Πιστεύω ότι το καλό θα υπερισχύσει του κακού! Πιστεύω ότι θα σταθούμε δυνατοί! Πιστεύω στη νίκη μας! ●

«ΤΟ ΤΡΑΥΜΑ ΜΑΣ ΘΑ ΑΝΤΗΧΕΙ ΣΤΙΣ ΕΠΟΜΕΝΕΣ ΓΕΝΙΕΣ»

**Η Βικτόρια Σαντούλιακ είναι ψυχολόγος
που ζει στην πόλη Τσερνίβτσι**

ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΤΟΥ 2014 (δύο μήνες μετά την πρώτη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία) ήμουν στην Ιερουσαλήμ – στην παλιά πόλη, κοντά στην Εκκλησία του Πανάγιου Τάφου. Εκεί συναντήσαμε κάποιους ορθόδοξους προσκυνητές από τη Γεωργία που μας εξέφρασαν τη συμπάράστασή τους και μας μίλησαν για τις φρικαλεότητες που διέπραξαν οι Ρώσοι κατά την επίθεση εναντίον της χώρας τους, το 2008. Μας προειδοποίησαν ότι μας περιμένει ένας μακρύς πόλεμος και μια «υφέρπουσα κατοχή». Εκείνη τη στιγμή, όμως, ήθελα να πιστεύω στο καλύτερο, ήλπιζα ότι σύντομα θα μπορούσαμε να επιστρέψουμε στην Κριμαία, στο Ντονέσκ και το Λουχάνσκ.

Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία απεικονίζει ορισμένα φαινόμενα, όπως:

Τη χειραγώγηση της κοινής γνώμης. Είναι ένας πόλεμος όπου διαπράττονται βασανιστήρια, βιασμοί και δολοφονίες παιδιών, βρεφών, ηλικιωμένων και γυναικών. Όμως υπάρχει μία επιρροή της ολοκληρωτικής κοινωνίας στην προσωπικότητα των Ρώσων, οι οποίοι χρόνια τώρα διδάσκονται να αποκαλούν το άσπρο-μαύρο και το αντίστροφο.

Το «Σύνδρομο της Στοκχόλμης» το οποίο συναντάμε στη Λευκορωσία – συνεργάζονται με τον βιαστή τους δικαιολογώντας τα πιο τρομερά εγκλήματα, παρέχοντας την επικράτειά τους ως εφιαλτήριο για τον βομβαρδισμό της Ουκρανίας.

Το Gaslighting, το οποίο χρησιμοποιείται ενεργά από εκπροσώπους της Ρωσίας στη διεθνή σκηνή, ιδιαίτερα στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.

Για τους Ουκρανούς οι συνέπειες είναι οδυνηρές:

Το έμμεσο τραύμα ή δευτεροπαθές τραυματικό στρες ή δευτερογενής θυματοποίηση είναι μια κατάσταση που αντιμετωπίζουν σήμερα πολλοί γιατροί, ψυχοθεραπευτές και δάσκαλοι. Όλοι ζούμε σε μια κατάσταση μόνιμης πίεσης – και αυτοί που βρίσκονται στην εμπό-

λεμη ζώνη, και αυτοί που βοηθούν τους πρόσφυγες, ακόμα και αυτοί που κατάφεραν να εκκενώσουν τις εμπόλεμες περιοχές. Μακροχρόνιο στρες ενδεχομένως θα υπάρξει και στις επόμενες γενιές.

Είναι τρομακτικό να ακούς ανθρώπους που βασανίστηκαν από τους Ρώσους κατακτητές ή έγιναν μάρτυρες βιασμών παιδιών. Είναι πολύ οδυνηρό, αλλά πρέπει να παραδεχθούμε ότι χιλιάδες παιδιά της Ουκρανίας (από αυτά που επέζησαν) ακρωτηριάστηκαν ψυχικώς ανεπανόρθωτα – μερικά απήχθησαν και κρατήθηκαν σε σωφρονιστικά στρατόπεδα στη Ρωσία.

Αυτή τη στιγμή διεξάγεται ένας πόλεμος πλήρους κλίμακας στο έδαφος της Ουκρανίας που θέτει σοβαρή απειλή για την ψυχική υγεία και την ευημερία της συντριπτικής πλειονότητας των Ουκρανών. Οι τελευταίες μελέτες δείχνουν ότι μεγάλος αριθμός συμπολιτών μας βρίσκεται ακόμη στο στάδιο της κινητοποίησης ή της άρνησης (το δεύτερο στάδιο του άγχους), επομένως μας περιμένει ένα κύμα ασθενειών που σχετίζονται με την εξάντληση.

Κατά τη διάρκεια αυτής της χρονιάς, γνώρισα πολλούς υπέροχους ανθρώπους, κάποιοι χρειάζονταν την προσοχή και την υποστήριξή μου, κάποιοι άλλοι, νέοι φίλοι, επόπτες, συνάδελφοι ψυχολόγοι, μου έδωσαν δύναμη.

Κατά τα άλλα, αυτό που μπορώ να πω είναι ότι όσοι εύχονται για εμάς τους Ουκρανούς ειρήνη μέσω διαπραγματεύσεων με έναν τρομοκράτη και την απώλεια μέρους των εδαφών μας (με πολίτες να διαμένουν εκεί), δεν έχουν επιγνώση της απειλής που θέτει ο ρωσικός φασισμός. Οι άνθρωποι που εύχονται τη νίκη μας και βοηθούν να τη φέρουμε πιο κοντά καταλαβαίνουν καλά ότι η Ουκρανία σήμερα είναι μια ασπίδα για τον πολιτισμένο κόσμο.

Και κάτι για το τέλος: Τις πρώτες ημέρες της εισβολής, όταν δεν σταματούσαν οι σειρήνες όλο το βράδυ, δεν κοιμόμασταν πολύ – φροντιζαμε τους πρόσφυγες και ήμασταν εξαντλημένοι. Τα θερμά λόγια συμπάραστασης από το εξωτερικό και η αίσθηση ότι δεν είμαστε μόνοι αυτές τις τρομακτικές στιγμές μου έδιναν ελπίδα. Είναι πολύ σημαντικό να επιστήνουμε την υποστήριξη ανθρώπων από διαφορετικές χώρες. **A**

ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ: ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ, ΠΕΝΤΕ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Του ΡΩΜΑΝΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ

Μετά από έναν ολόκληρο χρόνο ζόφου και ανθρωπιστικής καταστροφής, αιματοχυσίας, βομβαρδισμών, μαχών χαρακωμάτων, ρωσικών επιθέσεων και γενναίας ουκρανικής αντίστασης, μπορούμε να διακρίνουμε μερικά συμπεράσματα και «μαθήματα».

1 Η Δύση έχει αντισώματα. Παρά τη στρατηγική αφασία και τα λάθη της τελευταίας εικοσαετίας, παρά την εκτεταμένη ρωσική εκστρατεία διείσδυσης και επιρροής στην πολιτική, την οικονομία, την κοινωνία και τη δημοσιογραφία μας, παρά τα φαινόμενα Τραμπ και Μπρέζιτ, τις εσωτερικές έριδες και τη μεταψυχροπολεμική αδράνεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ, παρά την εξαιρετικά μέτρια ποιότητα του πολιτικού προσωπικού που στελεχώνει τις περισσότερες κυβερνήσεις μας, και παρά τη διάσπαση της δικής μας προσοχής λόγω του χάους στη δημόσια και ψηφιακή σφαίρα που ζούμε, η Δύση κατάφερε να ενωθεί και να λειτουργήσει αποτελεσματικά και συντεταγμένα για την υπεράσπιση της Ουκρανίας, της Ευρώπης και της διεθνούς έννομης τάξης. Απ' ό,τι φαίνεται έχουμε λειτουργικό ένστικτο αυτοσυντήρησης. Σε αυτό συνετέλεσαν και η προσωπικότητα του Ουκρανού προέδρου Ζελένσκι, και η πυγμή του Μπόρις Τζόνσον, του Τζο Μπάιντεν και άλλων ηγετών, αλλά και η στήριξη της κοινής γνώμης: όχι μόνο ηθικά ή στα λόγια, αλλά έμπρακτα: βάζοντας το χέρι γενναιόδωρα στην τσέπη για να πληρώσει εξοπλισμούς αλλά και ακριβότερη ενέργεια, τρόφιμα και πρώτες ύλες, αντιστεκόμενη στον εκβιασμό του Πούτιν.

2 Η αποτροπή δουλεύει. Η ακαριαία και ακλόνητη υποστήριξη της Ουκρανίας από το ΝΑΤΟ και την Ευρωπαϊκή Ένωση λειτουργεί αποτρεπτικά, τόσο για τον Πούτιν, όσο και για άλλους δρώντες του διεθνούς συστήματος. Πριν από ακριβώς έναν χρόνο, το πρωί της 24ης Φεβρουαρίου 2022, λίγες ώρες μετά την εισβολή των ρωσικών στρατευμάτων στην ανατολική Ουκρανία, σημειώσαμε ότι η επίθεση αυτή οφείλεται εν μέρει στην αδύναμη και χωρίς συνοχή αντίδραση της Δύσης σε είκοσι χρόνια προκλήσεων και επιθετικών ενεργειών του Πούτιν ακόμα και μέσα σε ευρωπαϊκό έδαφος. Ο Πούτιν εισέβαλε στην Ουκρανία επειδή θεωρούσε ότι δεν θα υπάρξει σοβαρή αντίδραση· επειδή θεωρούσε ότι τον παίρνει να το κάνει αυτό με χαμηλό κόστος· επειδή τόσα χρόνια έκανε ό,τι έκανε χωρίς κόστος. Η ηρωική αντίσταση των Ουκρανών υποστηριζόμενη από τη γενναία βοήθεια της Δύσης ανέβασε τρομακτικά το κόστος, όχι μόνο σε ανθρώπινες ζωές (άλλωστε ο Πούτιν πετάει φαντάρους στο μέτωπο σαν να περνάει κρέας στη μηχανή του κιμά), αλλά κυρίως οικονομικά, πολιτικά και συμβολικά. Είναι βέβαια μια τραγωδία το ότι έπρεπε να φτάσουμε μέχρι εδώ για να θυμηθούμε ή να μάθουμε ξανά τα μαθήματα σαράντα χρόνων Ψυχρού Πολέμου. Ας ελπίσουμε ότι τώρα μπορούμε να εφαρμόσουμε αυτή τη συνειδητοποίηση και στην περίπτωση της Κίνας, η στρατηγική της οποίας είναι και πιο ύπουλη και πιο αποτελεσματική από αυτή της Ρωσίας.

3 Ο πόλεμος διαμόρφωσε την εθνική συνείδηση της Ουκρανίας. Η ρωσική εισβολή και η ουκρανική αντίσταση είναι ένα από αυτά τα ιστορικά γεγονότα που λειτουργούν ως πολιτισμικό DNA για μία χώρα: θέτουν ή αναπροσδιορίζουν τις βάσεις του έθνους και του λαού. Μέχρι την πρώτη εισβολή του 2014 αλλά και ως ένα σημείο μέχρι τη δεύτερη εισβολή του 2022, η Ουκρανία ήταν μια βαθιά διχασμένη χώρα – γεωγραφικά, γλωσσικά, εθνοτικά, ταυτοτικά, πολιτικά – κάτι που ήταν εμφανές και στα αποτελέσματα προεδρικών εκλογών, όπως π.χ. το 2004 ή το 2010. Αντί να ενισχύσει το φιλορωσικό αίσθημα ή τις αποσχιστικές τάσεις κοινοτήτων στη νοτιοανατολική Ουκρανία, η επίθεση του Πούτιν και ο χειρισμός της κρίσης από τον Ζελένσκι ένωσε τη χώρα και της παρείχε ένα σημείο αναφοράς για τις γενιές που θα ακολουθήσουν. Αυτό βέβαια περιπλέκει τα σενάρια αποκλιμάκωσης και απεμπλοκής και αυξάνει το κόστος συμβιβασμού για

τον Ζελένσκι, εφόσον η Ουκρανία δεν καταφέρει να διώξει τους Ρώσους από το Ντόνμπας και την Κριμαία.

4 Η αρχή του τέλους για τον Πούτιν. Αν και ο πόλεμος σε καμία περίπτωση δεν έχει τελειώσει –και κάθε πρόβλεψη για την έκβασή του θα ήταν παρακινδυνευμένη– ο Πούτιν έχει ήδη πληγεί σοβαρά και μάλλον ανεπανόρθωτα. Ένας ηγέτης που ήταν ο απόλυτος και αδιαμφισβήτητος κυρίαρχος σε ένα πλήρως ελεγχόμενο, προσωποκεντρικό και διεφθαρμένο σύστημα, έχασε –με δική του πρωτοβουλία– τεράστιο πολιτικό κεφάλαιο, τόσο στην κοινωνία (λόγω κυρίως της επιστράτευσης, παρά λόγω της ίδιας της εισβολής) όσο κυρίως στην ελίτ και στους βυζαντινούς μηχανισμούς του ρωσικού κράτους. Τώρα λειτουργεί πιο απομονωμένος και καχύποπτος (παρανοϊκός, σύμφωνα με κάποιους). Η μακροπρόθεσμη παραμονή του στην εξουσία πλέον αμφισβητείται, αν και κανείς δεν ξέρει ούτε το υπό ποιες συνθήκες θα μπορούσε να απομακρυνθεί, ούτε το τι και ποιος θα ακολουθήσει.

5 Ο «Παγκόσμιος Νότος» κωφεύει. Πέραν της Δύσης, πολλές κυβερνήσεις και λαοί, στη Λατινική Αμερική, την Αφρική, τη Μέση Ανατολή και την Ασία νίπτουν τις χείρας τους, τηρώντας μία ουδετερότητα η οποία κάθε άλλο παρά «ουδέτερη» είναι. Ο Παγκόσμιος Νότος, ο οποίος κατά τ' άλλα φωνάζει εδώ και δεκαετίες για τις δομικές αδικίες του διεθνούς συστήματος (π.χ. το γεγονός ότι δεν εκπροσωπείται με μόνιμα μέλη στο Συμβούλιο Ασφαλείας) ή τις ανισότητες (π.χ. το ότι επηρεάζεται πιο άμεσα από την κλιματική κρίση απ' ό,τι αυτοί που την προκάλεσαν), τώρα σιωπεί και αντιμετωπίζει τον πόλεμο στην Ουκρανία με έναν βαθμό χαιρεκακίας: αρνείται να λάβει θέση θεωρώντας ότι η σύρραξη αυτή αφορά μόνο την Ευρώπη, ότι πρέπει και η (υποτίθεται) βολεμένη και επιθετική Δύση να γευτεί το πικρό ποτήρι του πολέμου που αυτοί βιώνουν τακτικά, ή πικαρισμένοι επειδή ασχολούμαστε περισσότερο με αυτήν την περίπτωση αντί άλλων περιφερειακών συγκρούσεων.

Η αντίληψη αυτή, εκτός από ανιστόρητη (η Ευρώπη έχει πληρώσει τρομακτικό κόστος σε ανθρώπινες ζωές και καταστροφές πολέων και υποδομών, και το ότι τόσα χρόνια έχει ειρήνη και ασφάλεια είναι αποτέλεσμα σκληρότατης δουλειάς, οράματος και συμβιβασμών), είναι πολύ επικίνδυνη για τον ίδιο τον Παγκόσμιο Νότο: τα πρώτα θύματα μιας απότομης απορρύθμισης της διεθνούς έννομης τάξης, όπως αυτή που επιχειρεί ο Πούτιν στην Ουκρανία δεν θα ήταν οι πυρηνικές δυνάμεις της Δύσης αλλά οι μικρές, αδύναμες χώρες του Παγκόσμιου Νότου, οι διεφθαρμένες κυβερνήσεις των οποίων παρεμπιπτόντως εισπράττουν ταυτόχρονα και την ανθρωπιστική βοήθεια των ανεπτυγμένων χωρών, αλλά και την τεχνογνωσία ολοκληρωτισμού της Κίνας. Παρά τα ιστορικά λάθη της, παρά τις αδυναμίες και την κρίση ταυτότητάς της, η Δύση εξακολουθεί να είναι ο καλύτερος εγγυητής της συμμαχίας της παγκόσμιας σταθερότητας, της προόδου για τη βιωσιμότητα, της φιλελεύθερης δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ακριβώς επειδή η δημοκρατία και η ελευθερία επιτρέπουν και επιβάλλουν μηχανισμούς αναστοχασμού και κριτικής που είναι απαραίτητοι για την ηθική εξέλιξη ενός πολιτισμού.

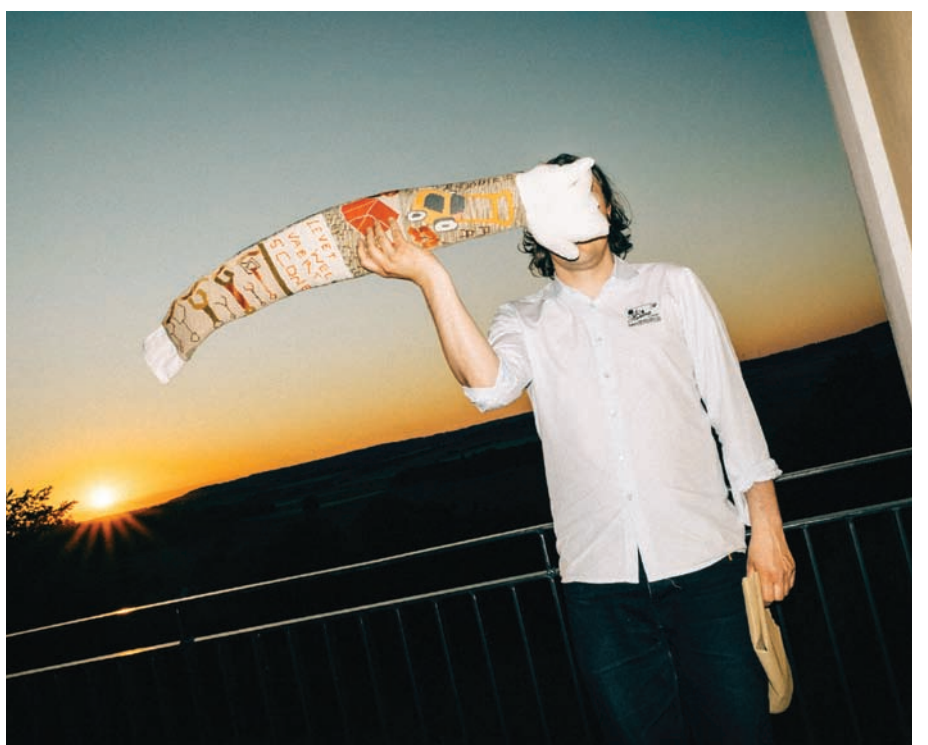
Ο πόλεμος στην Ουκρανία είναι ταυτόχρονα πόλεμος για την ασφάλεια της Ευρώπης, για τη σταθερότητα του διεθνούς συστήματος και για την επιβίωση της διεθνούς έννομης τάξης, ώστε να αποφύγουμε την επιστροφή σε μία απροκάλυπτα άναρχη, κυνική και ανασφαλής παγκόσμια αταξία, στην οποία το μόνο πράγμα που θα έχει σημασία θα είναι η σύναψη τοπικών ή περιφερειακών αμυντικών συμμαχιών και ο πυρηνικός εξοπλισμός. Οι Ουκρανοί εξακολουθούν να πολεμούν για την ελευθερία και την ασφάλεια όλων μας. Το να συνεχίσουμε να τους στηρίζουμε δεν είναι μόνο ηθική επιταγή αλλά εθνικό και παγκόσμιο συμφέρον. **A**

**ΟΙ ΟΥΚΡΑΝΟΙ
ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ
ΝΑ ΠΟΛΕΜΟΥΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥ-
ΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΑΣΦΑΛΕΙΑ
ΟΛΩΝ ΜΑΣ.
ΤΟ ΝΑ ΣΥΝΕΧΙ-
ΣΟΥΜΕ ΝΑ ΤΟΥΣ
ΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ
ΜΟΝΟ ΗΘΙΚΗ
ΕΠΙΤΑΓΗ ΑΛΛΑ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ
ΣΥΜΦΕΡΟΝ.**

ΟΙ ΝΕΟ-ΦΟΛΚΛΟΡ ΤΑΠΙΣΕΡΙ ΤΟΥ ΚΛΑΑΣ ROMMELAERE

Ο Βέλγος καλλιτέχνης μάς μίλησε για τις ασυνήθιστες δημιουργίες του, έργα τέχνης κεντημένα που δημιουργεί χάρη σε μια ομάδα συνταξιούχων γυναικών που αναλαμβάνουν να τα κεντήσουν

Του ΓΙΑΝΝΗ ΝΕΝΕ

Πίνακες με κατακερματισμένα κομμάτια ιστοριών – φυσιογνωμίες, σειριακούς αριθμούς, ανθρώπινα μέλη, τοτέμ, φυτά, ασυνάρτητα doodles, σύμβολα της μοντέρνας εποχής, γεωμετρικά σχέδια δίπλα σε σαν-εξωγήινες μορφές, σπίτια. Όλα είναι στοιχεία μιας μοντέρνας εικαστικής αντίληψης, ένα νεο-φοκλόρ των μεγάλων πόλεων αλλά αυτό που τα κάνει διαφορετικά, μα πολύ διαφορετικά, είναι ότι απαρτίζονται από κομμάτια κεντημάτων σε ύφασμα, από πλεκτές επιφάνειες, σαν να έχει ζωγραφιστεί μέσω της κλωστοϋφαντουργίας ο καλλιτέχνης.

Ο **Klaas Rommelaere** γεννήθηκε στην πόλη Roeselare του Βελγίου και σπούδασε Μόδα στη Βασιλική Ακαδημία Καλών Τεχνών της Γάνδης. Στο ξεκίνημα της καριέρας του, και ως εκπαιδευόμενος, εργάστηκε δίπλα στον Δανό σχεδιαστή Henrik Vibskov αλλά και στον Βέλγο Raf Simons. Γρήγορα όμως συνειδητοποίησε πως ο κόσμος της μόδας δεν του πρόσφερε τελικά το κατάλληλο έδαφος για να καλλιεργήσει τις ιδέες του.

Οι νεο-φοκλορικές ταπίσες του Rommelaere άρχισαν να λαμβάνουν οπτική υπόσταση μέσα από ξεχασμένες τεχνικές κλωστοϋφαντουργίας και υλικά που οι σπουδές του τού είχαν μάθει να διαχειρίζεται με τον καλύτερο τρόπο: βελόνα, κλωστή, νήματα, σταυροβελονιά, βελονάκι και κλασικό πλέξιμο. Η αντισυμβατική ομάδα με την οποία συνεργάζεται αποτελείται κυρίως από ηλικιωμένες γυναίκες από διάφορες πόλεις του Βελγίου που έχουν συνταξιοδοτηθεί – τις επνομαζόμενες «κυρίες» του. Η δουλειά του Klaas Rommelaere έχει παρουσιαστεί σε γκαλερί στο Βέλγιο και στη Γερμανία. Σήμερα ζει και εργάζεται στην Αμβέρσα. Τον ανακαλύψαμε σαν να είχαμε βρει έναν θησαυρό ξεχασμένο σε κάποια ντουλάπα και ζητήσαμε να μάθουμε μερικά πράγματα για αυτόν.

— Τι ήταν αυτό που σου έλειπε από τη μόδα που σε έκανε να την εγκαταλείψεις και γιατί;

Δεν νομίζω πως, συνειδητά, εγκατέλειψα ποτέ τη μόδα, μάλλον δεν ήμουν ποτέ μέσα σε αυτήν. Σπούδασα μόδα, έβαλα στο βιογραφικό μου δυο μεγάλες «θητείες» ως εκπαιδευόμενος και μέχρι εκεί. Το σύστημα της βιομηχανίας της μόδας, απλά, δεν μου ταίριαζε. Κατάλαβα πως ήμουν «μοναχικός» τύπος – προτιμούσα να δουλεύω μόνος μου, στο δικό μου ατελιέ. Στον κόσμο της

μόδας επικρατεί μια φρενίτιδα, δουλεύεις άπειρες ώρες και το κάνεις για κάποιον άλλον. Σκέφτηκα, αν είναι να δουλεύω τόσες ώρες και τόσο σκληρά μέσα στην εβδομάδα, τότε καλύτερα να το κάνω για μένα και για τη δική μου αισθητική. Επιπλέον, υπάρχει μεγαλύτερη ελευθερία σε αυτό που κάνω γιατί δεν εξαρτάται από τις εποχές, φθινόπωρο-χειμώνας, και δεν σε απασχολεί να το κάνεις απαραίτητα εμπορικό, να πουλάει. Και φυσικά ορίζεις εσύ τον χρόνο σου. Ήταν μάλλον μια επιλογή βασισμένη στη λογική – αυτά που έμαθα στη σχολή και μετέπειτα στην εκπαίδευση, να βρουν εφαρμογή στη δική μου τέχνη.

— Ποια κομμάτια της παιδικής σου ηλικίας βλέπει κανείς στην τέχνη σου; Και με ποιον τρόπο εμφανίζονται;

Έφτιαξα μια σειρά από έργα με τίτλο «Dark Uncles». Ήταν μια αντανάκλαση του παρελθόντος, από την παιδική μου ηλικία έως σήμερα. Τι με έκανε αυτό που είμαι σήμερα; Το παιδί που υπήρξα. Πολλά από τα κεντημένα κομμάτια προέρχονται από εικόνες που είχα ως παιδί με ό,τι αναμνήσεις αυτές έφεραν μαζί τους. Κανένας άνθρωπος δεν είναι «νησί», κανείς δεν στέκεται αυτόφωτος, είναι σημαντικό να κοιτάμε το παρελθόν μας γιατί εκεί μπήκαν οι ρίζες μας.

— Ποια είναι η διαδικασία που ακολουθείς συνήθως στη δουλειά σου;

Επειδή ένα έργο για να τελειώσει μπορεί να πάρει και έναν ολόκληρο χρόνο, έχω σχεδόν πάντα παράλληλα στο μυαλό μου το επόμενο πρότζεκτ με το οποίο θα καταπιαστώ αμέσως μόλις ολοκληρωθεί το προηγούμενο. Όταν δουλεύω ένα έργο, το μυαλό μου επεξεργάζεται ταυτόχρονα και το επόμενο. Θα το σχεδιάσω πρόχειρα και όταν έρθει η ώρα, ξεκινάω να το δουλεύω. Το συγκρίνω με τη δημιουργία μιας ταινίας – γυρίζεις σκηνές μεμονωμένες, τη μια μετά την άλλη, και στο τέλος τις ενώνεις και έχεις μια ολοκληρωμένη ταινία. Αν είσαι αρκετά υπομονετικός. Όταν ξεκινάω κάτι καινούργιο, σκέφτομαι βήμα βήμα τις φάσεις του, τι θα το κάνει πιο «δυνατό», τι θα κάνει το μήνυμά που θέλω να περάσω πιο ξεκάθαρο, πιο παγκόσμιο, πιο διεισδυτικό.

— Πώς προέκυψε η ιδέα των κεντημένων μοτίβων; Επαιξε καθόλου ρόλο η εμπειρία σου από τον κόσμο της μόδας;

Σπούδασα μόδα αλλά, καθώς αυτό ήταν το δεύτερο μεταπτυχιακό μου, δεν είχα αρκετά χρήματα. Έψαχνα φθηνότερο τρόπο να αποτυπώσω τα γραφικά μου πάνω σε ύφασμα, και ο πιο εύκολος και φιλικός προς την τσέπη μου αποδείχθηκε το κέντημα. Κάθε χρόνο έκτοτε, αφοσιώνομαι και σε μια χειροτεχνία, crochet, χειροποίητοι κόμποι. Άλλωστε, όταν αποφοίτησα, αυτά μου άρεσε να κάνω περισσότερο από κάθε τι άλλο, αλλά δεν είχαν ιδιαίτερα πρακτική εφαρμογή στον «χώρο». Ένας επιπλέον λόγος που επέλεξα να τα ενσωματώσω στη δική μου τέχνη. Είναι αυτή η ελευθερία που λέγαμε...

— Πώς βρίσκεις τις κυρίες που σου κεντούν τα έργα σου; Πώς λειτουργεί όλο αυτό;

Όλο αυτό προέκυψε και αναπτύχθηκε σαν να ήταν η προκαθορισμένη, φυσιολογική εξέλιξη των πραγμάτων. Πολύ ομαλά. Απλά απευθύνθηκα μια φορά σε ένα κέντρο ηλικιωμένων εδώ στην Αμβέρσα και εκείνες ανταποκρίθηκαν ζητώντας μου να συναντηθούμε και να τους παρουσιάσω ένα πρότζεκτ μου. Αυτό, πριν 10 χρόνια. Εξακολουθούμε να βρισκόμαστε κάθε εβδομάδα και καθόμαστε μαζί και δουλεύουμε. Με τα χρόνια κάποιες έφυγαν, κάποιες καινούργιες ήρθαν. Όλες όμως είναι τόσο χαρούμενες όταν βρισκόμαστε – χαρούμενες που έχουν αποκτήσει έναν καινούργιο στόχο και σκοπό, που παραμένουν ενεργές κάνοντας αυτά που για εκείνες είναι μια καθημερινή ασχολία.

— Νιώθεις καθόλου να αλλάζουν τα έργα σου μόλις κεντηθούν; Γίνονται κάτι νέο για σένα; Η παραμένουν εντελώς «δικά σου»;

Λατρεύω τον τρόπο με τον οποίο αλλάζουν τα έργα μου, γίνονται πιο παράξενα, αποκτούν διαφορετικό σχεδόν σχήμα όταν περνούν οι κλωστές. Ζωντανεύουν. Είναι πάντα τα δικά μου σχέδια, οι δικόι μου πίνακες, δουλεύονται με τη δική μου αισθητική, αλλά επιφορτίζονται και με την αγάπη και το πάθος εκείνων που τα κέντησαν. Και αυτό είναι υπέροχο. Όσοι περισσότεροι άνθρωποι εμπλέκονται σε

ένα έργο, τόσο το καλύτερο. **A**

Δείτε περισσότερη δουλειά του: @klaasrommelaere

www.athensvoice.gr

Διαβάστε όλη τη συνέντευξη

Κανένας άνθρωπος δεν είναι «νησί», κανείς δεν στέκεται αυτόφωτος, είναι σημαντικό να κοιτάμε το παρελθόν μας γιατί εκεί μπήκαν οι ρίζες μας

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΤΕΡΖΟΠΟΥΛΟΣ

«Η ζωή είναι μια μικρή παρένθεση στη μεγάλη επικράτεια του θανάτου»

Λίγο πριν την πρεμιέρα της νέας του παράστασης, ο σημαντικός σκηνοθέτης μιλά για το θέατρο και την εποχή μας, την απώλεια και την ελπίδα

Της ΙΩΑΝΝΑΣ ΓΚΟΜΟΥΖΑ
Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

ΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΑΡΡΩΔΗΣ –κι ας κινείται στα γνώριμα χαμηλά ημιτόνια–, κάθε κουβέντα του ανοίγει άλλες τόσες. Ο χρόνος διαστέλλεται και πάλι δεν καταλαβαίνεις πότε έρχεται η ώρα που ανανεώνετε το ραντεβού σας για την πρεμιέρα του «**Ρέκβιεμ**» το οποίο ανεβαίνει στη θεατρική του στέγη στο Μεταξουργείο από τις 24 Φεβρουαρίου. Χορταστικές, από ψυχής, με βλέμμα κριτικό στο παρόν και αγωνία για το μέλλον, οι συναντήσεις με τον Θεόδωρο Τερζόπουλο γίνονται πάντα αφετηρία για ταξίδια στον κόσμο του θεάτρου, του νου, αλλά και στην υφήλιο που έχει «οργώσει» φτάνοντας με τις παραστάσεις του ακόμα και σε εμπόλεμες ζώνες. «Για μια περίοδο το Αττις ήμασταν κάτι σαν πολεμικοί ανταποκριτές καθώς ταξιδεύαμε π.χ. στη Γεωργία ή στην Κολομβία. Παίζαμε σε εκκλησίες, όπου το πρωί γίνονταν οι τελετές για τους νεκρούς και το απόγευμα παρουσιάζαμε τη “Μήδεια” και τις “Βάκχες”. Το θέατρο μέσα στη ζωή στην ακραία της συνθήκη μου λέει. Τον περασμένο Ιούνιο, πάλι, βρέθηκε στη Σιβηρία, σχεδόν στον Βερίγγιο Πορθμό, προσκεκλημένος του σαμάνου υπουργού Πολιτισμού της Πακούτια, όπου σκέφτεται να ανεβάσει τις τελευταίες, τις έβδομες “Βάκχες” με σαμάνους ηθοποιούς. «Τα ταξίδια σε κάνουν πιο μελιχίο, πιο ανθρώπινο, πιο αποφασιστικό. Βοηθούν στην αυτοσυγκέντρωση. Έχεις ένα φορτίο συγκινησιακό πολλών παραδόσεων, πολλών συναντήσεων, που σε κάνει πιο πλούσιο συναισθηματικά. Με αυτήν την έννοια αισθάνομαι τυχερός. Βέβαια την τύχη μου την επέλεξα ως τρόπο ζωής, δουλεύοντας πολύ σκληρά. Η διαρκής περιέργεια που δεν κόπασε ποτέ».

Τα χνάρια από αυτό το ασίγηστο οδοιπορικό είναι εμφανή στο ζωηρόχρωμο γραφείο του στο θέατρο Αττις. Αντικείμενα φερμένα από διαφορετικές γωνιές του πλανήτη μαζί με έργα τέχνης-σκηνικά από παλιότερες παραγωγές κεντρίζουν το βλέμμα καθώς σου προσφέρει έναν αρωματικό καφέ με κάρδαμο. Μαζί και τα τεκμήρια από σχέσεις καθοριστικές στη ζωή

και την τέχνη. Η φωτογραφία της Σοφίας Μικοπούλου, οι σημειώσεις της που θα γίνουν βιβλίο. Αυτή τη φορά η κουβέντα με τον πλέον καταξιωμένο διεθνώς Έλληνα σκηνοθέτη ξεκίνησε από δύσκολους και μαζεμένους αποχωρισμούς.

«Η Σοφία ήταν το πρώτο πρόσωπο στη εμφάνισή μου στο Αττις. Μου είχαν πει “αν σκέφτεσαι να κάνεις ομάδα, είναι αυτή που σου πάει”. Συναντιόμαστε μια μέρα κάτω από το άγαλμα του Κολοκωτρώνη και κοιτιόμαστε. Αναγνωριστήκαμε γιατί αναζητούσε ο ένας τον άλλο. Ήταν η εποχή που ψάχναμε όλοι. Πριν 40-50 χρόνια περίπου υπήρχε μια κίνηση ερευνητική σε πολλές εστίες στην Αθήνα. Έτσι γεννήθηκε και ο θεσμός των επιχορηγήσεων. Μετά ήρθε η απώλεια της Ανέζας Παπαδοπούλου. Όταν ήρθα από τη Γερμανία, από το Μπερλίνερ Ανσάμπλ, είδα στις εξετάσεις της Σχολής του Εθνικού Θεάτρου μια κοπέλα που διέσχισε τη σκηνή, έλεγε «μπαρντόν», κοίταζε αργά τους θεατές και έτρεχε. Ένα πέρασμα και διέκρινες πόσο σπουδαία ήταν, τη θεατρική ενέργεια, το ταλέντο, το πώς αξιοποίησε μια λέξη και την απογείωσε. Με την Αννέζα αρχίζω το θέατρο στην Ελλάδα. Πιο πρόσφατα ήρθε η απώλεια του αδερφού μου που μεγαλώσαμε μαζί τα μεταμφυλικά πέτρινα χρόνια, τα χρόνια της σιωπής και των αποφάσεων. Είχε κατασκευάσει με τα χεράκια του όλες τις εγκαταστάσεις των παραστάσεων.

»Η ζωή είναι μια μικρή παρένθεση στη μεγάλη επικράτεια του θανάτου. Δεν είμαστε αθάνατοι, αλλά και να ήμασταν ο κόσμος θα ήταν ακόμα πιο κατεστραμμένος με αυτό το ανθρώπινο είδος το οποίο δεν εξελίσσεται. Είναι πρωταθλητής ο άνθρωπος στα λάθη. Βλέπεις την κατάντια, τη φτωχοποίηση και το αποτέλεσμα της, τη λουμπινοποίηση. Η έννοια του πνευματικού ανθρώπου πάει να εκλείψει και αυτό συμβαίνει υπόγεια, αθόρυβα στην καθημερινότητά μας. Όταν δεν σου φτάνουν τα χρήματα για να πάρεις λάδι ή γάλα για το παιδί, όλα αυτά τα καθημερινά και τα “ανώδυνα” δίνουν την εικόνα της κατάρτισης –οικονομικής, ψυχολογικής, ηθικής– που δημιουργεί το ζόμπι. Άρα είμαστε στην επικράτεια του θανάτου, ζωντανό-νεκροί».

— **Εσείς πώς ξεφεύγετε από αυτό; Γιατί όλοι είμαστε μέσα στις δυσκολίες της ζωής.**

Αντιστέκομαι γιατί είμαι σε μία διαδικασία εμμονικής με το αντικείμενό μου, το οποίο ισχυροποιήθηκε τόσο πολύ μέσα μου –πολλές φορές απολιθώνεται, μετά μαλακώνει–, αλλά με κρατάει.

— **Ελπίδα διακρίνεται στον ορίζοντα;**

Η ελπίδα γεννιέται μέσα από διαδικασίες συγκρουσιακές, αγωνιστικές, διεκδικητικές και εκδικητικές. Δεν είναι κάτι αφηρημένο, που περιμένουμε ως φαταλιστές να τακτοποιήσει το κακό που συνέβη. Κανείς δεν θα τακτοποιήσει τίποτα. Ούτε ο Θεός που, αν υπάρχει, γελάει με τις σαχλαμάρες που κάνουμε και ζούμε.

— **Αγωνιστική διάθεση βλέπετε; Ο καλλιτεχνικός χώρος βρίσκεται σε κινητοποιήσεις.**

Αυτό που είδα τελευταία με ενδιέφερε πάρα πολύ, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα. Κάτι καλό βγαίνει πάντα όταν διεκδικείς. Το κράτος ποτέ δεν ασχολήθηκε με το θέμα της καλλιτεχνικής παιδείας στην Ελλάδα. Και όταν πριν από 17 χρόνια κάναμε μια προσπάθεια να ιδρυθεί η Ακαδημία Θεάτρου συναντήσαμε χιλιάδες προβλήματα. Χτύπαγε η αξιωματική αντιπολίτευση το νομοσχέδιο, έγιναν εκλογές, δεν πρόλαβε να περάσει και έτσι έμεινε μετέωρο. Έρχεται η νέα κυβέρνηση, που δεν το ήθελε, και ζητάει να συνεχίσει το έργο και μετά το χτύπαγαν οι άλλοι που το θεωρούσαν δικό τους. Μια δουλειά τριών ετών βρέθηκε στον κάλαθο των αχρήστων. Αυτή είναι η ιστορία της Ελλάδας.

— **Ας έρθουμε στη νέα σας παράσταση. Γιατί Ρέκβιεμ;**

Γιατί θρηνώ. Θρηνούμε όλοι στο Άττις τα πρόσωπα που αγαπήσαμε, με τα οποία ήμασταν μαζί για δεκάδες χρόνια. Αυτή η παράσταση είναι και ένας τρόπος διαχείρισης του πένθους. Συγκλονίστηκα από αυτούς τους θανάτους. Τώρα που μιλάμε θα ερχόταν ο αδερφός μου, θα έφτιαχνε έναν καφέ, θα πήγαινε στο εργαστήρι του απέναντι. Ήταν πάντα παρών. Μας λείπει απίστευτα.

— **Το έργο ασχολείται με το ζήτημα των γυναικοκτονιών. Τι σας οδήγησε σε αυτήν την επιλογή;** Είναι ένα φαινόμενο τόσο άγριο, τόσο συχνό. Ιδιαίτερα ο τρόπος που δολοφονήθηκε η Ελένη Τοπαλούδη, η οποία ήταν ζωντανή και την πέταξαν στο νερό, στα βράχια να πεθάνει. Αυτός είναι ο χειρότερος θάνατος, αγγίζει διαστάσεις τραγωδίας, η άταφη νεκρή. Ήταν συνταρακτικό και το συζητούσαμε επί μέρες. Υπάρχει ένα ταμπού στην κοινωνία: ενώ προβληματίζεται πάνω σε φόνους που έχουν κι ένα σενάριο με ίντριγκες (με εμπόριο όπλων ή ναρκωτικών κ.λπ.), τη γυναικοκτονία την απωθεί. Υπάρχει φόβος να την αντιμετωπίσει κανείς. Είναι μία είδηση που ξεχνιέται.

— **Τι λένε για τις κοινωνίες μας οι γυναικοκτονίες;** Ότι έχει καταρρακωθεί ο κόσμος. Λουμπενοποίηση σημαίνει εξαφάνιση κάθε είδους ηθικής, σεβασμού και πολλών αρχών που διέπουν την ανθρωπινή ύπαρξη. Είναι μια εποχή αποανθρωπισμού, έκπτωσης της ανθρωπίνης ύπαρξης. Έχει την ευτέλεια ενός παλιοαντικειμένου ο άνθρωπος. Απ' τη στιγμή που έχουν απωθηθεί αρχές και αξίες, ο καθένας μπορεί να είναι εύκολος στόχος. Στην τηλεόραση, τον κινηματογράφο, το διαδίκτυο θεοποιείται το έγκλημα. Δεν υπάρχουν πρότυπα καλού ανθρώπου στην τέχνη. Ακόμα και η περίπτωση του Ρασκόλνικοφ, που αποτελεί μια μεγάλη ευκαιρία για ανάλυση του βάθους, της ανθρωπίνης νύχτας, δεν υπάρχει η πνευματικότητα και η γνώση να φωτιστεί ο χαρακτήρας.

— **Η τέχνη τι ρόλο έχει απέναντι σε όλα αυτά που μας ταλανίζουν;**

Θα μπορούσε να έχει αλλά δεν έχει επειδή το θέατρο γίνεται με σκοπό το ταμείο. Ό,τι δημιουργείται σαν εικόνα πρέπει να είναι αυτό που λέει ο Μπρεχτ *kulinarisch*, δηλαδή μαγείρεμα. Είναι πολύ εμπορευματοποιημένη πια, έχει χάσει κάθε ίχνος πνευματικότητας. Δεν θέτει ερωτήματα, κι ας μείνουν αναπάντητα. Καταγράφει μία ιστορία όπως ένα αστυνομικό ρεπορτάζ και εκεί μένει. Δεν υπάρχει κριτική σκέψη γιατί η κριτική πέρασε από την Ελλάδα και δεν ακούμπησε. Τις φωνούλες που δεν είναι ριζωμένη η σκέψη τους σε μια παράδοση πνευματική, τις παίρνει ο

άνεμος. Τη στιγμή που έχουν κατακλύσει το θέατρο οι οικογενειακές ιστορίες, η νέα δραματοουργία που τα πρόσωπα κινούνται μεταξύ τουαλέτας, κουζίνας και κρεβατοκάμαρας, τέλειωσε το θέατρο. Και αυτό ως ιδέα πέρασε και στο ανέβασμα των μεγάλων κλασικών κειμένων και τα υποβάθμισε σε ιστοριούλες. Το ριζωμένο στην παράδοση θέατρο που διασχίζει την περιρρέουσα πραγματικότητα και απευθύνεται στο μέλλον, η αντανάκλαση αυτής της εικόνας του μέλλοντος είναι η σπουδαία τέχνη. Ο Ταντέους Καντόρ, ένας από τους τρεις μεγάλους θεατρικούς δημιουργούς του 20ού αιώνα, δεχόταν μόνο 24 θεατές στο θεάτρό του. Βλέπω ότι όλοι παλεύουν για το *sold-out*. Και τι έγινε; Από τη στιγμή που ο μηχανισμός της λήθης παίρνει τις παραστάσεις και τις εξαφανίζει. Ό,τι δημιουργεί μνήμη είναι πραγματικά το κριτήριο, αυτό έχει θέσει ερωτήματα τα οποία είναι ακόμα εν ζωή, απαντώνται και πρέπει να ξαναπαντηθούν. Αυτές είναι πραγματικά οι θεατρικές προτάσεις. Έκανα εγώ πολλές τέτοιες; Πολύ λίγες και ξέρω ποιες είναι ίσως οι διαχρονικές μου παραστάσεις: οι «*Βάκχες*», το «*Κουαρτέτο*» του Χάινερ Μύλερ, το «*Alarme*».

— **Το «Ρέκβιεμ» συναποτελεί ένα τετράπτυχο με τα «Alarme», «Amor» και «Ανκόρ». Πώς συνδέεται με το νήμα της δουλειάς σας;**

Σε όλα αναζητείται ένα ψήγμα αλήθειας και τίθενται πολλά ερωτηματικά. Επίσης η δομή τους είναι μίνιμαλ. Το «*Ρέκβιεμ*» είναι μια... επιτοίχια παράσταση, σαν ένας θρήνος επιτύμβιος κι αρχαϊκός. Δυστοναίκες (τις ερμηνεύουν η Σοφία Χιλλ και η Αγγαίθα Παππά) συναντιούνται σε έναν ακαρτογράφητο τόπο που μπορεί να είναι ο Άδης. Η μία ανακαλεί τον βιασμό της και προσπαθεί να πείσει την άλλη να θυμθεί μνήμες απωθημένες. Δυο νεκρές, σφαγμένες, πεταμένες στη θάλασσα – και τα ρούχα της Λουκίας είναι συγκλονιστικά, σαν νέρινα. Σταδιακά μέσα από θραύσματα εικόνων, λέξεις, ήχους και από εκτροχιασμούς των ήχων (είναι στην άρση φωνητικά), γίνεται η ανάκληση της μνήμης, αλλά με έναν τρόπο πολύ ποιητικό και με την εξαιρετική μουσική του Τάκη Βελιανίτη. Μια παράσταση με μόλις δυόμισι σελίδες κείμενο όπου μιλάει η σιωπή, το τραγούδι, το περπάτημα, τα κοιτάγματα. Οι φωτισμοί δημιουργούν ένα περιβάλλον υπερβατικό. Είναι η ανάγκη να ειπωθεί το ανείπωτο, το άφατο, να γίνει οικείο το ανοίκειο. Ξέρεις τι δύσκολο είναι;

— **Πώς στέκεστε απέναντι στον θάνατο;**

Δεν τον φοβάμαι, δεν τον ξορκίζω. Έχω συνειδητοποιήσει από πολύ μικρός ότι ζω για να πεθάνω. Γι' αυτό κάθε στιγμή πρέπει να την εκμεταλλευόμαστε. Και έκανα τόσα πολλά πράγματα. Το βιογραφικό μου είναι σαν δέκα ζωές γιατί δεν αναβάλλω ποτέ τίποτα.

— **Έχει αλλάξει ο τρόπος που αντιμετωπίζετε τον χρόνο, το θέατρο, τη ζωή μεγαλώνοντας;**

Με την ίδια ορμή και αγάπη αντιμετωπίζω την τέχνη. Η τέχνη μου είναι η ζωή μου. Δεν υπάρχουν ξεχωριστά, είναι μέσα στον ύπνο μου, μέσα στην κουζίνα μου. Είναι σύνδρομο, λάθος; Σίγουρα είναι ένας τρόπος ζωής, εκεί βρίσκω την ηρεμία μου. Θα μπορούσα να ζω στο εξωτερικό και να βγάζω πιο πολλά λεφτά, αλλά εδώ είναι το εφελτήριο. Οι μικρές παραστάσεις που δημιουργώ εδώ είναι το πυρηνικό υλικό μιας μεγάλης παράστασης. Έχω κάνει πολλές επιτυχίες στο εξωτερικό σε μεγάλα θέατρα –τελευταία το «*Περιμένοντας τον Γκοντό*» που σκίζει στην Ιταλία– και το μυαλό μου ήταν εδώ. Αν με ρωτήσεις τι μου δίνει χαρά είναι η δυνατότητα να δουλεύω σε διαφορετικές γλώσσες, διαφορετικές παραδόσεις. Έτσι προετοιμάστηκα νωρίς να αποδεχτώ τη διαφορετικότητα.

— **Τι σας έχει προσφέρει η ενασχόληση με το θέατρο;**

Την ελευθερία. Ιδιαίτερα με τον τρόπο που το κάνω, ως ανεξάρτητος παραγωγός. Γι' αυτό μπορώ να πω τη γνώμη μου για το κράτος, για ένα ολίσθημα. Αν πραγματικά γνωρίσεις πόσο όμορφο είναι το να ζεις ελεύθερα, τότε προετοιμάζεσαι για τον θάνατο μέσα από την αίσθηση της ελευθερίας. Ο ελεύθερος άνθρωπος ξέρει από πολύ νωρίς τα όρια και τις δυνατότητές του, το ότι δεν είμαστε αιώνιοι αλλά θνησιγενείς.

— **Η επίκληση στη μνήμη αποτελεί ένα πάγιο αίτημα για το Άττις. Τι δεν πρέπει να ξεχνάμε και τι**

έχει νόημα να αφήνουμε πίσω μας;

Όλες αυτές τις δεκαετίες δημιουργήθηκε από το σύστημα ένας μηχανισμός λήθης, ο οποίος λέει «ξεχάστε». Γιατί η μνήμη δεν συμφέρει, είναι επικίνδυνη. Όμως πρέπει να θυμόμαστε τα πάντα, να υποστηρίζεται η μνήμη με νύχια και με δόντια. Είναι η ρίζα της ανθρωπίνης ύπαρξης, μπορεί και μια διάσταση μιας επαναστατικής πράξης και αφαιρείται σιγά σιγά ως δυνατότητα από τον άνθρωπο. Αλλά το σώμα έχει μνήμες γερές, που όταν βρεθεί η στιγμή, θα ζωντανέψουν. Και μπορεί η συγκίνηση να είναι ολοθυμική, σύγκορμη, όπου το σώμα πρωτοστατεί σε μία διαδικασία διεκδίκησης, κάτι πολύ σημαντικό. Ό,τι είναι να ξεχαστεί, θα ξεχαστεί από μόνο του, εμείς δεν αφήνουμε τίποτα. Ο μηχανισμός της μνήμης, είναι ισχυρότερος από αυτόν της λήθης, ο οποίος δημιουργείται από φόβους προσωπικούς, που καλλιεργούνται στην οικογένεια, στη δουλειά.

— **Ποια είναι τα ερωτήματα στα οποία δεν έχετε βρει την απάντηση;**

Σχεδόν τα περισσότερα ή όλα είναι αναπάντητα. Κάτι που απαντιέται, αυτομάτως, επειδή είναι μέσα στη διαδικασία της εξέλιξης των πραγμάτων και του χρόνου, μένει αναπάντητο γιατί γεννιέται μία νέα συνθήκη – κοινωνική, πολιτική. Γίνεται κάτι άλλο στην κοινωνία, στην ατμόσφαιρα μέσα μας και αλλάζει. Το ίδιο ερώτημα διαρκώς μεταμορφώνεται, είναι άπιαστο και διαρκώς θέλει καινούργιες απαντήσεις. Σκέφτομαι, γιατί διαρκώς παθητικοποιείται ο κόσμος ενώ υποφέρει, φτωχαίνει, δεν περνάει καλά; Αυτά τα ερωτήματα που απαντώνται, βέβαια, αλλά είναι και αναπάντητα. Το επείγον ερώτημα που απωθείται και δεν απαντάται δηλώνει την αποτυχημένη ύπαρξή μας.

— **Έχετε βρει τον δρόμο για την ευτυχία; Την έχετε «αγγίξει» ίσως;**

Ευτυχία είναι η επικοινωνία, η βαθιά σχέση με τον άλλον. Είναι όταν γνωρίζεις αυτό που δεν ήξερες, όταν το άφατο πάει να μιλήσει, ο ξένος ή ο εχθρός πάει να γίνει φίλος. Μπορεί να βρίσκεται ακόμα και μέσα σε ένα βαρύ πένθος. Ευτυχία είναι να ισορροπούμε με το μέσα μας. Να είμαστε καλά με τους ανθρώπους. Να γραπνουμε τη στιγμή που ξέρουμε ότι από εδώ θα βγει κάτι ενδιαφέρον για τη δουλειά μας, για τους άλλους.

— **Επαναφέρετε στην κουβέντα το ανοίκειο, γιατί σας απασχολεί;**

Το διαφορετικό οξύνει την περιέργεια και σε ζωντανεύει, κινητοποιεί το σώμα και το πνεύμα για να το γνωρίσεις. Δεν είσαι παθητικός θεατής της ζωής και της τέχνης. Είσαι περιεργός, αγωνιώδης και με αυτήν την έννοια έχει ενδιαφέρον να υπάρχεις σε αυτόν τον άδικο ντουνιά.

— **Τι είναι το πιο όμορφο που έχετε αντικρύσει;**

Η πιο δυνατή εικόνα της ζωής είναι όταν βλέπω μικρά παιδιά να γελάνε ή να κλαίνε – το παιδί που αρχίζει και αντιλαμβάνεται τον κόσμο. Και το πιο μαγικό τοπίο ήταν στον Καύκασο, όταν αναζητώντας τα ίχνη των γονιών της μάνας μου, ανεβήκαμε στο Αρχασέβι. Εκεί είδα δέντρα με κόκκινους και ροζ κορμούς και μπλε λουλούδια. Ωστόσο, βρίσκω παντού την ομορφιά – και μες στην ασχήμια και την επικινδυνότητα. Αυτή είναι η δουλειά ενός καλλιτέχνη.

— **Υπάρχει, αλήθεια, κάποια συγκεκριμένη στιγμή ή εικόνα που επιμένει να επανέρχεται στη σκέψη σας;**

Ένα όνειρο το οποίο με πρωτοεπισκέφθηκε σε ηλικία 8 ετών. Βρισκόμουν στον Μακρύγαλο, το χωριό μου, και τρέχοντας από τις αλυκές σταμάτησα στον ναό των Αγίων Θεοδώρων που έχει χτιστεί πάνω στα ερείπια αρχαίου ιερού του Απόλλωνα. Φθάνοντας εκεί άκουσα έναν φοβερό ήχο: μια ομάδα 20-40 απόμων, σαν χορός τραγωδίας, περπατούσαν πάνω στα κύματα και τραγουδούσαν. Κι επειδή το είδα τόσες φορές το όνειρο, μια νύχτα ξύπνησα με τον ήχο και τον έγραψα – τον χρησιμοποίησα, μάλιστα, σε δυο τρεις τραγωδίες. Με στοίχειωσε αυτό το όνειρο, μια εικόνα σαφώς υπερβατική, σε ένα πεδίο άρσης της καθημερινότητας.

— **Σας έδειξε έναν δρόμο προς το θέατρο Θεωρείτε;**

Ίσως προς τον θάνατο. Ίσως έτσι θα είμαστε, ένας χορός τραγωδίας σε υπέρβαση. **A**

Είναι μια εποχή αποανθρωπισμού, έκπτωσης της ανθρωπίνης ύπαρξης. Έχει την ευτέλεια ενός παλιοαντικειμένου ο άνθρωπος. Απ' τη στιγμή που έχουν απωθηθεί αρχές και αξίες, ο καθένας μπορεί να είναι εύκολος στόχος.

INFO
«Ρέκβιεμ»
Θέατρο Άττις
Λεωνίδου 7,
Μεταξουργείο,
2105226260
24 Φεβρουαρίου -
9 Απριλίου
Τετάρτη-Σάββατο
στις 21:00, Κυριακή
στις 19:00

ME
GA
PO
2023

Ο θρυλικός
Daniele Gatti
διευθύνει
την Ορχήστρα
**Maggio Musicale
Fiorentino**

Δύο βραδιές στο Μέγαρο Μουσικής
Αθηνών με διαφορετικά προγράμματα
και σολίστ τους Rudolf Buchbinder
και Antonio Meneses

Ένα από τα καλύτερα ευρωπαϊκά μουσικά σύνολα, ένας διάσημος μάεστρος και δύο καταξιωμένοι σολίστ: η άνοιξη ξεκινά με τους καλύτερους οιωνούς στην Αίθουσα Χρήστος Λαμπράκης. Για δύο βράδια, πίσω από τα αναλόγια θα πάρουν τις θέσεις τους οι μουσικοί της φημισμένης Ορχήστρας του Φλωρεντινού Μουσικού Μαΐου, που επιστρέφει στο Μέγαρο με τον Ντανιέλε Γκάττι στο πόντιουμ, έναν αρχιμουσικό-θρύλο με αξιοζήλευτη σταδιοδρομία σε σπουδαία λυρικά θέατρα και διάσημες συμφωνικές αίθουσες σε όλον τον κόσμο. Σε κάθε συναυλία μάς επιφυλάσσουν διαφορετικό πρόγραμμα και συμπράξεις – μπαίνεις στον πειρασμό εύκολα να κλείσεις εισιτήριο και για τις δύο εμφανίσεις τους.

→ Την Τετάρτη 1 Μαρτίου (στις 20:30) μαζί τους στη σκηνή θα βρεθεί ο Γερμανός πιανίστας **Rudolf Buchbinder** (Ρούντολφ Μπούχμπιντερ) στο *Τέταρτο κοντσέρτο για πιάνο και ορχήστρα σε σολ μείζονα* του Λούντβιχ βαν Μπετόβεν, σ' ένα ραντεβού που εστιάζει αποκλειστικά στον Γερμανό περίφημο μουσουργό και στο οποίο θα ακουστεί, επίσης, η δική του *Τέταρτη συμφωνία σε σι ύφεση μείζονα*.

→ Την Πέμπτη 2 Μαρτίου (την ίδια ώρα) είναι η σειρά του Βραζιλιάνου τσελίστα **Antonio Meneses** (Αντόνιο Μενέζες), ο οποίος θα παρουσιάσει το *Κοντσέρτο για βιολοντσέλο και ορχήστρα αρ. 1 σε λα ελάσσονα* του **Camille Saint-Saëns** (Καμίγ Σαιν-Σανς). Αφιερωμένη σε Γάλλους συνθέτες, η δεύτερη συναυλία περιλαμβάνει ακόμα το κοσμαγάπητο *Boléro* του **Maurice Ravel** (Μωρίς Ραβέλ) και την *Παβάνα σε φα δίεση ελάσσονα*, μία από τις δημοφιλέστερες συνθέσεις του **Gabriel Fauré** (Γκαμπριέλ Φωρέ), την «Ιμπέρια» από τις *Εικόνες* για ορχήστρα του **Claude Debussy** (Κλωντ Ντεμπυσσύ).

© MARCO BORG GREVE

Ο πιανίστας Rudolf Buchbinder την Τετάρτη 1 Μαρτίου στο Μέγαρο

→ Οι αναγνώσεις του σε συνθέσεις του μεγάλου πιανιστικού ρεπερτορίου συνδυάζουν την παράδοση με την καινοτομία, την αξιοπιστία με την ελευθερία, την αυθεντικότητα με την ευρύτητα πνεύματος. Και κάπως έτσι, διαπρέπει στις μουσικές σκηνές του κόσμου εδώ και 65 χρόνια, προσφέροντας ευφυείς ερμηνείες, γεμάτες αυθορμητισμό και αμεσότητα.

Ειδικός στην μπετοβενική εργογραφία, ο Αυστριακός σολίστ και καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ του Γκράφενγκ υπήρξε ο πρώτος πιανίστας που έπαιξε όλες τις σονάτες Μπετόβεν σε θερινό φεστιβάλ (2014, Ζάλτσμπουργκ). Ιδιαίτερα αξιοπρόσεκτο επίτευγμά του αποτελούν οι πρόσφατες ηχογραφήσεις του όλων των κοντσέρτων για πιάνο του Γερμανού συνθέτη. Μάλιστα, η Μουζίκφεραϊν της Βιέννης τού έκανε μια πολύ ξεχωριστή τιμή: Για πρώτη φορά στην ιστορία της, πρότεινε σε έναν και μοναδικό πιανίστα να παρουσιάσει και τα πέντε κοντσέρτα για πιάνο του Μπετόβεν σε ειδική σειρά συναυλιών, σε σύμπραξη με πέντε από τους καλύτερους μαέστρους και πέντε από τις μεγαλύτερες ορχήστρες του κόσμου: την Gewandhaus της Λειψίας υπό τον Andris Nelsons, τη Φιλαρμονική της Βιέννης υπό τον Riccardo Muti, τη Συμφωνική της Βαυαρικής Ραδιοφωνίας υπό τον Mariss Jansons, τη Φιλαρμονική του Μονάχου υπό τον Valery Gergiev και τη Staatskapelle της Δρέσδης υπό τον Christian Thielemann.

Λίγα λόγια για τον μαέστρο Daniele Gatti

→ Μουσικός διευθυντής της Ορχήστρας Mozart, καλλιτεχνικός σύμβουλος της Ορχήστρας Δωματίου Mahler και βασικός αρχιμουσικός του Θεάτρου του Φλωρεντινού Μουσικού Μαΐου, ο Γκάττι έχει αφήσει ανεξίτηλο το στίγμα του στους πολιτιστικούς φορείς με τους οποίους συνεργάστηκε. Έχει διατελέσει μουσικός διευθυντής του Θεάτρου της Όπερας της Ρώμης, της Εθνικής Ακαδημίας της Αγίας Καικιλίας, της Βασιλικής Φιλαρμονικής Ορχήστρας, της Εθνικής Ορχήστρας της Γαλλίας, της Βασιλικής Όπερας του Λονδίνου, του Τεάτρο Κομουνάλε της Μπολόνια, της Όπερας της Ζυρίχης και της Βασιλικής Ορχήστρας Κονσέρτχεμπαου του Άμστερνταμ, ενώ από το 2024 αναλαμβάνει τα νήια της Staatskapelle της Δρέσδης.

Ανάμεσα στις νέες παραγωγές που έχει διευθύνει, συγκαταλέγονται οι όπερες *Φάλσταφ*, *Πάρσιφαλ* (στο Μπαϊρόιτ το 2008 αλλά και για τη Μητροπολιτική Όπερα της Νέας Υόρκης), *Ηλέκτρα*, *Λα Μποέμ*, *Οι Αρχιτραγουδιστές της Νυρεμβέργης* και *Τροβατόρε*.

Αυτήν τη σεζόν συνεργάζεται με το Θέατρο του Φλωρεντινού Μουσικού Μαΐου και το Φεστιβάλ Verdi, ενώ το καλοκαίρι του 2025 θα επιστρέψει στο Μπαϊρόιτ για να διευθύνει μουσικά τη νέα παραγωγή των *Αρχιτραγουδιστών της Νυρεμβέργης*.

Ανατρέχοντας στη διαδρομή του Ορχηστρικού Συνόπου Maggio Musicale Fiorentino

→ Ιδρύθηκε το 1928 στη Φλωρεντία από τον Βιττόριο Γκούι και σήμερα θεωρείται μία από τις καλύτερες ορχήστρες του κόσμου, τόσο από τους μαέστρους όσο και από το κοινό. Μετά τον Γκούι, βασικοί αρχιμουσικοί της υπήρξαν οι Μάριο Ρότσι και Μπρούνο Μπαρτολέττι, ενώ από το 1969 έως το 1981 τους διαδέχτηκαν μερικοί από τους σημαντικότερους διευθυντές ορχήστρας του καιρού μας: ο Ρικκάρντο Μούτι, ο Ζούμπιν Μέτα, ο οποίος είναι διά βίου επίτιμος διευθυντής του συνόλου, και ο Φάμπιο Λουίτζι. Οι διάσημοι μαέστροι δεν έλειψαν από τις συναυλίες της (ονόματα όπως οι: Victor De Sabata, Antonio Guarnieri, Tullio Serafin, Wilhelm Furtwängler, Bruno Walter, Otto Klemperer, Δημήτρης Μητρόπουλος, Herbert von Karajan, Leonard Bernstein, Claudio Abbado, Lorin Maazel, Georges Prêtre, Carlos Kleiber, Georg Solti, Riccardo Chailly, Giuseppe Sinopoli, Seiji Ozawa, John Eliot Gardiner).

Έχει, επίσης, παρουσιάσει σε πρώτη εκτέλεση έργα μεγάλων συνθετών, όπως Ρίχαρντ Στράους, Πιέτρο Μαस्कάνι, Ιλντεμπράντο Πιτσέττι, Πάουλ Χίντεμπερτ, Ιγκόρ Στραβίνσκι, Γκοφρέντο Πετράσσι, Λουίτζι Νταλλαπικόλα, Κρίστοφ Πεντερέτσκι και Λουτσάνο Μπέρνι. Οι ηχογραφήσεις και οι συμμετοχές της σε ραδιοτηλεοπτικές παραγωγές έχουν αποσπάσει βραβεία διεθνούς κύρους, από τα οποία ξεχωρίζει το Grammy που κέρδισε στα 1990.

Ο τσελλίστας Antonio Meneses στις 2 Μαρτίου στην Αίθουσα Χρήστος Λαμπράκης

→ Η γνωριμία του, σε ηλικία 16 ετών, με τον Antonio Janigro υπήρξε καθοριστική, καθώς ο Ιταλός διάσημος σολίστ του βιολοντσέλου τον προσκάλεσε να μελετήσει μαζί του στη Γερμανία. Τέσσερα χρόνια αργότερα, ο Μενέζες κέρδισε το πρώτο βραβείο του Διεθνούς Διαγωνισμού ARD στο Μόναχο, ενώ το 1982 του απενεμήθησαν το πρώτο βραβείο και το χρυσό μετάλλιο στο Διαγωνισμό Τσαϊκόφσκι της Μόσχας.

Έκτοτε έχει εμφανιστεί στις μουσικές πρωτεύουσες της Ευρώπης, της Αμερικής και της Ασίας, συνεργαζόμενος με κορυφαίες ορχήστρες και ονομαστούς μαέστρους (μεταξύ άλλων, Claudio Abbado, Semyon Bychkov, Riccardo Chailly, Sir Andrew Davis, Charles Dutoit, Daniele Gatti, Mariss Jansons, Herbert von Karajan, Riccardo Muti, André Previn, Mstislav Rostropovich, Yuri Temirkanov, Christian Thielemann κ.ά.). Τρέφει ιδιαίτερη αγάπη για τη μουσική δωματίου κι έχει, επίσης, δώσει ρεσιτάλ με τους πιανίστες Menahem Pressler και Maria João Pires.

Στις πρόσφατες καλλιτεχνικές του δραστηριότητες περιλαμβάνονται συναυλίες στο Μπάρμπικαν Σέντερ με τη Συμφωνική του BBC και τον βιολονίστα Μαξίμ Βενγκέροφ, συμμετοχές στα Φεστιβάλ του Άλντεμπεργκ και του Εδιμβούργου, ρεσιτάλ στο Ουίγκμορ Χολ και περιοδείες με την πιανίστα Maria João Pires.

Από την πλούσια δισκογραφία του ξεχωρίζουν οι δύο ηχογραφήσεις του με τον Χέρμπερτ φον Κάραγιαν και τη Φιλαρμονική του Βερολίνου, αλλά και η έκδοση των απάντων για τσέλο του Βίλλα-Λόμπους, του Ντέιβιντ Πόππερ και του Κ.Φ.Ε. Μπαχ.

INFO

Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, Αίθουσα Χρήστος Λαμπράκης

Τετάρτη 1 και Πέμπτη 2 Μαρτίου, στις 20:30

Τιμές εισιτηρίων: €14 (φοιτητές, νέοι έως 25 ετών, άνεργοι, ΑμεΑ, 65+, πολύτεκνοι), €21, €33, €45, €55, €65, €75.

megaron.gr

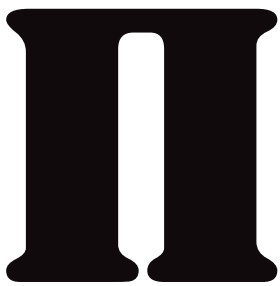
© CLIVE BARDA

A black and white portrait of Giorgos Vekas, a middle-aged man with a beard and mustache, smiling slightly. He is looking off-camera to the right. The background is dark and out of focus.

**ΓΡΗΓΟΡΗΣ
ΒΑΛΤΙΝΟΣ**

«Ο *Da* είναι η μητέρα μου»

Της ΕΥΤΕΡΠΗΣ ΜΟΥΖΑΚΙΤΗ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΑΠΟΓΕΥΜΑ, έχει πέσει ο ήλιος αλλά το χειμωνιάτικο κρύο είναι υποφερτό. Το ραντεβού μας με τον Γρηγόρη Βαλτινό είναι στο θέατρο Ιλίσια, δύο ώρες πριν από την παράσταση που έχει αγαπήσει το κοινό, το «Da». Με υποδέχεται με μια θερμή, παρατεταμένη χειραψία. Έχει ένα ζεστό βλέμμα που σε κάνει να νιώθεις αμέσως οικειότητα. Στο καμαρίνι του, φωτογραφίες και αφίσες παραστάσεων στους τοίχους ξετυλίζουν στα μάτια μου τη μακρά πορεία του στο θέατρο. Μιλάει με αγάπη, σχεδόν ποιητικά, για την τέχνη που εκπροσωπεί. Το μαγνητόφωνο ξεκινάει να ηχογραφεί. «*Είμαι ο Γρηγόρης Βαλτινός*», λέει με την καρθάρια, χαρακτηριστική φωνή του, «*ηθοποιός, σκηνοθέτης και θαυμαστής – της ζωής, της τέχνης, της ποίησης, της λογοτεχνίας, του χορού, της ζωγραφικής, όλων όσων συνδυάζει το θέατρο. Επέλεξα μια τέχνη που θα μπορώ να είμαι κοντά σε όλα αυτά που αγαπώ, σε όλα όσα ομορφαίνουν τη ζωή του ανθρώπου. Μπορεί ο άνθρωπος να ζήσει χωρίς αυτά; Το φαντάζεστε; Απλώς να τρώμε και να κοιμόμαστε; Να μην κάνουμε τίποτα άλλο, κανένασχόλιο; Τι άλλο κάνει η τέχνη απόσχόλιο άλλωστε; Είναι τοσχόλιο στη ζωή. Είναι η προσπάθεια του ανθρώπου να ανέβει λίγο ψηλότερα, να πάει παρακάτω, να του κρατήσει συντροφιά σε αυτό το πέρασμα, που συνήθως είναι σκληρό. Η ζωή είναι όμορφη, αλλά είναι και σκληρή*».

Μιλάει για το θέατρο και τα μάτια του λάμπουν. Ήταν η πρώτη και μοναδική επιλογή του και, όπως λέει χαρακτηριστικά, ελπίζει να είναι και η τελευταία. «*Νομίζω ότι το θέατρο ήταν κάτι το οποίο με τράβαγε από την παιδική μου ηλικία. Αν παρατηρήσετε, θα αντιληφθείτε ότι είναι αρκετά κοντά στη φύση των παιδιών να κάνουν αυτοσχεδιασμούς και να παίζουν παραστατικά. Από ένα σημείο και έπειτα, άρχισε να με τραβεί σαν μαύρη τρύπα, να με έλκει. Δεν υπήρχε κανένα έρεθισμα που με οδηγούσε σε αυτή μου την επιλογή, ήταν κάτι ενστικτώδες και φυσικό. Δεν είχα πάει ποτέ θέατρο, ούτε είχα διαβάσει κάτι.*

Πάντα πρωτοστατούσα στις γιορτές του σχολείου όμως. Χωρίς να ξέρω ιδιαίτερα μουσική έγινα μαέστρος της χορδίας στο γυμνάσιο. Όλοι με φώναζαν μαέστρο και εγώ κορδωνόμουν, γιατί είχα πάρει πολύ αγόγγυστα και εύκολα τον τίτλο. Μέχρι που αποθρασύνθηκα και άρχισα να κάνω κάποιες θεατρικές παραστάσεις με κάθε ευκαιρία, με αποκορύφωμα στην τελευταία τάξη του Λυκείου να ανεβάσω ένα έργο, να το σκηνοθετήσω και να παίξω και τον πρωταγωνιστικό ρόλο. Όλοι τότε ήρθαν και μου είπαν ότι θα ήταν εγκληματικό να μην ασχοληθώ με το θέατρο».

Στα 18 του, με σύμμαχο τη μητέρα του, δίνει εξετάσεις κρυφά από τον πατριό του και περνάει στην σχολή θεάτρου του Καρόλου Κουν αλλά και στο Εθνικό. Επιλέγει το Εθνικό και αποφοιτεί με άριστα. Ξεκινά την επαγγελματική του πορεία το 1980 και σαν νέος ηθοποιός συνεργάζεται με όλους τους γνωστούς πρωταγωνιστές της εποχής, Φέρτη-Μερκούρη, Βουγιουκλάκη, Καρέζη-Καζάκο, Αλεξανδράκη-Γαλπνέα, Γκιωνάκη, Δανδουλάκη, Καλογεροπούλου, Ντενίση και άλλους.

— Ο τότε 18χρονος εαυτός σας φανταζόταν ότι θα διαγράψει μια τόσο εντυπωσιακή πορεία;

«Οχι, πάντα πήγαινα βήμα βήμα. Όχι μόνο όταν ξεκίνησα στη σχολή αλλά και αργότερα όταν βγήκα στο επάγγελμα. Έλεγα ότι σε πέντε χρόνια μπορεί να καθηλωθώ, μπορεί να μην καταφέρω να προχωρήσω στην τέχνη μου, να μην περάσω σε άλλη κατηγορία, σε άλλο ρόλους, να μη με ζτάνε. Και είμαι και λίγο περήφανο άτομο – αν δεν με ζητούσαν, θα έφευγα μόνος μου, θα ντρεπόμουν. Οπότε πήγαινα ανά πέντε χρόνια. Και ακόμα έτσι ηγαίνω (γέλια).»
»Τις έχω χαρεί όλες τις πενταετίες μου και τις ηλικίες μου. Χαίρομαι και αυτήν. Ξοδεύω λιγότερη ενέργεια και έχω μεγαλύτερη απόδοση. Μέσα στα χρόνια, μαθαίνεις πολλά μυστικά και από την τέχνη σου και από τη φύση την ίδια, γίνεσαι λίγο υβριδικός. Χρησιμοποιείς την ίδια σου την ενέργεια και την δύναμη και την ανακυκλώνεις.
»Ο ηθοποιός είναι ένα ον συναισθηματικό, ένα κομπιούτερ, το οποίο παίρνει συνέχεια δεδομένα, τα επεξεργά-

ζεται, τα μετουσιώνει, τα κάνει τέχνη, τα κάνει ζωή και τα μοιράζεται με τον κόσμο. Έτσι λοιπόν, σε όλη μου τη ζωή «μαζεύω» από τους ανθρώπους της τέχνης που ήρθα σε επαφή, ξεκινώντας από τους πρώτους μου δασκάλους, μέχρι αργότερα τις συνεργασίες μου, τις πολύ μεγάλες και σπουδαίες με όλους τους πρωταγωνιστές της εποχής, αλλά και από τους καθημερινούς ανθρώπους».

Μου περιγράφει πώς φωτογραφίζει και ερμηνεύει τους ανθρώπους που αλληλεπιδρά, πώς μαζεύει στοιχεία και χαρακτηριστικά που μπορεί να μεταφέρει ακόμα και στη σκηνή. Κάνει άραγε το ίδιο και με τις δικές του φωτογραφίες; «Όπως βλέπεις πίσω μου έχω μια γκαλερί. Δεν έχει διάθεση ναρκισσισμού, ούτε εγωπάθειας. Αυτά είναι τα παιδιά μου. Έχω καθημερινή επαφή μαζί τους. Ανατρέχω στα καλά και στα άσχημα της εποχής. Στα ερμηνευτικά λάθη που μπορεί να έχω κάνει. Πολλές φορές ξαναπαίζω το έργο μέσα μου και σκέφτομαι πώς θα το έπαιζα σήμερα. Για εμένα, λοιπόν, αυτή η γκαλερί των φωτογραφιών είναι λειτουργική, είναι ψυχική και θεατρική ανάγκη. Δεν θα μπορούσα να βλέπω έναν άδειο τοίχο. Αντίθετα, μου κρατάνε συντροφιά όλες οι παραστάσεις μου και με εμπνέουν για τις επόμενες.

»Μια τηλεοπτική σειρά, δυστυχώς έχει καταγραφεί. Βλέπω πολλές φορές τον εαυτό μου και λέω: να το, πώς δεν με πήραν χαμπάρι (γέλια). Όμως, πολλές φορές αντιλαμβάνομαι ότι αυτή η στιγμή υποκριτικά έρχονταν από το μέλλον, δίπλα σε μια άλλη σκηνή που είχε την ανωριμότητα και την υποκριτική ηλικία εκείνης της στιγμής. Βλέπω στοιχεία τα οποία τα έχω αποβάλει. Γιατί μέσα σε όλα, το προχώρημα στην υποκριτική είναι η αφαίρεση. Είναι αφαίρεση από τα στολίδια, τα μπικλιμπίδια, ακόμα και από τη νεανική ορμή που μπορεί να είχες απέναντι σε αυτήν την τέχνη. Κάτω από αυτό να κρύβεται η αλήθεια. Η αφαίρεση είναι ένα μέγα μυστικό».

Ο Γρηγόρης Βαλτινός ενσαρκώνει τον «Da» στο θέατρο Ιλίσια

Τη φετινή σεζόν ερμηνεύει έναν ακόμα εμβληματικό κλασικό ρόλο, τον Da, από το ομώνυμο, αυτοβιογραφικό και πολυβραβευμένο έργο του Ιρλανδού συγγραφέα Hugh Leonard. Το έργο διαδραματίζεται το 1968 στην Ιρλανδία με πολλά φλας μπακ που ζωντανεύουν επί σκηνής μια μοναδική ιστορία αγάπης. Ο Τσάρλι Τάιναν επιστρέφει από το Λονδίνο στην πατρίδα του μετά τον θάνατο του πατέρα του. Στο πατρικό του «ζωντανεύουν» οι γονείς του, ο νεαρός εαυτός του και όλες εκείνες οι στιγμές του παρελθόντος που τον σημάδεψαν ως άνθρωπο, με τον «Da» να είναι τελικά το πιο καθοριστικό πρόσωπο της ζωής του.

«Ο Da είναι μια μέθοδος ζωής. Είναι η ψυχή που θα επιλέξει να δει και να βρει το καλό, ακόμα και μέσα στη συμφορά. Ο Da επιλέγει να δει το ποτήρι μισογεμάτο, ξέροντας ότι αυτό μπορεί να είναι ένα ζωτικό ψεύδος. Όπως λέει χαρακτηριστικά: Η αγάπη είναι το μόνο που μένει όταν όλα τα άλλα έχουν χαθεί. Ήταν τόσο υπερβολική η αγάπη του Da στο παιδί του που δεν άφηνε περιθώριο να δείξει και το παιδί του την αγάπη του. Αυτό υπήρξε αβάσταχτο για τον γιο του. Ωστόσο, από τη σπουδαία δραματουργική ιδέα του Leonard, που σχολιάζεται η ζωή μέσα από τον θάνατο, κάποια πράγματα τελικά καταφέρνουν να ειπωθούν.
»Είναι πάρα πολύ δύσκολο να ξεχωρίσω μια στιγμή από το έργο. Εκείνο που με συγκινεί έχει σχέση με τη συγγραφή και τη φόρμα του. Μας δίνεται η ευκαιρία να ζήσουμε κάτι υπερβατικό. Έρχεται ένας άνθρωπος από τον άλλον κόσμο και συνομιλεί μαζί μας. Ο Da επιστρέφει από τον θάνατο γιατί τον επιστρέφει η σκέψη του γιου, τον φέρνει μπροστά του και συνδιαλέγεται. Αυτό δημιουργεί πάρα πολλές συνθήκες –κυνικές, χρονικές– αλλά και αναχρονισμούς, πράγματα δηλαδή που έχουν προϋπάρξει ξαναυπάρχουν και εξελίσσονται, όπως όλα εξελίσσονται μέσα στο μυαλό μας. Αυτό είναι τόσο μαγικό».

Αναρωτιέμαι αν υπάρχει κάποια προσωπική σύνδεση που έχει δημιουργήσει με τον Da. Η απάντηση του συγκινητική: «Ο Da είναι η μητέρα μου. Διαβάζοντάς το έργο, συνάντησα την ψυχή της. Έτσι ήταν και εκείνη. Αυτή η παράσταση είναι ένας φόρος τιμής και χαίρομαι πάρα πολύ που ο κόσμος την έχει αγαλιάσει τόσο θερμά και αποθεώνει έναν άνθρωπο στον οποίο χρωστάω τα πάντα. Πόσο πιο ευλογημένος μπορώ να είμαι που την έφερα και τη ζωντάνεψα στη σκηνή –όπως ζωντάνεψε ο Da– και την έχω πάρει μου κάθε βράδυ; Δεν είναι δύσκολο. Είναι λυτρωτικό, γιατί δείχνω δημόσια το μεγαλείο της».

Γιατί ανέβασε το «Da»

«Τα έργα που επιλέγω, τα δουλεύω χρόνια πριν, εκτός αν βρω κάτι και με ενθουσιάζει τόσο και είναι έρωτας με την πρώτη ματιά. Αυτό έχει συμβεί σπάνια, 1 με 2 φορές. Το «Da» το έχω εδώ και δεκαετίες στο μυαλό μου. Ήμουν πιτσιρικάς όταν πρωτοεμφανίστηκε το '80, με πρωταγωνιστή τον Μάνο Κατράκη. Σκέφτηκα τότε πως όταν μεγαλώσω, θα το ανεβάσω. Το διάβαζα κάθε χρόνο, όπως και άλλα έργα, για να δω αν είναι συμβατά με την εποχή και αν έχουν να πουν κάτι στο τώρα.
»Αντιλαμβάνομαι, λοιπόν, ότι εκείνο που αρχίζει και στερεύει στην εποχή μας είναι το αίσθημα, η αγάπη, η αλληλεγγύη, η δοτικότητα, γι' αυτό και επέλεξα να ανεβάσω αυτό το έργο. Κατάλαβα ότι πρέπει να γυμνάσουμε το αίσθημά μας. Χάνεται αυτό το πράγμα στην αυξανόμενη σκληρότητα της εποχής, στην παγκοσμιοποίηση, στους αριθμούς, στην απάθεια των ανθρώπων... Και παραμένει αυτή η αιώνια συνθήκη του ανθρώπου: το πολύ να γίνει πιο πολύ, ο πλούσιος να γίνει πιο πλούσιος και ο φτωχός να γίνει πιο φτωχός. Πάντα υπήρχε, αλλά η τεχνολογία έχει δώσει τη δυνατότητα να γίνεται πολύ πιο εύκολα. Δεν μιλάω καθόλου πολιτικά και κομματικά. Μιλάω σαν καλλιτέχνης, παρατηρητής της ζωής, της πολιτικής και της κοινωνίας που βλέπω να ξεδιπλώνεται καθημερινά στα μάτια μου δεκαετίες τώρα. Σίγουρα κάποια πράγματα έχουν πάει πιο μπροστά από τη μεριά των αδύναμων. Όμως έχουν πάει πιο μπροστά και από τη μεριά των δυνατών.
»Εμείς στα θέατρα κάνουμε κάθε μέρα το καλύτερο γκάλοπ. Και τι παρατηρούμε; Αυτό που αφαιρείται από την κοινωνία χρόνο με τον χρόνο είναι η παιδεία. Το σύστημα σπρώχνει τον κόσμο στην επιλογή του τίποτα, του ανώδυνου, των πραγμάτων που, αντί να τους πάνε μπροστά, τους πάνε πίσω. Πάντα όμως θα υπάρχουν και τα καλά κύτταρα. Είναι τα παιδιά τα οποία λάμπουν. Αυτά λιγοστεύουν όμως και αυτό πρέπει να μας προβληματίσει. Η τέχνη προχωράει, εξελίσσεται και είναι μια ανάγκη του ανθρώπου».

Παλεύεις κάθε μέρα με το σώμα σου

Μια διαρκής πρόκληση για τον καλλιτέχνη είναι να είναι μπροστά από την εποχή του και να παραμένει επίκαιρος. Ο Γρηγόρης Βαλτινός θεωρεί πως κλασικά έργα παραμένουν όσα μπορούν να δώσουν ερμηνεία σε κάθε εποχή, που μέσα από αυτά δίνονται λύσεις για προβλήματα κάθε δεκαετίας και αιώνα. «Κυρίαρχο όπλο παραμένει το αίσθημα, αυτό είναι το πιο ανθεκτικό στοιχείο. Το αίσθημα είναι χρυσάφι, που δεν αλλοιώνεται όσα χρόνια και αν περάσουν. Όσα έργα περιέχουν αίσθημα έχουν ένα μέταλλο το οποίο διατηρείται στους αιώνες των αιώνων.
»Σε ό,τι αφορά την ερμηνεία, είναι μια τέχνη που τη μαθαίνεις μέχρι να κλείσεις τα μάτια σου. Είναι η πιο ανθρωποκεντρική τέχνη που υπάρχει. Παλεύεις κάθε μέρα με το ίδιο σου το σώμα, με ιδέες, με αξίες, με ηθική, με αγάπη, με αίσθημα – καταλήγω πάλι σε αυτό. Λέμε «συγκινήθηκα». Αν αναλύσουμε την ετυμολογία σημαίνει ότι κινήθηκα μαζί με κάτι. Μαζί με τον καλλιτέχνη, με έναν διπλανό μου θεατή, με το έργο που είδα. Και δεν είναι κατά ανάγκη πάντα λυπτερή – και το γέλιο είναι συγκίνηση. Στην παρασταση το συνδυάζουμε. Είναι δύσκολο, ναι, αλλά παράλληλα τόσο ηδονικό. Μεγάλη ηδονή να κατανοείς ότι κρατάς το κοινό, το έχεις μαζί σου και έχετε γίνει ένα. Μεγάλη στιγμή. Αυτό δεν περιέχει καμία τάση επιβολής και αυταρχισμού. Είναι η τεράστια προσπάθεια και η αγωνία του καλλιτέχνη να ταυτιστεί με το κοινό και το κοινό μαζί του. Είναι αμφιδρομο».

Την ώρα που βρίσκεται στη σκηνή, βιώνει κάτι υπερβατικό, μια μεταμόρφωση ψυχής τε και σώματι. Μετά έρχεται η υπόκλιση, το χειροκρότημα, η αυλαία. «Στο τέλος της παράστασης, όταν με χειροκροτούν, είμαι μια μεγαλόωδης στιγμή. Σημαίνει ότι η βάση που περάσα τους τελευταίους μήνες, αποδίδει. Αυτό μου δίνει ικανοποίηση. Γιατί όλα τα άλλα είναι εφήμερα. Τα νιάτα και η ομορφιά θα φύγουν. Εκείνο όμως που χειροκροτούν εκείνη τη στιγμή είναι αιώνιο».

Η ώρα έχει κυλήσει πριν το καταλάβω, μα λίγο πριν κλείσουμε, επιθυμώ να του απευθύνω μια ερώτηση για όλα εκείνα τα φτωεινά παιδιά που μου ανέφερε πρωτίτερα στην κουβέντα μας, που θέλουν να ακολουθήσουν αυτή την τέχνη σε μια εποχή δύσκολη. «Να κοιτάζουν στον καθρέφτη και να εντοπίσουν τις προθέσεις που έχουν απέναντι σε αυτή την τέχνη. Να είναι ειλικρινείς με τον εαυτό τους. Να βρουν τους λόγους που το κάνουν και την ανάγκη που τους σπρώχνει. Και μετά να οπλιστούν με πολλή δύναμη και κουράγιο, γιατί είναι μια τέχνη αρκετά απαιτητική, υπερβολικά σκληρή και καμιά φορά άδικη. Αν αγαπάνε πολύ την υποκριτική, να μην την αφήσουν και δεν θα τους αφήσει». **Λ**

Έχουμε
αποκτήσει
κάποια
κόμπλεξ ως
κοινωνία
και δεν
αφήνουμε
πια τόσο
εύκολα τον
κόσμο να
μπει στο
σπίτι μας.
Εμένα
μ' αρέσει
ακριβώς
αυτή η
φιλοξενία!

Ο ΚΑΛΟΣ ΑΕΡΑΣ, Ο ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΑΣ ΚΙ ΕΝΑ «ΣΠΙΤΙΚΟ» ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

Ο Χρήστος Ελευθεριάδης μαγειρεύει ταξιδεύοντας συνέχεια μεταξύ Ελλάδας και Αργεντινής και έχει να ζήσει 10 χρόνια χειμώνα!

Της ΜΠΕΘ ΤΣΑΛΙΚΗ - Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Ο Χρήστος Ελευθεριάδης είναι αρχιτέκτονας ο οποίος ασχολείται με τη γαστρονομία και ζει τον μισό καιρό στο Μπουένος Άιρες και τον άλλο μισό στην Αθήνα, συγκεκριμένα στην Ηλιούπολη. Όπως χαρακτηριστικά λέει, έχει να ζήσει χειμώνα 10 ολόκληρα χρόνια (!) λόγω των μετακινήσεών του από το νότιο στο βόρειο ημισφαίριο, μεταφέροντας τον Kalo Aera του Μπουένος Άιρες στην Ηλιούπολη και τον Καλό Αέρα της Ελλάδας στο Μπουένος Άιρες...

Ο Χρήστος είχε ως χόμπι του τη μαγειρική και του άρεσε πάντα να ταξιδεύει και να δοκιμάζει νέες γεύσεις, ωστόσο από μικρός ήθελε να ασχοληθεί με την Αρχιτεκτονική, μπήκε λοιπόν στο Πολυτεχνείο και αφού αποφοίτησε εργάστηκε 7-8 χρόνια ως αρχιτέκτονας. Κάποια στιγμή αποφάσισε να κάνει ένα ταξίδι στη Νότια Αμερική για να δει από κοντά τα μέρη που είχε «γνωρίσει» μέσα από τη λατινοαμερικάνικη λογοτεχνία του Μπόρχες, του Μάρκες, του Φουέντες, του Καστανιέδα. Αγαπημένο του βιβλίο το «Κουτσό» του Κορτάσαρ, που, όπως μου εξηγεί, θέτει εν ενεργεία το παιχνίδι της συγγραφής γράφοντας το κάθε κεφάλαιο με διαφορετικό τρόπο – εξού και η πρόταση του συγγραφέα για διαφορετική σειρά ανάγνωσης των κεφαλαίων, μια πρόταση στην ουσία για διάδραση με τον αναγνώστη – κάτι που θα επηρέασε και τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί ο Καλός Αέρας.

Μέσα σε τόσους διαφορετικούς προορισμούς ταξιδιών προέκυψε και το Μπουένος Άιρες. Η εμπειρία του ήταν φοβερή κι έτσι παρέμεινε για ένα διάστημα εκεί. Αν και δύσκολο στην αρχή να βρει δουλειά ως αρχιτέκτονας εν τέλει τα κατάφερε, ταυτόχρονα όμως προέκυψε να μαγειρεύει μία φορά την εβδομάδα ελληνικό φαγητό στο εστιατόριο La Siesta της φίλης του Δάφνης. Η Δάφνη έφυγε από την Αργεντινή κι έτσι ο Χρήστος ανέλαβε το project της. Καθώς τον ενθουσίαζε η όλη διαδικασία, παράλληλα ξεκίνησε να μαγειρεύει με ένα pop up concept σε διάφορα μέρη της πόλης, σε σπίτια, μπαρ και πολιτιστικούς χώρους. Για καλή του τύχη, παρότι υπήρχε στην πόλη πληθυσμός δεύτερης και τρίτης γενιάς Ελλήνων, δεν ήταν αξιόλογη η εκπροσώπηση της ελληνικής κουζίνας, οπότε με τον καιρό απέκτησε μια σχετική φήμη ότι μπορούσε εκεί ένας Αργεντίνος να φάει αυθεντική ελληνική κουζίνα. Έτσι, σιγά σιγά, γεννήθηκε ο Kalos Aeras...

Ο Kalos Aeras του Μπουένος Άιρες είναι η φιλοξενία του Χρήστου στο ίδιο του το σπίτι όπου προσφέρει στον κόσμο μια πραγματικά παραδοσιακή ελληνική κουζίνα, με τοπικά φαγητά από την Κρήτη, τα Επτάηρη, το Αιγαίο, την Πελοπόννησο, καθώς και φαγητά από τη μακρινή καταγωγή του, δηλαδή τη Μικρά Ασία και την Πόντο. Φαγητά που εκπροσωπούν όλον τον γαστρονομικό πλούτο της Ελλάδας. Το να ανοίγει ένας σεφ το σπίτι του και να το μετατρέπει σε αυτό που εκεί λένε «*restaurante puerta se raras*» – συνήθεια που ξεκίνησε από την Κούβα (εκεί λεγόταν *paladares*) – είναι κάτι τελείως φυσικό και για τους Αργεντίνους. Στην Ελλάδα, όπως μας εξηγεί, δεν είναι κάτι γνωστό. Πολλοί το μπερδεύουν με την αμερικανική έννοια του speak easy, ωστόσο είναι η μέρα με τη νύχτα.

«Έχουμε αποκτήσει κάποια κόμπλεξ ως κοινωνία και δεν αφήνουμε πια τόσο εύκολα τον κόσμο να μπει στο σπίτι μας. Εμένα μ' αρέσει ακριβώς αυτή η φιλοξενία! Αυτό δηλαδή που μου άρεσε στην Αθήνα τη δεκαετία του '80 που μεγάλωσα» μας εμπιστεύεται και συνεχίζει: «Η μαγειρική είναι η τέχνη του εφήμερου. Ο αρχιτέκτονας θέλει να αφήσει μεγάλα κτίρια. Ο συγγραφέας θέλει να αφήσει βιβλία. Ο μάγειρας δεν αφήνει τίποτα πίσω του. Απλά εξυπηρετεί κάποιες εφήμερες ανάγκες ανθρώπων και τους φέρνει πιο κοντά. Αυτό που αφήνει είναι αναμνήσεις και όχι κάποιο υλικό αποτύπωμα.

»Για να γίνεις καλός μάγειρας πρέπει να έχεις ταξιδέψει, να σ' αρέσει να τρως. Να έχεις αποκτήσει τη δική σου άποψη για το τι είναι αυτό που θες να κάνεις κι αυτό να το υπηρετείς με υπομονή και επιμονή.

Όσον αφορά τη σχέση αρχιτεκτονικής - γαστρονομίας, ο Χρήστος πιστεύει ότι συνδυάζουν την τέχνη με την επιστήμη. «Είσαι μεν ελεύθερος στην έκφραση, αλλά ταυτόχρονα πρέπει να κινείσαι στο πλαίσιο της επιστήμης (όπως είναι η φυσική για την αρχιτεκτονική, η χημεία για τη μαγειρική και η πολεοδομία για την αρχιτεκτονική)».

» Στη μαγειρική πρέπει να γνωρίζεις τις αντοχές των υλικών που χρησιμοποιείς – για την καύση, το ψήσιμο, οποιαδήποτε επεξεργασία. Ακόμη και το να φτιάξεις μια μαγιονέζα έχει να κάνει με χημικά φαινόμενα που παίζουν τον ρόλο τους σε συγκεκριμένες διεργασίες. Δεν γίνεται να τα αγνοείς.

Σχετικά με το ποια ελληνικά πιάτα ζητούν περισσότερο οι Αργεντινέοι, ο Χρήστος απαντά με μια λίστα: μουσακάς, γεμιστά, στιφάδο. Επίσης, τονίζει πως ξετρελαίνονται για τον, όχι και τόσο αγαπητό σε πολλούς, τραχανά.

Οι δύο χώρες έχουν παρόμοιο κλίμα, καθώς έχουν ελιές, αμπέλια και λαχανικά, τα οποία έφεραν οι Ιταλοί, οι Ισπανοί, οι Έλληνες, οι Εβραίοι, οι Αρμένιοι, αλλά και οι Άραβες στην Αργεντινή. «Είναι σαν να τρώνε κάτι γνώριμο που όμως δεν έχουν ξαναφάει ποτέ τους» μας εξηγεί ο Χρήστος. Παρότι τα υλικά μπορεί να είναι κοινά, διαφέρει ο τρόπος με τον οποίο συνδυάζονται και χρησιμοποιούνται στις διαφορετικές κουζίνες. Αντίστοιχα, το ίδιο ισχύει και για τους Έλληνες όταν δοκιμάζουν κάτι από το Περού ή τη Χιλή – οι Αργεντινέοι έχουν σταματήσει να ασχολούνται με τη μαγειρική, ωστόσο λατρεύουν το μπάρμπεκιου.

Κάποια αγαπητά πιάτα για τους Έλληνες είναι το σεβίτσε, οι σουπές με θαλασσινά, ωστόσο στον κόλιανδρο, όπως μας λέει, «τσινάνε». Έχοντας μπει στην ατμόσφαιρα του Kalou Aera, αναρωτιέμαι τι μουσική μπορεί να παίζει την ώρα του δείπνου. Ο Χρήστος μου εξηγεί πως πολλές φορές έρχονται φίλοι του και παίζουν ζωντανή μουσική, ωστόσο, όταν δεν μπορούν εκείνοι, αναλαμβάνει ο ίδιος το djλικι. «Συνήθως ξεκινάω με πιο ήρεμες μελωδίες, ίσως τζαζ, λίγο αργεντίνικο τάνγκο κι όσο προχωράει η βραδιά, η μουσική ταξιδεύει σε άγνωστους προορισμούς!» μας εξηγεί γελώντας και συνεχίζει: «Επίσης, ο ίδιος ο κόσμος μπορεί να κάνει το δικό του πρόγραμμα και να βάλουν από ελληνικό ροκ, μέχρι ηλεκτρονική μουσική, why not;»

Τα πάντα τα κάνει μόνος του. Από την αγορά των υλικών στο σούπερ μάρκετ και τη λαϊκή μέχρι το καθάρισμα των πιάτων στο τέλος ενός δείπνου. Ακόμη και τα social media του Καλού Αέρα τα χειρίζεται εκείνος, παρότι δεν είναι το στοιχείο του (και τον καταλαβαίνω απόλυτα). Όταν έχει παραπάνω κόσμο, τότε είναι εκεί κάποιος φίλος ή φίλη που τον βοηθάει.

Η βραδιά στον Καλό Αέρα «κλείνει» όταν ο Χρήστος βγαίνει από την κουζίνα, αφήνει την ποδιά στον πάγκο και συζητάει με τον κόσμο για την εμπειρία του δείπνου.

Ο Καλός Αέρας για τον Χρήστο είναι μία διάδραση, όπως το «Κουτσό» του Κορτάσαρ για τους αναγνώστες. Το δείπνο είναι κάτι παραπάνω από το φαγητό. Είναι η σκηνή, η σκηνογραφία, το σκηνικό, που μέσα σε αυτό εκτυλίσσονται διάφορες αυθόρμητες και αυτοσχέδιες μικρές και μεγάλες δράσεις – όπως το τσούγκρισμα των ποτηριών.

Η γεύση, όπως και οι τέχνες, συνδέει τους ανθρώπους, αφήνοντας το άυλο αποτύπωμα της νοστιμιάς, της μυρωδιάς, της ανάμνησης και της νοσταλγίας.

Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΣΥΜΜΑΧΟΣ ΜΑΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

**Ο Μαραθώνιος καινοτομίας Sustainability Hackathon,
που συνδιοργάνωσαν η Lidl Ελλάς και το Κοινωνικό
Ίδρυμα Αθανάσιος Κ. Λασκαρίδης, μας δείχνει τον δρόμο
για τον μεγάλο στόχο της αειφορίας στις επιχειρήσεις**

Της **ΝΑΤΑΣΣΑΣ ΚΑΡΥΣΤΙΝΟΥ** - Φωτό: **danezis**.

Η κλιματική κρίση είναι ήδη παρούσα και η ανθρωπότητα θα πρέπει να «τρέξει» εάν θέλουμε έναν πλανήτη βιώσιμο. Η καθεμία και ο καθένας από τη δική του θέση. Το καλό νέο είναι ότι το παράδειγμα για το τι θα πρέπει να κάνουμε βρίσκεται ήδη μπροστά μας - μεταξύ άλλων μάς το δίνουν τόσο επιχειρήσεις που εμπνέονται από το όραμα της βιώσιμης προοπτικής, όσο και νέοι επιστήμονες με τις καινοτόμες ιδέες τους. Με πίστη σε αυτό τον στόχο, η Lidl Ελλάς και το Κοινωνικό Ίδρυμα Αθανάσιος Κ. Λασκαρίδης, με την τεχνολογική και οργανωτική υποστήριξη της Crowdpolicy, πραγματοποίησαν τη δεύτερη δράση ανοιχτής καινοτομίας, το Sustainability Hackathon, στο πλαίσιο της εθνικής καμπάνιας «Ελλάδα Χωρίς Πλαστικά Μίας Χρήσης», υπό την αιγίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Με τους τομείς ενδιαφέροντος να αφορούν όχι μόνο καινοτόμες τεχνικές, αλλά και την εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση της κοινότητας, κάλεσαν νέους ανθρώπους, επιστήμονες με ειδικές γνώσεις, να συνεργαστούν μεταξύ τους, με κοινό στόχο ένα βιώσιμο μέλλον και το αποτέλεσμα ήταν πραγματικά εντυπωσιακό: συμμετείχαν 375 διαγωνιζόμενοι, 35 ομάδες και 35 μέντορες. Στην τελική φάση προκρίθηκαν πέντε ομάδες οι οποίες, μετά από ένα εξάμηνο πρόγραμμα επιχειρηματικής επιτάχυνσης, παρουσίασαν τις ιδέες τους και έκλεψαν τις εντυπώσεις όλων των παρευρισκομένων στον μεγάλο τελικό που πραγματοποιήθηκε στις 14 Δεκεμβρίου, στη Θεσσαλονίκη.

Νικήτρια ήταν η Dataphoria, με ιδρυτικά στελέχη τον Αναστάση Σταμάτη και τη Φένια Σούρλα, που δημιούργησε μια λύση που επιτρέπει σε επιχειρήσεις και δήμους να αξιοποιήσουν τα δεδομένα τους ώστε να μετρήσουν, να βελτιώσουν και να αναδείξουν τις περιβαλλοντικές τους επιδόσεις και τη δική τους μετάβαση στην αειφορία! Για τον μαραθώνιο καινοτομίας, για τον στόχο της αειφορίας, για την προοπτική ενός βιώσιμου πλανήτη μιλούν στην ATHENS VOICE τα ιδρυτικά μέλη της ομάδας Dataphoria, η Διευθύντρια Επικοινωνίας και Εταιρικής Υπευθυνότητας της Lidl Ελλάς, Βασιλική Αδαμίδου, και η Εκτελεστική Διευθύντρια του Κοινωνικού Ίδρυματος Αθανάσιος Κ. Λασκαρίδης, Δρ. Αγγελική Κοσμοπούλου.

Ο Αναστάσης Σταμάτης και η Φένια Σούρλα γνωρίστηκαν στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ και, εκτός από συνεργάτες, είναι και φίλοι σχεδόν 15 χρόνια. Από τα φοιτητικά τους χρόνια ασχολήθηκαν ενεργά με τον εθελοντισμό για το περιβάλλον και πριν από δύο χρόνια συνειδητοποίησαν ότι ζητούσαν περισσότερα από την επαγγελματική τους ζωή: στόχος να εφαρμόσουν τις δεξιότητες που ανέπτυξαν όλα τα προηγούμενα χρόνια για την αναχαίτιση της κλιματικής αλλαγής.

Συστήστε μας την Dataphoria αλλά και την ιδέα σας, με την οποία κερδίσατε το πρώτο βραβείο στον μααραθώνιο καινοτομίας Sustainability Hackathon, που συνδιοργάνωσαν η Lidl Ελλάς και το Κοινωνιφέλες Ίδρυμα Αθανάσιος Κ. Λασκαρίδης.

Η Dataphoria είναι μια νεοφυής επιχείρηση αφιερωμένη στην αναχαίτιση της κλιματικής αλλαγής. Σε αυτόν τον μεγάλο στόχο, αποφασίσαμε να συνεισφέρουμε με τη δική μας εξειδίκευση, την ταχέως αναπτυσσόμενη τεχνολογία πίσω από την επεξεργασία, την ανάλυση και την οπτικοποίηση των δεδομένων. Δημιουργήσαμε μια λύση που επιτρέπει σε επιχειρήσεις και δήμους να αξιοποιήσουν τα δεδομένα τους ώστε να μετρήσουν, να βελτιώσουν και να αναδείξουν τις περιβαλλοντικές τους επιδόσεις και τη δική τους μετάβαση στην αειφορία. Αυτή ήταν και η κεντρική ιδέα που παρουσιάσαμε στο Sustainability Hackathon, και στη διάρκεια του επιταχυντή είχαμε την ευκαιρία να τη βελτιώσουμε, να την προσαρμόσουμε στην ανάγκη της αγοράς και να την εφαρμόσουμε σε πραγματικές επιχειρήσεις σε Ελλάδα και εξωτερικό.

Από τη μέχρι τώρα εμπειρία σας, πώς αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις την βιώσιμη ανάπτυξη; Οι επιχειρήσεις που καταφέρνουν να είναι υγιείς και να εξυπηρετούν παράλληλα έναν καλό σκοπό είναι πλειοψηφία ή μειοψηφία; Υπάρχει ένα μεγάλο κύμα αλλαγής που συνδέεται με τη βιώσιμη ανάπτυξη και παρατηρούμε ότι οι

επιχειρήσεις αντιλαμβάνονται αυτή την αλλαγή. Πέρα από το ότι είναι ηθικά σωστό, οι επιχειρήσεις ξεκινούν να δημιουργούν ένα ισχυρό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μέσω βιώσιμων πρακτικών. Είμαστε βέβαιοι ακόμα στην αρχή του κύματος, αλλά τα επόμενα χρόνια αναμένεται να δούμε μια πολύ μεγάλη αύξηση. Παράλληλα, βλέπουμε όλο και περισσότερες εταιρείες παγκοσμίως να θέλουν να συνδυάσουν την υγιή κερδοφορία με τον κοινωνικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο, συμβάλλοντας έτσι στη βιώσιμη ανάπτυξη. Αυτή η τάση ενισχύεται από την συμβολή της γενιάς των Millennials, που έχουμε πολύ έντονα μέσα μας το στοιχείο του σκοπού και επιδιώκουμε να γίνουμε μέρος ενός κινήματος για τη λύση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο πλανήτης μας.

Τα πράγματα σε άλλες χώρες της Δύσης είναι διαφορετικά, προς το χειρότερο ή το καλύτερο, ή η Ελλάδα κινείται παράλληλα με αυτές;

Τα πράγματα σε άλλες χώρες της Δύσης είναι διαφορετικά, καθώς κάθε χώρα έχει τη δική της προσέγγιση σε θέματα περιβάλλοντος και κλιματικής αλλαγής. Ωστόσο, μπορούμε να δούμε ότι η Ευρώπη είναι πρωταγωνιστής με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία να αποτελεί μια ιστορική, ισχυρή πολιτική στήριξη προς την αειφορία. Στην Ελλάδα, βλέπουμε ότι υπάρχει μια σταδιακή ανάπτυξη και αναλαμβάνουμε σαν χώρα το δικό μας ρόλο στην αναχαίτιση της κλιματικής αλλαγής. Είναι απαραίτητο να δράσουμε και να μην παραμείνουμε αμέτοχοι σε αυτό το ζήτημα. Θεσμικές υποχρεώσεις στην Ελλάδα σε συνδυασμό με την συνεχή αύξηση των πράσινων επενδύσεων έρχονται να συναντηθούν με τις επιταγές της κοινωνίας και τις ανάγκες της εποχής μας. Είμαστε αισιόδοξοι για τη χώρα μας.

Το αύριο ποιο εκτιμάτε ότι θα είναι; Μήπως κάθε επιχει-

ρήση, και λόγω της κλιματικής κρίσης, θα είναι υποχρεωμένη εκ των πραγμάτων να λαμβάνει υπόψη τις προϋποθέσεις της βιώσιμης ανάπτυξης, για να μπορεί και η ίδια να υπάρξει;

Τα επόμενα χρόνια θα ζήσουμε μια τεράστια αλλαγή στον τρόπο που παράγουμε, μετακινούμαστε, καταναλώνουμε. Έχουμε στόχο να μειώσουμε τις εκπομπές μας κατά 55% το 2030, σε σχέση με τα επίπεδα του 1990, και να φτάσουμε σε μηδενικές εκπομπές το 2050, το περίφημο "NetZero". Για να γίνει αυτό, θα πρέπει να αλλάξουν πολλά, και με μεγάλη ταχύτητα. Ήδη ξεκινούν να εφαρμόζονται σχετικές νομικές υποχρεώσεις για ένα μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων και δημόσιων φορέων. Τα επόμενα χρόνια θα είναι δύσκολο μια επιχείρηση να χρηματοδοτηθεί αν δεν μετράει και δεν βελτιώνει συνεχώς τις περιβαλλοντικές της επιδόσεις. Πέρα από τη χρηματοδότηση, ακόμα και στις πωλήσεις, όλο και περισσότεροι καταναλωτές και επιχειρήσεις αναζητούν προϊόντα και υπηρεσίες με βιώσιμο χαρακτήρα. Η μετάβαση στην αειφορία, από ζήτημα επιλογής θα αποτελεί πλέον ζήτημα επιβίωσης για τις επιχειρήσεις. Και εδώ έρχεται και το θέμα της δίκαιης μετάβασης, να καταφέρουμε να υποστηρίξουμε όλες τις επιχειρήσεις σε αυτό το περίπλοκο και απαιτητικό ταξίδι προς την βιωσιμότητα.

Είστε και οι δύο νέοι άνθρωποι. Πώς οραματίζεστε τον πλανήτη σε 30 χρόνια;

Κοιτώντας πίσω 30 χρόνια, βλέποντας πόσο έχει προχωρήσει η ανθρωπότητα, αντιλαμβανόμαστε την τεράστια δυναμική που απλώνεται μπροστά μας. Δημιουργήσαμε την Dataphoria για να συνεισφέρουμε σε μία μεγάλη πρόκληση της γενιάς μας, τη μετάβαση στην αειφορία. Σε 30 χρόνια ελπίζουμε να έχουμε ολοκληρώσει αυτό το ταξίδι. Να μη μιλάμε πια για μετάβαση στην αειφορία, αλλά για την ίδια την αειφορία που θα αποτελεί μέρος της ζωής μας και της καθημερινότητάς μας. Για το καλό του πλανήτη μας και για τις επόμενες γενιές, είμαστε εδώ για να κάνουμε ό,τι περνάει από το χέρι μας για να το καταφέρουμε.

ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΝΑ ΜΕΓΑΛΟ ΚΥΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΕΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Τα ιδρυτικά μέλη της Dataphoria περιγράφουν την ιδέα με την οποία στέφθηκαν νικητές στον μααραθώνιο καινοτομίας Sustainability Hackathon αλλά και το πώς οραματίζονται τον πλανήτη μας ύστερα από 30 χρόνια.

Από αριστερά:
Βασιλική Αδαμίδου, Δρ. Αγγελική Κοσμοπούλου

ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΟΛΩΝ ΜΑΣ, ΧΩΡΙΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Η Βασιλική Αδαμίδου, Διευθύντρια Επικοινωνίας και Εταιρικής Υπευθυνότητας της Lidl Ελλάς, και η Δρ. Αγγελική Κοσμοπούλου, Εκτελεστική Διευθύντρια του Κοινωνικού Ιδρύματος Αθανάσιος Κ. Λασκαρίδης, υπογραμμίζουν την επιδίωξή τους να «επιστρατεύσουν» τις δημιουργικές δυνάμεις της χώρας, για μια βιώσιμη ανάπτυξη.

Β.Α.: Γιατί οι σύγχρονες επιχειρήσεις στρέφονται ολοένα και περισσότερο σε δράσεις βιώσιμης ανάπτυξης; Μπορούν τέτοιες δράσεις να αποτελέσουν μοχλό ανάπτυξής τους;

Δεν μπορώ να φανταστώ μια σύγχρονη επιχείρηση, ένα μεγάλο brand που φιλοδοξεί να ηγείται και να ανοίγει δρόμους στην αγορά και την οικονομία, να μην ενσωματώνει στην ουσία της επιχειρηματικής του υπόστασης βιώσιμες πρακτικές. Και όταν μιλάμε για βιώσιμη εταιρική φιλοσοφία δεν περιοριζόμαστε στις αειφόρες πρωτοβουλίες που προστατεύουν το περιβάλλον. Το μέλλον του πλανήτη είναι συνυφασμένο με την προοπτική και την ευημερία των ανθρώπων. Με τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων, χωρίς διακρίσεις. Επομένως, η έννοια της βιωσιμότητας ενσωματώνει μια ολιστική δέσμη παρεμβάσεων και συμπεριφορών. Για παράδειγμα, η διαφάνεια, η λογοδοσία, η υπεύθυνη πληροφόρηση, η βέλτιστη αξιοποίηση των ανθρώπινων πόρων, τα ατομικά δικαιώματα, η ισότητα ευκαιριών ενδυναμώνουν συνολικά το εταιρικό κεφάλαιο και τις αξίες που το καθοδηγούν. Η εταιρική βιωσιμότητα προϋποθέτει λοιπόν την κοινωνική και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, αντλεί όμως τη δύναμή της από τον άνθρωπο.

Α.Κ.: Η Lidl Ελλάς σε συνεργασία με το Κοινωνικό Ιδρυμα Αθανάσιος Κ. Λασκαρίδης πραγματοποίησαν τον μαραθώνιο καινοτομίας Sustainability Hackathon. Πώς προέκυψε αυτή η πρωτοβουλία και ποιος ήταν ο στόχος της;

Ο μαραθώνιος καινοτομίας Sustainability Hackathon αποτελεί έναν ακόμα σταθμό μιας συνεργασίας που μετρά τρία χρόνια και περιλαμβάνει αρκετές δράσεις που σχετίζονται με την περιβαλλοντική προστασία. Στόχος του ήταν να αναδείξει και να υποστηρίξει ιδέες και λύσεις που συνδυάζουν την περιβαλλοντική προστασία με την ανάπτυξη, αναδεικνύοντας ταυτόχρονα τη δυνατότητα της τεχνολογίας να συμβάλει σε αυτό. Επιδίωξή μας ήταν να απευθυνθούμε στις δημιουργικές δυνάμεις της χώρας, «επιστρατεύοντάς» τες στην επίλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων με τρόπους εφαρμόσιμους και με δυνατότητα κλιμάκωσης.

Β.Α.: Ποιοι είναι οι βασικοί πυλώνες της στρατηγικής της Lidl Ελλάς για τη βιώσιμη ανάπτυξη;

Ως μέλος του Ομίλου Schwarz κινούμαστε στον χώρο και στον χρόνο με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον. Είμαστε αναπόσπαστος κρίκος μιας αλυσίδας που διασφαλίζει επάρκεια αγαθών για το σήμερα, αλλά και για το αύριο. Βιώσιμη ανάπτυξη και Lidl Ελλάς είναι παράλληλα αφηγήματα. Δρόμοι εξέλιξης που συνδέονται μέσα από τις αξίες και τη φιλοσοφία του σύγχρονου επιχειρείν. Η στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης που εφαρμόζουμε είναι δυναμική. Ανατροφοδοτείται από την οικονομία, την αγορά, την κοινωνία και τις καθημερινές προκλήσεις. Προσαρμόζεται στις ανάγκες και τους στόχους που προκύπτουν, πάντα με

προτεραιότητα το βέλτιστο όφελος για το σύνολο της κοινωνίας. Βασίζομαστε σε τρεις ισχυρούς πυλώνες οφέλους που καταλήγουν στο ατομικό καλό: Καλό για τον Πλανήτη, Καλό για τους Ανθρώπους, Καλό για Σένα. Βασίζομαστε σε ένα δομημένο πλάνο εταιρικής υπευθυνότητας και επενδύουμε σε μακροχρόνιες στρατηγικές συνεργασίες.

Α.Κ.: Είναι η τεχνολογία και η καινοτομία το «όχημα» για μια πιο βιώσιμη ανάπτυξη και, εντέλει, για έναν βιώσιμο πλανήτη τόσο για εμάς όσο και για τις επόμενες γενιές;

Η τεχνολογία μπορεί να είναι αποτελεσματικός σύμμαχος στις προσπάθειες να προστατέψουμε το περιβάλλον, να ανακόψουμε τη ραγδαία υποβάθμισή του αλλά και να ευαισθητοποιήσουμε το κοινό για τα πιο καίρια περιβαλλοντικά ζητήματα και την επίδρασή τους στη ζωή μας. Δεν είναι πανάκεια, είναι ωστόσο ένα σημαντικό όπλο που μπορεί να επιτελέσει πολλές και διαφορετικές λειτουργίες: από την καταγραφή δεδομένων και την ταχεία διάχυση της γνώσης, έως τη δημιουργία αγαθών ή υπηρεσιών που συμβάλλουν στη διατήρηση του περιβάλλοντος. Η τεχνολογία μπορεί να επιταχύνει διαδικασίες που οδηγούν στην επίτευξη στόχων ESG (όπως, ενδεικτικά, ΑΠΕ, πράσινα κτίρια, αγροτική παραγωγή), αλλά και υποστηρίζουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό με βάση τα πρότυπα βιώσιμης ανάπτυξης.

Β.Α.: Αυτός ήταν ο δεύτερος μαραθώνιος καινοτομίας για τη βιωσιμότητα, την αειφορία και την επιχειρηματικότητα, από τη Lidl Ελλάς και το Κοινωνικό Ιδρυμα Αθανάσιος Κ. Λασκαρίδης. Να περιμένουμε και συνέχεια, ίσως την εξέλιξη αυτής της δράσης σε θεσμό;

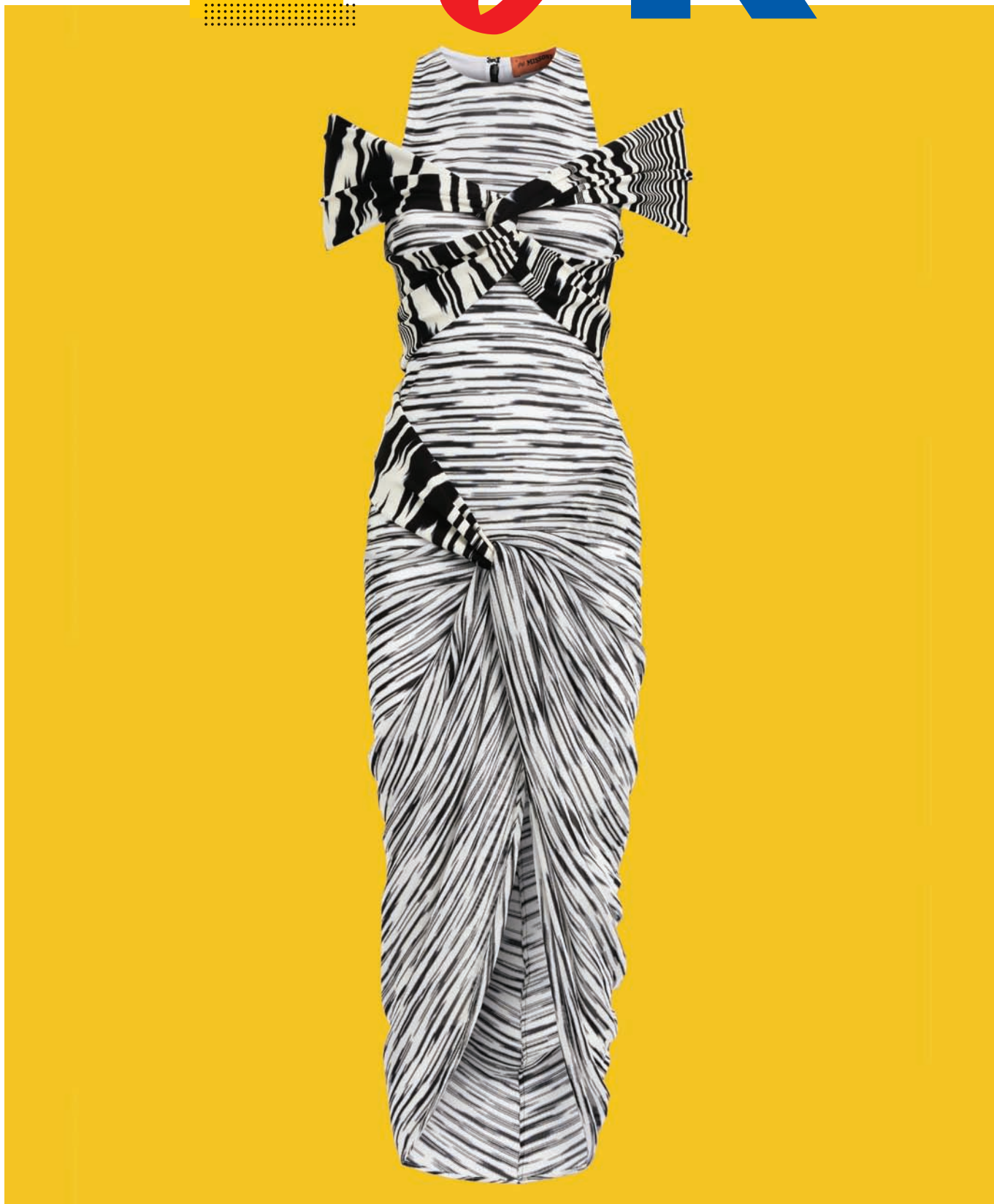
Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η συγκεκριμένη πρωτοβουλία αγκαλιάστηκε από όλες και όλους τους ενδιαφερόμενους και κυρίως από τη νέα γενιά των επιστημόνων. Απευθυνθήκαμε χωρίς περιορισμούς στον πιο δυναμικό πληθυσμό του τόπου. Καλέσαμε νέους ανθρώπους, επιστήμονες με ειδικές γνώσεις, να συνεργαστούν μεταξύ τους, με κοινό στόχο τη βιώσιμη προοπτική. Θα έλεγα ότι ήταν μια πρόσκληση «ανοιχτών οριζόντων», μια και σε αυτόν τον μαραθώνιο οι θεματικές ήταν ευρείες. Οι τομείς ενδιαφέροντος αφορούσαν όχι μόνον καινοτόμες τεχνικές, αλλά και την εκπαίδευση όσο και την ευαισθητοποίηση της κοινότητας. Καλύψαμε ως ένα βαθμό όλες τις πτυχές της βιωσιμότητας και δώσαμε την ευκαιρία στους συμμετέχοντες να προσεγγίσουν τις προκλήσεις της βιωσιμότητας με ευελιξία. Είδαμε με πολύ μεγάλη ικανοποίηση να ανταποκρίνονται 375 διαγωνιζόμενοι, 35 ομάδες και 35 μέντορες. Τουλάχιστον 30 ομάδες παρουσίασαν τις ιδέες τους. Στην τελική φάση αξιολογήσαμε πραγματικά ενδιαφέρουσες προτάσεις, έξυπνες λύσεις, κάποιες σχεδόν άμεσα εφαρμόσιμες, που μπορούν να προσφέρουν λειτουργικές λύσεις με πρακτικό αντίκτυπο στην καθημερινότητα όλων μας. Και επειδή οι πρωτοβουλίες κρίνονται κυρίως από το αποτέλεσμα, θα έλεγα ότι ήδη βρισκόμαστε σε μια φάση αναγνώρισης της αξίας που έχουν αυτοί οι μαραθώνιοι. Κατά μια έννοια είναι «εν δυνάμει» θεσμοί και υπάρχει πρόσφορο έδαφος ώστε να προχωρήσουμε και στην επόμενη διοργάνωση.

Α.Κ.: Στόχος της Dataphoria, της νικήτριας ομάδας του διαγωνισμού, είναι η αειφορία να μπει στο DNA κάθε επιχείρησης. Πόσο απαραίτητο αλλά και πόσο εφικτό είναι αυτό, κατά τη γνώμη σας;

Αυτό που επιτυγχάνει η Dataphoria είναι να συλλέξει, να αναλύσει και να ερμηνεύσει δεδομένα που σχετίζονται με σημαντικές λειτουργίες των επιχειρήσεων, επιστρέφοντας σε αυτές γνώση σχετικά με τους δείκτες που κατεξοχήν τις ενδιαφέρουν αλλά και προτάσεις για βελτίωση. Η γνώση αυτή είναι πολύτιμη σε κάθε οργανισμό που θέλει να γνωρίζει πόσο κοντά βρίσκεται στους περιβαλλοντικούς του στόχους και να σχεδιάσει τη μετάβαση σε λειτουργίες και επιλογές φιλικότερες προς το περιβάλλον. Η ομάδα της Dataphoria συνδυάζει τη γνώση για την τεχνολογία με την περιβαλλοντική ευαισθησία και μπορεί να δημιουργήσει γέφυρες ανάμεσα στη σημερινή εικόνα μιας επιχείρησης και στην επιθυμητή μελλοντική της λειτουργία. Η αξιολογηση δουλειά υποδομής που κάνει είναι απαραίτητη σε κάθε επιχείρηση που θέλει να πορεύεται με βάση τη γνώση και αντιλαμβάνεται τη βιωσιμότητα ως σημαντικό πυλώνα για τις βασικές επιλογές της, όχι σαν επικοινωνιακό πυροτέχνημα. Το στοιχείο αυτό μάς οδήγησε να την προκρίνουμε στον φετινό διαγωνισμό που ομολογουμένως είχε πολλές εξαιρετικές συμμετοχές.

Επιμέλεια:
ΜΑΡΙΑ ΙΩΑΝΝΑ
ΣΙΓΑΛΟΥ

Speaking Missoni

Άνοιξη - Καλοκαίρι 2023

Για τη συλλογή Άνοιξη - Καλοκαίρι 2023 ο καλλιτεχνικός διευθυντής της **Missoni**, **Filippo Grazioli**, έπαιξε με τις περίτεχνες μιλανέζικες υφές, με νέα μήκη και cut outs, με το γυναικείο σώμα να βρίσκεται στο επίκεντρο της συλλογής. Πρόκειται για μια ενδιαφέρουσα κόντρα με αντιφατικά υφάσματα αλλά και ένα power game ανάμεσα στο

αποκαλυπτικό και μη. Με επιρροές από τον **Ottavio** και την **Rosita Missoni** και επίκεντρο το Μιλάνο από όπου ξεκίνησαν όλα, στα κομμάτια πρωταγωνιστούν αγαπημένα μοτίβα του brand όπως το statement zig zag, οι ρίγες, το fiammato και το patchwork και χρώματα όπως κίτρινο, κυανό και magenta και φυσικά το ασπρόμαυρο.

SAFILO
Γυαλιά ηλίου BOSS

LA ROCHE-POSAY
Καταπραυντικό balm
CICAPLAST Baume B5+

INDIAN MOTORCYCLE
Κράνος Retro Open Face €246

KALOGIROU
Sneakers Michael Kors Theo €235

TEZENIS

Bra Top από τη συλλογή Club €5,49

FUJIFILM

Στιγμιαία φωτογραφική μηχανή
instax mini 11

IKEA

Μαξιλάρι αυχένα/οπονδυλικής
στήλης RAGGARV €10,99

SWATCH

Πολύ Love to Go
Around €85

GLAMAZON

Ό,τι λάμπει είναι χρυσός (φέτος)

Ρούχα και αξεσουάρ αστράφτουν
από την κορφή έως τα νύχια

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ
ΚΟΥΤΣΟΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Μια σχεδόν ρετρό διαφήμιση, σουξέ της εποχής, υποστήριζε ότι ο χρυσός μας φέρνει πιο κοντά. Αφορούσε (τι άλλο;) κοσμήματα, κυρίως χειροποίητες καδένες που πιθανόν ως δώρο και μάλιστα ακριβό να συνέβαλλε στη σύσφιξη των σχέσεων. Ό,τι λάμπει δεν είναι χρυσός. Φέτος είναι. Ο χρυσός αστράφτει και απλώνεται αν όχι στους πόρους ενός ολόκληρου κορμιού όπως στον τζεϊμσποντικό «Χρυσοδάχτυλο» αλλά σε ένα ολόκληρο outfit. Στην εβδομάδα μόδας της Νέας Υόρκης φορέθηκαν πολύ οι χρυσές μπότες, τα χρυσά δερμάτινα κοστούμια και τα χρυσαφένια φορέματα. Ως τάση μπορεί να φαίνεται υπερβολική, αλλά αν συνδυαστεί σωστά ο χρυσός είναι η έκκληξη της σεζόν – και ως πολύτιμο μέταλλο και ως απόχρωση. Ο κίτρινος χρυσός με τη ζεστασιά και τη λάμψη του συνδυάστηκε και με το λεοπάρ που έχει γίνει το νέο nude.

Με μαλλί στο χρώμα της μέντας, η «πριγκίπισσα» είναι η influencer μόδας, στιλίστρια και blogger Tina Lueng. Η επιδραστική Tina ανέβηκε στο χρυσαφένιο βάθρο από κοινό και κριτικούς. Τα σκούρα μονότονα χρώματα εκτοπίστηκαν αμέσως, μόλις η Lueng εμφανίστηκε στο ντεφιλέ του Jason Wu, στα μέσα Φεβρουαρίου, στη διάρκεια της εβδομάδας μόδας στο «μεγάλο μήλο». Λάμψη περισσότερη λάμψη και αμέτρητα «κλικ». Ο χρυσός παραπέμπει σε πολυτέλεια, επιτυχία, επίτευγμα, θρίαμβο, βασιλική τιμή και τύχη. Η σημασία του χρυσού χρώματος είναι πολύπλευρη, καθώς συχνά υποδηλώνει τη γενναιοδωρία και τη συμπόνια. Ο χρυσός έχει φως, είναι «ιερός», ανθεκτικός είναι πολύτιμος. Σχεδόν καθολικά, λένε οι γνώστες, συνδέεται με τον ήλιο ή το υψηλότερο στάδιο της πνευματικής ανάπτυξης. «Χρυσούλι μου» λέμε κάποιον που αγαπάμε, κάποιον πολύτιμο για εμάς, my precious. Και «χρυσά αγόρια» (golden boys) τους καλοπληρωμένους εκλεκτούς. Όσο για τα «χρυσά κορίτσια», ήταν επιτυχημένο σίριαλ στο οποίο έπαιζαν δυναμικές γιαγιάδες. Οι πρωταγωνίστριες, με τελευταία την Μπέτι Γουάιτ, έχουν όλες φύγει από τη ζωή.

Το χρυσό χρώμα έδωσε στα φορέματα, τις μπότες και τα ολόσωμα κοστούμια μια λάμψη που ήταν δύσκολο ακόμη και αδύνατο να αγνοηθεί. Τα δε κοσμήματα πιο χρυσά παρά ποτέ. Η Tina Lueng σέταρε το χρυσό κοντό φόρεμα με τα χρυσά κρόσσια, με διαμαντένια σκουλαρίκια (είπε να το «σπάσει» λίγο), ένα χρυσό βραχιόλι με χοντρή αλυσίδα και ολόχρυσα πέδιλα. Δεν ήταν ένα όποιο κι όποιο φόρεμα ήταν από τη συλλογή Άνοιξη - Καλοκαίρι του Αμερικανού σχεδιαστή μόδας Jason Wu. Χρυσό σακάκι λανσάρε, μεταξύ άλλων, και το μπραντ Zadig et Voltaire, χρυσά υπέρροχα φορέματα ο Gucci, παντελόνια η Chanel. Ο χρυσός ξεπηδάει σαν ματσάκι από νηαχτίδες ανάμεσα στα κάργκο, στα τζιν και σε διαφάνειες – τις μεγαλύτερες τάσεις για την άνοιξη και το καλοκαίρι, κάνοντας την εκτυφλωτική διαφορά. ●

MODIVO

Μπουφάν πουπουλένιο ONLY
Celine €40 μετά την έκπτωση

CONVERSE

Backpack €55

FALCONERI

Ultrafine Cashmere Crew Neck Sweater
€199 μετά την έκπτωση

CALZEDONIA

Κολάν χωρίς ραφές με ριμ ύφανση €22,95

SKIN CEUTICALS

Αντιγηραντική κρέμα προσώπου A.G.E. Interrupter

G-STAR

Jumpsuit
€199,90

CITY GUIDE

Οι Bloco Swingueira
στο ΚΠΙΣΝ

Πιάσε τον Καρνάβαλο κι αμόλα καλούμπα

Σου πάνε τα μασκαρέματα και
οι κεφάτες γύρες στην πόλη;
Η Αποκριά κορυφώνεται με μουσικές,
δημιουργικές δραστηριότητες
και χαρταετούς.

Της ΙΩΑΝΝΑΣ ΓΚΟΜΟΥΖΑ

Το Σάββατο στην Τεχνόπολη το πρόγραμμα υπόσχεται από το πρωί εικαστικά εργαστήρια για τους μικρούς μασκαράδες, κυνήγι θησαυρού και bubble-parade κι από το μεσημέρι έως το βράδυ συναυλιακό σερί με τους **Locomondo**, **Σπύρο Γραμμένο**, **Polkar** και **Τόνι Σφήνο**. Αν βέβαια το μεσημέρι σε βρει στην Πλάκα, τα Πετράλωνα ή τα Πατίσια δεν αποκλείεται να πέσεις πάνω σε λευκαδίτικες μαντολινάτες αλλά και κρουστούς με βραζιλιάνικο ρεπερτόριο. Αποκριά και ντίσκο πάνε πακέτο για σένα: Την Κυριακή στη **Δημοτική Αγορά Κυψέλης** (18:00-23:00) παίζει νάρτι με τους DJs να ανοίγουν τις δισκοθήκες τους στους σκοπούς των early 70s.

Για σένα, όμως, που ψηφίζεις ανοιχτό ορίζοντα σε πάρκο και θάλασσα, στις 26 Φεβρουαρίου στο **Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος** το μεσημέρι θα κυλήσει σε ρυθμούς σάμπα από τους **Bloco Swingueira**, ντίσκο, ποπ και funk από την μπάντα πνευστών **Hasta Brassta** και ροκ εν ρολ από τους **Hermaphrodite's Child**, ενώ το πρωί τα παιδιά θα μπορούν να χαρούν... κρυφτό με μάσκες, παρέα με τον εικαστικό **Βασίλη Γεροδήμο** στον Φάρο. Κλασικός προορισμός, πλέον, και για τα Κούλουμα, το **πάρκο του ΚΠΙΣΝ** θα χορεύει φέτος (στις 12:00-15:00) στον ρυθμό του δεξιότεχνου του βιολιού **Νίκου Οικονομίδη**, με την τραγουδίστρια **Κυριακή Σπανού**, και της

Κομπανίας του **Δημήτρη Κώτσικα**, με τα **Χάλκινα της Κοζάνης** και τον τραγουδιστή **Ηλία Γάκο**. Ένα γλέντι με γαϊτανάκια και παραδοσιακούς χορούς (τσάμικα και πωγωνίσια, ζωναράδικα και καρσιλαμάδες, μπάλους και πυρρίχιους) που επιμελείται και παρουσιάζει ο καθηγητής εθνομουσικολογίας **Λάμπρος Λιάβας** και θα προβληθεί σε ζωντανή μετάδοση από την EPT2. Για τους πιστούς του **Φιλοπάππου**, το κάλεσμα του **Δήμου Αθηναίων** θα κυλήσει με αποκριάτικα από τη **Δημοτική Φιλαρμονική** και (από τις 12:00) γλέντι με τη **Γωγώ Τσαμπά**. Σε πάρκα και λόφους, σε πλατείες και στα κοντινά βουνά, όπου κι αν ανοίξεις καλούμπα, καλή διασκέδαση!

Κούλουμα στου
Φιλοπάππου

ΕΠΙΔΟΓΕΣ

Μη χάσετε αυτή την εβδομάδα

13

Θέατρο, χορός, συναυλίες, εκθέσεις. Πολιτιστικές προτάσεις που μας εντριγκάρουν

Της ΙΩΑΝΝΑΣ ΓΚΟΜΟΥΖΑ

Για να καταχωριστείτε στους οδηγούς της Α.Υ., στείλτε δελτία Τύπου 2 εβδομάδες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία. Ταχυδρομικώς στη διεύθυνση Χαρ. Τρικούπη 22, 10679 Αθήνα ή στο fax 210 3617310 ή στο avguide@athensvoice.gr

© ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ/ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ

1 Οι τρεις πόλεις της Nelly's

Το όνομά της φέρνει αστραπιαία στο νου τις εικόνες της με τη Μόνα Πάεβα της Opera Comique και τη Λίλα Νικόλσκα να χορεύουν γυμνές στην Ακρόπολη – και το σκάνδαλο που προκάλεσε η δημοσίευση των πρώτων στην αθηναϊκή κοινωνία του Μεσοπολέμου. Η αναδρομική έκθεση της Έλλης Σουγιουλτζόγλου-Σεραϊδάρη (1899-1998), που οργανώνει το Μουσείο Μπενάκη ως θεματοφύλακας του έργου της, μας επανασυστίνει το πολυδιάστατο έργο της με άξονες τις τρεις πόλεις στις οποίες διαμόρφωσε το φωτογραφικό της βλέμμα. Από τα χρόνια της μαθητείας της στη Δρέσδη στις αρχές του 1920, στη δυναμική της παρουσία στην Αθήνα και την 27χρονη ακούραστη δραστηριότητά της στη Νέα Υόρκη.

Μουσείο Μπενάκη / Πειραιώς 138, 23 Φεβρουαρίου - 23 Ιουλίου

2 «Έντα Γκάμπλερ» από τον Δημήτρη Γεωργαλά

Μετά τη «Μήδεια» του Ευριπίδη, που παρουσίασε στο Μπάγκειον, ο γνωστός ηθοποιός καταπιάνεται σκηνοθετικά με το κλασικό έργο του Ίψεν βλέποντάς το ως μια γνωμάτευση για την εποχή μας, την κατάχρηση των σχέσεων και την ψυχική παθολογία του σύγχρονου ανθρώπου. Η πρωίδα, που για να διασκεδάσει την πλήξη της μέσα σε έναν άχρωμο γάμο παίζει με τις τύχες των ανθρώπων, «είναι το θύμα μιας πατριαρχικής κοινωνίας, που στέκεται επικριτική και απειλητική απέναντί της» σημειώνει. «Η απάντησή της στον εγκλωβισμό, όσο κι αν είναι αυτοκαταστροφική, είναι και μια πράξη πολιτική, μια βίαιη ρήξη με το αδιέξοδο».

Bios, πρεμιέρα 23 Φεβρουαρίου (Πέμπτη-Σάββατο στις 21:00, Κυριακή στις 20:00)

© ΑΡΙΑ ΔΗΗ ΠΑΠΑΝΑΤΣΙΟΥ

3 Νέα δουλειά από τη Ραλλού Παναγιώτου

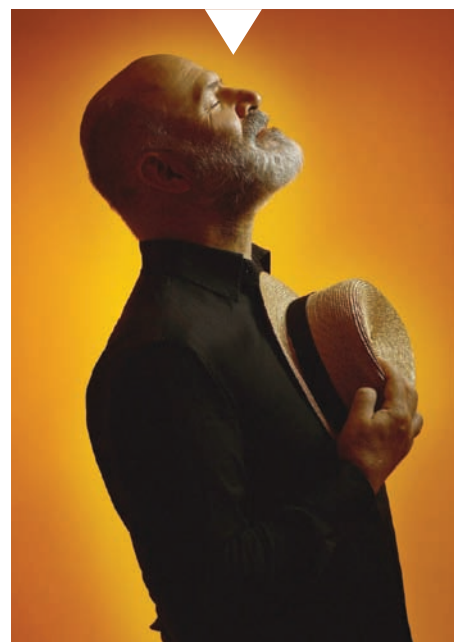
Μία σειρά γλυπτών και μία με τυπώματα παρουσιάζει η γνωστή καλλιτέχνη στην έκθεση «Body Panels Mirrors Lights». Στις γλυπτικές της συνθέσεις, από ανάγλυφο μάρμαρο, λάκα και χυτό μέταλλο επικαλυμμένο με βαφές αυτοκινήτου, υφές της καθημερινής ζωής – λεπτομέρειες ρούχων, η πτυχή μιας γραβάτας, η καμπύλη μιας τζιν τσέπης – αναπλάθονται κι εμφανίζονται ταυτόχρονα ακίνητες και σε δυναμική δράση. Στα τυπώματα απομονώνει εσωτερικά και εξωτερικά μέρη αυτοκινήτων επιδιώκοντας να μετατρέψει το αντικείμενο σε σκηνικό τοπίο.

Γκαλερί Bernier/Eliades, 23 Φεβρουαρίου - 30 Μαρτίου

4 «Θάνατος στη Βενετία» στη σκηνή

Η περίφημη νουβέλα του Τόμας Μαν «Θάνατος στη Βενετία», που ενέπνευσε την αξέχαστη ταινία του Λουκίνο Βισκόντι, συναντά τους θεατρώφους. Τον συγγραφέα Άσενμπαχ, ο οποίος – παραθερίζοντας στην ιταλική πόλη – αποδύεται σε μια φιλοσοφική, σχεδόν πλατωνική, αναζήτηση του κάλλους, σε πείσμα της πανδημίας χολέρας, ερμηνεύει ο Νίκος Χατζόπουλος. Τη διασκευή υπογράφει ο ποιητής Στρατής Πασχάλης και τη σκηνοθεσία ο Γιώργος Παπαγεωργίου, που θα επιχειρήσει να δημιουργήσει ένα αισθαντικό ηχητικό περιβάλλον για να μας μυήσει στο μυσταγωγικό ταξίδι και στα μύχια πάθη του ήρωα.

Θέατρο Πορεία, πρεμιέρα: 28 Φεβρουαρίου (Κυριακή, Δευτέρα, Τρίτη στις 21:00, Τετάρτη στις 18:00)

© ΠΑΝΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

5 Τα ΦΥΤΑ και ο Orfeas

Στο κοντινό μέλλον, ο πρώτος ανοιχτά ομοφυλόφιλος πρωθυπουργός της Ελλάδας αγωνίζεται να διατηρήσει την κληρονομιά της ιστορίας των ΛΟΑΤΚΙ κινήσεων αντιμετωπίζοντας διλήμματα όπως επανάσταση ή ρεφορμισμός. Να η υπόθεση για τη βίντεο-όπερα του καλλιτεχνικού διδύμου ΦΥΤΑ, που ταλαντεύομενη ανάμεσα στο οπερατικό μελόδραμα, το queer DIY κολάζ, τα φαντάσματα των 80s και την αισθητική της εικονικής πραγματικότητας, αναστοχάζεται πάνω στις εναλλακτικές ιστορικές αφηγήσεις, τη θεσμική κριτική και τις πολιτικές των ταυτοτήτων. Η είσοδος θα είναι ελεύθερη με δελτία εισόδου που θα διανεμηθούν μισή ώρα πριν την εκδήλωση.

Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, 23 Φεβρουαρίου στις 20:30

6 Ο Andy (Warhol) στον Νέο Κόσμο

Ζωγράφος, γλύπτης, φωτογράφος, σκηνοθέτης, μουσικός παραγωγός, εκδότης και φυσικά celebrity, χειρίστηκε τη διασημότητα σαν καταναλωτικό προϊόν και τα καταναλωτικά προϊόντα σαν τέχνη – παρουσιαζόταν σαν ανοιχτό βιβλίο αποθεώνοντας την αμεσότητα. Ο Μιλτιάδης Φιορέντζης ντύνεται το μελετημένο κοστούμι και την ασπηνία κόμη του εκκεντρικού βασιλιά της pop art και ανεβαίνει στη σκηνή για να ξετυλίξει τα πάθη, τις εμμονές, τα όνειρα αλλά και τις ματαιώσεις ενός τραυματικού παρελθόντος μέσα από το κείμενο του Δημήτρη Αγιοπετρίτη-Μπογδάνου.

Θέατρο του Νέου Κόσμου, πρεμιέρα: 24 Φεβρουαρίου

7 Η Μαρκέλλα Χατζιάνο επιστρέφει στην ΚΟΑ

Πώς αποτυπώνονται οι νότες σε εικόνες; Στη νέα συναυλία της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών οι ήχοι αποκτούν «σώμα» μέσα από την παράλληλη προβολή του animation άμμου της Κατερίνα Μπαρσοούκοβα. Με το μουσικό σύνολο συμπράττει η διάσημη μεσόφωνος Μαρκέλλα Χατζιάνο στο λυρικό «Ποίημα του έρωτα και της θάλασσας», για φωνή και ορχήστρα του Ερνέστ Σοσόν, μια σύνθεση ύμνο αλλά και θρήνο για τον ρομαντικό έρωτα. Η βραδιά ανοίγει με Ντεμπισί (το «Πρελούδιο στο απόγευμα ενός φράνσου») και κλείνει με Ρίμσκι-Κορσάκοφ (τη συμφωνική σουίτα Σεχραζάντ).

Μέγαρο Μουσικής, 24 Φεβρουαρίου στις 20:30

ΜΗΝ ΤΟ ΧΑΣΕΙΣ

8 Η επιστροφή του «Άρνη»

Μετά από τέσσερις σεζόν στο Cartel και αφού περιόδεψε σε Ελλάδα, Κύπρο και Ζυρίχη, ο Τάσος Σωτηράκης ξαναντύνεται τη στολή του ηγέτη της Αντίστασης, του πρωτοκαπετάνιου του θρυλικού ΕΛΑΣ και φόβητρου των ντόπιων συνεργατών του χιτλερισμού. Για 15 παραστάσεις ξεδιπλώνει τον βίο και την πολιτεία του Άρνη Βελουχιώτη, μέσα από το έργο (και αγαπημένο θεατρικό παιδί) της δημοσιογράφου Σοφίας Αδαμίδου.

Θέατρο Ολνίο, πρεμιέρα 1 Μαρτίου (Τετάρτη στις 20:00, Πέμπτη & Παρασκευή στις 21:00)

9 Όταν οι καλλιτέχνες εξερευνούν το ύφασμα

Τι σχέση μπορούν να έχει ο χώρος που κάποτε στεγαζόταν μια εταιρία εμπορίας προϊόντων χημικής βιομηχανίας, ένα καλλιτεχνικό δίδυμο και η δημιουργός ενός brand για πουκάμισα; Στο πλαίσιο του πρότζεκτ «[a] border of dying» (ένας όρος που παραπέμπει στην έννοια του ξεψυχώ-σβήνω και σε αυτή της βαφής), οι VIGIL πειραματίστηκαν με τα κοστούμια που δημιούργησε γι' αυτές η Χριστίνα Χριστοδούλου της IT'S A SHIRT. Έργα από αποχρωματισμένο ύφασμα, εκτίθενται στο νέο project space του Flux Laboratory Athens. Κτίριο της οδού Μπενιζέλου Παλαιολόγου 5, 24 Φεβρουαρίου - 4 Μαρτίου (Παρ.-Κυρ. 18:00-21:00)

Παγκίνδης

Α.Μπαρμπαγιάννης

Μ.Πουλικάκος

10 4 νύχτες στο Κύτταρο Live

Φουλ πρόγραμμα Πέμπτη με Κυριακή στη σκηνή της Ηπείρου και Αχαρνών. Το σερί ανοίγουν στις 23 Φεβρουαρίου, μετά από δύο απανωτά sold out, ο Μήτσος Πουλικάκος και οι Γεια σου Τάκη. Η Παρασκευή ανήκει στη μουσικοσατιρική παράσταση του πανκ Τσολιά Αποστόλη Μπαρμπαγιάννη. Το Σάββατο ο Lobo παρουσιάζει τον δίσκο του «Κάκτος». Ενώ η Κυριακή υπόσχεται αποκρίατικό ρεμπέτικο-λαϊκό γλέντι με τους Παγκίνδης, που θα παρουσιάσουν τραγούδια από τον επερχόμενο δίσκο τους, αλλά και όσα αγαπούν, αυτήν τη φορά με ενισχυμένη σύνθεση.

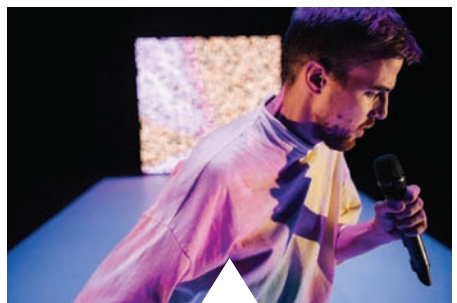
11 Μια Εκδρομή στην αισιοδοξία (;)

Είναι νέοι, καλοντυμένοι και αθεράπευτα αισιόδοξοι, μπαίνουν σε ένα μικρό αυτοκίνητο, αποφασίζουν να ξεπεράσουν τους φόβους τους και να ταξιδέψουν σ' ένα όμορφο μέρος. Θα τα καταφέρουν να μείνουν ενωμένοι κόντρα σε απότομες στροφές, ακραία καιρικά φαινόμενα, κατολισθήσεις, τσακωμούς, πείνα; Ο Θανάσης Μεγαλόπουλος (των Art Vounneau αλλά και συνεργάτης της ομάδας Grasshopper) σκηνοθετεί το έργο του Λένου Χρηστίδη, που σχολιάζει την άρνησή μας να αντιμετωπίσουμε την κρίση, αλλά και την ψεύτικη «ευτυχία» που προβάλλουν τα media.

Θέατρο Άλφα, πρεμιέρα 27 Φεβρουαρίου (Δευτέρα & Τρίτη στις 21:00)

© ΣΤΑΘΗΣ ΓΑΛΑΖΟΥΛΑΣ

12 Στον ρυθμό του Marco D'Agostin

Ένα γράμμα προς κάποιον που δεν θα απαντήσει ποτέ, μια άσκηση μνήμης, ένας χορός στη σκιά (ή στο φως), το «Best Regards» είναι η ανεπίδοτη «επιστολή» του Marco D'Agostin στον Nigel Charnock, τον συνιδρυτή του περίφημου DV8 Physical Theatre, ο οποίος πέθανε το 2012. Ο Ιταλός χορευτής (κάτοχος του βραβείου UBU για τον καλύτερο περφόρμερ κάτω των 35 ετών και συνεργάτης καλλιτέχνης στο περίφημο Piccolo Teatro του Μιλάνου) μας συστήνει από σκηνής αυτή την «παράσταση απελπισμένης ψυχαγωγίας, χωρίς νοσταλγία», στο πλαίσιο του κύκλου Viva l'Italia του Δημοτικού Μουσικού Θεάτρου «Μαρία Κάλλας».

Ολύμπια, 24 Φεβρουαρίου στις 20:30

13 Οι Kerala Dust ηλεκτρίζουν τη Λιοσίων

Στη μουσική τους συνυφαίνουν τις ετερόκλητες επιρροές του ψυχεδελικού ροκ, των μπλουζ και της techno γεφυρώνοντας την electronica με τον παραδοσιακό τρόπο σύνθεσης τραγουδιών. Έχοντας στο βιογραφικό τους εμφανίσεις σε μεγάλα παγκόσμια φεστιβάλ, όπως τα Sonar, DGTL, Dockville, Lightning in a Bottle και Tropico, η λονδρέζικη μπάντα καταφθάνει στα μέρη μας για μια συναυλία, με την υποστήριξη του Athens Voice 102.5. Μαζί τους το electro pop ντουέτο Sworr.

Gagarin 205 Live Music Space, 25 Φεβρουαρίου στις 21:00

Σούπερ

ΚΥΨΕΛΗ

Η γειτονιά της Αθήνας που αγαπάμε τότε, τώρα και πάντα

Της Νατάσσας Καρυστινού - Φωτό καταστημάτων: Βαγγέλης Τάτσος

ΚΥΨΕΛΗ ΤΩΡΑ

● **«Καλά, εμείς ξυπνήσαμε μία μέρα και ήμασταν hot. Ούτε που καταλάβαμε πώς».** Μέσα σε μία νύχτα η πλατεία Αγίου Γεωργίου έγινε ΤΟ ραντε-βού για τους Κυψελιώτες αλλά και για πολλούς Αθηναίους. Τα μεζεδοπωλεία, τα μπαρ, ο φούρνος και το κουρείο, τα φουντωτά δέντρα, οι ερωτιδείες και η εκκλησία. Μια ανέμελη μέρα στην πλατεία του χωριού που το λένε Κυψέλη.

● **Ο Πανελλήνιος.** Ιδρύθηκε το 1891 και είναι ο αρχαιότερος αμιγώς αθλητικός σύλλογος της χώρας. Από πέρυσι οι κάτοικοι του Δήμου Αθηναίων μπορούν να κάνουν εδώ δωρεάν κολύμβηση, yoga, Pilates, πολεμικές τέχνες συμπληρώνοντας μία απλή ηλεκτρονική αίτηση στον Δήμο (www.cityofathens.gr/service/aitisi-dorean-athlisi-ston-panelli).

● **Κυψελιώτες, οι φιλόζωοι.** Ίσως είναι το άγαλμα του ανώνυμου σκύλου της Φωκίωνος ... όμως πουθενά αλλού στην Αθήνα δεν θα δεις τόσα χαριτωμένα τετράποδα μαζεμένα. Οι Κυψελιώτες τρέφουν βαθιά αγάπη για τα κατοικίδια τους, το μαρτυρούν και τα πάμπολλα pet shops (σ.σ. προτείνουμε ανεπιφύλακτα το Pet Project στην Αγίου Μελετίου για τη φοβερή εξυπηρέτησή του, τη μεγάλη ποικιλία και τις καλές τιμές του).

● **Φωκίωνος Νέγρη, ο δρόμος του καφέ.** 700 μέτρα, πεζόδρομος με πολύ –για κέντρο Αθήνας– πράσινο, πλατεϊτσες η μία μετά την άλλη, περατζάδα, νέοι και παππούδες, Έλληνες και ξένοι, πολλά καφέ. Είναι εκπληκτικό πόσος κόσμος πίνει καφέ στη Φωκίωνος Νέγρη μία τυχαία καθημερινή μέρα, καθισμένοι στη λιακάδα.

● **Και το τέταρτο κύμα καφέ.** Η Κυψέλη ξέρει από καλό καφέ και μερικά από τα καλύτερα καφέ της Αθήνας βρίσκονται εδώ. Το Kick, το Dope, το Cultivos ή το Καρυ είναι από τα πιο γνωστά, αλλά η αλήθεια είναι ότι σχεδόν σε κάθε γωνιά θα βρεις κι από ένα καφέ που φέρνει στην κούπα σου εκλεκτές ποικιλίες από όλο τον κόσμο.

● **Στις πιο cool γειτονιές του πλανήτη.** Σύμφωνα με το Time Out η Κυψέλη συγκαταλέγεται ανάμεσα στις 50 πιο cool γειτονιές του πλανήτη. Μάλιστα βρίσκεται σε αρκετά υψηλή θέση, στην 16η, ακόμα πιο πάνω και από το Poblenou της Βαρκελώνης. Ο λόγος; Όπως δήλωσαν οι ντόπιοι «η Κυψέλη έχει υπέροχη ενέργεια». Ισχύει!

● **Το Au Revoir της Πατισίων,** με έτος ίδρυσης το 1957, είναι το παλιότερο bar της Αθήνας και συνεχίζει ακάθεκτο με την ίδια ακριβώς διακόσμηση που είχε και την πρώτη μέρα που άνοιξε τις πόρτες του. Από τα τραπέζια του έχουν περάσει πολλοί καλλιτέχνες με πιο διάσημο τον Φρανκ Σινάτρα αυτοπροσώπως!

● **Κοτσιδάκια και αφρικανική κουζίνα.** Η Κυψέλη έχει αγκαλιάσει την αφρικανική κοινότητα της Αθήνας και αυτό της έχει δώσει έναν πολυπολιτισμικό χαρακτήρα που κάνει το χρώμα της ακόμα πιο όμορφο. Οι Αφρικανοί έφεραν στη γειτονιά στοιχεία της δικής τους κουλτούρας, κι έτσι η Κυψέλη έγινε ο νούμερο ένα προορισμός για όσους θέλουν να κάνουν αφρικανικά κοτσιδάκια ή να δοκιμάσουν εξωτικές κουζίνες της Αιθιοπίας, του Κονγκό, της Νιγηρίας στα πάμπολλα αφρικανικά εστιατόρια της περιοχής.

● **Αρχιτεκτονικά διαμάντια.** Η Κυψέλη υπήρξε από τις πρώτες αστικές αθηναϊκές γειτονιές, πράγμα που σημαίνει ότι εδώ χτίστηκαν οι πρώτες πολυκατοικίες, και μάλιστα σε εξαιρετικά προσεγμένο (και πρωτοποριακό!) σχεδιασμό. Αξίζει να θαυμάσεις όλα τα κτίρια της Φωκίωνος Νέγρη ένα προς ένα και μετά να θαυμάσεις στα στενά της ανακαλύψεις μικρά αρχιτεκτονικά διαμάντια. Ένα από αυτά είναι και το ατελιέ της οδού Κυκλάδων που κάθε χρόνο συμμετέχει στο Open House Athens – πέρνα μία βόλτα στο επόμενο και σου υποσχόμαστε ότι θα μείνεις με το στόμα ανοιχτό.

● **Καλλιτεχνική γειτονιά.** Τα πολυάριθμα θέατρα και οι κινηματογράφοι ήταν από πάντα ένα δυνατό χαρακτηριστικό της Κυψέλης και ένα στοιχείο που παραμένει εμφανές ακόμα και σήμερα. Αυτή η γειτονιά κρύβει στα στενά της δεκάδες θέατρα, ιστορικούς κινηματογράφους (όπως το Θρυλικό Studio) και στην ήδη πλούσια γκάμα προστίθενται συνεχώς νέοι χώροι, όπως το θέατρο Ark που μόλις άνοιξε στη Δροσοπούλου.

ΚΥΨΕΛΗ ΤΟΤΕ

● **Γρύλος και Θράκα,** οι «καλές» ταβέρνες της Φωκίωνος Νέγρη, εκεί και τα κυριακάτικα μεσημέρια με την αγία οικογένεια και την Κυψελιώτισσα μαμά που έκανε την επανάστασή της και ήθελε το «ρεπό» της από την κατσαρόλα. Αργότερα και η spaghetti Paesano, για τον ίδιο λόγο.

● **Πεδίον του Άρεως.** Λιμνούλες και πάπιες και γλειφιτζούρια από τον πλανόδιο για τα νήπια, «περίπατος» - ημερήσια εκδρομή για τα Αρρέων και Θηλέων, σκαλισμένες καρδιές με τόξα και αρχικά στα δέντρα, καυτά φιλιά πίσω από τις πρασιές μέρα και νύχτα.

● **«Πάγο-πάγο-πάγοοοοο».** Το πόστο του πλανόδιου που πούλαγε πάγο σε μεγάλους κύβους για τα σπίτια με τα ξύλινα ψυγεία και το βρυσάκι ήταν στην πίσω μεριά της Δημοτικής Αγοράς. Αλλά στον έφερνε και στο σπίτι με τη μεγάλη τσιμπίδα.

● **Δημοτική Αγορά, μια μικρή Βαρβάκειος.** Χασάπικα, μανάβικα, ψαράδικα, τα τυριά του Τσιχλιά. Στην πίσω μεριά η πλανόδια γιαγιά με τα φασκόμυλα και τις ρίγανες και το μικρό μαγαζάκι της «μανταρίστρας» που μαντάριζε τα καλόν, μπροστά και επί της Φωκίωνος ο Δρίτσας με τα πιο μερακλίδικα σουβλάκια.

● **Νανίτα, Πιγκάλ, Αμπασσαντόρ,** Φιλίπ, Κυψελάκι, Λίλα, Λουζιτάνια, τα υπέροχα (και πολλά από αυτά θερινά) σινεμά – 140 λέει είχε η ευρύτερη περιοχή της Κυψέλης (!). Κολοσσαίον –το πρώτο της Αθήνας με ανοιγόμενη οροφή για προβολές χειμώνα–καλοκαίρι, Negro με τα πρώτα πορνό της εποχής πάνω στην Φωκίωνος Νέγρη.

● **Όλγα Καρλάτου, Γωγώ Ατζολετάκη,** Σταυρούλα Κανελλοπούλου, Μπέλλα Αδαμοπούλου, και πολλές ακόμη, μακριά η σειρά των Σταρ Ελλάς, όλες Κυψελιώτισσες.

● **Ο Αντρέας ο τρελός.** Ο Ξυπόλητος, με την αγριοφωνάρα, μόνιμος τρώφιμος του Ασύλου Ανιάτων που τρόμαζε τα παιδάκια να φάνε το φαΐ τους, κι όμως είχε την πιο καλή καρδιά.

● **Darling,** η μπουτίκ του Σπύρου Δρυμώνα, με τη μόδα «που έρχεται κατευθείαν από το Λονδίνο». Αργότερα και Sotris «...ένας που τον λένε Σωτηρόπουλο και τα πουλάει πανάκριβα».

● **Πίτσα ατομική στο τσέρκι,** με ξεροψημένο το τυρί και μαύρα σημαδάκια από τη λαμαρίνα. Στο Σπιτικό στην πλατεία και στο δεύτερο Σπιτικό επί της Φωκίωνος, δίπλα από τον Σαράφη. Ουρές οι μαθητές μετά το σχολάσμα.

● **Τέλη του '70 - αρχές του '80,** το κομβικό χρονικό σημείο. Η Αθήνα γνωρίζεται με το νέφος και οι Κυψελιώτες μετακομίζουν βόρεια, σε «προάστια με πιο καθαρό αέρα». Πολλά διαμερίσματα αδειάζουν, έρχονται τα πρώτα μεγάλα κύματα μεταναστών.

ΟΙ ΝΟΣΤΙΜΙΕΣ ΤΗΣ ΜΑΙΡΗΣ

Το σπιτικό φαγάκι που προτιμάει η Κυψέλη

Όποια ώρα κι αν περάσεις από τη Μαίρη, τα τραπέζια της είναι γεμάτα. Θα δεις παρέες κάθε ηλικίας που τρώνε με θέα την πλατεία Αγίου Γεωργίου (την ωραιότερη πλατεία της Κυψέλης), αλλά και μία μικρή ουρά μπροστά στη βιτρίνα με τις νοστιμιές: σπιτικό, μαγειρεμένο με μπόλικη φροντίδα φαγητό που ζεσταίνει το μέσο σου. Και τι δεν θα βρεις! Λαχανοντολμάδες πανεμένους και ζουμπουρλά παπουτσάκια, όσπρια όλων των ειδών, μία κοτόσουπα σκέτο βάλαμο, μερακλίδικο παστίσιο ή μουσακά, τρυφερό μοσχάκι σε κάθε δυνατή εκδοχή της ελληνικής κουζίνας (λεμονάτο, κοκκινιστό, γιουβέ-

τσι, νουά), πίτες με χωριάτικο, χειροποίητο φύλλο που σου σπάνε τη μύτη. Αλλά εκεί που η Μαίρη δεν παίζεται είναι στα μπιφτέκια της. Τα πλάθει η ίδια κάθε μέρα με τον καλύτερο κιμά που μπορεί να βρει, ύστερα τα ψήνει στον φούρνο μαζί με πεντανόστιμες πατάτες και βγαίνει ένα φαγητό αριστούργημα. Είναι σαν τα μπιφτέκια της μαμάς σου, αλλά... καλύτερα! Η Μαίρη δεν μαγειρεύει μόνο όλα τα φαγητά με τα οποία μεγαλώσαμε, αλλά επιπλέον βάζει στην κατσαρόλα και την αγάπη εκείνης που μας μεγάλωσε. Να γιατί είναι σταθερό σημείο συνάντησης όλων των ηλικιών από το 1994 μέχρι σήμερα.

Υδρας 2-4, Κυψέλη, 2108229239, 2108213136

📍 Οι νοστιμιές της Μαίρης - Και delivery

ΑΦΙΕΡΩΜΑ 📍 ΚΥΨΕΛΗ

HUUS KAFFE

Το νέο στέκι της Κυψέλης μας έφερε specialty καφέ και πεντανόστιμα χειροποίητα κρουασάν

Όμορφο, φωτεινό και περιποιημένο, το HUUS έχει ανοίξει μόλις πριν από 4 μήνες και έχει γίνει ήδη το αγαπημένο στέκι της γειτονιάς. Από τις 6 το πρωί που ανοίγει, μοσχοβολάει ο τόπος από τα αρώματα του φρεσκοψημένου καφέ και του χειροποίητου κρουασάν που μόλις έχει βγει από το φούρνο! Take away, delivery ή σε κάποιο από τα σιλάτα τραπέζια του θα απολαύσετε specialty μονοποικιλιακό καφέ της taf, τον οποίο μπορείτε να συνδυάσετε ιδανικά με κάποιο από εκείνα τα υπέροχα κρουασάν: βουτύρου, με σοκολάτα, με bueno, με μερέντα, πραγματικά θα ξετρελαθείτε!

Το HUUS προσφέρει κι άλλα νόστιμα και ωραία, από ροφήματα θα βρείτε φρεσκοστυμμένους χυμούς, σοκολάτες, smoothies, τσάι, ακόμα και χαμομήλι, ενώ σίγουρα θα σας κλέψουν την καρδιά οι γλυκές του προτάσεις: φοβερό banana bread, αζεπέραστα American red και carrot velvet και μαγικό Babka, που είναι γλυκό ψωμί που μοιάζει με μπριός γεμιστό με σοκολάτα! Προσθέστε σε όλα αυτά τις δυναμωτικές μπάρες, τα πολύ νόστιμα σάντουιτς (και vegan), την ευγένεια και τη φιλοξενία των ανθρώπων του και, αυτό ήταν, βρήκατε το καινούργιο σας στέκι. Ανοιχτό καθημερινά από τις 6 το πρωί έως τις 8 το βράδυ.

📍 Ανθείας 20, 2108622190 📱 @huus_kaffe

ΔΕΙΚΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Η υγεία σε πρώτο πλάνο

Με εμπειρία από το 1997, απόλυτα σύγχρονο τεχνολογικό εξοπλισμό και υψηλής κατάρτισης επιστημονικό προσωπικό, ο Δείκτης Υγείας αποτελεί ένα σημείο αναφοράς στον τομέα της πρόληψης και της προαγωγής της καλής υγείας. Όλα αυτά τα χρόνια ο Δείκτης Υγείας έχει επιλέξει να αναπτύσσει σχέσεις εμπιστοσύνης με τους επισκέπτες και τους ασθενείς, αποδεικνύοντας στην πράξη ότι ένα διαγνωστικό κέντρο μπορεί να έχει μια διαφορετική εικόνα, που επενδύει στην προσωπική σχέση. Σημειώστε ότι ο Δείκτης Υγείας είναι συμβεβλημένος με τον ΕΟΠΥΥ καθώς και με αρκετές ασφαλιστικές εταιρείες, προσπαθώντας επίμονα να προσφέρει προσιτές τιμές και σε ανασφάλιστους συμπολίτες μας. Επενδύοντας, παράλληλα, σε όλες τις πτυχές της τεχνολογίας, δίνει τη δυνατότητα είτε να κλείσετε το ραντεβού σας τηλεφωνικά αλλά και ηλεκτρονικά, με email, μέσω της ενημερωμένης και για ιατρικά θέματα ιστοσελίδας, καθώς μέσω των social media (Facebook και Instagram), ενώ τα αποτελέσματα των εξετάσεων μπορούν να σας αποσταλούν και ηλεκτρονικά.

Διαγνωστικά εργαστήρια

Μπορείτε να επισκεφθείτε τον Δείκτη Υγείας χωρίς ραντεβού για οποιαδήποτε εξέταση στην οποία θέλετε να υποβληθείτε, εκτός από triplex και υπερήχους. Εκτός από τις εξετάσεις για ιούς και ιώσεις, όπως για την COVID-19, για rapid test και PCR test, για τον ιό της γρίπης, τον H1N1 και τον ιό RSV, ο Δείκτης Υγείας διαθέτει απόλυτα εξειδικευμένα διαγνωστικά εργαστήρια για κάθε ανάγκη, όπως: Μικροβιολογικό, Αιματολογικό, Βιοχημικό, Ορμονολογικό, Ανοσοβιολογικό, Αλλεργιολογικό, Ανίχνευσης Τοξικών Ουσιών, Καρκινικοί Δείκτες, Προγεννητικός Έλεγχος, Έγχρωμο Triplex Καρδιάς, Τεστ κοπώσεως, Ηλεκτροκαρδιογράφημα, Αγγειολογικά Triplex, Υπέρηχοι Οργάνων και Σώματος, Ακτινολο-

γικό, Ψηφιακή Μαστογραφία, Μέτρηση Οστικής Πυκνότητας.

Long Covid συμπτώματα και έλεγχος

Το σύνδρομο διαγιγνώσκεται τουλάχιστον 3 μήνες μετά την εμφάνιση των πρώτων συμπτωμάτων κορωνοϊού και αφορά το 30% έως και 80% των επιζώντων της νόσου COVID-19. Συμπτώματα μπορεί να είναι η κόπωση, οι διαταραχές μνήμης, η αδυναμία σκέψης, η δυσκολία στον ύπνο, η δύσπνοια, ο πόνος στους μύες και τις αρθρώσεις. Ο Δείκτης Υγείας προσφέρει αναλυτικό και εμπειρισματομένο έλεγχο για όλα αυτά, σε κάθε ασθενή.

Τα check-up της πρόληψης

Η πρόληψη είναι η καλύτερη θεραπεία και ο Δείκτης Υγείας μας προσφέρει μια ευρεία επιλογή check-up για τον έλεγχο της υγείας μας. Έτσι, μπορείτε να επιλέξετε ανάμεσα σε: Check-up ενηλίκων, Έλεγχο Τριχόπτωσης, Γυναικολογικό Έλεγχο, Έλεγχο Σακχαρώδη, Έλεγχο Σεξουαλικών Μεταδιδόμενων Νοσημάτων, Προστάτη, Χοληστερίνης, Θυρεοειδούς και Μαστών, Εξετάσεις για Βιβλίο Υγείας, Καρδιολογικό Έλεγχο, Check-up Παιδικό, Προγεννητικό Έλεγχο.

Αιμοληψία κατ' οίκον

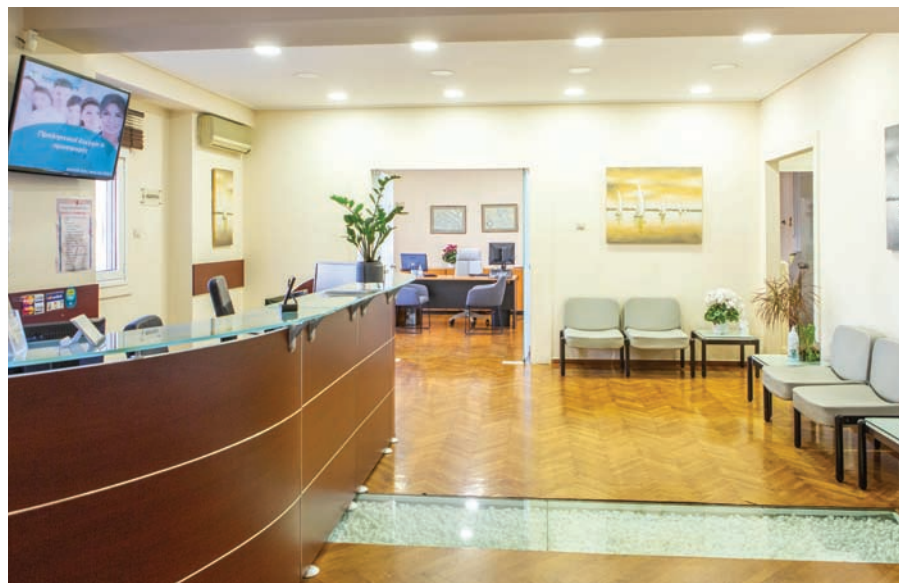
Είτε γιατί δεν μπορείτε να μετακινηθείτε για τον οποιονδήποτε λόγο είτε γιατί προτιμάτε την ασφάλεια του δικού σας χώρου, ο Δείκτης Υγείας, αναγνωρίζοντας τις ανάγκες σας, θα σας αποστείλει ειδικό συνεργείο αιμοληψίας, κατόπιν ραντεβού. Να θυμάστε ότι η αιμοληψία κατ' οίκον γίνεται από άρτια καταρτισμένο προσωπικό και αφορά όλους τους ασθενείς, οικογένειες, παιδιά και ηλικιωμένους. Εκτός από το προσωπικό επίπεδο, μπορεί επίσης να γίνει και σε επίπεδο φορέων, όπως επιχειρήσεις, δήμοι, αθλητικά σωματεία, ΚΑΠΗ, κλπ. Για να κλείσετε ραντεβού, καλέστε στο τηλέφωνο: 2108665500.

Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα - Παρασκευή 07.00 έως 20.00, Σάββατο 08.00 έως 12.00.

Μεθύνης 39, Πλ. Αμερικής, Κυψέλη, 2108665500

www.diktisygeias.com, diktisygeias@gmail.com

Δείκτης Υγείας @diktisygeias deiktis_ygeias

CAFÉ MONTREAL

Το παρείστικο στέκι
στο πεζόδρομο της Αγίας Ζώνης
με τις μνήμες παλιάς γειτονιάς

Στον όμορφο πεζόδρομο της Αγίας Ζώνης, στην πάντα ζωντανή περιοχή της Φωκίωνος Νέγρη, θα βρεις το Café Montreal, ένα all day στέκι που στεγάζεται στο ισόγειο του ιστορικού ομώνυμου ξενοδοχείου, αναβιώνοντας μνήμες της παλιάς Κυψέλης. Η μέρα ξεκινάει με καλό καφέ από εκλεκτές ποικιλίες ή μια φρέσκια σπιτική λεμονάδα και συνοδεύεται με κάποια από τις επιλογές πρωινού, όπως κρουασάν βουτύρου, ομελέτα, wraps και club sandwich – όλα χορταστικά και πεντανόστιμα. Στον ζεστό εσωτερικό χώρο του ή στα τραπεζάκια που απλώνονται στον πεζόδρομο και δίνουν την αίσθηση παλιάς αθηναϊκής γειτονιάς, θα απολαύσεις με την παρέα σου εκλεκτούς μεζέδες και πιάτα με έντονες

πινελιές από την κρητική κουζίνα, όλα τους φτιαγμένα από αγνά προϊόντα. Δοκίμασε οπωσδήποτε: σαλάτα ντάκος, σφακιανή πίτα, απάκι Κρήτης, ταλαγάνι, χούμους, τα διάφορα είδη γραβιέρας από την Κρήτη. Συνόδευσέ τους λαχταριστούς μεζέδες με καλοδιαλεγμένα βιολογικά κρασιά, καταπληκτικό τσίπουρο Λήμνου, τσικουδιά, ρακόμελο και ψημένη. Πλούσιες επιλογές θα βρεις και στις μπίρες, με τη Χάρμα Χανίων και τις IPA να ξεχωρίζουν, ενώ θα βρεις και τα κλασικά κι αγαπημένα σε ουζάκια. Για όλα αυτά τα ωραία, δεν είναι καθόλου περίεργο που το Café Montreal θα γίνει με τη μία το επόμενο σου στέκι! Λειτουργεί καθημερινά από τις 9 το πρωί έως τις 12 το βράδυ και τα ΠΣΚ έως τη 1 το βράδυ.

📍 Αγίας Ζώνης 7, 2108627021

📱 Cafe Montreal 📷 @Cafe Montreal

ΑΦΙΕΡΩΜΑ 📖 ΚΥΨΕΛΗ

ΟΡΦΕΑΣ

Το live bar της Φωκίωνος Νέγρη

Vintage διακόσμηση, ζεστή ατμόσφαιρα, θετικά vibes, ταξιδιάρικες νότες στον πεζόδρομο της Φωκίωνος, σε ένα από τα γνώριμα πλέον στέκια της jazz. Το σημείο ενδιαφέροντος βρίσκεται πίσω από τις πόρτες του Ορφέα, στο βάθος. Εκεί όπου ο τζαζίστας φυσάει με πάθος το σαξόφωνο πάνω στη σκηνή. Ο Ορφέας έχει γράψει τη δική του μουσική ιστορία στην Κυψέλη. Τη μέρα είναι ένα all day στέκι, ιδανικό για καφέ και χάζι στην περατζάδα. Τις νύχτες όμως μεταμορφώνεται σε ένα πραγματικά ξεχωριστό live bar. Παίζει ζωντανά κυρίως jazz, αλλά και εναλλακτική μουσική και μάλιστα σχεδόν κάθε βράδυ (έξι φορές την εβδομάδα, εκτός Δευτέρας)! Στη σκηνή του θα δείς τον Gilad Atzmon

(σ.σ. σαξοφωνίστας που έγραψε τον τελευταίο δίσκο των Pink Floyd, live στον Ορφέα κάθε Τρίτη), με το πρόγραμμα να περιλαμβάνει από stand up comedy και Σπύρο Γραμμένο μέχρι En Cardia, Στάθη Δρογώση και Μανώλη Φάμελλο. Κάθε βράδυ σε περιμένει και κάτι διαφορετικό, οπότε για να μη χάσεις κανένα live μείνε συντονισμένος στις σελίδες του Ορφέα σε Facebook και Instagram. Αυτή την εβδομάδα, για παράδειγμα, σε περιμένουν οι Manouche Drome στις 24/2, οι Illegal Operation στις 25/2 και οι los tre στις 26/2.

Extra tip: Να ξέρεις ότι όλα τα live jazz, χάρη στη μεγάλη αγάπη του ιδιοκτήτη για το είδος, έχουν ελεύθερη είσοδο.

📍 Φωκίωνος Νέγρη 25, Κυψέλη, 2108668544 📱 Orfeas live bar 📷 orfeaslivebar

ΤΟ ΣΧΟΛΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ ΚΥΨΕΛΗΣ

Το αγαπημένο στέκι που αναβιώνει τη μαγεία του συνοικιακού μεζεδοπωλείου

Όταν λες με την παρέα «πάμε για μεζέδες» σκέφτεσαι αυτόματα το Σχολαρχείο της Κυψέλης... Με τα τραπέζια του στην πλατεία Αγίου Γεωργίου, εκεί όπου η παρέα μαζεύεται για να διασκεδάσει όπως οι παλιοί καλοί μερακλήδες, με νόστιμο φαγητό σε γενναιόδωρες ποσότητες και ταυτόχρονα με φιλόξενη και ανεπιτήδευτη ατμόσφαιρα. Πέντε χρόνια τώρα, το Σχολαρχείο της Κυψέλης έχει γίνει το αγαπημένο στέκι για τους Κυψελιώτες και όχι μόνο, διατηρώντας άριστη την ποιότητα και τη δημιουργικότητά του, σερβίροντας μεσογειακά πιάτα βασισμένα τόσο στο κρέας όσο και στα θαλασσινά. Όπως τα σκιουφικτά ζυμαρικά με χοιρινό ελαφρώς αρωματισμένα με βασιλικό που σε κάνουν να γλείφεις τα δάχτυλά σου, οι τραγανιστοί κολοκυθοκεφτέδες με σος γιαούρτι, το

μούρλια «κοτόπουλο φλόγα», τα πληθωρικά πολιτικά κεμπάκια, οι λαχταριστές γαρίδες σαγανάκι, το ζουμερό κότσι που σιγοψήνεται επί 7 ώρες, και σίγουρα τη σαλάτα «Σχολαρχείο». Τα πάντα είναι σπιτικά, φρέσκα και παρασκευάζονται εδώ καθημερινά, από τις σάλτσες και τις αλοιφές μέχρι τις (τέλειες) τηγανητές πατάτες! Εκτός από τα σταθερά πιάτα του καταλόγου, υπάρχουν εξαιρετικά νόστιμες επιλογές και σε πιάτα ημέρας, όπως μύδια αχνιστά, φρέσκες σαρδέλες κ.ά. Όλα αυτά τα ωραία μεζεδάκια της ελληνικής κουζίνας που αγαπάς, συνόδευσέ τα με κρασάκι, παγωμένη μπίρα και φίνα αποστάγματα και τσούγκρισε στην υγεία της παρέας. Για «γλυκό αποχαιρετισμό», έρχεται πάντα κέρασμα λικέρ μαστίχα και ένας συγκλονιστικός χαλβάς με ελαιόλαδο και μέλι. Δοκίμασέ τα οπωσδήποτε!

Επτανήσου 18, 2108815820

To Σχολαρχείο της Κυψέλης @to_scholarchio_tis_kypselis

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΚΥΨΕΛΗ

ΚΑΡΥ

Το Κυψελιώτικο στέκι με τα καλύτερα coffee tales και cocktails

“Forget the maps. Follow your instincts”, δηλαδή «Ξέχασε τους χάρτες. Ακολούθησε το ένστικτό σου», λέει η φωτεινή πινακίδα στο hyre στέκι της Κυψέλης. Στην οδό Ζακύνθου θα συναντήσεις το Καρυ (που στη γλώσσα των Μαορί σημαίνει κούπα), το feel good και μέσα στα τρικουάχρωμα μαγαζί που μας υποδέχεται από το πρωί με πολύ καλό καφέ, από πολυποικιλιακό χαρμάνι, το 3 sips blend της Mister Bean αλλά και μονοποικιλιακό από την Αιθιοπία. Μαζί, θα βρεις και πολλά νόστιμα αλμυρά snacks και χειροποίητες λιχουδιές (μπάρες, muffins, cakes, cookies) και ανάμεσα σε αυτά διάφορες vegan επιλογές. Δοκίμασε τα χειροποίητα μπισκότα red velvet και banoffee – θα ξετρελαθείς! Μετά τις 4 το μεσημέρι το μαγαζί μεταμορφώνεται και γίνεται το αγαπημένο μας μπαράκι. Σερβίρει καταπληκτικά cocktails, με δύο από τη λίστα των signature να ξεχωρίζουν: το με κόκκινο χρώμα Μουμου με λευκό ρούμι, Malibu, πουρέ λάιμ και φράουλας και το γαλάζιο Τεϊ Τεϊ με βότκα, πουρέ αχλαδιού και καρύδας. Αν και η φιλοσοφία του Πύρ-

γου και του Σπύρου, των ιδιοκτητών του μαγαζιού, είναι να «καλύψουν» τις βόλτες μας στην μποέμ και καλλιτεχνική γειτονιά της Κυψέλης με καφέ, ποτό και σνακ στο χέρι, μας περιμένουν με μεγάλη χαρά να καθίσουμε και στα τραπέζια του Καρυ. Εννοείται γίνονται δεκτοί και οι τετράποδοί μας φίλοι, μια και το αγαπημένο στέκι είναι στα αλήθεια pet friendly. Επίσης, μαθαίνουμε πως η ομάδα του Καρυ οργανώνει πολλά “come together” events σε ρυθμούς house, funky και groove μουσικής και το επόμενο είναι την Παρασκευή, 24 Φεβρουαρίου με αποκριτικό theme – και χωρίς μάσκα να πας θα είσαι καλοδεχούμενος/η, αρκεί να έχεις διάθεση για πάρτι! Όλες οι επιλογές σε καφέ, cocktail και γεύσεις έρχονται και στον χώρο σου με την υπηρεσία delivery που καλύπτει μια μεγάλη περιοχή. Καθημερινά από τις 7 το πρωί, μέχρι τις 12 το βράδυ – ή... όσο αποφασίσουν οι θαμώνες του. **Tip:** Όποιος κυκλοφορεί με ποδήλατο ή πατίνι, έρθει με συντροφιά τον σκύλο του ή φέρει το δικό του ποτήρι, λαμβάνει έκπτωση 0,20€ στον καφέ της επιλογής του.

Ζακύνθου 9, 2110134307 Kapu @kapu.kypseli

KING SIZE FOOD & COFFEE

**Ποιοτικός καφές και
χειροποίητες γεύσεις
σε μέγεθος king size**

King Size με τα όλα του αυτό το αυθεντικό κυψελιώτικο στέκι, που τις προηγούμενες ημέρες έκλεισε τον πρώτο χρόνο της λειτουργίας του, φέρνοντας έναν street αέρα στη γειτονιά. Προσεγμένο και περιποιημένο σε όλα του, λειτουργεί με take away και delivery καθημερινά από τις 07.30 (08.00 τις Κυριακές) έως τις 18.00, προσφέροντας εξαιρετικό 100% Arabica καφέ, και μια μεγάλη ποικιλία από προϊόντα που νοστιμίζουν κάθε στιγμή της ημέρας μας.

Σημειώστε ότι στο King Size όλα είναι χειροποίητα, φτιάχνονται καθημερινά εδώ με άριστης ποιότητας υλικά κι έχουν την εξής... γενναιοδωρή ιδιαιτερότητα: μπορείτε να τα απολαύσετε σε κανονικό μέγεθος αλλά και σε διπλό (εξ ου και το King Size)! Ο εσπρέσσο σας, για παράδειγμα, μπορεί να έχει το κανονικό μέγεθος (διπλή

δόση - Normal Size), αλλά μπορεί να είναι και τριπλός (Queen Size), ακόμα και τετραπλός (King Size)! Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με όλα τα άλλα ωραία του καταλόγου: φοβερές βάφλες (στη διπλή ποσότητα, φαντάσου μια βάφλα επάνω σε μια άλλη βάφλα), αλμυρές και γλυκές κρέπες, διάφορα γλυκά σνακ, γιαούρτια με διάφορα καλούδια (μέλι, ταχίνι, βρώμη, γλυκά του κουταλιού κ.λπ.), προτάσεις για πρωινό, ομελέτες, tortigias, κυπριακές πίτες, σάντουιτς, κρουασάν, διάφορα ροφήματα, από σοκολάτες και ιδιαίτερα τσάγια, μέχρι smoothies και milkshakes (εδώ σημειώστε ότι θα βρείτε και αρκετές vegan επιλογές). Να το επισκεφθείτε, το πρωί του αρέσει να ακούει metal και το απόγευμα ελληνικό χιπ χοπ κι έχει κι έναν φανταστικό τοίχο απ' έξω για sticker bombing, ιδανικό για φωτογραφίες!

📍 Πιπίνου 25Α, 2108252515

📱 KingSizeFoodAndCoffee 📷 @kingsize_ath.

Και delivery μέσω e-food, wolt, box

ΑΦΙΕΡΩΜΑ 📍 ΚΥΨΕΛΗ

MANIFESTO

**Το πιο cool στέκι
της Άνω Κυψέλης**

Xρωματιστοί τοίχοι, ωραίες μουσικές και ο Τσε Γκεβάρα να σου λέει καλημέρα μέσα από το ποτήρι του καφέ σου – απλά τέλεια! Το Manifesto εκεί ψηλά στην Κυψέλη σου φτιάχνει τη μέρα. Όχι μόνο γιατί ο καφές του είναι πραγματικά εκπληκτικός (όλοι στη γειτονιά το λένε), αλλά και γιατί τόσο τα χαμόγελα από τους ανθρώπους που το δουλεύουν, όσο και οι λαχταριστές μυρωδιές που το γεμίζουν είναι αρκετά για να σου αλλάξουν τη διάθεση. Ίσως για αυτό το Manifesto να έγινε αμέσως στέκι από την πρώτη μέρα που άνοιξε, ένα χρόνο πριν. Άνοιξε από τις 06.00 το πρωί και εκτός από τον τέλειο

καφέ, έχει να σου προσφέρει διάφορα σνακ, όπως σφολιάτες, μπάρες δημητριακών, λαχταριστά cookies αλλά και πελώρια σάντουιτς που φτιάχνονται εδώ με ολόφρεσκα υλικά. Από τις 18.00 και μετά, το Manifesto μετατρέπεται σε ένα κεφάλτο bar σερβίροντας ωραία cocktails μέχρι και τις 02.00 το βράδυ. Αν τύχει και περάσεις από εκεί τις βραδινές ώρες, θα δεις παρές να γελούν και να τσουγκρίζουν ποτήρια γεμάτα με δροσερά cocktails, μέσα αλλά και έξω από το Manifesto, στην όμορφη μικρή πλατεία που βρίσκεται ακριβώς απέναντί. Αγαπάμε Άνω Κυψέλη και τα νόστιμα «μυστικά» της!

📍 Δάφνιδος 38, 2162021706, Άνω Κυψέλη

📱 Manifesto 📷 @manifestokaffe

Και delivery

CULTIVOS

Ένας μυστικός κήπος
για brunch και aperitivo

Δίπλα στη Δημοτική Αγορά της Κυψέλης θα ανακαλύψεις έναν κατάφυτο, «μυστικό» και urban κήπο για να απολαύσεις όλες τις ώρες της ημέρας. Το Cultivos έχει γίνει στέκι για τους λάτρεις του καφέ και του γευστικού brunch, αλλά και για όσους θέλουν να απολαύσουν ένα δροσιστικό κοκτέιλ μετά τη δουλειά. Ο καφές του, μάλιστα, είναι ανώτερης ποιότητας από την taf, φερμένος από μεμονωμένες φάρμες, προσφέροντας βραβευμένες specialty ποικιλίες με ιδιαίτερα γευστικά και αρωματικά χαρακτηριστικά. Ο νέος ανανεωμένος κατάλογος του Cultivos προσφέρει πληθώρα επιλογών, όλες τους χειροποίητες και πάντα με έμφαση στην ποιότητα της πρώτης ύλης. Μην παραλείψετε να δοκιμάσετε τις must επιλογές που είναι το scrambled avocado toast, το γευστικό sando, αλλά και το French toast με σοκολάτα. Για grab & go μαζί με τον καφέ σας προτείνουμε ανεπιφύλακτα τα cinnamon roll ή το μοσχομυριστό cake με κόκκινα φρούτα. Και καθώς ο ήλιος δύει, το Cultivos είναι το κατάλληλο μέρος για να απολαύσεις με την παρέα σου τα signature κοκτέιλ με τεκίλα, λικέρ θυμάρι, πουρέ αχλαδιού και γκρέιπφρουτ ή μια κλασική και αγαπημένη μαργαρίτα.

📍 Ζακύνθου 4, 2130994738, www.cultivoscoffee.gr
📱 CultivosKypseli 📷 cultivoskypseli

ΑΦΙΕΡΩΜΑ 📍 ΚΥΨΕΛΗ

TASIS - FOOD GELATO COFFEE

Το ιστορικό «Σπιτικό»
άλλαξε όνομα, αλλά
παραμένει το ίδιο... σπιτικό!

Ηταν το 1964 όταν μία οικογένεια από την Ήπειρο εγκαταστάθηκε στην Κυψέλη κι άρχισε να πουλάει τις φημισμένες ηπειρώτικες πίτες, αλλά και μία δική της πατέντα: μία πίτσα σε τσέρκι που προσφερόταν σε ατομικό μέγεθος. Αυτή η πίτσα είχε τέτοια τεράστια επιτυχία που αν ρωτήσεις σήμερα τους παλιούς Κυψελιώτες ποια λικουδιά θυμούνται περισσότερο από τα παιδικά τους χρόνια θα σου απαντήσουν με ένα στόμα «Την πίτσα στη λαμαρίνα από το Σπιτικό!». Το Σπιτικό έγραψε τη δική του νόστιμη ιστορία στην Κυψέλη, όχι μόνο χάρη σε αυτή την πίτσα, αλλά και στα θρυλικά σάντουιτς που ξεφούρνισε τη δεκαετία του '70, στα γλυκά, στο ιταλικό gelato και στα μαγειρευτά φαγητά που προστέθηκαν στην γκάμα του αργότερα. Σήμερα ανήκει πια στην τρίτη γενιά της

οικογένειας και μας επανασυστίνεται μέσα από την καινούργια του ονομασία "Tasis - Food Gelato Coffee". Το μυστικό της επιτυχίας παραμένει το ίδιο: τα πάντα, από τα πιάτα ελληνικής κουζίνας μέχρι το παγωτό και τα γλυκά φτιάχνονται εδώ κάθε μέρα, στο εργαστήριο που λειτουργεί στον ίδιο χώρο. Θα βρείτε (πραγματικά υπέροχο) βιολογικό, οργανικό καφέ, τα πάντα του πρωινού (σφολιάτες, χειροποίητες πίτες, σάντουιτς, wraps και ομελέτες), μαγειρευτό φαγητό (σ.σ. ειδικά οι σούπες είναι άπαικτες!), γλυκά και αυθεντικό gelato με φρέσκο γάλα, που παρασκευάζονται σε μικρές ποσότητες, ώστε να είναι πάντα ολόφρεσκα. Και φυσικά, μην παραλείψετε να ζητήσετε την ξακουστή πίτσα, που έχει μεγαλώσει γενιές και γενιές Κυψελιωτών. Φτιάχνεται με την ίδια συνταγή από το 1964!

📍 Πατισίων 142& Χανίων, 2108837704
www.tasisfood.gr, info@tasisfood.gr 📱 Το Σπιτικό

TIAGO GROOMING STUDIO

Μια ολοκληρωμένη εμπειρία περιποίησης με «ναυτική» αύρα

Σε έναν εντυπωσιακό χώρο σύγχρονης αισθητικής που δεν έχεις ξαναδεί και θυμίζει καράβι καταμεσής στο πέλαγος μπορείς να ζήσεις μια ολοκληρωμένη εμπειρία ανδρικού κουρέματος, ξυρίσματος αλλά και περιποίησης της γενειάδας σου, με έμφαση και στην πιο μικρή λεπτομέρεια. Στο Tiago Grooming Studio, το μπαρμπέρικο που βρίσκεται στην κυψέλη, η διακόσμηση του χώρου εμπνέεται από την καταγωγή του hair specialist Άγγελου (από την Χιλή και τον Έβρο) αλλά και τα ταξίδια του ως ναυτικός. Το μπλε navy κυριαρχεί παντού ενώ η χαρακτηριστική ταπετσαρία με το καράβι που περνά ανάμεσα σε δέντρα ξεχωρίζει από μακριά. Το ξύλο τριγύρω παραπέμπει σε παλιά ξύλινα καΐκια, το κάδρο με τον καπετάνιο, οι vintage αναπαικτικές καρτέλες και τα έπιπλα δημιουργούν το απόλυτο σκηνικό για να απολαύσεις αντρικό ή παιδικό κούρεμα, θεραπείες κατά της

τριχόπτωσης αλλά και παραδοσιακό ξύρισμα με τα επώνυμα προϊόντα περιποίησης και styling της επαγγελματικής σειράς Barcode. Ο Άγγελος είναι πάντα έτοιμος να σε υποδεχτεί και να σε βοηθήσει να αναδείξεις το δικό σου μοναδικό στιλ με μοναδικά hairstyling μια και προσαρμόζει τις γνώσεις, την εμπειρία και την τεχνική του στις ανάγκες του κάθε κεφαλιού. Στο ιδιαίτερα ευχάριστο και φιλόξενο περιβάλλον πέρα από ξύρισμα με φαλτσέτα, ένα old school κούρεμα, μοντέρνο ή πιο κλασικό, μπορείς επίσης να προμηθευτείς και κάποια από τα καλύτερα προϊόντα περιποίησης για τα μαλλιά ή το μούσι σου μέσα από μια μεγάλη ποικιλία όπως λάδια και balm για τα γένια σου, πομάδες, κρέμες ξυρίσματος και after shave. Το σίγουρο είναι πως θα απολαύσεις κάθε στιγμή και θα χαλαρώσεις μέσα στην καθημερινότητά σου με το που θα αφηθείς στα έμπειρα χέρια του Άγγελου.

Λανίτν 3, Αθήνα, 2114255649
Tiago Grooming Studio

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΚΥΨΕΛΗ

APILIOTIS JEWELLERY

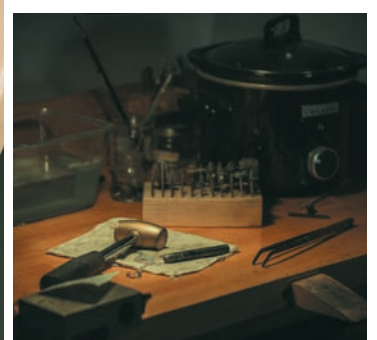
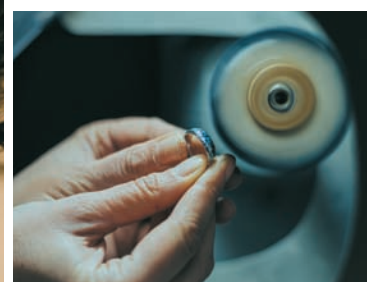
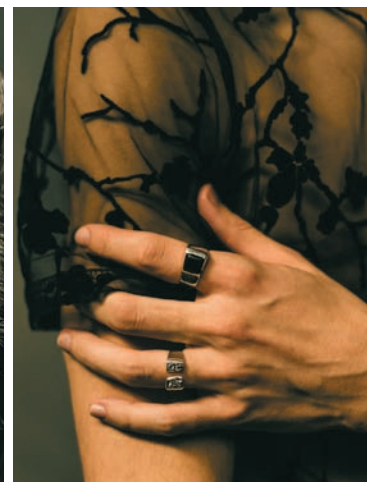
Εκεί που τα κοσμήματα γίνονται μια μορφή έκφρασης

Το ηθικό κόσμημα είναι μια νέα, αλλά πολύ σημαντική έννοια στον κώδικα της μόδας. Αναφέρεται σε κοσμήματα, που έχουν κατασκευαστεί με κοινωνικά και περιβαλλοντικά συνειδητές μεθόδους. Σήμερα πολλοί αγοράζουμε βιώσιμα ρούχα, συχνά όμως αγνοούμε ότι και οι επιλογές στα κοσμήματά μας έχουν τον δικό τους αντίκτυπο στο περιβάλλον. Το Apiliotis jewellery είναι ένα brand σχεδιασμού και κατασκευής κοσμημάτων με έδρα την Αθήνα, που κάνει την διαφορά και εισάγει την βιωσιμότητα στην κοσμηματοποιία. Η ιδέα γεννήθηκε στο Λονδίνο από τη Κατερίνα Παπαστεργίου, η οποία κατά τη διάρκεια της καριέρας έψαχνε τρόπους να διοχετεύσει τη δημιουργικότητά της και άρχισε να πειραματίζεται με την κατασκευή κοσμημάτων, τα οποία να αντιπροσωπεύουν τη φιλοσοφία της. Αγάπησε κάθε στοιχείο της διαδικασίας και γι' αυτό, όταν επέστρεψε στην Ελλάδα, συνεργάστηκε με τη Μαρία Παναγοπούλου και οργάνωσαν ένα

απόλυτα οικολογικό και ηθικό brand. Σήμερα στο Apiliotis jewellery δημιουργούνται υπέροχα και μοναδικά κοσμήματα. Κάθε στάδιο της διαδικασίας, από την αρχή της παραγωγής μέχρι το τελικό προϊόν, πραγματοποιείται με σεβασμό στο περιβάλλον. Χρησιμοποιούν 100% πιστοποιημένο ανακυκλωμένο ασήμι. Οι πέτρες είναι ημιπολύτιμες και προσεκτικά επιλεγμένες για να είναι ξεχωριστές. Τα σχέδια προσαρμόζονται στην προσωπικότητα και τις ανάγκες του πελάτη. Ακόμη και η συσκευασία είναι οικολογική. Πέρα από όλα αυτά, τα δύο κορίτσια φροντίζουν να δωρίζουν ένα μέρος των τελικών τους κερδών σε μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς. Με κάθε ευκαιρία, στηρίζουν με τις καμπάνιες τους τους νέους καλλιτέχνες και, φυσικά, τις γυναίκες. Άλλωστε, και η ηγεσία του brand είναι γυναικεία υπόθεση. Το Apiliotis jewellery μας δίνει τη δυνατότητα να φοράμε υπέροχα κοσμήματα με πραγματική αξία, τα οποία εκφράζουν πολλά παραπάνω από μια αισθητική.

Κύπρου 100, Αθήνα, 2108648364, <https://apiliotisjewellery.com>

Apiliotis Jewellery @apiliotisjewellery apiliotis_jewellery

ΣΙΝΕΜΑ

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΚΑΪΜΑΚΗ

critic's CHOICE

Τα πνεύματα του Ινισέριν (THE BANSHEES OF INISHERIN) ****

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Μάρτιν Μακ Ντόνα ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Κόλιν Φάρελ, Μπρένταν Γκλίσον,
Μπάρι Κέογκαν, Κέρι Κόντον

Το 1923 στο απομονωμένο νησί Ινισέριν της Ιρλανδίας, δύο καρδιακοί φίλοι βλέπουν τη σχέση τους να κλονίζεται όταν ο Κολμ ζητάει από τον έκπληκτο Πάρικ να μην του ξαναμιλήσει ποτέ ώστε να μπορέσει να αφοσιωθεί στη μουσική του. Κι ενώ ο Πάρικ προσπαθεί να καταλάβει τι συνέβη στον φίλο του, ο δεύτερος τον προειδοποιεί πως κάθε φορά που θα αποπειράται να του μιλήσει θα κόβει κι ένα δάχτυλο του χεριού του.

Ο Μάρτιν Μακ Ντόνα έχει ένα αλάνθαστο κριτήριο στο πώς να δένει τις μικρές ανθρώπινες ιστορίες του με τα πλέον αντιφατικά και παράδοξα στοιχεία. Στα υποψήφια για 9 όσκαρ «Πνεύματα του Ινισέριν» η θλίψη και το γέλιο, το γκροτέσκο και η συγκίνηση συμβαδίζουν σε μια αθόρυβη φαινομενικά διαδρομή κάποιων ασήμαντων ανθρώπων στον ξεχασμένο από θεούς κι ανθρώπους τόπο του Ινισέριν — ενός νησιού που δεν υπάρχει στην πραγματικότητα αλλά τα πάντα στο προσεκτικά αποτυπωμένο φυσικό σκηνικό της ταινίας φωνάζουν ότι «Εδώ είναι Ιρλανδία». Το τραχύ τοπίο με τις εναλλαγές του καιρού και τη μονίμως φουρτουνιασμένη θάλασσα θαρρείς πως ορίζει τις μονότονες ζωές των κατοίκων, φέρνοντας στο νου τα πρώτα θεατρικά έργα του Μακ Ντόνα. Όπως και στα «Ο σακάτης του Ίνισμαν» και «Ο υπολοχαγός του Ίνισμορ» (τα δύο πρώτα μέρη της θεατρικής σκοτεινής τριλογίας του Αράν) η υπαρξιακή αγωνία των δυσλειτουργικών ηρώων πηγαινοέρχεται μεταξύ φάρσας και τραγωδίας με οδηγό ένα σενάριο-κέντημα από πλευράς Μακ Ντόνα. Είναι η τρίτη φορά που ο Λονδρέζος δημιουργός βλέπει κάποιο πρωτότυπο σενάριό του να μπαίνει στην οσκαρική πεντάδα — τις άλλες δύο φορές («Αποστολή στην Μπριζ» και «Οι τρεις πινακίδες έξω από το Έμπινγκ, στο Μιζούρι») δεν είχε καταφέρει να πάρει το βραβείο. Φέτος δείχνει ότι είναι η χρονιά του καθώς το βαθιά φιλοσοφημένο υλικό του δεν αφορά μόνο κάποιους εκκεντρικούς χαρακτήρες ή την ψυχολογία ενός μικρόκοσμου που αναζητά νόημα ύπαρξης μακριά από τα πολιτικά γεγονότα της εποχής, απέναντι από το Ινισέριν, στην κεντρική Ιρλανδία η αντίδραση στην αγγλική κατοχή καθώς και ο ιρλανδικός εμφύλιος κορυφώνονται. Η γοητεία του απρόσμενα τρυφερού και χαμηλότονου φιλμ είναι η συναρπαστική πνευματικότητα που εντοπίζεται στα πιο απλά κομμάτια της καθημερινότητας: η αξία του κληροδοτήματος στο πέρας του χρόνου, η απελευθερωτική ενσυναίσθηση και τα καταπιεστικά κοινωνικά στερεότυπα, το νόημα της καλοσύνης και η σημασία της συντροφικότητας, το κυνήγι των ονείρων σε τόπους άγριους κόντρα σε κάθε αντιξοότητα. Κυρίως όμως είναι η ατομική στάση του καθενός, που εν τέλει θα κρίνει αν τα ιρλανδικά πνεύματα θα επιβελιώσουν τους μακάβριους χρησμούς τους στο παράλογο παιχνίδι της ζωής που εκτυλίσσεται στο μαγικό Ινισέριν.

ΑΚΟΜΗ

►►► Το «*Missing*» (") των Γουίλ Μέρικ και Νικ Τζόνσον αφηγείται την προσπάθεια μιας κόρης να βρει την εξαφανισμένη μητέρα της. Από τους δημιουργούς του «*Searching*» ακόμη ένα καλοφτιαγμένο θρίλερ που πατάει στα σύγχρονα τεχνολογικά επιτεύγματα και έκανε ικανοποιητική πορεία στις αμερικανικές αίθουσες. ►►► Το γαλλικό animation «*Αργοναύτες: Η οργή του Ποσειδώνα*» (*Argonauts*) (") των Νταβίντ Αλό, Ερίκ Τοστί, Ζαν-Φρανσουά Τοστί είναι μια σπαρταριστή και χιουμοριστική διασκευή του κλασικού αρχαιοελληνικού μύθου που προβάλλεται μεταγλωτισμένη στα ελληνικά. ►►► Η «*Θολή γραμμή*» (-) του Μένιου Καραγιάννη με τους Ηλιάνα Μαυρομάτη και Όμπρο Πουλάκν είναι μια διαφορετική ιστορία αγάπης.

* ΔΙΑΦΟΡΗ
** ΜΕΤΡΙΑ
*** ΚΑΛΗ
**** ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ
***** ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ

☛ Το «*Avatar: The way of water*» έγινε η τρίτη πιο εμπορική ταινία όλων των εποχών

Γυναικείες κουβέντες (WOMEN TALKING) ***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Σάρα Πόλεϊ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Ρούνι Μάρα, Κλερ Φόι, Τζέσι Μπάκλεϊ, Τζούντι Αϊβι, Μπεν Γουίσο, Φράνσις Μακ Ντόρτμαντ

Οι γυναίκες μιας απομονωμένης θρησκευτικής κοινότητας διαφωνούν ως προς το ποιον δρόμο θα πρέπει να ακολουθήσουν, προκειμένου να τερματίσουν την αντρική βαναυσότητα.

Ευρηματικό φεμιονιστικό δράμα, το υποψήφιο για όσκαρ σενάριο της Σάρα Πόλεϊ συνδέει τη μακρόχρονη πορεία καταπίεσης και βίας που υπέστη το γυναικείο φύλο από τις ανά τους αιώνες αδιάσπαστες πατριαρχικές κοινωνίες, με μια εμπνευσμένη ιστορία αφύπνισης και γυναικείας ενδυνάμωσης. Με μια θεατρικότητα που συντελείται στον κλειστό χώρο ενός στάβλου, η δημιουργός συνθέτει το ανθρώπινο υλικό της με χαρακτήρες αναγνωρίσιμους και υποστηρικτικούς ενός μαχητικού έργου καταγγελίας που δεν αποφεύγει κάποια προβλέψιμα σχόλια, αλλά σε γενικές γραμμές η αφήγηση χαρακτηρίζεται από δεξιοτέχνη. Ίσως η Σάρα Πόλεϊ το παρακάνει λίγο με το ζήτημα της θρησκευτικής πίστης αλλά οι μεστές «Γυναικείες κουβέντες» της κορυφώνονται με μια κινηματογραφική συνέπεια που καθηλώνει.

Μικρή μου Σολάνζ (PETITE SOLANGE) **1/2

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Αζέλ Ροπέρ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Τζέιντ Σπρίνγκερ, Λέα Ντρίκερ, Φιλίπ Κατρίν, Κλοέ Αστόρ

Η 13χρονη Σολάνζ νιώθει τη γη να χάνεται κάτω από τα πόδια της, όταν οι γονείς της αρχίζουν να μαλώνουν έντονα και να διαφαίνεται στον ορίζοντα το ενδεχόμενο ενός διαζυγίου.

Η συναισθηματική σύγκρουση της ηρωίδας δίνει τον τόνο στη χαμηλόφωνη ιστορία πρόωρης ενηλικίωσης που περιγράφει η Αζέλ Ροπέρ. Η αλλαγή στη συμπεριφορά της μέχρι πρότινος άσπρη μαθήτριας-κόρης-φίλης και αδελφής παρουσιάζεται υπό το πρίσμα του διαζυγίου και την απαίτηση που έχουν οι γονείς της να καταλάβει αυτό που συμβαίνει χωρίς να το «μεγαλοποιεί». Δίχως να αποφεύγει κάποια γνώριμα κλισέ, η σκηνοθέτρια δίνει το ελεύθερο στη μικρή πρωταγωνίστρια να κάνει κουμάντο στην ιστορία κι εκείνη μεγαλουργεί χάρη στη διεισδυτικότητα με την οποία προσεγγίζει τον ρόλο της. Η ταινία προβλήθηκε στο επίσημο διαγωνιστικό πρόγραμμα των φεστιβάλ Λοκάρνο και Μονάχου, ενώ απέσπασε το βραβείο Jean Vigo.

Το πιο όμορφο αγόρι του κόσμου (THE MOST BEAUTIFUL BOY IN THE WORLD) ***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ-ΣΕΝΑΡΙΟ: Κριστίνα Λίντστρομ, Κρίστιαν Πέτρι
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: Ντίνο Γιονσάτερ, Χάνα Λέγιονκβιστ Μοντάζ: Έρικ Βάλστεν

Το 1971, ο Λουκίνο Βισκόντι, μετά από μαραθώνιο κάστινγκ σε δεκάδες πόλεις σε όλη την Ευρώπη, ανακαλύπτει στη Στοκχόλμη τον δεκαπεντάχρονο μαθητή Μπγιρν Άντρεσεν, ιδανική φιγούρα για να ενσαρκώσει τον Τάτζιο της επόμενης ταινίας του «Θάνατος στην Βενετία» που βασίζεται στο μυθιστόρημα του Τόμας Μαν.

Με εξαιρετικό αρχειακό υλικό από το backstage αλλά και την επιτυχία της ταινίας στις Κάννες, εμβόλιμες σκηνές με τον ίδιο τον Βισκόντι να σχολιάζει τους λόγους που επέλεξε τον Άντρεσεν αλλά και θλιβερά στιγμιότυπα από τη σημερινή ζωή του διαλυμένου μεσήλικα άντρα, το ντοκιμαντέρ για το «ομορφότερο αγόρι στον κόσμο» είναι ένα σκληρό κατηγορώ για τους μηχανισμούς του θεάματος, τη δημιουργία του φιλμ αλλά και τον Λουκίνο Βισκόντι.

«Η επιλογή μας θα καθορίσει το μέλλον σας» (Γυναικείες κουβέντες)

Ένα έργο Βαγκνερικού μεγέθους και Ντικενσιανού ύφους

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Εδώ και δύο εβδομάδες περνάω την ποιητική μου περίοδο. Μην πανικοβάλλεστε, δεν εννοώ ότι ξεκίνησα να γράφω πάλι ποιήματα (πράγμα που έχω να κάνω από τα δεκάξι μου). Ούτε αναφέρομαι στον κατακλυσμό στιχοπλοκίας στο Facebook, όπου σε κάθε σκρολάρισμα εμφανίζονται μπροστά μου δεκάδες ποιήματα κάθε λογής, που στην ασθενή μου όραση ομοιάζουν με στίγματα ιλαράς σε σώμα ιθαγενούς και βιάζομαι να τα προσπεράσω μην τυχόν κολήσω και εγώ αυτήν την άκρως μεταδοτική νόσο.

Έχω κατά νου μια σειρά συμπτώσεων που με έφεραν πάλι κοντά στην ποίηση αυτό τον καιρό.

Πρώτα έλαβα και διάβασα τα ποιήματα του **Ρέιμοντ Κάρβερ** υπό τον τίτλο «*Εκεί που είχαν ζήσει*» (εκδ. Κίχλη), τα οποία και απόλαυσα με τη χαρά λεπιδοπτερολόγου που αιχμαλωτίζει στην απόκρημνη του σπάνιο είδος πεταλούδας – αλλά γι' αυτό το βιβλίο έγραφα στην προηγούμενη έκδοση της Athens Voice, οπότε δεν θα επεκταθώ εδώ.

Η επόμενη συνάντησή μου με την ποίηση έγινε σε νεοκλασικό του Αμαρουσίου, όπου η ηθοποιός Βίκυ Βολιώτη (πτυχιούχος ή όχι) ερμήνευσε με συγκίνηση – που μετέφερε στους θεατές – τον μονόλογο «*Ιζαμπέλ Ρεμπώ, ο δικός μου Αρθούρος*». Αυτό με οδήγησε άσφαλτα να επαναλάβω (ύστερα από δεκαετίες) την ανάγνωση των ποιημάτων του νεαρού – και πλέον εδώ και χρόνια νεκρού – Γάλλου με τον αλχημικό τίτλο: «*Μια εποχή στην κόλαση*».

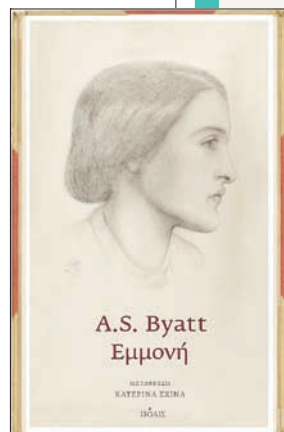
Η σειρά αυτή της επανασύνδεσής μου με την ποίηση ολοκληρώθηκε με την ανάγνωση του μυθιστορήματος της Αγγλίδας **Αντόνια Σούζαν Μπιάιτ**, «*Εμμονή*», σε μια ακόμη πολύ καλή έκδοση των εκδόσεων Πόλις και σε μια – ακόμη – εξαιρετική μετάφραση της **Κατερίνας Σχινά**.

Η ιστορία αφορά τον σπουδαίο βικτοριανό ποιητή **Ράντολφ Ας**, για το έργο του οποίου, την ανάλυσή του αλλά και τη συλλογή memorialia του δημιουργού, ανταγωνίζονται πλείστοι όσοι εκ του πανεπιστημιακού χώρου. Ένας νεαρός ερευνητής, βοηθός καθηγητή, ανακαλύπτει μια επιστολή του ποιητή που απευθύνεται σε μια άγνωστη γυναίκα – την οποία ο λόγιος νεαρός επιχειρεί να ταυτίσει με μια ποιήτρια της εποχής. Στην προσπάθειά του αυτή βρίσκει σύμμαχο μια φεμινίστρια, πρωτοπόρο των γυναικείων σπουδών, η οποία ενδιαφέρεται από μέρους της για την άγνωστη παραλήπτρια των επιστολών του διαβόητου ποιητή.

Η αναζήτηση αυτή δίνει την ευκαιρία στη συγγραφέα Μπιάιτ να φανερώσει το μεγάλο ταλέντο της (που για το συγκεκριμένο μυθιστόρημα της χάρισε το Booker prize το 1990). Το βιβλίο περικλείει κάθε είδους αφηγηματική τεχνική και κάθε μορφή λόγου: από τη νατουραλιστική πεζογραφία έως την επική ποίηση, από τους κύκλους του Αρθούρου και τα παραμύθια με νεράιδες έως τα δοκίμια και την κριτική σκέψη, από την επιστολογραφία έως την παράθεση ημερολογιακών εγγραφών. Πρόκειται για ένα πολυεπίπεδο μωσαϊκό (υπάρχει τέτοιο πράγμα;) λογοτεχνικότητας, για ένα έργο Βαγκνερικού μεγέθους και Ντικενσιανού ύφους, για έναν αφηγηματικό άθλο που αιχμαλωτίζει τον αναγνώστη σε μια περιδίνηση βακχική, σε ένα ερωτικό ταξίδι ανάμεσα στα στενά της Μάγκης, σε μια πανδαισία νευρωνικών εκρήξεων.

Καθώς το μυθιστόρημα εκτείνεται σε 630 σελίδες μεγάλου μεγέθους, αποτελεί ιδανικό ανάγνωσμα για τις κρύες νύχτες του χειμώνα.

Ομολογώ πάντως ότι παρέκαμψα τα ποιητικά αποσπάσματα του βιβλίου καθώς αδυνατώ να χωνέψω άλλη ποίηση – σε αρκετά χρόνια πάλι...

A. S. Byatt
Εμμονή
εκδ. Πόλις

BOOKathon

©ANTONHIS OFE

Hyper Hypo

Ποτέ η βιβλιο-περιήγηση δεν ήταν τόσο
απολαυστική. Ένα βιβλιοπωλείο
στην καρδιά του εμπορικού τριγώνου.

Του ΑΝΤΩΝΗ ΦΙΕ

Τοποθεσία Το Hyper Hypo κατοικεί στην αριστερή γωνία της Στοάς Μπίτσιου, επί της οδού Βορέου, στο εμπορικό τρίγωνο. Οι στοές του κέντρου μοιάζουν σαν πύλες που σε οδηγούν σε άλλη εποχή. Οι μαγαζάτορες γνωρίζονται καλά μεταξύ τους, αλληλοβοηθούνται, είναι χρόνια στο ίδιο σημείο και τηρούν το δικό τους ωράριο. Στην είσοδο της Μπίτσιου στέκει ένα τραπεζάκι με δυο καρέκλες και έναν δίσκο σερβιρίσματος γεμάτο άδεια φλιτζάνια ελληνικού καφέ – η στοά είναι πράγματι χρονοκάψουλα. Ακριβώς απέναντι από το βιβλιοπωλείο είναι το Cinque που αν κρίνω από τους βραβευμένους οινολόγους, τη δική του εφαρμογή για το κινητό σου, τις αποκλειστικές συναντήσεις γευσιγνωσίας και το members club, είναι το πανεπιστήμιο των wine bars. Προχωρώντας στα ενδότερα, συναντάς το Roll in Athens που προσφέρει ξεναγήσεις της πόλης με ποδήλατο ή επί ποδός. Το selling point είναι οι αφηγήσεις του δήμου που πλαισιώνει την ξενάγηση με Wagner, David Bowie, μυθολογία και Σεξουαλικότητα (αρχαία και σύγχρονη). Σαν καλός ντετέκτιβ, εντόπισα την κρυφή δεξαμενή των ιδεών του: κάτω από το κατάστημά του διατηρεί έναν χώρο αποκλειστικά για να στεγάσει την προσωπική του βιβλιοθήκη (Καρλ Μαρξ «*Ερωτικά Ποιήματα*», George Lakoff «*Women, Fire, and Dangerous Things*», Sigmund Freud «*Three Essays on Sexuality*»).

Βιβλία Το βιβλιοπωλείο αυτό είναι ίσως το ισχυρότερό μας όπλο εναντίον της ψηφιακής ανάγνωσης. Αρκεί να μπεις μέσα για να συνειδητοποιήσεις ότι το βιβλίο, όπως όλα τα νόστιμα, «θέλει χέρι». Μιλάμε συγκεκριμένα για τα θανάσιμα ωραία coffee table books: βιβλία υπερμεγέθη, σκληρόδετα, με άψογο design και εξώφυλλα με τις πιο ελκυστικές εικόνες – πώς ν' αντισταθείς στο άγγιγμα; Η θεματολογία είναι τέχνη, φωτογραφία, αρχιτεκτονική, μόδα, design, pop culture – στιδήποτε δηλαδή έχει πλούσιο οπτικό υλικό, συχνά τολμηρό. Εκτός από

βιβλία, έχει εξίσου ελκυστικά περιοδικά, design αντικείμενα και prints. Το Hyper Hypo προσφέρει πολλά που έλειπαν από την αγορά του βιβλίου: ειδική θεματολογία, σπάνιες εκδόσεις, μια εναλλακτική μορφή βιβλίου, αλλά και μια νέα μορφή ανάγνωσης – η πρόσληψη του νοήματος περισσότερο μέσω της εικόνας και λιγότερο μέσω των λέξεων. Μήπως αυτά τα πιο «χειροπιαστά» βιβλία που διεγείρουν τις αισθήσεις μας, μας προ(σ)καλούν και σε μια πιο άμεση σχέση με το περιεχόμενο, ελεύθερη από το βάρος των λέξεων, πιο αισθαντική και άρα πιο αυθόρμητη;

Πρόσωπα Οι δημιουργοί του Hyper Hypo είναι ο Ανδρέας Κόκκινος, στιλίστας, και ο Στάθης Μητρόπουλος, γραφίστας. Στο κατάστημα θα συναντήσεις την Τζορτζίνα με την οποία πιάνουμε να λύσουμε ένα ένα όλα τα ερωτήματα των βιβλίων «*The Big Idea*» (βλ. φωτό) όπως: «Είναι απαραίτητο να εργαζόμαστε;», «Δουλεύει η μονογαμία;», «Θα μας κυριεύσει η τεχνητή νοημοσύνη;» κ.λπ. (δεν έχουμε λύσει κανένα ακόμα...). Για μένα όμως η μεγάλη προσωπικότητα είναι ο κύριος Μιχάλης, που έχει το καφενείο στο υπόγειο της στοάς και παρέχει το καύσιμο όλου του κτιρίου υπό μορφή καφέ και τσούστ. Αυτό το κάνει από τον Ιούνιο του '83, «*Από τότε που ορκίστηκε η δημοτική αστυνομία*» τονίζει. Μαθαίνω ότι το πολυώροφο κτίριο, στο ισόγειο του οποίου βρίσκεται το βιβλιοπωλείο, κάποτε στεγάζε 2.000 ράφτες και ήταν από τα μεγαλύτερα κέντρα ενδυματοποιίας στα Βαλκάνια: «*Εμπαινε ύφασμα και έβγαине ρούχο!*» (φαντάζομαι στο μεταξύ εγώ 2.000 τσούστια). Το πιο σημαντικό βέβαια ο κ. Μιχάλης το φυλάει για το τέλος, υπάρχουν ένα δώμα με εκπληκτική θέα στην Ακρόπολη και το αγόρασε πρόσφατος ο Jean-Paul Gaultier! (+1 τσούστ και καφέ... μάλλον γαλλικό).

Hyper Hypo, Βορέου 10, Αθήνα, 2117359628

Depeche Mode: Μην ξεχνάς ποτέ τον θάνατο

Όπως δεν θα είχαμε πάρει ποτέ είδηση ότι οι **Depeche Mode** ήταν στο studio, αν δεν είχε φύγει τόσο ξαφνικά ο **Andy Fletcher** στα τέλη του προηγούμενου Μαΐου. Οι ηχογραφήσεις του δίσκου είχαν ξεκινήσει ήδη από την εποχή των lockdown και συνεχίζονταν με τους γνωστούς αργούς ρυθμούς των Depeche Mode. Τον Αύγουστο αποκάλυψαν μια φωτογραφία του **Gahan** με τον **Gore** από το studio και λίγο αργότερα έδωσαν μια συνέντευξη τύπου της οποίας το νόημα ήταν ότι «Ξεκινήσαμε να ηχογραφούμε στην αρχή της πανδημίας με το υλικό μας να φέρει τη σφραγίδα εκείνης της εποχής. Παρ' ότι ο Andy έφυγε ξαφνικά από τη ζωή, εμείς συνεχίσαμε, ξέροντας καλά ότι αυτό θα ήθελε κι εκείνος, δίνοντας στον δίσκο ένα βαθύτερο νόημα εξαιτίας του θανάτου του». Η μπάντα είχε επιπλέον αποκαλύψει ότι ο Fletcher είχε ηχογραφήσει κάποια πράγματα αλλά δεν είχε ολοκληρώσει τις ηχογραφήσεις. «Τα 12 κομμάτια του άλμπουμ έχουν μια ποικιλία διαθέσεων και ύφους, σε μια γκάμα από την παράνοια και την εμμονή στην καθαρότητα και τη χαρά, με έμφραση σε κάθε σημείο ανάμεσά τους». Γενική μάλλον η περιγραφή του δίσκου, ενδεχομένως θα ταίριαζε στις περισσότερες από τις παλαιότερες δουλιές των Depeche Mode, αλλά με ένα έντονα συναισθηματικό τραγούδι ως πρώτο single – ένα τραγούδι που σχετίζεται απόλυτα με την έλλειψη του Fletcher και που συνοδεύεται από ένα σκοτεινό video clip του **Anton Corbijn**: ένας αγώνας σκάκι με τον θάνατο κάπου πάνω από τις στέγες στη λογική της «Εβδομης Σφραγίδας» του **Ingmar Bergman**. Το «*Memento Mori*» κυκλοφορεί στις 23 Μαρτίου με την περιοδεία των Depeche Mode να ξεκινά την ίδια μέρα.

► Η **Billy Nomates** ξεκίνησε πολύ θυμωμένη στο ντεμπούτο της – ίσως την επηρέασαν οι κακές παρέες των Sleaford Mods – αλλά τώρα, 3 χρόνια αργότερα, εμφανίζεται αρκετά διαφορετική στο «*Cacti*». Υπάρχουν ακόμη

τραγουδία που θα μπορούσες να πεις ότι πατάνε πάνω στην αισθητική «punk αλλά με πλήκτρα» που είχε ακολουθήσει στον πρώτο δίσκο, αλλά εδώ τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά. Η **Tor Maries** αντιμετωπίζει πλέον τη μουσική της πολύ πιο ανοιχτά, δίνει χώρο στις ακουστικές κιθάρες, ακόμη και στο πιάνο, οι συνθέσεις έχουν γίνει λίγο πιο μεγάλες και το κορίτσι μας έχει ηρεμήσει και ακούγεται πολύ πιο κατασταλαγμένο. Το βασικό της ζήτημα παραμένει ότι «θέλει να τα πει» φυσικά, με αποτέλεσμα να μην πετυχαίνουν πάντα οι μελωδίες, την ώρα όμως που πετυχαίνουν πάντα οι ρυθμοί. Το σημαντικό είναι ότι η **Billy Nomates** έχει

Σημειώσεις Ενός Μονομανούς CXLXIV

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΛΩΡΑΚΗ

κατακτήσει ένα απόλυτα προσωπικό ύφος – που μάλιστα φαίνεται ότι θα εξελίσσεται από album σε album.

► Διάβασα πολλά τελευταία για τον **Lil' Yachty** και είπα να βάλω να ακούσω σοβαρά το «*Let's Start Here*» παρότι το προσωπικό μου γούστο όσον αφορά το hip hop πατάει σε labels όπως η Daupre! και η Backwoodz Studioz, με εξαιρέσεις που ξεκινούν από την ιδιότυπη οπτική της Kae Tempest και φτάνουν μέχρι τον Danger Mouse και τον Kendrick Lamar. Ο Lil' Yachty ανακατεύει, λέει, ψυχεδέλεια και soul στην καινούργια του δουλειά κι είναι έτοιμος να μας αφήσει άναυδους. Δυστυχώς το επίπεδο της ψυχεδέλειας φτάνει μέχρι Tame Impala και Jonathan Wilson, οι οποίοι μια χαρά είναι αλλά είναι αρκετά πιο light από τα σχήματα που θεωρούσαμε σε Αγγλία και Αμερική ως ψυχεδελικά στα 60s αλλά και αργότερα. Όσο για τη soul, δεν φτάνει στο επίπεδο της δουλειάς του Danger Mouse στο «*Cheat Codes*» ή του Thundercat στο «*Drunk*». Οπότε, αυτό που κάνει το «*Let's Start Here*» είναι να προσπαθεί να εντυπωσιάσει – σε ένα δύο σημεία τα καταφέρνει – αλλά πέραν αυτού, ο δίσκος δεν έχει το ενδιαφέρον για το οποίο αρκετά περιοδικά σε Αμερική και Ευρώπη μιλούν.

► Μ' αρέσει διαβολεμένα το καινούργιο single των **National**, «*Tropic Morning News*». Επίσης, μου αρέσει πολύ ο τίτλος του επερχόμενου δίσκου τους: «*First Two Pages Of Frankenstein*».

P.S.: Φαίνεται τελικά ότι η ποιότητα των ανθρώπων φανερώνεται πολύ έντονα στις διαφωνίες τους. Ξέρεις, η ευκολία τους να καταφύγουν σε ακραίους χαρακτηρισμούς αντί να αποδεχθούν ότι μπορεί να υπάρχουν κι άλλες οπτικές ως προς τη γραφή. Δεν εννοώ να αλλάξουν την άποψή τους, απλώς να αποδεχτούν ότι μπορεί να υπάρχουν κι άλλες. Για μένα είναι όλα αποδεκτά σ' αυτήν τη ζωή, απλά δεν συζητάω με τέτοιους όρους.

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ ΧΑΡΗΣ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ

Μπότο Στράους

Η ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Ηγας και σε
θρω
Χ.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ ΣΕΛΑΜΣΗΣ

ΘΕΑΤΡΟ ΣΦΕΝΔΟΝΗ

ΜΑΚΡΗ 4,
ΜΕΤΡΟ ΑΚΡΟΠΟΛΗ
ΤΗΛ. ΚΡΑΤΗΣΕΩΝ
694 5054160
ΠΡΟΠΩΛΗΣΗ
VIVA.GR

CONSTANTLY
PRODUCTIONS

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

102.5
ATHENS
VOICE
RADIO

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΗ
ΠΑΓΚΡΑΤΗ

Αγιά Σοφιά και γήπεδο της ΑΕΚ

Η Αγιά Σοφιά ως αρχιτεκτονικό και πνευματικό φαινόμενο που θυμίζει «τις χαμένες πατρίδες» και εμπνέει ακόμα και πτυχές του ελληνικού ποδοσφαίρου

Η **Αγιά Σοφιά** είναι ένα από τα λίγα κτίρια στον κόσμο, που δεν απογοητεύουν. Με αυτήν τη φράση ξεκινά τη μελέτη του, ο αείμνηστος αρχιτέκτων **Παναγιώτης Μιχαήλ**, για την ορθόδοξη εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως που σχεδίασαν και κατασκεύασαν οι **Ανθέμιος** και **Ισίδωρος** κατά την περίοδο της βασιλείας του Ιουστινιανού. Σε τι συνίσταται η μοναδικότητα του κτίσματος που το συγκαταλέγει στη χορεία εκείνων που ξεπερνούν την παροντική τους φήμη παραμένοντας αναλλοίωτα στη φθορά του χρόνου ανεξαρτήτως των τεχνικών προβλημάτων που τα συνοδεύει; Αυτήν την ερώτηση θέτει ως αντικείμενο της έρευνάς του ο Παναγιώτης Μιχαήλ: το δηλώνει ξεκάθαρα στην εισαγωγή του, απαντώντας αμέσως παρακάτω με τη βεβαιότητα του αφοσιωμένου και ενδελεχώς κατηρητισμένου μελετητή: Νομίζουμε ότι όλη η αισθητική η-δονή προέρχεται από το πραγματικό φαινόμενο, ενώ κατά βάθος, το πραγματικό φαινόμενο απλώς ερεθίζει, σπρώχνει, υψώνει τη φαντασία σε μια ιδεατή μορφή, σ' ένα όραμα τελείωσης του φαινομένου, σε μια αιχμή φωτός, με τον σπινθήρα του οποίου φωτίζεται και η πραγματική μορφή με τη μαγεία της ομορφιάς. Ποια είναι η ιδεατή μορφή ενός ναού που φιλοξενεί την παρουσία του Θεού στον κοινό τόπο συναντήσεως των πιστών; Πώς ανυψώνεται ο ευσεβής προς την ουράνια πολιτεία εντός της εγκοσμίου προσωρινής στεγάσεώς του;

Στη σελίδα 62 της δεύτερης εκδόσεως του βιβλίου από το Ίδρυμα Παναγιώτη και Έφης Μιχαήλ, ο συγγραφέας περιγράφει τον τρόπο μεταρσιώσεως της ύλης σε υπερβατική και πνευματική μέθεξη των παρισταμένων. Για να επιτευχθεί η εξαύλωση υπάρχει ένας αρνητικός τρόπος στην τέχνη της διάπλωσης των μορφών: συνίσταται κυρίως στην αφαίρεση του όγκου και ειδικότερα στην αφαίρεση της πλαστικότητάς τους. Στα αρχιτεκτονήματα, τούτο συνεπάγεται πρώτα απ' όλα την απόκρυψη του φέροντος οργανισμού. Παρατηρήστε τον κεντρικό χώρο: όλοι λέμε ότι ο τρούλος στηρίζεται σε τέσσερα τόξα, όμως τα τόξα αυτά είναι αόρατα: στα πλάγια μόλις προβάλλουν κατά 0,90 μ. Προς ανατολικά και δυτικά διοχετεύονται μέσα στα ημιδόλια: εκεί και οι πεσσοί δεν αποτελούν παρά τμήμα του ημικυλίνδρου των μεγάλων κογχών. Από τα τόξα δεν απομένουν για τον θεατή παρά τέσσερις γραμμές, που διακλαδώνο-

νται στον χώρο σχεδόν ασώματες. Γενικότερα μπορούμε να πούμε ότι κάθε προχώρηση τόξου, πεσσού, αντηρίδας στατικών ενεργούσας, όπως θα τις παρουσίαζε η ρωμαϊκή αρχιτεκτονική, κρύβεται: ότι το έργο έχει ξεδιπλωθεί σε επιφάνειες. Τις επιφάνειες αυτές τις περιορίζουν μόνο γραμμές ασώματες, που έχουν ως αποτέλεσμα να εξαυλώνουν την ύλη, και να επιτρέπουν στο βλέμμα να κυλάει ελεύθερα γιατί είναι όλες καμπύλες. Κατ' αναλογία επιδεόγλυφος είναι και όλος ο γλυπτικός διάκοσμος. Αν ο αρνητικός τρόπος της εξαύλωσης, δηλαδή η αφαίρεση της πλαστικότητας επιτρέπει στο βλέμμα να κυλάει σε διδιάστατες επιφάνειες, η θετική αρχή της διάτρησης επιτρέπει στο βλέμμα να διεισδύει και στο φως να εισρέει. Έτσι το κτίσμα ελαφραίνει και το περιβλήμα του χώρου γίνεται άυλο και πνευματικό. Παρατηρήστε ότι στην Αγιά Σοφιά ακόμη και τα τοιχώματα δίπλα στους πεσσούς μεταξύ των φραγμάτων στο υπερώο διατρυνώνται και χάνουν ένα μέρος του όγκου και του βάρους τους.

Με λιγότερα λόγια, η διδιάστατη κατασκευή και το άπλετο διασταυρούμενο φως εξαφανίζουν τα τοιχώματα και κάνουν τον τρούλο να ίπταται –το φαινόμενο είναι μοναδικό, ακόμα και μετά την επανακτασκευή του τρούλου από τον Ισίδωρο τον νεότερο, λόγω της κατάρρευσης από τον σεισμό το έτος 558, και την αναγκαστική κατάρρευση μερικών ανοιγμάτων, όπως και την κατά μερικά μέτρα ύψωσή του– στην αρχική εκδοχή του 537. Όπως έλεγε ο βυζαντινός ιστοριογράφος Προκόπιος, ο ναός ήταν σαν να έβγαζε το φως από μέσα του.

Το κτίσμα υπηρετεί τον σκοπό του. Προσφέρει την αισθητική έκφραση της μεθέξεως του πιστού στη θεία ύπαρξη. Διαφοροποιήμενου του περιεχομένου και τηρουμένων των αναλογιών, το νέο γήπεδο της **ΑΕΚ**, η **Αγιά Σοφιά OPAP Arena**, στη Νέα Φιλαδέλφεια, υψώνει τη φαντασία στην ιδεατή μορφή της κοινότητας των φίλων της ποδοσφαιρικής ομάδας Αθλητική Ένωσις Κωνσταντινουπόλεως. Πλησιάζοντας στις κτιριακές εγκαταστάσεις του κτιρίου προβάλλουν οι πύργοι στήριξης των καμπύλων στεγαστρών τρουλοειδούς μορφής, που παραπέμπουν σε εκκλησιαστική αρχιτεκτονική. Αμέσως μετά φανερώνονται οι εξωτερικές επενδύσεις που τελειώνουν σε σειρά λοβοειδών παραθύρων, που είναι όμοια με εκείνα της Μεγάλης Μητροπόλεως. Πριν

ακόμα ο φίλαθλος ή ο επισκέπτης αντικρίσει τον μεταλλικό δικέφαλο αετό διαισθάνεται την οικειότητα των μορφών. Στη θέα του γλυπτού, για το οποίο έγινε αρκετή φασαρία ως προς την επιθετικότητα που εμπνέει, αναγνωρίζει την ανάγκη να απαθανατιστεί στη σκιά του. Δεξιά της κεντρικής εισόδου διακρίνεται ένα μαγαζάκι που ονομάζεται «Λούστρος», το οποίο διακοσμείται από μεγάλη φωτογραφία από την Πόλη με αντίστοιχες σκηνές και προσφέρει την ανάλογη περιποίηση στον επισκέπτη και στα παπούτσια του. Το αρχέτυπο του φτωχού και αδικημένου λούστρου, αρχικώς, φαίνεται να έρχεται σε κατάφωρη αντίθεση με την αυστηρότητα και την κυριαρχία του συμβολικού αετού μιας χιλιετούς αυτοκρατορίας. Επίσης, δύσκολα σχετίζεται με τη θέληση και τη φιλοδοξία του οπαδού μιας ποδοσφαιρικής ομάδας που επιδιώκει την κατάκτηση της νίκης με σφοδρότητα και πείσμα. Όμως, αν κοιτάξεις βαθύτερα, ο φίλαθλος της ΑΕΚ στηρίζεται στη συμπάθεια και στην αλληλεγγύη: δεν μπορεί να λησμονήσει τη χαμένη πατρίδα, κάτι που άλλωστε υπενθυμίζουν οι ασπρόμαυρες φωτογραφίες από τη μικρασιατική καταστροφή με τη Σύμωρη στις φλόγες και τη μητέρα με το παιδί στην αγκαλιά της, που είναι τοποθετημένες στην καντίνα, στην πλατεία του γηπέδου. Όσο για τις θύρες του γηπέδου έχουν ονόματα από πόλεις του Πόντου και της Μικράς Ασίας. Δεν πας στη θύρα 40, πας στην Αλάγια, μια παραλιακή πόλη βόρεια της Κύπρου. Εκεί συναντάς ξανά τον χαμένο εαυτό σου. Συνδέεσαι με τη μητρική γαλήνη. Κάθε φορά που μπαίνεις στο γήπεδο επανέρχεσαι στον γενέθλιο τόπο. Ένας τέτοιος φίλαθλος τη δύναμη δεν την αντλεί από τη δύναμη κατίσχυση του αντιπάλου, δεν τρέφεται με τη σάρκα του πτηνόμενου. Απολαμβάνει τη σταθερότητα και τη σιγουριά της παντοδυναμίας, μετέχοντας στην ψυχή της κοινότητας, υπηρετώντας τον κοινό σκοπό, επανασυνδεόμενος στη μητρική ενότητα.

*Την επαφή με το έργο του Παναγιώτη Μιχαήλ οφείλω στον Στέλιο Ράμφο και τις διαλέξεις του στο Ίδρυμα Θεοχαράκη για τον βυζαντινό πολιτισμό, που έκανε πέρυσι. (Φέτος ασχολείται με την ποίηση του Κωνσταντίνου Καβάφη αναλύοντας το έργο του από μια καινούργια οπτική.) Παρεμπιπτόντως: δεν είμαι ΑΕΚτζής. Είμαι Παναθηναϊκός. **A***

**ΓΙΩΡΓΟ, ΣΕ ΘΕΛΩ
ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΟΥ!**

Εσύ που μπήκες στη ζωή μου και τη γέμισες λουλούδια, χαρά, στιγμές και πολλή αγάπη... Μη φύγεις ποτέ, σε θέλω στη ζωή μου μέχρι το τέλος.

**ΟΜΟΡΦΗ ΚΑΙ
ΓΟΗΤΕΥΤΙΚΗ**

12:40, κάθισες με μια φίλη σου για καφέ. Φορούσες ένα καφέ παλτό με λευκό πουκάμισο. Χάζευα την ομορφιά σου. Ανταλλάξαμε 2-3 ματιές, δεν τόλμησα να έρθω να σου μιλήσω. Θα ήθελα πολύ να το δεις και να μου γράψεις.

**HAPPY VALENTINE'S
DAY!**

Αεροδρόμιο. Αγόρι κοιτάζει κορίτσι. Κορίτσι κοιτάζει αγόρι. Φεύγει πρώτος αυτός για τον έλεγχο. Το κορίτσι κοιτάζει τις αναχωρήσεις. Δύο πτήσεις την ίδια ώρα με τον ίδιο προορισμό. Θα προσγειωθούν στην ίδια πόλη με διαφορά λίγων λεπτών. Άραγε θα τον ξαναδεί; Στην πτήση κοιτάζει την κενή θέση δίπλα της. What if? Κλείνει τα μάτια, αφίνει τη μουσική να την ταξιδεύει και φαντάζεται ένα κινηματογραφικό σενάριο: [...] Όσο περιμένει τις αποσκευές κοιτάζει ερευνητικά τριγύρω. Τζίφος. Βγαίνει κάπως απογοητευμένη προς την έξοδο. Αγόρι περιμένει και σκάει χαμόγελο όταν τη βλέπει από μακριά. Δίνει κάτι σε μια υπάλληλο εδάφους και απομακρύνεται. Η κοπέλα ψάχνει ταξί. Την πλησιάζει η υπάλληλος και της δίνει έναν φάκελο. Τον ανοίγει με απορία και διαβάζει το σημείωμα που ήταν κολλημένο πάνω σε μια σοκολάτα. «Γεια σου, άργησες λιγάκι! Έπρεπε να φύγω επειγόντως, αλλά ήθελα οπωσδήποτε να σε ξαναδώ εάν το θέλεις κι εσύ. Το τηλεφώνό μου είναι...». Άραγε θα σου άρεσε αυτό το σενάριο; Εάν ναι, θα περιμένω το δικό σου μήνυμα μαζί με τη σοκολάτα...

**ΣΕ ΕΙΔΑ ΚΑΙ
ΦΩΤΙΣΤΗΚΕ Η ΠΛΑΣΗ**

Άγιος Θεόδωρος. Σε είδα και φωτίστηκε η πλάση, ήταν και η μέρα κατάλληλη για φως, σε είδα και κοιτάξα την ψυχή σου πιο βαθιά από όσο θα περίμενες, σε είδα και θέλω να σε βλέπω για πολύ ακόμα. Θέλω να σε βλέπω να χαμογελάς να χαίρομαι! Σ' αγαπώ!

ΣΤΟ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ

Δuo χρόνια μετά, ακόμα δεν σε έχω ξεχάσει... Ίδια πτήση και δεν έμαθα ποτέ ποιος είσαι κι ας νιώθω ότι σε ξέρω.

ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ

Είσαι όμορφη, χαμογελάς και σίγουρα ξέρω ότι είσαι και ρομαντική. Έχεις απίστευτα χαρακτηριστικά. Στείλε μου να σε γνωρίσω.

LOVE FAITH HOPE

I saw the full moon in my dream as it flew from above a white Phoenix Bird. The moon bled in the flight of Phoenix. it is a prophecy of a coming war.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Βασιλική, είμαι το παιδί με το Smart που σου έδωσε το τριαντάφυλλο. Συζητάγαμε ότι θες να πάρεις καινούργιο αμάξι. Σε έχασα. Ελπίζω να είσαι καλά. Αν το δεις και θέλεις, στείλε μου. Μου έχεις λείψει πολύ.

**ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ
ΠΑΡΑΛΥΣΗ**

ή Το κορίτσι με τα χρυσά μαλλιά και ο γέρος που πάσχει από πάρκισον
Καζάρι βιβλίου, πλατεία Κλαυθμώνος, 18:30. Εσύ, χρυσή οπτασία τυλιγμένη από εβένινο πέπλο. Η πρώτη ματιά, ένα σοκ στις αισθήσεις. Ιππεύω άγρια κύματα και θα βουλιάξω χωρίς κανείς να με σώσει. Τα σύννεφα αλλάζουν συνεχώς, διασχίζω σπασμένα παράθυρα, το βάρος του κόσμου είναι στις πλάτες μου. Η αμμουδιά μου ψιθυρίζει, φέρνει το σοκ της καταστροφής κοντά. Η πτώση του Ζαν Πολ Σαρτρ, η αντανάκλαση της ντροπής στα γυαλιά σου, ένας απόμακρος βόμβος, τα κύματα σαν φωτεινά μαχαίρια με διαπερνούν. Τα αμυδαλωτά μάτια σου πυροβολούν. Το μαρμάρينو χαμόγελό σου με ξεφλουδίζει αργά. Βυθίζομαι σε σκοτεινές λίμνες, η απύθμενη άβυσσος μου χαμογελά. Εσύ χάθηκες, από ένα τρέμουλο, από μια σκιά που μου έδεσε τις αισθήσεις.

**ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, ΕΧΑΣΑ
ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΣΟΥ**

Θοδωρής από Κορυδαλλό
Γνωριστήκαμε στο μετρό και μου έδωσες το τηλέφωνό σου. Αντί να το αποθηκεύσω, έκανα κλήση και μετά εξαφανίστηκε επειδή δεν είχα δίκτυο. Κατέβηκα στον επόμενο σταθμό και γύρισα Κεραμεικό μήπως σε δω, αλλά δυστυχώς είχες φύγει. Κι εμένα μου άρεσαν τα μάτια σου αλλά εσύ το είπες πρώτη. Θοδωρής από Κορυδαλλό.

**ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΤΟ ΖΟΥΜΕ
ΟΛΟΚΛΗΡΟ;**

Αθήνα - Κέρκυρα. Από το Πάσχα είσαι συνέχεια στο μυαλό μου αν και η ιστορία μας έχει παρελθόν. Το καλοκαίρι ήρθα στο νησί για να ζήσω μαγικές στιγμές μαζί σου. Έχεις έρθει λίγες μέρες Αθήνα και έχω χάσει τον ύπνο μου. Έχεις καταλάβει πόσο σε

θέλω; Γιατί το ζούμε με δόσεις;

ΑΛΜΑΓΕΣΤΗ

Κοιταζόμασταν όλο το βράδυ, ψηλή μελαχρινή. Όταν έφυγες, σε ρώτησα «από τώρα;» και είπες «είμαι από νωρίς εδώ». Το αγόρι με τις μπουκλες από την άλλη πλευρά του μπαρ...

**ΠΡΩΙΝΕΣ
ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ**

Σε είδα με το κίτρινο ideal να πηγαίνεις στο Ξυλόκαστρο. Μιλήσαμε λίγο, θα ήθελα να μιλήσουμε ξανά.

**ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ
ΠΡΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ 20.30**

Ρε συ γαλανομάτη, τι βλέμμα ήταν αυτό; Παραλίγο να χάσω τη στάση μου, κατέβηκα Αττική και εσύ συνέχισες. Ελπίζω να το δεις, τι να πω...

ΙΤΑΛΙΔΑ ΜΟΝΤΕΛΟ

Ομόνοια. Εσύ που πέρασες στο φανάρι της πλατείας απέναντι και ήμουν στο μηχανάκι και σου είπα ότι είσαι σαν Ιταλίδα μοντέλο. Ελπίζω να το δεις.

**ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΕ ΒΡΩ
ΟΠΩΣΔΗΠΟΤΕ**

Σε είδα έξω από το μετρό της Εθνικής Άμυνας. Περιμένοντας το λεωφορείο, κοιταχτήκαμε πολλές φορές. Λέω για σένα που ήσουν ανοιχτόχρωμος, με κοτσάκι στα μαλλιά. Είμαι η κοπέλα με τα μαύρα μαλλιά και θα ήθελα πολύ να σε γνωρίσω. Ψάξε με, βρες με και στείλε μου!

ΣΤΟ ΜΕΤΡΟ

Ήμασταν στο βαγόνι προς Ανθούπολη, κοιταζόμασταν, αλλά κατέβηκα στην Αττική και δεν μιλήσαμε. Αν το δεις, στείλε.

ΜΕΤΡΟ ΝΙΚΑΙΑ

Σε είδα στο μετρό. Μπήκες στη στάση Νίκαια προς Αθήνα. Φορούσες μαύρα, κοτλέ μπουφάν και θύμεις ροκ σταν παλιάς δεκαετίας. Καθόμουν απέναντί σου.

**ΚΑΤΕΒΗΚΕΣ
ΜΕΤΡΟ
ΣΥΝΤΑΓΜΑ**

Γεια. Κατά τις 7. Φόραγες τζιν και μαύρο μπουφάν. Ψηλή. Κοιταζόμασταν αρκετή ώρα, κατέβηκες Σύνταγμα.

ΓΙΑ ΩΡΩΠΟ

Περιμέναμε στη στάση των ΚΤΕΛ για τον Ωρωπό αρκετή ώρα και όλη την ώρα κοιταζόμασταν, αλλά κανείς μας δεν έκανε κίνηση.

ΣΤΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ

Σε είδα και με είδες στην πτήση των 10:05 από Σόφια για Αθήνα. Κρίνοντας απ' το ντύσιμο και το γενικότερο ύφος σου, ήσουν και εσύ σε επαγγελματικό ταξίδι. Επικοινωνήσε πλιζ, αν ενδιαφέρεσαι. Θενξ...

Καλησπέρα, φίλτατο Μανεκέν μου. Έχω να σου δηλώσω ότι είμαι τρομερά απογοητευμένη από τη συμπεριφορά της φίλης μου καιρό τώρα και σου γράφω για να μου πεις την άποψή σου. Η κολλητή μου ασχολείται με τη δημοσιογραφία και γενικά γνωρίζει αρκετούς celebrities. Της αρέσει αυτό που κάνει και χαίρομαι πραγματικά για αυτή. Τον τελευταίο χρόνο όμως την έχει ψωνίσει άγρια, επειδή εμφανίζεται κιόλας σε μια εκπομπή. Βγάζει έναν ονομιισμό, που δεν τον είχε παλιότερα. Έχει ένα τσιπάκι, που σου έρχεται να τη βρίσεις. Δεν βγαίνουμε όπως παλιά, αλλά και όποτε βρισκόμαστε βγάζει ένα κόμπλεξ και μια υποτίμηση προς το πρόσωπό μου. Τις προάλλες μου έλεγε τα δικά της σχετικά με τη δουλειά και πάω να της πω κι εγώ τα θέματά μου απ' το γραφείο και μου πετάει ένα ειρωνικό: «Α, έχεις κι εσύ την καριέρα σου». Ξεροκατάπια εκείνη τη στιγμή, γιατί δυστυχώς είμαι και άνθρωπος που δεν μου αρέσει να συγκρούομαι face to face. Εν ολίγοις, από τότε έχω σταματήσει να της μιλάω, δεν έχουμε ξαναβγει και είμαι σε σκέψεις να της στείλω ένα κατεβατό για να τηβάλω στη θέση της. Τι λες κι εσύ;

Εγώ λέω πως χρειάζεται με τους ανθρώπους που αγαπάμε και θέλουμε να έχουμε στη ζωή μας, να είμαστε όσο πιο ειλικρινείς μπορούμε. Μη νομίζεις ότι το τηρώ κι εγώ 100% στις σχέσεις μου. Ακόμη το δουλεύω. Αλλά είναι σημαντικό να επικοινωνούμε όσα μας στεναχωρούν ή μας εκνευρίζουν. Αν, λοιπόν, σου είναι δύσκολο να της μιλήσεις face to face, στείλ' της το μήνυμα που λες, όχι τόσο «για να τηβάλεις στη θέση της», όπως γράφεις, αλλά κυρίως για να της πεις πώς σε κάνει να νιώθεις η συμπεριφορά της - πώς νιώθεις να σε υποτιμά κ.ο.κ. Πού ξέρεις, μπορεί να σου ζητήσει ακόμη και συγγνώμη για τη συμπεριφορά της. Αν, από την άλλη, έχει καβαλήσει το καλάμι και τρέχει με 1000, εκεί δεν μπορείς να κάνεις και πολλά. Εκεί οφείλουμε, για το καλό μας, να κρατάμε τις τοξικές σχέσεις μακριά.

Γεια σου, Τζενάρα μου! Έκανα σχέση με ένα παιδί και είμαι τρομερά ερωτευμένη, ίσως και να νιώθω πρώτη φορά έτσι. Με χαλάει, όμως, πάρα πολύ η συ-

μπεριφορά της μπντέρας μου. Επεμβαίνει συνεχώς στη σχέση μου και γίνεται μονίμως ενοχλητική. Δεν υπάρχει μια φορά που να έχω βρεθεί με τον φίλο μου και να μη με πάρει τρεις φορές τηλέφωνο. Συνεχώς μου λέει να προσέχω το ένα, να μην κάνω το άλλο, που θα πάτε βραδιάτικα και τέτοια. Στην τελική, είμαι 24 χρονών, δεν είμαι και κανένα μωρό. Ήμουν μια μέρα σπιτι του αγοριού μου και πάνω που αρχίσαμε να κάνουμε τα δικά μας, χτυπάει το τηλέφωνο -είναι η μπντέρα μου- δεν το σηκώνω, το κλείνει. Μετά από 2 δευτερόλεπτα ξαναπαίρνει, μέχρι που εκνευρίστηκα και δεν κάναμε σεξ από τα νεύρα μου. Έτσι μου έρχεται να αλλάξω αριθμό και να φύγω από το σπίτι. Με έχει κουράσει απίστευτα. Και με βλέπει και το αγόρι μου συνεχώς μέσα στα νευρά και ίσως να τον έχει κουράσει κι αυτόν η κατάσταση.

Σε καταλαβαίνω. Από την άλλη, βέβαια, καταλαβαίνω και τις ανησυχίες της μανούλας. Απλώς σου δείχνει το ενδιαφέρον της με το δικό της υπερπροστατευτικό τρόπο. Το κλειδί στην όλη υπόθεση είναι η εμπιστοσύνη, που θα μου πεις θα έπρεπε να έχει χτιστεί εδώ και καιρό, αλλά ποτέ δεν είναι αργά. Δείξε την ωριμότητά σου ζητώντας της να μιλήσει και, χωρίς νεύρα, εξήγησε της ότι είσαι χαρούμενη με το συγκεκριμένο παιδί και πως τόσα χρόνια σε έχει «διδάξει» και έχει μάθει πώς να προστατεύεις μόνη σου τον εαυτό σου. Με τις συζητήσεις, πιστεύω, θα χαλαρώσει η μανούλα. Τα φιλάει μου πάραυτα.

Έκανα πρόσφατα σχέση με μια κοπέλα και θα σου έλεγα πως είναι και η πρώτη μου σοβαρή σχέση.

Έχει ένα κόλλημα βέβαια, το θέατρο! Θέλει συνεχώς να πηγαίνουμε σε θεατρικές παραστάσεις και κάποιες φορές και δεύτερη φορά σε παραστάσεις που ήδη έχουμε δει. Και εμένα μου αρέσει, δεν λέω, αλλά το κακό είναι ότι εγώ δεν έχω λεφτά για θέατρο δύο και τρεις φορές την εβδομάδα. Είναι και λίγο ακριβό το σπορ, και ειδικά όταν κάθεται σε μπροστινές θέσεις. Πριν λίγο καιρό, μπήκα σε μια δουλειά που παίρνω τον βασικό, θέλω ναβάλω κάτι στην άκρη, αλλά δεν τα καταφέρνω. Το κακό με εμένα είναι ότι ντρέπομαι να της αρνηθώ, μη με πει τοιγκούνη.

Ηθοποιός έπρεπε να γίνει, να σε γλιτώσει από τα έξοδα! Φίλε μου, δεν είναι θέμα τοιγκουνιάς και ούτε να το σκέφτεσαι έτσι. Το θέμα είναι να βγαίνετε και να περνάς ωραία κι εσύ, όχι να έχεις δεύτερες σκέψεις και άδειες τσέπες. Δεν χωράνε ντροπές στα θέματα των οικονομικών. Αν προσπορίσαι συνεχώς, θα κάνεις κακό στον εαυτό σου και θα χαλάσει και η σχέση σας. Είμαι σίγουρη πως μπορείς σε μερικές από τις παραστάσεις να πηγαίνει και με κάποια φίλη της. Τι πιο απλό;

Μίλα μου βρόμικα.
Μίλα μου αληθινά.
email: info@athensvoice.gr
instagram: @melitajenny

ΚΡΙΟΣ

(20 Μαρτίου - 19 Απριλίου)

Η εβδομάδα ξεκινά με τη Νέα Σελήνη στους Ιχθείς που σχηματίζεται στον 12ο οίκο του ωροσκοπίου σου, φέρνοντας μια ανάγκη να αφήσει την ενασχόληση με «τα έξω από σένα», εστιάζοντας περισσότερο στα της ψυχής σου. Οι Ιχθείς, άλλωστε, είναι το ζώδιο που σχετίζεται με την πνευματικότητα, οπότε –χωρίς αυτό να σημαίνει απαραίτητα ότι θα ψαχτείς και προς αυτό το κομμάτι– ίσως θελήσεις να δεις λίγο πώς τοποθετείς τον εαυτό σου σε σχέση με την άυλη πραγματικότητα που μας περιβάλλει. Το ένστικτό σου θα είναι οξυμένο για τις επόμενες δύο βδομάδες και μπορεί να «πιάνεις» πράγματα που δεν μπορείς ακριβώς να εξηγήσεις με τη λογική σου, ξέρεις όμως σε ένα βαθύτερο επίπεδο ότι ισχύουν σχετικά με συμπεριφορές ατόμων στα προσωπικά, στη δουλειά κ.λπ. Σημαντικό επίσης να δώσεις μεγαλύτερη βάση στη φροντίδα της υγείας σου, κάνοντας σχολαστικά τις ρουτίνες που σε διατηρούν σε φόρμα, κόβοντας κακές συνήθειες ενόψει της άνοιξης, προχωρώντας και σε ένα γενικό check-up. Τη Δευτέρα περνά και η Αφροδίτη στο ζώδιό σου έως 16/3 ύστερα από έναν ολόκληρο χρόνο, δινοντάς σου το drive να πάρεις τα πάνω σου και από άποψη εμφάνισης και ενεργειακά, αλλά και σε σχέση με δημιουργικά σχέδια που είχες stand by.

ΤΑΥΡΟΣ

(20 Απριλίου - 19 Μαΐου)

Η Νέα Σελήνη στους Ιχθείς στο ξεκίνημα της εβδομάδας δίνει το έναυσμα για ένα πιο κοινωνικό δεκαπενθήμερο, έχοντας ενδιαφέρον να βρεθείς με φίλους, να κάνετε catch-up τα νέα σας, αλλά και να συνεννοηθείς καλύτερα με συνεργάτες και ανθρώπους που σε περιστοιχίζουν. Είσαι πιο έτοιμος για τις υποχωρήσεις σου, ώστε να υπάρξει το σωστό αποτέλεσμα σχετικά με στόχους που αφορούν τη συλλογική δουλειά και αυτό θα παίξει τον ρόλο του αναφορικά με το να σε προσέξουν περισσότερο άτομα που έχουν λόγο στα πράγματα, αναγνωρίζοντας την προσπάθειές σου. Ίσως υπάρξει και κάποιο «άνοιγμα» ερωτικής φύσεως, μέσω μιας καλοδεχούμενης γνωριμίας ή κάποια αλλαγή σκηνικού με τον σύντροφό σου και ενόψει του τριημέρου της Αποκρίας, που θα λειτουργήσει ανανεωτικά. Μπορεί να πιάνεις τον εαυτό σου να αγχώνεται για τα επαγγελματικά, όμως θα καταφέρεις να το διαχειριστείς καλά. Τη Δευτέρα ο κυβερνήτης σου, Αφροδίτη, περνά στον Κριό και τον 12ο οίκο σου έως 16/3 πράγμα που σημαίνει πως χρειάζεται να δώσεις βάση στη φροντίδα της υγείας σου, ασχολούμενος με το σώμα και την εμφάνισή σου, για να είσαι spring ready σε όλα τα επίπεδα.

ΔΙΔΥΜΟΙ

(20 Μαΐου - 20 Ιουνίου)

Η αρχή της εβδομάδας φιλοξενεί τη Νέα Σελήνη στους Ιχθείς, κάνοντας focus στον τομέα της καριέρας σου. Αυτό το φεγγάρι σου θυμίζει πως για να δεις τα αποτελέσματα που θέλεις στα επαγγελματικά πρέπει πρώτα να κάνεις σωστή αξιολόγηση και ιεράρχηση αναγκών, χτίζοντας σχέσεις με συναδέλφους και προϊστάμενους, αλλά κυρίως εστιάζοντας την ενέργεια σου στην απόδοσή σου. Και πράγματι, αν το προηγούμενο διάστημα ένιωθες λίγο «ριγμένος» ως προς αυτό, τώρα θα διαπισώσεις πως όσοι έχουν λόγο στα πράγματα σε προσέχουν παραπάνω ή ότι η δουλεία σου «φαίνεται» καλύτερα – γεγονός που δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για νέες προτάσεις συνεργασίας. Αν πάλι θεωρείς ότι πληρείς τα κριτήρια μιας προαγωγής, αύξησης, αλλαγής πόστου κ.λπ., είναι ώρα να κάνεις αυτήν τη συζήτηση, ενώ αν είσαι σε φάση αναζήτησης εργασίας ξεκίνα να στέλνεις βιογραφικά. Για ορισμένους μπορεί να υπάρξει και μια χωροταξική αλλαγή μέσα στο επόμενο δεκαπενθήμερο. Η είσοδος της Αφροδίτης τη Δευτέρα στον Κριό έως 16/3 είναι μια συνθήκη κοινωνικότητας και διασκέδασης στην καθημερινότητά σου, αφού εστιάζεις στην πιο ανάλαφρη πλευρά των σχέσεων, με το τριήμερο της Καθαράς Δευτέρας να προβλέπεται εξίσου ευχάριστο.

ΚΑΡΚΙΝΟΣ

(21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου)

Στην αρχή της εβδομάδας είσαι σε φάση που πιάνεις τον εαυτό σου να θέλει να κάνει όνειρα για το μέλλον του, τολμώντας να σκεφτεί και πράγματα που ίσως πριν λίγο καιρό έμοιαζαν άπιαστα ή too much, με τη Νέα Σελήνη στους Ιχθείς. Αυτό πηγάζει από το πώς και πόσο καλά αξιολογείς εσένα τον ίδιο, έχοντας πια –hopefully– πάρει το μάθημα πως σ’ αυτήν τη ζωή δεν γίνεται ό,τι ελπίζουμε, αλλά ό,τι πιστεύουμε στ’ αλήθεια. Καιρός να ξεπεράσεις ανώφελες ανασφάλειες που δεν σου χρειάζονται, αφού ανήκουν σε μια άλλη φάση ζωής, και να ανοίξεις τον εαυτό σου στις προοπτικές που υπάρχουν σχετικά με τις σπουδές, τα επαγγελματικά και τα προσωπικά σου. Φύγε από την αδράνεια και σχεδίασε τις κινήσεις σου αναφορικά με νέα σχέδια, χωρίς άλλες χρονотρίβες. Θέλεις να πάρεις επιτέλους το πτυχίο σου; Το «καταραμένο» δίπλωμα οδήγησης; Να κάνεις αυτήν την αίτηση για το μεταπτυχιακό; Το μεγάλο βήμα της μετεγκατάστασης στο εξωτερικό; Να πραγματοποιήσεις εκείνο το μακρινό ταξίδι; Time’s now! Τη Δευτέρα η Αφροδίτη εισέρχεται στον Κριό έως 16/3 αυξάνοντας τις φιλοδοξίες σου σχετικά με την επαγγελματική σου καταξίωση. Σημαντικό διάστημα για να εντατικοποιήσεις τις προσπάθειές σου σε περίπτωση που ψάχνεις μια δουλειά.

ΛΕΩΝ

(22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου)

Βρίσκεσαι σε μια πιο κλειστή και «οκειρωμένη» συναισθηματικά φάση με τη Νέα Σελήνη στους Ιχθείς, θέλοντας να διαλευκάνεις ζητήματα στα ερωτικά και τα προσωπικά που σε μπλοκάρουν, αποκτώντας πιο ολοκληρωμένη εικόνα για τις ισορροπίες στις σχέσεις με τους ανθρώπους της καθημερινότητάς σου. Αυτό λειτουργεί ως μια διαδικασία ενδοσκόπησης που σε βοηθά να εντοπίσεις και δικά σου λάθη σχετικά με την κρίση σου, συνειδητοποιώντας και βαθύτερες ανασφάλειες που έχουν παίξει τον ρόλο τους ως προς αυτό το κομμάτι και που τώρα υπάρχει επιτακτική ανάγκη να «δουλευτόύν» μ’ έναν τρόπο. Εκεί χρειάζεται και περισσότερος ρεαλισμός, ώστε να μπορέσεις να προσαρμοστείς κι εσύ λιγάκι στους ρυθμούς και τα θέλω των άλλων και όχι μόνο να περιμένεις να προσαρμοστούν αυτοί. Αυτό το φεγγάρι σε βοηθά επίσης να βάλεις μια τάξη στα οικονομικά σου, πιάνοντας το «κουβάρι» με τα φορολογικά, τα κληρονομικά, τους διακανονισμούς χρεών, την πιθανή αξιοποίηση μέρους της ακίνητης περιουσίας σου κ.λπ. Η είσοδος της Αφροδίτης στον Κριό τη Δευτέρα έως 16/3 σου ανοίγει την όρεξη για ταξίδια, με το τριήμερο της Αποκρίας να έχει όλα τα φόντα για να περάσεις καλά.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ

(23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου)

Η εβδομάδα που ξεκινά χαρακτηρίζεται από τη Νέα Σελήνη απέναντί σου στους Ιχθείς (20/2), βάζοντας στο μικροσκόπιο σχέσεις και συνεργασίες. Το μήνυμα είναι να κάνεις τον κόπο να δεις πώς έχει διαμορφωθεί το τοπίο σ’ αυτούς τους τομείς, έχοντας την ειλικρινή πρόθεση να δεις την πραγματικότητα as it is και όχι όπως νομίζεις ή θα ήθελες να είναι. Αν τα συμπεράσματα είναι θετικά για σενα και τα θέλω σου, υπάρχει η πιθανότητα να παρθούν αποφάσεις που εξελίσσουν περαιτέρω τη σχέση με τον άνθρωπό σου. Αν πάλι νιώθεις ότι οι ανάγκες σου περιορίζονται ή εντοπίζεις θέματα με το κομμάτι της «καθρότητας» από την άλλη πλευρά, τότε ίσως καταλήξεις στο να βάλεις ένα τέλος στην όλη υπόθεση, δίνοντας στον εαυτό σου την ευκαιρία να βρει κάτι που του ταιριάζει και του αξίζει περισσότερο. Και πράγματι, μ’ αυτό το φεγγάρι παίζουν και νέες γνωριμιές αλλά και δυνατότητες για διαπραγματεύσεις, συμφωνίες και καινούργια επαγγελματικά ξεκινήματα. Η είσοδος της Αφροδίτης στον Κριό έως 16/3 τη Δευτέρα, στρέφει το ενδιαφέρον σου στα οικονομικά σου, ευνοώντας υπογραφές συμβολαίων, κινήσεις για νέες οικονομικές συνεργασίες, αλλά και διευθετήσεις θεμάτων με τράπεζες, ασφάλειες, διατροφές, φορολογικά, περιουσιακά κ.λπ.

ΖΥΓΟΣ

(22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου)

Η αρχή της εβδομάδας συμπίπτει με τη Νέα Σελήνη στους Ιχθείς, υπογραμμίζοντας την ανάγκη να ξαναδείς το κομμάτι του άγχους και του πώς σπαταλάς την ενέργειά σου. Δεδομένου ότι οι αντοχές σου είναι ανθρώπινες και όχι γαϊδουρινές (ζητώ συγγνώμη από τα αγαπητά donkeys) μάλλον κάτι πρέπει ν’ αλλάξει, επιτρέποντάς σου ένα μέτρο παρεμίας και προσωπικού χρόνου μέσα στη μέρα που σε ξεκουράζει. Ωρα να τσεκάρεις πώς και πόσο ποιστικά κοιμάσαι, τι βάζεις στον οργανισμό σου αλλάζοντας διατροφικές συνήθειες –αν δεν μπορείς να θυμηθείς πότε ήταν η τελευταία φορά που έφαγες ένα φρουτάκι ή μια σαλατίτσα–, ανακαλύπτοντας την πρωταρχική χρήση του διαδρόμου στο σπίτι – που φυσικά δεν είναι αυτή του καλόγερου για τα ρούχα. Αυτή είναι η ευκαιρία να κάνεις μια νέα αρχή με πρόγραμμα και πειθαρχία, ρίχνοντας μια ματιά στους δείκτες υγείας σου με ένα γενικό check-up. Ακόμα, δεν αποκλείεται αυτό το φεγγάρι να φέρει μια ευκαιρία και κάποια αλλαγή πόστου σχετικά με τη δουλειά. Τη Δευτέρα ο κυβερνήτης σου, η Αφροδίτη, περνά απέναντί σου στον Κριό έως 16/3, δίνοντάς σου πολλές δυνατότητες στα ερωτικά ενώ το τριήμερο της Καθαράς Δευτέρας έρχεται με τις καλύτερες προοπτικές για να διασκεδάσεις.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ

(23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου)

Η τελευταία βδομάδα του Φεβρουαρίου σε βρίκει σε διάθεση να συντονίσεις καλύτερα τα της προσωπικής σου ζωής, αφιρνοντας για λίγο σε δεύτερη μοίρα τα της επαγγελματικής σου μ’ έναν τρόπο, με τη Νέα Σελήνη στους Ιχθείς που επηρεάζει ιδιαίτερα τους γεννημένους πρώτες μέρες. Το κομμάτι της χαράς και της διασκέδασης στην καθημερινότητά σου είχε μείνει ίσως λίγο πίσω lately, φαίνεται όμως πως μάλλον δεν έχει τη διάθεση να συνεχίσεις στο ίδιο τροπάρι, γιατί έχεις κουραστεί μόνο να δίνεις, χωρίς να λαμβάνεις κάτι πίσω, αντιλαμβανόμενος και τη δική σου συμβολή σε όλο αυτό. Και μολοντί υπάρχουν εκκρεμότητες πρακτικά και ψυχολογικά που δεν αλλάζουν στο άμεσο μέλλον, αισθάνεσαι ότι η σχέση σου και οι ανάγκες σου μετράνε τώρα λίγο παραπάνω. Σ’ αυτό βάλε και ό,τι δημιουργικό έχει να σου προσφέρει αυτή η ζωή, συν τις χαλάρές στιγμές με φίλους που είναι αξία ανεκτίμητη. Αν είσαι single πρέπει να εκμεταλλευτείς το «γκελ» που έχεις τώρα στους άλλους, αφού οι ευκαιρίες να βρεις κάτι που σου ταιριάζει ερωτικά είναι με το μέρος σου. Η είσοδος, τη Δευτέρα, της Αφροδίτης στον Κριό έως 16/3 σε βοηθά να πάρεις τα πάνω σου και στο κομμάτι της φυσικής κατάστασης, «ξεσπώνοντας» διατροφές, κάνοντας εγγραφή στο γυμναστήριο για να «χτίσεις σώμα» μέχρι το καλοκαίρι, βάζοντάς σε στη διαδικασία να ψαχτείς και σχετικά με μια νέα δουλειά, αν η τωρινή δεν σε καλύπτει πλέον.

ΤΟΞΟΤΗΣ

(22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου)

Ο τομέας του σπιτιού και των οικογενειακών σου με κάποιον τρόπο προσεκκείη την προσοχή σου αυτήν την εβδομάδα με τη Νέα Σελήνη στους Ιχθείς. Είσαι σε μια φάση που τείνεις να υιοθετείς θέματα που αφορούν το ταίρι σου, τους γονείς σου, στενούς συγγενείς κ.λπ. σαν να είναι δικά σου, αδυνατώντας να κάνεις τον λογικό διαχωρισμό. Ίσως αυτό πηγάζει από την εντύπωση πως αν τα αναλάβεις εσύ θα μπορέσεις να ελέγξεις ή να καθορίσεις καλύτερα το τι και πώς – πράγμα που φυσικά δεν ισχύει, απλά έρχεται «καπάκι» με μπόλικη υπερπροσπάθεια, κούραση, στρες και συναισθηματική πίεση. Ίσως πάλι υπάρχουν και κάποια θέματα με άτομα μεγαλύτερης ηλικίας που έχουν ανάγκη την άμεση φροντίδα σου, οπότε και να θες δεν μπορείς ακριβώς να χαλαρώσεις, ενώ δεν αποκλείεται να ασχολείσαι και με το σπίτι ως ακίνητο, βάζοντας μπρος διαδικασίες επισκευών, ανακαίνισων κ.λπ. Αν τώρα ψάχνεις για μια αγορά, πώληση, μίσθωση ακινήτου, ίσως προκύψει μια ευκαιρία μ’ αυτό το φεγγάρι μέσα στο επόμενο δεκαπενθήμερο. Τη Δευτέρα η Αφροδίτη εισέρχεται στον Κριό έως 16/3, συνθήκη εξαιρετική για την ερωτική σου ζωή αλλά και τις προοπτικές απόκτησης ενός απογόνου, με το τριήμερο της Αποκρίας να βγάζει μεν κοινωνικότητα, αλλά και κάποια καθήκοντα.

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ

(21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου)

Η Νέα Σελήνη στους Ιχθείς στο ξεκίνημα της εβδομάδας, σε βάζει σε έναν «οργασμό» μετακινήσεων και επαφών, τόσο στα προσωπικά όσο και τα επαγγελματικά σου. Είναι μια ευκαιρία να βγεις έξω απ’ τα συννηθισμένα επικοινωνιακά σου «καλούπια», αφήνοντας την ανάγκη σου να θέλεις να έχεις το πάνω χέρι σε συζητήσεις. Υπάρχει η διάθεση να συντονίσεις τις σχέσεις σου σε βαθύτερο επίπεδο, επομένως πρέπει να βρεις τη δύναμη να κάνεις πίσω στη γνωστή σου προσέγγιση, αφουγκραζόμενος και τα θέλω των άλλων. Ίσως μάλιστα μπεις και στη διαδικασία να μοιραστείς μυστικά, φόβους και ανασφάλειες, κάτι «πρωτάκουστο» για την περίπτωση σου, αφού το να βρίσκεσαι σε θέση ευαλωτότητας είναι από τα μεγάλα «no, no» σου. Θετικό αυτό το φεγγάρι και για εμπορικές διαπραγματεύσεις, κλεισίματα συμφωνιών, υπογραφές συμβολαίων, θέματα σπουδών και ταξιδιών. Η Αφροδίτη περνά τη Δευτέρα στον Κριό έως 16/5 φέρνοντας διάθεση για μια ανανέωση στον χώρο του σπιτιού, κάνοντας εκκαθάριση της άρχουσας σαβούρας που σου στερεί χρόνο από την καθημερινότητα, προχωρώντας πιθανόν σε κάποιες επισκευές ή μια ανακαίνιση ενόψει της άνοιξης, έχοντας καλύτερη τύχη και στην περίπτωση που ετοιμάζεσαι για μια μετακόμιση.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ

(20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου)

Zoom στα οικονομικά σου στην αρχή της εβδομάδας, που φιλοξενεί τη Νέα Σελήνη στους Ιχθείς, επηρεάζοντας ιδιαίτερα τους γεννημένους πρώτες μέρες. Είναι μια περίοδος που πρέπει ν’ ασχοληθείς λίγο πιο εντατικά με το όλο θέμα, οργανώνοντας με λεπτομέρεια τις επόμενες κινήσεις σου, έχοντας κάνει την αυτοκριτική σου για τυχόν λάθος χειρισμούς του παρελθόντος, στοχεύοντας σε ένα μέλλον με μεγαλύτερη ασφάλεια στο συγκεκριμένο κομμάτι. Τι πρέπει ν’ αλλάξει στον τρόπο που ξοδεύεις σε καθημερινή βάση; Τι μπορείς ν’ αξιοποιήσεις αναφορικά με την ακίνητη περιουσία σου; Τι δυνατότητες επενδύσεων υπάρχουν που μπορούν να σου αποφέρουν στο μέλλον κάποιο σημαντικό κέρδος; Μήπως πρέπει να ψάξεις και για μια δεύτερη δουλειά ώστε να έχεις ένα επιπλέον εισόδημα; Αν πάλι έχεις κάποιες έξτρα φιλοδοξίες σε σχέση με την ήδη υπάρχουσα σχετικά με μια αύξηση, μια προαγωγή, μια αλλαγή αρμοδιοτήτων κ.λπ., τώρα είναι η στιγμή να προχωρήσεις δυναμικά εξασφαλίζοντας το καλύτερο δυνατό για τον εαυτό σου, αφού υπάρχουν πιθανότητες εξέλιξης μ’ αυτό το φεγγάρι. Θετική για την ψυχολογία και συνολικότερα τη διάθεσή σου είναι η είσοδος της Αφροδίτης στον Κριό τη Δευτέρα έως 16/3, ένα διάστημα αυξημένης κοινωνικότητας αλλά και ευκαιριών διαφήμισης της δουλειάς σου, με το τριήμερο της Καθαράς Δευτέρας να σε βοηθά να το ρίξεις έξω για τα καλά.

ΙΧΘΥΕΣ

(18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου)

Είσαι ο πρωταγωνιστής της εβδομάδας με τη Νέα Σελήνη στο ζώδιό σου (20/2) να σε καλεί να θέσεις τους στόχους σου για τη γενέθλια χρονιά σου. Κάτι σαν την προσωπική σου Πρωτοχρονιά ένα πράγμα, με τους γεννημένους αυτές τις μέρες να επηρεάζονται μέχρι τα επόμενα γενέθλιά τους και μάλιστα με θετικό τρόπο, αφού αυτό το φεγγάρι σε βοηθά να συγκεκριμενοποιήσεις τι ακριβώς θέλεις να επιτύχεις σ’ αυτό το χρονικό διάστημα. Ονειρεύεσαι μια καλύτερα αμειβόμενη δουλειά; Μια μετεγκατάσταση στο εξωτερικό; Να ξεκινήσεις κάτι δικό σου επαγγελματικά; Να μεγαλώσεις την οικογένειά σου; Να πάρεις επιτέλους πτυχίο; Να τολμήσεις περισσότερο στον έρωτα; Να βελτιώσεις την εμφάνισή σου; Όποιοι κι αν είναι ο στόχος σου, με πείσμα και υπομονή θα έχεις τις πιθανότητες να τον φέρεις εις πέρας, πιστεύοντας περισσότερο στον εαυτό σου. Τη Δευτέρα η Αφροδίτη εγκαταλείπει το ζώδιό σου για φέτος και εισέρχεται στον Κριό έως 16/3, δίνοντας βοήθειες στα οικονομικά σου. Θα ασχοληθείς με διευθετήσεις οφειλών, θέματα αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας σου, κληρονομικά, ζητήματα με τράπεζες, χρηματοδοτήσεις, έχοντας ευκαιρίες και στο επίπεδο εύρεσης μιας νέας εργασίας. Το τριήμερο της Καθαράς Δευτέρας είναι μάλλον πιο ήσυχο και οικογενειακό, προσανατολίζοντας σε περισσότερο στην ξεκούραση. **A**

ΕΛΕΝΗ ΧΕΛΙΩΤΗ
ΣΧΕΔΟΝ ΠΑΝΤΑ
ΣΧΕΔΟΝ ΚΑΤΙ

ΕΛΕΝΗ ΧΕΛΙΩΤΗ
ΣΧΕΔΟΝ ΠΑΝΤΑ ΣΧΕΔΟΝ ΚΑΤΙ
Η αναζήτηση της αλήθειας είναι αυτή που με έφερε
ως εδώ. Τι πολεμάμε, λοιπόν, όλοι εμείς που αγαπάμε
την αλήθεια τόσο πολύ; Το ψέμα του κόσμου,
λέει ο Μίλερ. Ένα διαρκές ψέμα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΤΣΟΥΚΑΣ

Αυτοπτης Μάρτυς
Ραντεβού με το Απρόβλεπτο

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΤΣΟΥΚΑΣ
ΑΥΤΟΠΤΗΣ ΜΑΡΤΥΣ
Ραντεβού με το Απρόβλεπτο
Κείμενα γραμμένα με μία και μόνη οδηγία:
να μπορούν να διαβαστούν από κάποιον ενώ
κρέμεται από μια χειρολαβή στο τρόλεϊ.

ATHENS
voicebooks

ΜΑΡΙΑ
ΚΑΙ
ΣΤΕΛΛΑ

ΕΝΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟ
LESBO-WESTERN
ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΠΑΡΤΑΛΗΣ

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΠΑΡΤΑΛΗΣ
ΜΑΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΕΛΛΑ

Ένα άναρχο υβριδικό Lesbos-Western
που δεν θέλει να έχει καμία
λογοτεχνική αξιοπρέπεια.
Όλα στα μούτρα!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΚΑΜΑΡΑΣ

ΤΕΛΙΚΗ
ΤΕΘΛΑΣΜΕΝΗ

Μυθιστόρημα

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΜΑΡΑΣ
ΤΕΛΙΚΗ ΤΕΘΛΑΣΜΕΝΗ

Ένα μυθιστόρημα για τη ματαίωση,
την απώλεια - και τη λύτρωση.

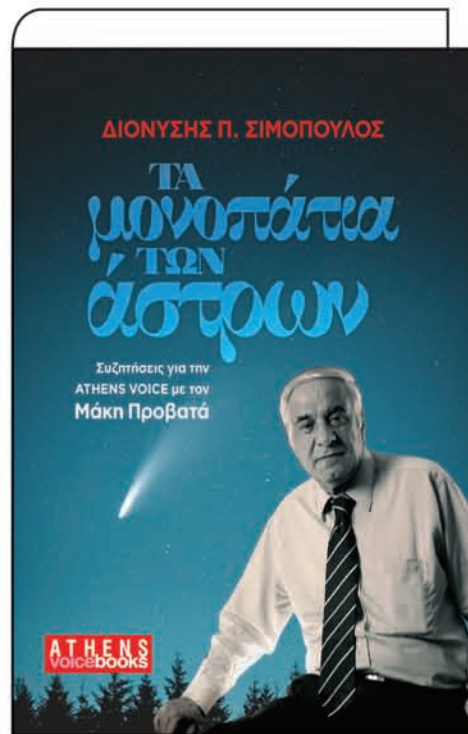

ΗΛΙΑΣ
ΕΥΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΗΛΙΑΣ ΕΥΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Η ποιητική συλλογή του ιδρυτή
της Ελληνικής Greenpeace &
πρώην υφ. ΠΕΧΩΔΕ.

ΔΙΟΝΥΣΗΣ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ
ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ
ΤΩΝ
ΑΣΤΡΩΝ

Συζητήσεις για την
ATHENS VOICE με τον
Μάκη Προβατά

ATHENS
voicebooks

ΔΙΟΝΥΣΗΣ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ
ΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΩΝ ΑΣΤΡΩΝ

Ο βραβευμένος αστροφυσικός,
επίτιμος διευθυντής του Ευγενιδείου Πλανηταρίου,
συζητάει με τον Μάκη Προβατά.

ΝΗΣΤΙΣΙΜΑ

Μια Σαρακοστή γεμάτη γεύσεις!

Τα Σαρακοστιανά γλυκά μυρίζουν παράδοση! Στα Lidl θα βρείτε και γλυκά για εκείνους που θέλουν τις γεύσεις που ξέρουν, αλλά και εναλλακτικές, για όσους θέλουν να δοκιμάσουν κάτι νέο.

Γλυκάνθη
Νηστίσιμα
Χαλβάς
• κακάο
• βανίλια

Κάθε συσκ. 800 g

4,49€

1 Kg = 5,61€

Χρυσός Μύλος Νηστίσιμα
Τσουρέκι με γέμιση κακάο ταχίνι

Κάθε συσκ. 480g

2,99€

1 Kg = 6,23€

Γλυκάνθη Νηστίσιμα
Παστέλι
• Ξηροί καρποί
• Φουντούκι

Κάθε συσκ. 40 g

0,79€

1 Kg = 19,75€

Mister Choc Νηστίσιμα
DUO Φυστικο-βούτυρο με πραλίνα
• bitter
• φουντουκιού

Κάθε συσκ. 340 g

2,49€

1 Kg = 7,32€

Γλυκάνθη Νηστίσιμα
Ταχίνι
• πορτοκάλι
• στέβια

Κάθε συσκ. 350 g / 330g

2,59€

1 Kg = 7,85€

Πάνω από
120
προϊόντα σε νέα
συσκευασία

Αναζητήστε **πάνω από 120 νηστίσιμα προϊόντα** με τη συσκευασία «**ΝΗΣΤΙΣΙΜΑ**» σε όλα τα καταστήματα Lidl. Ίδια ποιότητα, απaráμιλλη γεύση, νέες συσκευασίες που θα κάνουν τη Σαρακοστή ξεχωριστή.

f i y in
lidl-hellas.gr

**Κάθε
μέρα
αξίζει!**

ATHENS voice

ΔΕΥΤΕΡΑ,
Καθαρά

Μακεδονικός
Χαλβάς

Μακεδονικός Χαλβάς

Ο Μακεδονικός Χαλβάς φροντίζει για μια Καθαρά Δευτέρα, πραγματικά καθαρή!

Μέσα από την ενέργεια «ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΑΘΑΡΑ», ο αγαπημένος χαλβάς όλων μάς καλεί να γιορτάσουμε την Καθαρά Δευτέρα με πράσινο τρόπο

Της ΝΑΤΑΣΣΑΣ ΚΑΡΥΣΤΙΝΟΥ

Στον ουρανό πετούν χρωματιστοί χαρταετοί. Πάνω στο γρασίδι είναι απλωμένο ένα καρό τραπεζομάντιλο. Το στολίζουν μερικά από τα πιο λαχταριστά πιάτα της ελληνικής κουζίνας: ταραμοσαλάτα και τραγανή λαγάνα, ζουμεροί γίγαντες, τηγανιτά καλαμαράκια και στο κέντρο όλων ο Μακεδονικός Χαλβάς, ως ο απόλυτος βασιλιάς της ημέρας.

Όλοι έχουμε μέσα μας εικόνες σαν την παραπάνω, καλά φυλαγμένες ως τις πιο όμορφες αναμνήσεις μας. Η Καθαρά Δευτέρα, η μόνη Δευτέρα του χρόνου που αγαπάμε, είναι από τις ωραιότερες γιορτές της ελληνικής παράδοσης. Όχι μόνο γιατί είναι ακόμη μία ευκαιρία να έρθουμε κοντά με τα αγαπημένα μας πρόσωπα και να μοιραστούμε όλες εκείνες τις πατροπαράδοτες λιχουδιές που λατρεύουμε, αλλά και γιατί αυτό το νόστιμο ραντεβού δίνεται παραδοσιακά σε πάρκα, δάση, παραλίες ή βουνά, χαρίζοντάς μας ακόμη μία αφορμή για απόδραση στην ελληνική φύση.

Τι γίνεται, όμως, την επόμενη μέρα; Ποια είναι η εικόνα όταν τελικά οι εκδρομείς φύγουν και οι χαρταετοί ολοκληρώσουν τις πτήσεις τους; Έχεις αναρωτηθεί ποτέ πόσο «καθαρό» είναι το τραπέζι της Καθαράς Δευτέρας; Ας δούμε λίγο τα νούμερα: ένας πλαστικός χαρταετός χρειάζεται από 5 έως

40 χρόνια μέχρι να αποσυντεθεί, ένα τενεκεδάκι κονσέρβας 100 χρόνια και όσο για τις πλαστικές σακούλες, ο αριθμός αυτός εκτοξεύεται στα 500 χρόνια! Τι σημαίνει αυτό; Ότι έχει έρθει ο καιρός να αλλάξουμε λίγο τις συνήθειές μας, έτσι ώστε να έχουμε όχι μόνο Καθαρά Δευτέρα, αλλά και ένα καθαρό περιβάλλον. Σε αυτή την προσπάθεια δεν θα είμαστε μόνοι μας. Δίπλα μας στέκεται ο Μακεδονικός Χαλβάς.

Ο Μακεδονικός Χαλβάς δεν χρειάζεται συστάσεις. Πρωταγωνιστεί στο τραπέζι μας εδώ και σχεδόν έναν αιώνα, αλλά ειδικά την Καθαρά Δευτέρα έχει την τιμητική του. Ως ο αγαπημένος χαλβάς όλων των Ελλήνων, λοιπόν, ο Μακεδονικός Χαλβάς φέτος αποφάσισε να κάνει κάτι περισσότερο από το να μας ενώσει απλά όλους γύρω από το ίδιο τραπέζι. Προχώρησε σε κάτι ακόμα μεγαλύτερο, ακόμη πιο ουσιαστικό και ελπιδοφόρο. Για αυτή τη χρονιά, σκοπός του Μακεδονικού Χαλβά είναι να κάνουμε όλοι μαζί την Καθαρά Δευτέρα, πραγματικά Καθαρή!

Για τον λόγο αυτό δημιούργησε την ενέργεια «ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΑΘΑΡΑ», μέσα από την οποία, ο Μακεδονικός Χαλβάς, υπό την Αιγίδα των Δήμων Θεσσαλονίκης και Περιστερίου, συνεισφέρει στην καθαριότητα των χώρων όπου παραδοσιακά γιορτάζεται η Καθαρά Δευτέρα, τοποθετώντας κάδους ανακύκλωσης ώστε να παραμείνουν οι

χώροι αυτοί καθαροί και την επόμενη μέρα. Μάλιστα, τα απορρίμματα που θα συγκεντρωθούν, θα χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή ανακυκλώσιμων χαρταετών οι οποίοι θα μοιραστούν την επόμενη χρονιά στο κοινό.

Παράλληλα, ο Μακεδονικός Χαλβάς, ανήμερα της Καθαράς Δευτέρας, θα μοιράσει στους Δήμους Θεσσαλονίκης και Περιστερίου χαρταετούς από ανακυκλώσιμα υλικά καθώς και τσάντες πολλαπλών χρήσεων, καλώντας τους παρευρισκόμενους να εντάξουν την ανακύκλωση στην καθημερινότητά τους. Όλοι μας, όμως, μπορούμε να στηρίξουμε τον Μακεδονικό Χαλβά σε αυτή του την προσπάθεια και να κάνουμε αυτή την Καθαρά Δευτέρα, αλλά και κάθε επόμενη, πραγματικά Καθαρή! Στην πλατφόρμα www.defterakathara.gr, που ο Μακεδονικός Χαλβάς έστησε ειδικά για αυτό τον σκοπό, θα βρεις πολύτιμες πληροφορίες, προτάσεις και χρήσιμες συμβουλές για να γιορτάσεις αυτή την ημέρα με έναν πιο φιλικό προς το περιβάλλον τρόπο. Ας δούμε μερικές από αυτές!

Πώς μπορώ να κάνω την Καθαρά Δευτέρα πραγματικά Καθαρή;

● Προτίμησε χαρταετό από ανακυκλώσιμα υλικά, ή φτιάξε τον δικό σου μαζί με

τα παιδιά σου χρησιμοποιώντας ύφασμα, ξύλο, σπάγκο και χαρτί.

● Αντί για πλαστικά ποτήρια, μαχαιροπίρουνα, καλαμάκια και πιάτα, επέλεξε σκεύη πολλαπλών χρήσεων ή μιας χρήσεως από βιοδιασπώμενα υλικά.

● Βγάλε από το συρτάρι τις πετσέτες και τα τραπεζομάντιλά σου και μην αγοράσεις πλαστικά τραπεζομάντιλα μίας χρήσεως. Έτσι, αφενός το «τραπέζι» σου θα δείχνει πιο όμορφο, και αφετέρου θα έχεις κάνει μία καλή πράξη για το περιβάλλον.

● Μην χρησιμοποιείς πλαστικές σακούλες. Στη μεταφορά των πραγμάτων, θα σε εξυπηρετήσει καλύτερα μία τσάντα πολλαπλών χρήσεων, καθώς έχει μεγαλύτερες αντοχές, είναι φιλική προς το περιβάλλον και θα μπορείς να τη χρησιμοποιήσεις ξανά και ξανά.

● Φρόντισε να έχεις μαζί σου γυάλινα βάζα ή δοχεία ώστε να αποθηκεύσεις τα τρόφιμα που θα περισσέψουν.

Ακόμα και οι μικρές, απλές πράξεις μπορούν να κάνουν μεγάλη διαφορά για το περιβάλλον! Αν θες να μάθεις περισσότερα, αλλά και να διεκδικήσεις μοναδικά δώρα, δεν έχεις παρά να μπεις στο www.defterakathara.gr

www.defterakathara.gr

ΔΕΥΤΕΡΑ,
Καθαρά

**Είσαι
το _____
που κυλάει
στις φλέβες
μου.**

**ΑΦΟΥ ΤΟ ΣΚΕΦΤΗΚΕΣ,
ΔΩΣΕ ΤΟ ΚΙΟΛΑΣ.**

Μπες στο bloode.org
και γίνε εθελοντής αιμοδότης.

Bloodef